

Ο ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ CREDIT SUISSE

Προκλήσεις για τις τράπεζες

Η εξαγορά της Credit Suisse από τη UBS στην Ελβετία και οι ανακωχές στις ΗΠΑ για διασφάλιση των καταθετών της Silicon Valley, διασκεδάζουν τους φόβους για νέα χρηματοπιστωτική κρίση. Όμως κοστίζει στους φορολογούμενους και στρεσάρει τις τράπεζες, που θα κληθούν να συνεχίσουν τη χρηματοδότηση της οικονομίας σε ακανθώδες περιβάλλον. **Σελ. 12**

ΜΠΑΡΙ ΑΪΚΕΝΓΚΡΙΝ

Θωρακισμένη στην κρίση η Ευρώπη

Δεν βλέπει επανάληψη του 2008 ο Μπάρι Αϊκενγκριν, αλλά προειδοποιεί ότι «εξακολουθούν να υπάρχουν πολλές αδυναμίες» στο τραπεζικό σύστημα των ΗΠΑ. Ο φημισμένος καθηγητής Οικονομικών του Berkeley εξηγεί γιατί θεωρεί ότι η Fed έπραξε σωστά που αύξησε εκ νέου τα επιτόκια και αναφέρει ότι η Ευρώπη «είναι κάπως πιο θωρακισμένη» από τη νέα κρίση. **Σελ. 11**

ΝΙΚΟΣ ΜΑΓΓΙΝΑΣ

Οι ελληνικές τράπεζες έχουν αντισώματα

Τους λόγους για τους οποίους οι ελληνικές τράπεζες εμφανίζονται καλύτερα προετοιμασμένες μπροστά στο σενάριο μιας διεθνούς καταιγίδας αναπτύσσει στην «Κ» ο επικεφαλής οικονομολόγος της Εθνικής Τράπεζας, Νίκος Μαγγίνας. Τονίζει ότι ο μεγαλύτερος φόβος είναι η κατάρρευση της εμπιστοσύνης στη χρηματοοικονομική και δημοσιονομική σταθερότητα. **Σελ. 14**

Δείκτης & Όγκος του ΧΑΚ

Ωρα για αύξηση των καταθετικών επιτοκίων

Υποδείξεις από τους εγχώριους θεσμούς προς τις τράπεζες για να ακολουθήσουν την ανοδική τάση των δανειστικών

Υποδείξεις προς τις κυπριακές τράπεζες να προχωρήσουν σε αύξηση των καταθετικών επιτοκίων διατυπώνουν εγχώριες αρχές και θεσμοί. Ο διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας Κωνσταντίνος Ηροδότου, που είχε συναντηθεί με τις διοικήσεις των κυπριακών αδειο-

δοτημένων πιστωτικών ιδρυμάτων, προέτρεψε τις τράπεζες να προχωρήσουν το γρηγορότερο δυνατό με αξιολόγηση των δεδομένων τους αναφορικά με το ύψος των καταθετικών τους επιτοκίων. Επίσης ο υπουργός Οικονομικών, Μάκης Κεραυνός, στο

πλαίσιο της παρθενικής του παρουσίας στην Επιτροπή Οικονομικών, δήλωσε ότι έχει προχωρήσει σε υποδείξεις προς τις τράπεζες και εις γνώση του διοικητή της Κεντρικής για αύξηση των καταθετικών τους επιτοκίων. Διατύπωσε επίσης την εκτίμηση ότι θα

υπάρξει θετική ανταπόκριση. Ο Χρηματοοικονομικός Επίτροπος, Παύλος Ιωάννου στην επιτροπή Εμπορίου είπε ότι είναι αντιφατικό να μην αυξάνονται τα καταθετικά επιτόκια όταν υπάρχει νομισματική πολιτική που στοχεύει στην καταπολέμηση του

πληθωρισμού. Οι θύνοντες από πλευράς τραπεζών και απαντώντας στο σχετικό ερώτημα κατά την παρουσίαση των οικονομικών τους αποτελεσμάτων περιορίζονται στο «εξετάζεται να προχωρήσει και το θέμα των καταθετικών». **Σελ.3**

Οι πολλές αμαρτίες των ελβετικών τραπεζών

«Αυτό που γνωρίσαμε τις τελευταίες ημέρες αποδεικνύει πως το χρηματοπιστωτικό κέντρο της Ελβετίας έχει πάψει να είναι η ισχυρή της και έχει εξελιχθεί σε πρόβλημα». Η δήλωση ανήκει στον Σεντρίκ Βέρμουθ, εκ των προέδρων του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος της Ελβετίας, και δεν είναι η μοναδική που αναφέρεται στην πραγματικότητα πίσω από την κατάρρευση της Credit Suisse και φέρνει στο φως παλαιά σκάνδαλα που πλήττουν τη χώρα. Ελβετοί πολιτικοί και δημοσιογράφοι αποτύπωσαν τις τελευταίες ημέρες με περισσή πικρία στις δηλώσεις τους την παρακμή του τραπεζικού τομέα μιας χώρας που έγινε συνώνυμο των τραπεζών. Κι αυτό γιατί η δεύτερη σε μέγεθος τράπεζα της Ελβετίας, η Credit Suisse, που κατέρρευσε προ ημερών υπό το βάρος των αμαρτιών της και εξαγοράστηκε από την εξίσου αμαρτωλή και πρώτη σε μέγεθος Ελβετική τράπεζα, τη UBS, είναι ίσως περισσότερο από οποιαδήποτε άλλη συνυφασμένη με το γόντρο της χώρας. **Σελ. 10**

Στήριξη μικρών τραπεζών από τις μεγάλες

Εν μέσω της «πολιορκίας» που υφίστανται οι μικρότερες αμερικανικές τράπεζες από τους πελάτες τους, οι οποίοι ζητούν να «σπώσουν» τα χρήματά τους, τραπεζικοί κολοσσοί όπως οι JPMorgan Chase, Citigroup και Bank of America ζητούν από τους υπαλλήλους τους να μην προσπαθούν να δολοφονήσουν ή να προσελκύσουν με οποιονδήποτε τρόπο τους πελάτες τραπεζών που αντιμετωπίζουν πρόβλημα και να αποφεύγουν να κάνουν οτιδήποτε θα μπορούσε να επιδεινώσει την κατάσταση και να επιτείνει τη διαφαινόμενη κρίση. **Σελ. 8**

Επί τάπητος η ασφάλεια των διανομέων

Μετ' εμποδίων ο διάλογος

Με αργούς ρυθμούς και με απουσίες διεξάγεται ο διάλογος για συνομιλοποίηση συλλογικής σύμβασης για τους διανομείς προϊόντων και εστιασίων. Νέα συνάντηση των συντεχνιών με το υπουργείο Εργασίας αναμένεται στις αρχές Απριλίου με στόχο την κατάληξη το συντομότερο δυνατό. Επί τάπητος θα τεθεί πρωτίστως η ασφάλεια των διανομέων και οι συνθήκες εργασίας τους. **Σελ. 4**

Νέο βήμα από την Κεντρική για μείωση ΜΕΔ

Προχωρά το NPL project

Σε «πρότζεκτ για ΜΕΔ» προχωράει η Κεντρική Τράπεζα. Έχει αναθέσει σε διεθνείς συμβουλευτικούς οίκους τη διαμόρφωση πρότασης διαχείρισης MEX (NPL project) με στόχο την υποβοήθηση του τραπεζικού συστήματος να μειώσει τη μη εξυπηρετούμενα δανεία του. Την τεράστια σημασία σταθερού νομικού πλαισίου, που θα διέπει τους εξωδικαστικούς πλειστηριασμούς, τονίζει το υπουργείο Οικονομικών. **Σελ. 6**

ΕΛΛΑΔΑ

Οι αιτίες για κενές θέσεις στον τουρισμό

Μία στις πέντε θέσεις εργασίας στον κλάδο του τουρισμού στην Ελλάδα είναι κενή. Δύσκολες συνθήκες εργασίας, ακατάλληλα και δυσεύρετα καταλύματα διαμονής, εξαντλητικά ωράρια, διπλά και τριπλά καθήκοντα, χαμηλές αμοιβές, αλλαγή νοστορπίας των νέων, ανταγωνισμός από άλλους κλάδους και εποχικότητα αποτελούν τις βασικές αιτίες του προβλήματος. **Σελ. 18**

ΣΤΟ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟ ΣΗΜΕΡΑ

Πακέτο μέτρων κατά της βίας στα γήπεδα

Μετά τα έκτροπα στο στάδιο Ελευθερία, το υπουργικό συμβούλιο καλείται σήμερα να αποκαλύψει τον βαθμό αποφασιστικότητας του απέναντι στο ευρύτερο θέμα: βία στους αθλητικούς χώρους. Μεταξύ των μέτρων που θα συζητηθούν είναι και η απαγόρευση μετακίνησης φιλάθλων συγκεκριμένων ομάδων στα παιχνίδια εκτός έδρας. **Σελ. 5**

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Ολο και λιγότεροι ζητούν δάνεια πλέον

Τις επιπτώσεις της ανόδου των επιτοκίων, αλλά και της αυξημένης αβεβαιότητας που δημιουργούν η χρηματοοικονομική ανασταραχή και το εγχώριο πολιτικό σκηνικό, μετρούν επιχειρήσεις και νοικοκυριά στην Ελλάδα και κρατούν άμυνα στη ζήτηση για δάνεια. Η άνοδος στο κόστος χρήματος φρενάρει τις πρωτοβουλίες για δανεισμό, κυρίως από τις επιχειρήσεις. **Σελ. 11**

5 1291296 000378

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Παζλ για γερούς λύτες

Τα δεδομένα είναι πολύ διαφορετικά σήμερα από ότι το 2008 τόσο σε τραπεζικό όσο και σε μακροοικονομικό επίπεδο. Αφενός οι τράπεζες είναι καλύτερα κεφαλαιοποιημένες με λιγότερα προβλήματα στους ισολογισμούς τους, αφετέρου τα κράτη της Ευρωζώνης είναι πιο ανταγωνιστικά στο ισοζύγιο πληρωμών. Σήμερα όμως υπάρχουν άλλοι είδους προβλήματα αν και περισσότερο διαχειρίσιμα από τότε που κάποια στιγμή στέρεψαν οι επιλογές και τα πράγματα νομοτελειακά οδηγήθηκαν στα άκρα. Όσον αφορά στη συνέχεια, η ύφεση στην Ευρωζώνη για τους κεντρικούς τραπεζίτες δεν αποτελεί ένα πιθανό σενάριο καθώς ο πληθωρισμός συνεχίζει την καθοδική του πορεία και η οικονομική δραστηριότητα προβλέπεται στάσιμη.

Από την αρχή του πολέμου στην

Ουκρανία η ευρωπαϊκή οικονομία κινείται σε ρυθμούς αβεβαιότητας. Αρχικά ήταν η ενεργειακή κρίση και η ακρίβεια. Σήμερα, που αισίως βγαίνουμε από τον χειμώνα χωρίς τις ενεργειακές αντιξοότητες που αναμενόταν μια νέα πηγή αβεβαιότητας σε σχέση με τις τράπεζες, έρχεται να αντικαταστήσει το ενεργειακό αφήγημα. Η ανάγνωση της συγκυρίας ευνοεί το σενάριο της αποκλιμάκωσης του πληθωρισμού, καθώς η κατανάλωση αναμένεται να περιοριστεί, γεγονός που θα τραβήξει προς τα κάτω και την οικονομική δραστηριότητα επαναφέροντας στο προσκήνιο το σενάριο της ύφεσης.

Η μάχη των κεντρικών τραπεζών με τον πληθωρισμό συνεχίζεται, καθώς ο στόχος παραμένει στο κεντρικό σενάριο του 2% με χρονικό προσ-

διορισμό τα 2 χρόνια από σήμερα. Τους προηγούμενους εννέα μήνες παρατηρήσαμε μια βίαιη άνοδο των επιτοκίων σε μια προσπάθεια επηρεασμού της ζήτησης. Η έμμονη παρέμβαση στα επιτόκια δεν θα μπορούσε να έχει ουσιαστικό αποτέλεσμα χωρίς τη συνεργασία των εμπορικών τραπεζών ως οι μόνοι φορείς που έχουν άμεση σχέση με την πραγματική οικονομία. Αυτή η συνεργασία μέχρι σήμερα δεν φαινόταν να λειτουργεί, καθώς οι μόνες βοήθειες για τον πληθωρισμό ήρθαν από την αποκλιμάκωση των τιμών της ενέργειας. Η ζήτηση παρέμεινε περίπου αναλλοίωτη, αφού οι όροι χρηματοδότησης δεν τροποποιήθηκαν με τρόπο που θα μειωνόταν η ρευστότητα στο σύστημα.

Η πρόσφατη τραπεζική αναταραχή

όμως λειτουργεί ευνοϊκά προς την κατεύθυνση περιορισμού των συνθηκών χρηματοδότησης. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα ο πληθωρισμός να αποκτήσει μια προς τα κάτω δυναμική, επιτρέποντας στις κεντρικές τράπεζες να εγκαταλείψουν την επιθετική πολιτική αύξησης των επιτοκίων. Θετικά προς την υλοποίηση των στόχων του πληθωρισμού αναμένεται να λειτουργήσει και ο τερματισμός στο τέλος του έτους των διάφορων κυβερνητικών επιδομάτων. Δυστυχώς η στόχευση, αν και ήταν από όλους επιθυμητή, δεν κατέστη εφικτή για διάφορους αντικειμενικούς και πολιτικούς λόγους με αποτέλεσμα να επιβαρύνεται ο πληθωρισμός.

Στο τέλος του χρόνου δεν λήγουν μόνο τα επιδόματά, αλλά επανέρχεται και ο δημοσιονομικός κανόνας για το

έλλειμα και το χρέος. Οι προϋπολογισμοί που θα ετοιμαστούν για το 2024 θα πρέπει να λάβουν υπόψη το σύμφωνο σταθερότητας και ανάπτυξης όπως αυτό θα μεταρρυθμιστεί. Οι οικονομικοί σχεδιασμοί για το επόμενο έτος θα πρέπει επίσης να λάβουν υπόψη και το νέο καθεστώς επιτοκίων που δεν είναι καθόλου ευνοϊκό. Σε αυτή τη συγκυρία θα πρέπει να καλυφθεί και ένα ιδιαίτερα απαιτητικό επενδυτικό πρόγραμμα για την πράσινη ανάπτυξη και την ψηφιακή μετάβαση. Ο πόλεμος στην Ουκρανία, που δεν δείχνει σημάδια αποκλιμάκωσης, ρίχνει βαριά σκιά και απορροφά σημαντικό ευρωπαϊκό οικονομικό κεφάλαιο. Ο πρώτος προϋπολογισμός της νέας κυβέρνησης θα φανεί μετά-τρέπεται από μια τυπική διαδικασία σε ένα παζλ για γερούς λύτες.

Έχεις κάρτα της
Ελληνικής Τράπεζας;
Έχεις άμεση επιστροφή
χρημάτων!

Κατέβασε το Myle Rewards app τώρα!

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

ΑΡΘΡΟ / Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Ο Έρωτας με το Ε κεφαλαίο

Στο θέατρο Ανεμώνα ανεβαίνει η παράσταση «Φωτιές», και πρόκειται για ελεύθερη διασκευή, βασισμένη στο πρωτότυπο έργο «Feux» [«Φωτιές»] της Μαργκερίτ Γιουρσενάρ, σε σκηνοθεσία και δραματουργική επεξεργασία του Βαρνάβα Κυριαζή. Οι «Φωτιές» αποτελούνται από εννέα μονολόγους μυθικών προσωπικιοτήτων, «Φαίδρα ή ο απόνγως», «Αχιλλέας ή το ψέμα», «Πάτροκλος ή το πεπρωμένο», «Αντιγόνη ή η επιλογή», «Λέαινα ή το μυστικό», «Μαρία Μαγδαληνή ή η σωτήρια», «Φαίδων ή ο ίλιγγος», «Κλυταιμνήστρα ή το έγκλημα», «Σαπφώ ή η αυτοκτονία». Ο Βαρνάβας Κυριαζής επιλέγει δύο από τους παραπάνω μονολόγους, της Μαρίας Μαγδαληνής και της Σαπφούς με τους ρόλους να τους κρατούν ο Βαρνάβας Κυριαζής ως Μαρία Μαγδαληνή και ο Κрис Σπύρου ως Σαπφώ, με τη συμμετοχή και της Σεμέλης Κυριαζή ως Γυναικας, και στο τραγούδι.

Στις «Φωτιές» του ο Βαρνάβας Κυριαζής, διαβάζοντας τη Γιουρσενάρ, ενώνει δύο διαφορετικά – αν υπάρχουν τέτοια– είδη έρωτα, έρωτες ατελείς και μισούς... όμως και πάντα απόλυτους και τους βάζει πλάι-πλάι να αφηγηθούνται το πώς ο έρωτας τους συνένιψε ή τους λύτρωσε... Ο μονόλογος της Μαρίας Μαγδαληνής πραγματεύεται τον απόλυτο έρωτα, που δεν βιώθηκε, αλλά εν τέλει λύτρωσε από την εντυχία την ίδια. Ο μονόλογος της Σαπφούς πραγματεύεται τον έρωτα ως μια διά βίου εγκάρτερηση, που επίσης δεν βιώθηκε.

Ο Βαρνάβας Κυριαζής ως Μαρία Μαγδαληνή είχε μια σιγουριά για το πώς ήθελε να απευθυνθεί στο κοινό, άλλωστε σε παρόμοια εγχειρήματα μετράει πολύ η πείρα, τα λόγια της Μαγδαληνής/Γιουρσενάρ ήταν εκεί, τα άκουγες, και οι εικόνες της Ανατολής και μιας Άλλης Αγάπης έρχόντουσαν μπροστά σου. Η ερμηνεία του Κрис Σπύρου είχε εκείνα τα ποιστικά χαρακτηριστικά που δεν σε αποπροσανατολίζουν, παρακολουθώντας την αφήγησή του. Η λάγνα Ανατολή, Πόλη και Σμύρνη, ήταν μέρι που η Σαπφώ εγκάρτερούσε, επί ματαίω... Αυτό που θα διέγραφε περισσότερο στην ερμηνεία του Σπύρου είναι μια περισσότερο στέρεη αντιμετώπιση του χαρακτήρα της λυρικής ποιήτριας Σαπφούς.

Στα λόγια τους και στις ερμηνείες τους, Κυριαζής και Σπύρου, κατά-

φεραν να εικονίσουν τον έρωτα που είναι απαγορευμένος ή προ-αποφασισμένο να μην ευοδωθεί ποτέ, και ίσως να είναι κάτι που ποτέ να μην πρέπει να ειπωθεί, ούτε φταιχτός να βρεθεί είναι απαραίτητο, αφού η μοίρα κάποιων πραγμάτων έχει αποφασίσει πώς θα γίνουν τα πράγματα. Η δε Σεμέλη Κυριαζή, στο θεατρικό της ντεμπούτο, αν δεν κάνω λάθος, ήταν πολύ καλή, παρακολουθώντας απ' έξω τις εσώτερες αποκαλύψεις της Μαρίας Μαγδαληνής και της Σαπφούς. Σχετικά με τον ρόλο της Γυναικας, θα ήθελα να τον έβλεπα να είχε ενταχθεί περισσότερο οργανικά προς τα δύο κύρια πρόσωπα, στα παράθυρα του Γιάννου. Ως η Κλώθω, που κλώθει το νήμα της ζωής, μέχρι η αυτοδέλφη της Άτροπος να ψαλιδίσει την ίδια τη ζωή, τον έρωτα, να μπεννίσει τη μοναξιά, που την ξεγέλαμε με την ιδέα του έρωτα και έτσι ο χρόνος διέρχεται.

Η μουσική και οι στίχοι των τραγουδιών ήταν του Γιώργου Κολιά, τα οποία έδεναν αρμονικά με τους μονολόγους της Σαπφούς και της Μαγδαληνής, με τη Σεμέλη να τα ερμηνεύει με την απαραίτητη απαλότητα, που υπέβαλλε η ίδια η παράσταση.

Τα σκηνικά του Γιώργου Γιάννου βοήθησαν να δει κανείς τη Μαγδαληνή και τη Σαπφώ από το απέναντι παράθυρο ή από τον δρόμο, καθώς περπατάει ή απλώς παρακολουθεί, και να ακούσει τη λαλιά τους και το παράπονό τους... Το ίδιο και τα κοστούμια, επίσης του Γιάννου, νύμφες ανύμφευτες, άμωμες... πρόσδαν τον έρωτα που δεν έζησαν. Ο φωτιστικός σχεδιασμός του Βασίλη Πετεινάρη λειτουργούσε υπέρ της παράστασης.

Εκτίμησα πολύ ότι ο λόγος της Μαργκερίτ Γιουρσενάρ ακούγεται διά της θεατρικής πράξης και ακολουθεί καθαρά, αρκεί να αφηθείς. Η επιλογή του Κυριαζή τους δύο ρόλους να τους παίξουν άντρες δίνει έναν άλλο αέρα, θεωρώ, στην ίδια την υπόσταση της Μαγδαληνής και της Σαπφούς, έρχεται κοντά με την ίδια τη Γιουρσενάρ. Μπορεί αυτό το θεατρικό είδος να μην είναι από εκείνα που θα κάνει το κοινό, δυστυχώς, να προσέλθει αθρόο στις παραστάσεις, ωστόσο στις «Φωτιές» το στοίχημα κερδίζεται και αξίζει να δει κάποιος/α πώς μπορεί να αναφωνήσει «Με εκρίζωνεις» («Αντιστροφή Αφιέρωση» Μάτση Χατζηλαζάρου).

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Με την ευκαιρία τριών εκδηλώσεων που διοργανώνονται στο Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας, στο πλαίσιο του Διεθνούς Φεστιβάλ Λευκωσίας, και το «Φεστιβάλ που δεν τελειώνει», που κάνει αρχή στις 2 Απριλίου συνομιλήσαμε με τον καλλιτεχνικό διευθυντή του Φεστιβάλ Γιώργο Παπαγεωργίου για τη λογική του Φεστιβάλ που δεν τελειώνει, ο οποίος λέει πως: «συνειδητοποιήσαμε ότι για τις παραστάσεις που έπανε τον ραντάρ μας δεν έφτανε το φθινοπωρινό διήμηνο του κυρίως

Το «Φεστιβάλ που δεν τελειώνει» φέτος ξεκινάει στις 2 Απριλίου με την πρώτη εμφάνιση στην Κύπρο της Χορωδίας Αγοριών Βιέννης.

φεστιβάλ. Κι έτσι αποφασίσαμε για το “Φεστιβάλ που δεν τελειώνει” που για φέτος ξεκινά στις 2 Απριλίου με την πρώτη εμφάνιση στην Κύπρο της Χορωδίας Αγοριών Βιέννης. Ο κ. Παπαγεωργίου αποκάλυπτε στην «Κ» πως η Λευκωσία θα διεκδικήσει τον τίτλο της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης το 2030 και η εταιρία Nicosia For Art επιφορτιστεί με την ετοιμασία και την υποβολή της σχετικής αίτησης.

–Θα ήθελα να μου πείτε περισσότερα για τη λογική του Φεστιβάλ που δεν τελειώνει;

–Το Διεθνές Φεστιβάλ Λευκωσίας, από την πρώτη του κιόλας έκδοση το 2019, υιοθέτησε τη στρατηγική του Δήμου Λευκωσίας για τον πολιτισμό και έβαλε στον πυρήνα της φιλοσοφίας του την ανάγκη να προτείνει τέτοιες πολιτιστικές δραστηριότητες που στόχο έχουν να βοηθήσουν τους πολίτες να αποδεχτούν και να αγκαλιάσουν τη διαφορετικότητα και την ισότητα ανεξαρτήτως ηλικίας, φύλου, χρώματος, θρησκείας ή σεξουαλικού προσανατολισμού. Να προτείνει επίσης ένα ευρύ φάσμα πολιτιστικών δράσεων που να φέρουν τους πολίτες σε επαφή με άλλες κουλτούρες, άλλα ήθη, διαφορετικά κοινωνικά σύνολα. Υπηρετήσαμε πιστά τη συγκεκριμένη φιλοσοφία, αλλά συνειδητοποιήσαμε ότι για τις παραστάσεις που έπανε τον ραντάρ μας δεν έφτανε το φθινοπωρινό διήμηνο του κυρίως φεστιβάλ. Κι έτσι αποφασίσαμε για το «Φεστιβάλ που δεν τελειώνει» που για φέτος ξεκινά

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Η Λευκωσία διεκδικεί τον τίτλο της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης

Η στενή συνεργασία με τον Δήμο Λευκωσίας ενδυναμώνεται μέρα με τη μέρα ενόψει και της απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου να διεκδικήσει η Λευκωσία τον τίτλο της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης για το 2030.

ετοιμάζουμε ένα τρίπτυχο δράσεων με αφορμή την αποδοχή και την συμπερίληψη ανεξαρτήτως σεξουαλικού προσανατολισμού.

–Ως Φεστιβάλ Λευκωσίας έχετε θέσει στον Δήμο, στο υπουργείο Πολιτισμού και σε άλλους θεσμικούς φορείς αίτημα ενίσχυσης του φεστιβάλ οικονομικά;

–Η χρηματική χορηγία του Δήμου Λευκωσίας παραμένει στα ίδια επίπεδα τόσο για το Διεθνές Φεστιβάλ Λευκωσίας όσο και για την εταιρεία Nicosia For Art, εταιρεία που διαχειρίζεται τόσο το φεστιβάλ όσο και, γενικότερα, το Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας. Έχει αυξηθεί, όμως, και είναι για μας πολύτιμη, η στήριξη από πλευράς του Δήμου Λευκωσίας σε έμφυχο υλικό και σε υπηρεσίες. Η στενή συνεργασία με τον Δήμο Λευκωσίας ενδυναμώνεται μέρα με τη μέρα ενόψει και της απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου να διεκδικήσει η Λευκωσία τον τίτλο της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης για το 2030, αλλά και να αναθέσει στη Nicosia For Art την ετοιμασία και υποβολή της σχετικής αίτησης.

Να επιστημάνω εδώ ότι κατά την υποβολή της υποψηφιότητας της Λευκωσίας για την Πολιτιστική Πρωτεύουσα 2017, χρησιμοποιήθηκε και η εταιρεία Nicosia For Art. Με την επαναλειτουργία του Δημοτικού Θεάτρου Λευκωσίας η εταιρεία έχει επανεισχυριστεί να αναλάβει τη διεκδίκηση του τίτλου της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας, έχει κτίσει εμπειρογνώμοσύνη σε πολιτιστικές

δράσεις μεγάλου βεληνικού με πιεστικά χρονοδιαγράμματα και έχει αποκτήσει πολύ καλή γνώση της σύγχρονης κυπριακής και διεθνούς πολιτιστικής παραγωγής.

Όσον αφορά στο υπουργείο Πολιτισμού, ο Δήμαρχος Λευκωσίας έχει καταθέσει από τον περασμένο Οκτώβριο πρόταση για επίσημη και ουσιαστική στήριξη του Δημοτικού Θεάτρου Λευκωσίας που συνοδεύεται από αναλυτικό, ετήσιο πλάνων παραστάσεων από το εσωτερικό και το εξωτερικό, έργα τέχνης για παιδιά και ηλικιωμένους και πολλά άλλα. Τελούμε εν αναμονή.

–Οι εκδηλώσεις αυτές είναι ένας προάγγελος όσων προτείνετε στο Φεστιβάλ για το 2023; Έχει καταστρωθεί πλάνο για το 2023;

–Οι εκδηλώσεις αυτές κρατάνε τη φλόγα και τη φιλοσοφία του φεστιβάλ αναμμένη. Έχοντας ήδη καταθέσει την πρότασή μας για στήριξη του Φεστιβάλ από το υπουργείο Πολιτισμού (Πρόγραμμα ΚΥΠΡΙΑ), έχουμε ήδη δρομολογήσει σειρά παραστάσεων για το Διεθνές Φεστιβάλ Λευκωσίας 2023 που δεν είναι όμως ακόμα ανακαινισμένες, έργα από το γεγονός ότι για φέτος τιμώμενη χώρα του Φεστιβάλ θα είναι το Ισραήλ. Το ευχάριστο για μας είναι το γεγονός ότι η θετική ανταπόκριση μεγάλων διεθνών πολιτιστικών οργανισμών μάς δείχνει ότι οι τρεις πρώτες εκδόσεις του Φεστιβάλ έπιασαν τόπο και αποτελούν ένα δυνατό διαβατήριο για τη συνέχεια.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

AGGA-GAGA στο Artos House

Οι AGGA-GAGA (Άλκης Νικολαΐδης / ηλεκτρική κιθάρα και Γιώργος Μπιζιος / ηλεκτρική κιθάρα) είναι ένα περιπετειώδες μουσικό ντουέτο ηλεκτρικής κιθάρας παρουσιάζουν τη δουλειά τους στο Artos House στη Λευκωσία. Οι παραστάσεις τους εξερευνούν τη διασταύρωση διαφορετικών μουσικών κόσμων και παραδόσεων, που κυμαίνονται από την τζαζ, τη rock και την pop μέχρι την avant-garde και τη noise music, μέσα από διάφορα είδη συστημάτων σύνθεσης και αυτοσχεδιασμού. Σε μια συναυλία των AGGA-GAGA το κοινό έχει την ευκαιρία να βιώσει ένα μουσικό διάλογο με ένα ευρύ ηχητικό φάσμα από ηλεκθώρα ηλεκτρονικών εφέ και μη-συμβατικών τεχνικών, υλικών και αντικειμένων. Η τρέχουσα δουλειά του ντουέτου επικεντρώνεται σε παρτιτούρες που συνδυάζουν την παραδοσιακή δυτική σημειογραφία με την γραπτή και γραφική αναπαράσταση μουσικής που στήριζεται στην ερμηνεία των περφορμερ ζωντανά επί σκηνής.

Παρασκευή, 31 Μαρτίου, ώρα 8:30 μ.μ.

Artos House, Αγίων Ομολογητών 64, Λευκωσία. Κρατήσεις τηλέφωνο 99863834.

Συλλογή: «Θερίο η μνήμη»

Ο Όμιλος Λογοτεχνίας και Κριτικής (ΟΛΚ), οι εκδόσεις Κουκκίδα και το Βιβλιοπωλείο – Καφεαναγνωστήριο «Το Έρμα» διοργανώνουν παρουσίαση της ποιητικής συλλογής της Κλεοπάτρας Μακρίδου-Robinet «Θερίο η μνήμη» εκδ. Κουκκίδα. Ομιλήτες θα είναι οι Παντέλης Βουτουρνης, καθηγητής Νοελληνικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου και Γιώργος Γεωργης, καθηγητής Σύγχρονης Ιστορίας του Πανεπιστημίου

Οι AGGA-GAGA (Άλκης Νικολαΐδης / ηλεκτρική κιθάρα και Γιώργος Μπιζιος / ηλεκτρική κιθάρα) είναι ένα περιπετειώδες μουσικό ντουέτο ηλεκτρικής κιθάρας.

Νεαπόλεις Παφου. Για το βιβλίο της Κλεοπάτρας Μακρίδου-Robinet «Θερίο η μνήμη» γράφει ο φιλόλογος – συγγραφέας Στέλιος Παπαντωνίου: «Το καταφύγιο της ποιήτριας είναι πάντα ανοικτό για την Κλεοπάτρα Μακρίδου. Αωφικτικά πλήρη η μνήμη από πατρίδα και καταστροφή του 1974, ζώντας στη Γαλλία, χωρίς όμως λεπτό να απομακρύνεται από την Κύπρο, τυλιγμένη τα συναισθήματα από την κάποτε παραδείσια παιδική ζωή, ύστερα ρημαγμένα, αιματωμένα τα όνειρα, όπου κι αν διαβεί αυτό μεταφέρει, κάποτε φορτίο βαρύ, κάποτε με ευλάβεια σαν τίμια δώρα, την υπερπλήρη μνήμη».

Έρμα, Εκτορός 43 Λευκωσία. Παρασκευή, 31 Μαρτίου, ώρα 7:00 μ.μ.

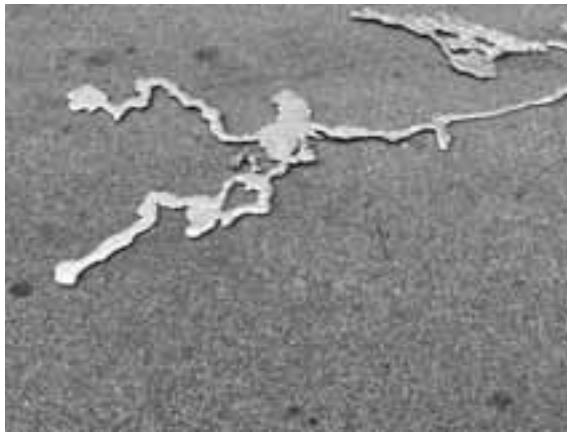
Η Μέρα πριν τον Δυτικό Άνεμο

Η Μέρα πριν τον Δυτικό Άνεμο είναι η πρώτη ατομική έκθεση της Δέσποινας

Χαριτωνίδη στην Κύπρο. Για την έκθεση, η καλλιτέχνης δημιουργεί ένα περιβάλλον που αναλογίζεται τις ιδέες της ομορφιάς και της καταστροφής, της ζωής και του θανάτου, παρουσιάζοντας τους ορατούς και αόρατους φυσικούς και τεχνητούς μηχανισμούς που ενεργοποιούν τις ανθρώπινες πράξεις και έχουν προκαλέσει την κλιματική καταστροφή. Μια ποιητική εγκατάσταση που συνδυάζει ζωγραφική, γλυπτική και επιτελεστικά στοιχεία που συμπλέκονται για να διαμορφώσουν μια κριτική στην κλιματική κρίση και στις ανθρώπινες ενέργειες που την προκάλεσαν. Στην έκθεσή της η Χαριτωνίδη παρουσιάζει νέα έργα, συνεχίζοντας την ενασχόλησή της με το φυσικό περιβάλλον, την ανθρώπινη παρέμβαση και το παιχνίδι εξουσίας ανάμεσα στον άνθρωπο και την φύση.

Ο Γιώργος Μασσαγγίδης παρουσιάζει τη δουλειά του με τίτλο «Φως ιλαρόν» στην Γκαλερί Κυπριακή Γωνιά στη Λάρνακα.

Η πρώτη ατομική έκθεση της Δέσποινας στην Κύπρο παρουσιάζεται στην γκαλερί «The Island Club» στη Λεμεσό, με τίτλο «Η Μέρα πριν τον Δυτικό Άνεμο».

Τα εγκαίνια της έκθεσης «Η Μέρα πριν τον Δυτικό Άνεμο» θα συμπέσουν με τα εγκαίνια της «Movement Is Medicine», μιας ατομικής έκθεσης της Pratchaya Phinthong, και με την έναρξη του «Sensing is believing, believing is seeing», μια έκδοση του Άδωνι Αρχοντίδη, και τα δύο στο The Island Club, καθώς και το κλείσιμο του «Through the Looking Glass», με τις τελευταίες προβολές ταινιών των εικαστικών Στέλιου Καλλινίκου, Μαρίας Χριστοφίδης και Κωνσταντίνου Τολιού στο Pylon Art & Culture (18:00-22:00). The Island Club, Θέμιδος 28, Λεμεσός.

Έκθεση Γιώργου Μασσαγγίδη

Ο Γιώργος Μασσαγγίδης παρουσιάζει τη δουλειά του με τίτλο «Φως ιλαρόν» στην Γκαλερί Κυπριακή Γωνιά στη Λάρνακα. Γράφει ο συγγραφέας Κώστας Μανούρης: «Ο Γιώργος Μασσαγγίδης

εστιάζει την αστείρευτη δημιουργικότητά του στα κερά, μια αναπόσπαστη ψηφίδα της εκκλησιαστικής υλικότητας κι ένα παλαιότατο εργαλείο φωτισμού και προσδοκίας. Το κερί, μέσα από τις ατραπούς της ζωγραφικής ενταξίσης, ανακτά με ενάργεια το δυναμικό του ρόλο ως συστατικό της συνομιλίας μας με το θείο αλλά και ως φορέας του ανεσπέρου φωτός των ανθρώπων. Αυτό λοιπόν το υλικό και φθαρτό κατασκευάσμα ενσαρκώνει την ίδια μας τη σχέση με τη θεότητα, όντας ταυτόχρονα και η αποτύπωση της δοκιμαζόμενης ανθρωπινότητας, η οποία καθώς ταλανίζεται από τις προκλήσεις και τα βάσανα του βίου, αποζητά την παραμυθία και το έλεος ανώθεν».

Η έκθεση ανοίγει την Τετάρτη 29 Μαρτίου. Διάρκεια έκθεσης από 29 Μαρτίου μέχρι 22 Απριλίου. Γκαλερί Κυπριακή Γωνιά, Σταδίου

kouroupakis@kathimerini.com.cy

45, Λάρνακα. Πληροφορίες τηλ. 24621109, |www.gallerykypriakigonia.com.cy

«Συγγνώμη» της Μ. Μπουτσάκα

Η ΕΘΑΛ παρουσιάζει το έργο της βραβευμένης Καταλανής συγγραφέως Μάρτα Μπουτσάκα, «Συγγνώμη», σε σκηνοθεσία Άδωνι Φλωρίδη, το οποίο είναι βασισμένο στο πραγματικό γεγονός μιας αποτρόπαιης δολοφονίας που διέπραξε μια «παρέα» εφήβων στη Βαρκελώνη το 2005 και που είχε τότε συγκλονίσει ολόκληρη την ισπανική κοινωνία. Είναι παιδιά της μεσοαστικής τάξης στη σύγχρονη Βαρκελώνη. Παιδιά «κανονικά», με «καλή παιδεία», με γονείς που γνωρίζονται για αυτά. Είναι έφηβοι που διαβάζουν για να μπουν στο πανεπιστήμιο, που σκέφτονται τη δουλειά θα κάνουν στο μέλλον. Παιδιά που παίζουν «τρίβιαλ», που διασκεδάζουν βλέποντας βίαια «βιντεάκια» στο διαδίκτυο. Παιδιά που θα διαπράξουν ένα φρικτό έγκλημα. Έτσι «απλά». Σε μια νυκτερινή τους έξοδο. Πλην όμως μια κάμερα ασφαλείας θα καταγράψει το αποτρόπαιο έγκλημα και το βίντεο θα προβληθεί σε όλα τα τηλεοπτικά κανάλια. Επί σκηνής: Λουκάς Ζήκος, Μαργαρίτα Ζαχαρίου, Δημήτρης Γιωρκάτζης, Ανδρέας Ιωάννου, Λοΐζος Παπαγεωργίου, Θέλμα Γεωργίου, Άνθη Κάσιου. Φωτογραφίες: Γιώργος Γιάννου.

Παραστάσεις: Λεμεσός: Θέατρο ΕΘΑΛ, 31 Μαρτίου και 1 Απριλίου, ώρα 8:30 μ.μ. και 2 Απριλίου, ώρα 6:30 μ.μ. Λευκωσία: Θέατρο Δέντρον, 5, 6, 7 και 8 Απριλίου, ώρα 8:30 μ.μ. Κατάλληλο για άτομα άνω των 15 ετών. Πληροφορίες τηλέφωνο 25877827.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία

«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΔΗΣ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αιτιολογίας: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νικόλαου Σαρπόλου 2, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντές: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διευθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Πιέσεις στις τράπεζες για καταθετικά επιτόκια

Υποδείξεις από Κεντρική, ΥΠΟΙΚ και νομοθετική εξουσία για να ακολουθήσουν έστω και λίγο την αύξηση των δανειστικών

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Τα κέρδη στην τραπεζική, που ήδη πραγματοποιούνται ή αναμένονται στο επόμενο διάστημα λόγω των συνεχών αυξήσεων των επιτοκίων από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) σε μια προσπάθεια να «αμείψει» τον πληθωρισμό, έχουν δώσει το έναυσμα στις εγχώριες αρχές να πιέζουν για να αρχίσουν οι τράπεζες να δίνουν και καταθέτουν επιτόκια. Ήταν αναμενόμενο μετά τις δηλώσεις των ιθυνόντων των κυπριακών τραπεζών για κέρδη εκατομμυρίων που έρχονται λόγω του περιβάλλοντος των θετικών επιτοκίων. Οι δανειολήπτες που βλέπουν τις δόσεις των δανείων τους να έχουν ανεβεί εάν ο δανεισμός που είχαν συνάψει σχετίζεται με το βασικό επιτόκιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και με κυμαινόμενο

Σε επιδότηση τόκων για ανα-
διαρθρωμένες πιστωτικές δι-
ευκολύνσεις προχωρά η ΚΕ-
ΔΙΠΕΣ. Σε αντίστοιχες απο-
φάσεις μπορούν, εάν το θέ-
λουν, να προχωρήσουν και οι
τράπεζες και οι εταιρείες ε-
ξαγοράς πιστώσεων.

ο επόκειτο Ενθρον. δεν βλέπουν αντίστοιχα να λαμβάνουν και κάποια απόδοση στις καταθέσεις τους. Έτσι, ολόένα και περισσότερο βλέπουμε τις εγκυρήσεις αρχές και τους θεσμούς να πιέζουν προς αυτήν την κατεύθυνση τις κυπριακές τράπεζες, δηλαδή να προχωρήσουν το γρηγορότερο δυνατό με αξιολόγηση των δεδομένων τους αναφορικά με το ύψος των καταθετικών τους επιτοκίων. Οι ιθύνοντες από πλευράς τραπεζών και απαντώντας στο σχετικό ερώτημα κατά την παρουσίαση των οικονομικών τους αποτελεσμάτων περιορίζονται στο «εξετάζεται να προχωρήσει και το θέμα των καταθετικών στις τράπεζες». Ενδεικτικές και οι δηλώσεις των CEO των δύο μεγάλων τραπεζών στην Κύπρο. Από τη μία, ο κ. Πανίκος Νικολάου της Τράπεζας Κύπρου δήλωσε

Μετά και την τελευταία αύξηση των επιτοκίων το επιτόκιο αποδοχής καταθέσεων έφτασε το 3% και το επιτόκιο των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης έφτασε στο 3,5%.

αθαικτών και ο υπουργός Οικονομικών, Μάκης Κεραυνός. Στο πλαίσιο της παρθενικής του παρουσίας στην Επιτροπή Οικονομικών, ο κ. Κεραυνός δήλωσε ότι έχει προχωρήσει σε υποδείξεις προς τις τράπεζες και εις γνώση του διοικητή της Κεντρικής για αύξηση των καταθετικών τους επιτοκίων. «Συμφωνώ ότι τα καταθετικά είναι χαμηλά, είναι αυτό που υποδεικνύω στις τράπεζες και νομίζω ότι θα υπάρξει θετική ανταπόκριση. Ο διοικητής της Κεντρικής συμφωνεί, έχει ήδη κάνει τις υποδείξεις του, ελπίζω σύντομα να δούμε αποτελέσματα για να μην κάνομε και άλλες σκέψεις», σχολίασε στην Βουλή. Επειδή στην «παρθενική» του παρουσία στην Επ. Οικονομικών ο κ. Κεραυνός έδωσε «ειδικό βάρος» στο περιβάλλον των επιτοκίων, μία μικρά αγόρευση προχώρησε σε επίσημη ανακοίνωση το ΥΠΟΙΚ, τονίζοντας πως δεν έχει τη δύναμη να παρέμβει σε τέτοιου είδους αποφάσεις. «Ξεσχέση με τη συνεχή αύξηση των δανειαστικών επιτοκίων το υπο-λογισμό του Οικονομικών σημειώνει ότι η Κυβέρνηση δεν μπορεί να εμπλακεί στην επιτοκιακή πολιτική των πιστωτικών ιδρυμάτων και στις αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) και της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου».

σημείωσε χαρακτηριστικά.

Οι συνεχείς αυξήσεις των επιτοκίων από την ΕΚΤ απασχόλησαν και την Επιτροπή Επιμελητών της Βουλής, εκτός από τη συζήτηση που άνοιξε μία ημέρα πριν ο υπουργός Οικονομικών στην Κοινοβουλευτική Επι. Οικονομικών και προ δεκαήμερου ο διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας μετά τις συναντήσεις που είχε με τους επικεφαλής των κυπριακών τραπεζών. Προσάρων και δεν υπήρξε κάποιο «αποτέλεσμα» από τη συζήτηση κι αποφασιίστηκε να δοθεί νέο «ραντεβού» σε κοινή συνεδρία με την Επιτροπή Οικονομικών. Εκείνο που «κρατήθηκε» από τη συνεδρία της Επι. Επιμελητών, είναι η θέση του Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου, Παύλου Ιωάννου, που είπε ότι είναι αναγκαίο να μην αυξηθούν τα καταθετικά επιτόκια όταν υπάρχει νομισματική πολιτική που στοχεύει στην καταπολέμηση του πληθωρισμού. Όπως είπε ο κ. Ιωάννου, δεν μπορεί να αφεθεί η κοινοτική πολιτική στο έλεος των επιτοκίων, αφού αναμένονται και νέες αυξήσεις στο επόμενο διάστημα.

Εν μέσω νευρικότητας

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πως γίνονται συζητήσεις για αὐξήσεις των καταθετικῶν ε-

πτοκίων, η μέσση γεωμετρικότητα των α-
γορών. Στην Αμερική «πέφτουν» και ε-
ξαγοράζονται μικρές πράξεις, επί ευ-
ρωπαϊκό εδάφους «έπεσαν» επίσης μια
τράπεζα Τράπεζα και εξαγοράσθηκε από
έναν άλλο κολοσσό. Όλες οι ευρωπαϊκές
τραπεζικές μετοχές υποχώρησαν σημα-
ντικά την προηγούμενη εβδομάδα, με
την Deutsche Bank να κλυδωνίζεται ση-
μαντικά. Είναι ξεκάθαρο πλέον πως το
περιβάλλον των επιτοκίων έχει φέρει ένα
περιεργό κλίμα στις τράπεζες, μέχρι και
σε τράπεζες ισχυρές από τη Φρανκφούρτη.
Η επενδυτική κοινότητα είναι πιασμένη
πως δεν εμποτιστεί τις τράπεζες. Οι
τράπεζες στην Κύπρο πάντως, επειδή
είναι απομονωμένες από πολλές απόψεις,
θεωρούνται ασφαλείς. Τουλάχιστον έτσι
δηλώνουν οι διοικητές τους. Οι αποφάσεις
για αποδόσεις και στα καταθετικά επιτόκια
σίγουρα δεν πρέπει να διαφέρουν από
τις αποφάσεις σε σχέση με τα δανειατικά,
εντούτοις ότι ανακοινώσουν θα πρέπει
να είναι μελετημένο. Το ίδιο ισχύει και
για το ζήτημα των μερισμάτων, καθώς
μην έχουν ανακοινώσει πως θα προ-
χωρήσουν σε αποφάσεις μερισματικών
πολιτικών, αλλά θα πρέπει να έχουν υ-
πολογίσει όλες τις πιέσεις που υπάρχουν
στο περιβάλλον.

Το κοινωνικό πρόσωπο

Η **επιδότηση** τόκων για αναδιարθρωμένες πιστωτικές διευκολύνσεις ως επιβάρυνση των δανειοληπτών που τηρούν το πρόγραμμα αποπληρωμής των πιστωτικών διευκολύνσεων τους για το έτος 2023, αποφάσισε η ΚΕΔΙΠΕΣ. Η επιδότηση τόκων στους λογαριασμούς θα είναι τέτοια ώστε το συνολικό επιτόκιο χρέωσης κατά την εκκαστός κεφαλαιοποίηση, για το έτος 2023, να είναι ίσο με 3,5% για στεγαστικά δάνεια και 4% για πιστωτικές διευκολύνσεις άλλων σκοπών. Σε αντίστοιχες αποφάσεις μπορούν, εάν το θέλουν, να προχωρήσουν και οι τράπεζες και οι εταιρείες εξαγοράς πιστώσεων. Το ΥΠΟΙΚ χαιρέτησε την εξαγγελία από την ΚΕΔΙΠΕΣ του Σχεδίου Επιδότησης Τόκων, το οποίο απευθύνεται σε χρειαστες που δεν παρουσιάζουν καθυστερήσεις στην αποπληρωμή των δανείων τους και των οποίων οι δανειακές συμβάσεις φέρουν βασικό επιτόκιο συνυποδεδεμένο με το επιτόκιο κύριων πράξεων αναχρηματοδότησης της ΕΚΤ, το οποίο αυξήθηκε συνολικά κατά 3,5% σε σχέση με τον Ιούλιο του 2022. Μετά και την τελευταία αύξηση των επιτοκίων από την ΕΚΤ στις 16 Μαρτίου, το επιτόκιο αποδοχής καταθέσεων έφτασε στο 3%, η διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης διαμορφώθηκε στο 2,5% και το επιτόκιο των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης έφτασε στο 3,5%. Είναι η έκπη συνεχίζόμενη αύξηση των βασικών επιτοκίων της ΕΚΤ από τον Ιούλιο του 2022. Στόχος της ΕΚΤ είναι να καταφέρει την έγκαιρη επιστροφή του πληθυσμού στο μεσοπρόθεσμο στόχο του 2%.

Ριάλτο

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

προτείνει

23

www.rialto.com.cy

23

3 ΔΕΥ 20:30 (60') ΕΠΙ ΣΚΗΝΗΣ

5 Lesbians eating a quiche - Andrew Hobgood & Evan Linder | FlashArt 2023

Το έργο διαδραματίζεται το 1956, όπου γνωρίζουμε το σωματείο Susan B. Anthony της αδελφότητας Gertrude Stein. Πρόκειται για μια οργάνωση πέντε γυναικών, των οποίων η συνάντηση στο υπόγειο μιας εκκλησίας για τον ετήσιο διαγωνισμό quiche διακόπτεται από μια πυρηνική έκρηξη. Εγκλωβισμένες στο υπόγειο, οι γυναίκες έρχονται αντιμέτωπες με τους φόβους και τη σεξουαλική τους ταυτότητα. Σκηνοθεσία: Ερίτα Ιωάννου. Καλλιτεχνική Συνεργάτης: Κωνσταντίνα Πήτερ. Διανομή: Νάγια Αναστασιάδου, Έλενα Καλλινίκου, Λουκία Πιερίδου, Νιόβη Χαραλάμπους, Γιολάντα Χριστοδούλου. **€15 / 12**

6, 7 ΠΕΜ, ΠΑΡ 20:30 (75') ΕΠΙ ΣΚΗΝΗΣ

Η Βελανιδιά - Tim Crouch

Η Βελανιδιά πραγματοποιεί τον χειρότερο επιπτώση του ηθοποιού. Κάθε βράδυ ένας διαφορετικός καλεσμένος ανεβαίνει στη σκηνή χωρίς πρόβα, χωρίς να έχει διαβάσει το κείμενο και χωρίς να έχει την παραμικρή ιδέα τι πρόκειται να ακολουθήσει. Καλεσμένοι αυτή τη φορά οι Ανδρέας Κουτσόφτας (6/4) και Λία Χαράκη (7/4), οι οποίοι μαζί με τη Μαρίνα Αργυρίδου συμπρωταγωνιστούν σε μια τολμηρή θεατρική πρόκληση, όπου τα όρια της πραγματικότητας συνεχώς μεταβάλλονται. Σκηνοθεσία: Ανδρέας Γ. Ανδρέου. **€15 / 12**

8 ΣΑΒ 20:30 (90')

Αρμόχυστος, μια πόλη, μια ιστορία

Μια μουσικό-αφηγηματική παράσταση, ένα οδοιπορικό στην κατεχόμενη Αρμόχυστο. Τα τραγούδια θα ντύνουν την αφήγηση μέσα από μια όμορφη ιστορική αναδρομή που δημιουργεί εικόνες και θύμηση από τη Βασιλεύουσα. Συμμετέχουν Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι μουσικοί. Γενική επιμέλεια: μάεστρος Μιχάλης Γρηγορίου. Κείμενα/αφήγηση: Πέτρος Μαντράλης. Συμμετέχει η Χωρωδία της Πολιτιστικής Κίνησης Επιλογής. **€15 / 12**

9 ΚΥΡ 11:00 (90')

Περιπατώ - Μαρία Βαρνακίδου, Κωνσταντίνα Ανδρέου

Ένας ηχητικός διαδραστικός περίπατος για την Πλατεία Ηρώων. Ένα ταξίδι στον χρόνο, ένα αποτύπωμα μνήμης. Ένας περίπατος αφιερωμένος στους ανθρώπους της Πλατείας Ηρώων. Ιστορίες από τα παλιά, μνήμες, κτίρια που αλλάζουν στο πέρασμα του χρόνου και μια ματιά στο μέλλον της πλατείας. Ανάμεσα σε αυτά, πρωταγωνιστής το Ριάλτο, ένα θέατρο που διαμορφώνει πολιτιστική ταυτότητα και αποτελεί σημαντικό κεφάλαιο για την Πλατεία Ηρώων. **€5**

9 ΚΥΡ 18:00 & 20:00 (70') ΕΠΙ ΣΚΗΝΗΣ

Πριν έρθει ο Γερμανός - Marta Barceló | HAMM Productions

Ένα σύγχρονο θεατρικό έργο με θέμα τη νόσο του Αλτσχάιμερ, σε σκηνοθεσία Κώστα Σιλβέστρου, ο οποίος δημιουργεί ένα μοναδικό σύμπαν για την ηρωίδα του. Πρωταγωνιστεί η Πόπη Αβραάμ, έχοντας στο πλάι της τον Αντρέα Κουτσόφτα, ο οποίος ενσαρκώνει μια πληθώρα ρόλων εισχωρώντας στις καθημερινές στιγμές της ηρωίδας. Μετάφραση: Μαρία Χατζημανουήλ. Σκηνοθεσία: Κώστας Σιλβέστρος. Διανομή: Πόπη Αβραάμ, Αντρέας Κουτσόφτας. **€15 / 12**

10 ΔΕΥ 20:30 (100')

Στην οδό Φρυνίχου... Ξανά!

Θ. Βουτσικάκης, Λ. Νικολακοπούλου

Το LOVE FM 100.7 παρουσιάζει τη μουσική παράσταση Στην οδό Φρυνίχου Ξανά της Λίνας Νικολακοπούλου με τον Θωδωρή Βουτσικάκη που γνώρισε μεγάλη επιτυχία στο θρυλικό θέατρο Τέχνης στην Αθήνα. Μια νέα «συνομιλία» του Θωδωρή Βουτσικάκη με τον Νεοκλή Νεοφυτίδη στο πιάνο και τον Βαγγέλη Μαχαίρα στο ούτι και το μαντολίνο, σε μουσικές και τραγούδια που αναδεικνύονται μοναδικά από τη φωνή του ερμηνευτή. Σύγχρονα και κλασικά ελληνικά τραγούδια, που με σιγουριά θα τα ονομάζαμε «Αγάπες της Ζωής μας» και κάποιες ιδιαίτερες επιλογές-εκπλήξεις από την αγγλική και ιταλική μουσική σκηνή. **€25 / 20**

11 ΤΡΙ 20:30 (80')

Red Peter Από τον πίθηκο στον Άνθρωπο - Φραντς Κάφκα | Θέατρο Αντίλογος (12+)

Ο Red Peter παρουσιάζει σε ένα επιστημονικό συνέδριο, την προηγούμενη ζωή του ως πίθηκος. Η ιστορία του ξεκινά στη ζούγκλα, όπου μια κυνηγετική αποστολή τον αιχμαλωτίζει και τον μεταφέρει με πλοίο στην Ευρώπη. Θέλοντας να ξεφύγει, μελετά τις συνήθειες του πληρώματος και τις μιμείται με εκπληκτική ευκολία. Φτάνοντας στην Ευρώπη, συνειδητοποιεί ότι πρέπει να επιλέξει μεταξύ «ζωολογικού Κήπου ή Μουσικής Σκηνής». Έτσι, προσπαθεί να γίνει «αρκετά άνθρωπος» ώστε να γίνει ικανός ερμηνευτής, αποκτώντας ξανά την ελευθερία και την αξιοπρέπεια του. Σκηνοθεσία, Δραματογραφική Επεξεργασία: Νεοκλής Νεοκλέους. Διανομή: Αλέξανδρος Μαρτίδης, Izel Seylani. Με ελληνικούς και τουρκικούς υπέρτιλους. **€13 / 10**

21 - 29 ΠΑΡ - ΣΑΒ 20:00, 22:00

Κινηματογραφικές Μέρες Κύπρος 2023 (18+)

Το Φεστιβάλ παρουσιάζει για 21η χρονιά ένα εξαιρετικό πρόγραμμα σε Λεμεσό και Λευκωσία που περιλαμβάνει διεθνές διαγωνιστικό (Global Images), πρεμιέρες ταινιών που έχουν διακριθεί παγκόσμια (Viewfinder), κυπριακές ταινίες, αφιερώματα και προγράμματα για παιδιά και νέους καθώς και άλλες δράσεις που συνθέτουν το πρόγραμμα της μεγαλύτερης κινηματογραφικής διοργάνωσης στην Κύπρο για τη μεγάλη μήκους ταινία. Καλλιτεχνικοί διευθυντές: Αργυρώ Νικολάου και Μάριος Λιζίδης. Στο πλαίσιο του Φεστιβάλ πραγματοποιούνται το παιδικό του τμήμα σε καλλιτεχνική διεύθυνση Σταύρου Παμπυλλή και το 4ο Dot on the Map Industry Days με επικεφαλής τη Δανάη Στυλιανού. Διοργάνωση: Υφυπουργείο Πολιτισμού - Πολιτιστικές Υπηρεσίες και Θέατρο Ριάλτο. Οι ταινίες θα προβάλλονται στους αυθεντικούς τους διαλόγους με ελληνικούς και αγγλικούς υπότιτλους. **€5 / 30** (Κάρτα Φεστιβάλ)

Design: Nasa Demetriou, nasedemetriou.com

Οι διανομείς προϊόντων και εστίασης και οι συντεχνίες που τους εκπροσωπούν, εξακολουθούν να διεκδικούν πιο ανθρώπινες συνθήκες εργασίας.

Στο μικροσκοπιο η ασφάλεια των διανομέων

Με αργούς ρυθμούς και με απουσίες ο διάλογος για συλλογολόγηση συλλογικής σύμβασης – Υποβλήθηκαν οι εισηγήσεις, εξελίξεις τον Απρίλιο

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Τρεις μήνες μετά τις απεργίες των διανομέων της Wolt και την έναρξη των διαβουλεύσεων για την δημιουργία πλαισίου των όρων εργασίας, η κατάσταση εξακολουθεί να παραμένει στον ίδιο παρονομαστή. Οι διανομείς προϊόντων και εστίασης και οι συντεχνίες που τους εκπροσωπούν, εξακολουθούν να διεκδικούν πιο ανθρώπινες συνθήκες εργασίας, μήνυμα το οποίο εξέφρασαν και στην εκδήλωση διαμαρτυρίας που πραγματοποιήσαν με αφορμή τον θάνατο του 26χρονου διανομέα Sunny Hosen, ο οποίος έχασε την ζωή του σε τροχαίο ατύχημα το βράδυ της 23ης Μαρτίου εν ώρα εργασίας. Η ανάγκη θέσπισης κανονισμών και βελτίωσης της ζωής αυτής της μερίδας εργαζομένων καθώς και η μείωση του ρίσκου για ατυχήματα είναι πιο επιτακτική από ποτέ, αναφέρεται από πλευράς των συντεχνιών. Μιλώντας στην «Κ» ο Νέοφυτος Τμινής, γ.γ. της συντεχνίας υπαλλήλων ξενοδοχείων και κέντρων αναψυχής (ΣΥΞΕΚΑ) ΠΕΟ, τόνισε ότι πλέον υπάρχει η ανάγκη να επιταχυνθεί ο διάλογος (κάτω από την ομπρέλα του Τμήματος Εργασιακών Σχέσεων), προκειμένου να ελαχιστοποιηθεί ο κίνδυνος

Στο τραπέζι των διαβουλεύσεων αναμένεται να τεθούν εισηγήσεις όπως ρύθμιση μέγιστου αριθμού διαδρομών καθημερινά καθώς και μεγιστοποίηση χρόνου παράδοσης του προϊόντος.

Οι διανομείς φαγητού πληρώνονται ανά παραγγελία, ενώ οι απολαβές τους αυξάνονται ανάλογα με τον βαθμό δυσκολίας της διαδρομής. Αυτό σημαίνει ότι βιάζονται να παραδώσουν όσο περισσότερες παραγγελίες μπορούν στο μικρότερο δυνατό χρόνο, και ανεξαρτήτως συνθηκών, με ό, τι αυτό συνεπάγεται για την ασφάλειά τους στους δρόμους.

δεκνύεται το θέμα της ασφάλειας των εργαζομένων. «Αίτημά μας είναι μια συνολική διευθέτση του θέματος μέσω μιας συλλογικής σύμβασης για όρους εργοδότησης αλλά και για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά τη διάρκεια της εργασίας τους».

Δύο από τις τρεις

Πάντως η συζήτηση βρίσκεται ακόμη σε πολύ προκαταρκτικό στάδιο, κάτι που οφείλεται κυρίως και στο πλαίσιο εργοδοσίας των εργαζομένων –συνεργασία με πλατφόρμες μέσω τρίτων εταιρειών. Είναι κοινή παραδοχή ότι η ρύθμιση των όρων εργασίας τους είναι δύσκολη υπόθεση, από τη στιγμή που αφενός, ο αριθμός των διανομέων έχει υπερδιπλασιαστεί τα τελευταία χρόνια και αφετέρου, από το γεγονός ότι το ποιος τελικά είναι ο εργοδότης είναι πεδίο θολό (ψηφιακές πλατφόρμες, ε-

ταιρείες διαχείρισης στόλου, επιχειρήσεις εστίασης). Σημειώνεται πάντως ότι στη διαδικασία διαβούλευσης δεν συμμετέχουν δύο από τις τρεις ψηφιακές πλατφόρμες. Αυτό που τονίζεται είναι η ευθύνη του κράτους για την ασφάλεια των εργαζομένων, στους οποίους δίνεται η άδεια εργασίας στην Κύπρο, με τις συντεχνίες να υποδεικνύουν την ανάγκη εφόσον τους δίνεται η άδεια εργασίας, να ελέγχεται στη συνέχεια σε ποιες συνθήκες εργάζονται και κατά πόσο διασφαλίζεται η ασφάλεια και η υγεία στην εργασία τους.

Μείωση κινδύνου

Στις επόμενες συναντήσεις μεταξύ των πλευρών θα τεθούν πρωτίστως αιτήματα και εισηγήσεις που άπτονται θεμάτων ασφάλειας των διανομέων. Στο τραπέζι των διαβουλεύσεων ανα-

μένεται να τεθούν εισηγήσεις όπως ρύθμιση μέγιστου αριθμού διαδρομών καθημερινά καθώς και μεγιστοποίηση χρόνου παράδοσης του προϊόντος ή υπολογισμός εξωγενών συνθηκών που επηρεάζουν τον χρόνο παράδοσης, όπως είναι η κυκλοφοριακή φόρτιση στους δρόμους. Αναμένεται επίσης να συζητηθεί και το σενάριο ενός προκαθορισμένου μίνιμουμ μισθού του διανομέα, κάτι που θεωρείται ότι θα μειώσει τον αριθμό διαδρομών ανά διανομέα –και ως εκ τούτου θα μειώσει τον χρόνο που περνούν πίσω από το τιμόνι– και θα επιτρέψει την παράδοση του φαγητού σε εύλογο χρόνο και με περισσότερη ευελιξία.

Οι δέουσες αλλαγές

Σύμφωνα με πληροφορίες, αντικείμενο διαβούλευσης με τις εταιρείες και το τμήμα εργασιακών σχέσεων α-

ναμένεται να τεθούν σειρά ζητημάτων που αφορούν και τις αμοιβές και τις αποκοπές του μισθού για θέματα όπως το κόστος των καυσίμων κίνησης. Συγκεκριμένα, θα τεθεί σε συζήτηση το ιδιοκτησιακό καθεστώς για τα μέσα μεταφοράς που χρησιμοποιούνται στις διανομές προϊόντων. Αυτή τη στιγμή ο κάθε διανομέας χρησιμοποιεί το δικό του όχημα –μπαζοκίνητο ή μπ – και έχει την ευθύνη να καλύπτει με δικά του έξοδα τον ανεφοδιασμό καυσίμων καθώς επίσης και το κόστος συντήρησης και ελέγχου καταλλήλότητας, χωρίς άλλες δικλίδες ασφαλείας και ελέγχου. Άλλο ζήτημα είναι η στολή και ο προσωπικός προστατευτικός εξοπλισμός των διανομέων, ο οποίος επί του παρόντος παρέχεται μεν από τις εταιρείες, ωστόσο ένα ποσοστό από το κόστος αποκόπτεται κάθε μήνα από τον μισθό τους.

Αναμένεται επίσης να συζητηθούν οι απολαβές αναλόγως με την κατηγορία και τον βαθμό δυσκολίας της κάθε διαδρομής.

Αυτή τη στιγμή, οι διαδρομές εν μέσω έντονων καιρικών συνθηκών (έντονη βροχόπτωση ή καύσωνας), αμειβονται περισσότερο σε σχέση με μια κανονική διαδρομή, κάτι που είναι εν μέρει ορθό. Από την άλλη όμως αυξάνει το δέλεαρ για εργασία σε δύσκολες και συχνά επικίνδυνες συνθήκες για τους διανομείς, όπως επισημαίνεται από τις συντεχνίες. Το ζητούμενο είναι να μειωθεί το ρίσκο που παίρνει ο διανομέας στην προσπάθειά του να εξασφαλίσει περισσότερο μισθό, αναλαμβάνοντας δύσκολες διαδρομές τις οποίες προσπαθεί να καλύψει στον μικρότερο δυνατό χρόνο.

Μετά το Πάσχα στη Βουλή

Όταν συζητήθηκε πριν ένα χρόνο, η κυβέρνηση είχε κάνει λόγο ότι θα ανέμενε την ευρωπαϊκή οδηγία και την εξέλιξη στην συζήτηση εντός Ε.Ε., ανέφερε στην «Κ» ο πρόεδρος της Επιτροπής Εργασίας της Βουλής Ανδρέας Κασκαλιάς, επισημαίνοντας ότι πλέον είναι η ώρα να επανέλθει το ζήτημα ώστε να φανούν οι θέσεις και οι προ-

Ο προσωπικός προστατευτικός εξοπλισμός των διανομέων επί του παρόντος παρέχεται από τις εταιρείες, ωστόσο ένα ποσοστό από το κόστος αποκόπτεται κάθε μήνα από τον μισθό τους.

θέσεις της νέας κυβέρνησης επί του θέματος. Πρόκειται για μια κατηγορία εργαζομένων η οποία είναι εκτεθειμένη σε εκμετάλλευση εργοδοτών και βεβαίως χωρίς κατοχύρωση σε ζητήματα ασφάλειας και υγείας. Μετά το Πάσχα, ενδεχομένως στην συνεδρία της 25ης Απριλίου ή στις 2 Μαΐου, αναμένεται να δει η αρμόδια επιτροπή Εργασίας το εργασιακό καθεστώς των διανομέων στην εστίαση και ψηφιακές πλατφόρμες διανομής προϊόντων. Ωστόσο, μία από τις πιτυχές του ζητήματος –αυτή της ασφάλειας– θα εξεταστεί την επόμενη Τρίτη (4 Απριλίου), στο πλαίσιο της συζήτησης της Επιτροπής Εργασίας για τα θέματα ασφάλειας και υγείας στην εργασία. Η ειδική συζήτηση για το ευρύτερο πλαίσιο όρων εργασίας των διανομέων – η μάλλον την απουσία του– θα λάβει χώρα στη βουλή σε περίπου ένα μήνα.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Των **ΓΙΩΡΓΟΥ ΖΑΪΡΗ** και **ΤΖΟΥΛΙΑΝΝΑΣ ΛΕΒΕΝΤΗ**

Greenwashing στην εποχή της πράσινης μετάβασης

Η πρόοδος για την επίτευξη της βιωσιμότητας, της διαφάνειας και της βελτίωσης των εταιρικών πρακτικών έχει περάσει από πολλά στάδια εξέλιξης. Είναι γεγονός ότι την τελευταία δεκαετία έχει επιτευχθεί ραγδαία πρόοδος στο κομμάτι του πράσινου μετασχηματισμού. Το ερώτημα που τίθεται όμως είναι πόσο πρόοδος είναι το προφίλ όλων αυτών των εταιρειών που δηλώνουν ότι είναι; Μήπως ένα κομμάτι αυτού του μετασχηματισμού πρέπει να πιστωθεί στα τμήματα marketing και πωλήσεων τα οποία παρουσιάζουν ένα αφήγημα που έχει τεράστια απόκλιση από την πραγματικότητα, με αποτέλεσμα να δημι-

ουργείται το φαινόμενο της «πράσινης παραπλάνησης» ή greenwashing;

Το greenwashing αποτελεί μια τακτική παραπλάνησης των καταναλωτών, όπου μέσω λανθασμένων και ελλειπών ή ασαφών πληροφοριών αναφορικά με την οικολογική ταυτότητα των προϊόντων έχει σκοπό τη θετική προβολή της εταιρείας, με απώτερο σκοπό την αύξηση των πωλήσεών της. Ωστόσο δεν θα πρέπει να περιοριζόμαστε μόνο στο εάν μια εταιρεία παρουσιάζει τις πρακτικές της ως «πράσινες» και περιβαλλοντικά φιλικές, αλλά και να διερευνούμε το κατά πόσον ικανοποιεί τα βασικά κριτήρια του το-

μέα της όσον αφορά την εταιρική, κοινωνική και περιβαλλοντική της διακυβέρνηση, με γνώμονα πάντα τη βιωσιμότητα την οικονομική αλλά και την κοινωνικο-περιβαλλοντική. Σε αρκετές περιπτώσεις τα αίτια της πρόοδου που βλέπουμε σήμερα είναι αποτέλεσμα αποτυχημένων προσπαθειών και σκανδάλων που προκάλεσαν την αντίδραση των αγορών και την εκτεταμένη προσοχή των Αρχών οδηγώντας σε θεσμοθέτηση. Κάποια γνωστά παραδείγματα είναι το σκάνδαλο της εταιρείας Volkswagen (2015) που μέσω λογισμικού υποτιμούσε τις εκπομπές καυσαερίων κατά τη διάρκεια εργαστηριακών

ελέγχων, το οποίο είχε ως αποτέλεσμα να αναγκαστεί να καταβάλει η εταιρεία 14,7 δισ. δολάρια, ένα από τα μεγαλύτερα πρόστιμα παγκοσμίως. Αντίστοιχο βελγνεκούς σκάνδαλο, που απαθολόησε αρκετά τον επενδυτικό χώρο και την κοινή γνώμη, ήταν αυτό που αφορούσε την ολλανδική αλυσίδα Ahold το 2003, που υπέκρυπτε μέσω λογιστικών πρακτικών την πραγματική οικονομική κατάσταση της εταιρείας, καταδεικνύοντας την ανάγκη για την υιοθέτηση πιο αυστηρών εταιρικών πρακτικών διακυβέρνησης στην Ευρώπη.

Πόσο κοντά είναι όμως η έννοια της

παραπλάνησης από αυτήν της εξαπάτησης;

Στην περίπτωση που μια εταιρεία σκόπιμα επιλέγει να δημοσιεύει παραπλανητικά στοιχεία και με γνώμονα τη δημιουργική ασάφεια να εστιάζει στη μεταμφίεση και την «πρασινόπιση» θέλοντας να προσελκύσει κεφάλαια και να αυξήσει τα κέρδη της, τότε μάλιστα αυτή η περίπτωση είναι ο ορισμός της εξαπάτησης; Μια αυστηρότερη νομοθεσία είναι επιτακτική και ένας πιο αυστηρός έλεγχος είναι αναγκαίος ώστε να μπουν τα θεμέλια περιορισμού του φαινομένου αυτού που αφορά όλους μας. Τα θεμέλια αυτά ευελπιστεί να

θέσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία σύμφωνα με πηγές του Bloomberg σκοπεύει να θεσμοθετήσει αυστηρότερους ελέγχους που υποστηρίζονται από επιστημονικά στοιχεία στους περιβαλλοντικούς ισχυρισμούς που γίνονται από εταιρείες σε χώρες της Ε.Ε.

Ο κ. Γιώργος Ζαΐρης είναι σύμβουλος σε θέματα αποτίμησης χαρτοφυλακίων και δανείων των Ευρωπαϊκών Θεσμών στην Grant Thornton Λουξεμβούργου. Η κ. Τζουλιάννα Λεβέντη είναι επενδυτική αναλύτρια για μετοχές μικρομεσαίας κεφαλαιοποίησης και θέματα ESG στην abrdn με έδρα το Εδιμβούργο.

Τεστ αποφασιστικότητας τα ἔκτροπα στο Ελευθερία

Πακέτο μέτρων κατά της βίας σε αθλητικούς χώρους αποφασίζει σήμερα το υπουργικό συμβούλιο – Το μήνυμα του Προέδρου της Δημοκρατίας

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Ενώνισαν των δόξαν άφισαν πίσω τους τα σοβαρά
 επισημοδία, μέσα και έξω από το στάδιο Ελευ-
 θερία, θα βρεθεί η κυβέρνηση με το υπουργικό συ-
 μβούλιο στη συνεδρία της Τετάρτης, όπου υπο-
 καλείται να αποκαλύψει τον βαθμό αποφασισ-
 στικότητας απέναντι στο ευρύτερο θέμα: βία
 στους αθλητικούς χώρους. Μια ένδειξη των
 προθέσεων που φαίνεται να υπάρχουν στο κυ-
 βερνητικό στρατηγείο έδωσε ο ίδιος ο Πρόεδρος
 της Δημοκρατίας Νίκος Χριστοδουλίδης την
 Τρίτη. «Η κάποιοι θα συμπερφωθούν ή θα γί-
 νονται όλοι οι αγώνες χωρίς κανένα θ.α.π.
 Είναι απλά τα πράγματα» είπε με νόημα ο κ.
 Χριστοδουλίδης δίνοντας μια πρόγευση των
 επισημοσέων που ετοιμάσει το υπουργείο Δικαι-
 οσύνης και θα παρουσιάσει στο υπουργικό

με τον ίδιο να δηλώνει απερίφραστα πως δεν θα επέλεγε να παρακολουθήσει έναν αγώνα με την οικογένειά του. «Σκεφτείτε αν υπήρχε ένα θύμα, σκεφτείτε μια οικογένεια, οι γονείς να πάρουν τα παιδιά τους να δουν ένα αγώνα καλαθοσφαίρας. Θα το κάνατε; Εγώ δεν θα το έκανα ποτέ. Είναι αυτά τα γήπεδα που θέλου-
με;»

Οι εισηγήσεις

Ὅπως ὅλα δείχνουν η κυβέρνηση θα επιδιώξει να φέρει τα σωμάτια ενώπιον των ευθυνών τους, σε μια προσπάθεια αποβολής της μικρής μερίδας «φιλάθλων» που δημιουργούν προβλήματα. Σύμφωνα με εκτιμήσεις που υπάρχουν η τοποθέτηση του Προέδρου της Δημοκρατίας για άδιστη αγωνιστικούς χώρους θα τεθεί ως

προειδοποίηση στα σωματεία εκείνα, οπαδοί των οποίων επανεληλυμένα προκαλούν επεισόδια. Σε πρώτη φάση, όλα δείχνουν πως θα αποφασισθεί η απαγόρευση οπαδών συγκεκριμένων ομάδων στα εκτός έδρας παιχνίδια. Το συγκεκριμένο μέτρο δεν είναι καινούριο. Μάλιστα μετά τα όσα διαδραματίστηκαν έξω από το Ταίρειο Στάδιο, η Αστυνομία, τότε, το είχε εισηγήσει στην ΚΟΠ χωρίς ωστόσο να εισακουστεί. Όπως λέει αστυνομικός πηγές δεν πήρε ποτέ απόφαση στην εισήγηση που είχε υποβάλει. Το άλλο μέτρο που ενδεχομένως να υπάρχει στο πακέτο εισήγησης των υπουργών Δικαιοσύνης θα είναι η προληπτική δράση της Αστυνομίας. Τούτέστιν να πραγματοποιούνται αφηνιάστικοι έλεγχοι σε οπισθητικά οργάνωματα, συγκεκριμένες ομάδες. Η συγκε-

Η δήλωση του Προέδρου της Δημοκρατίας πως ο ίδιος δεν θα επέλεγε να παρακολουθήσει έναν αγώνα με την οικογένειά του, αποκαλύπτει το κλίμα ανησυχίας που έχει προκληθεί για την ασφάλεια των αγωνιστικών χώρων μετά και τα έκτροπα στο Ελευθερία.

Όπως όλα δείχνουν, τα όσα διαδραματίστηκαν στο Ελευθερία θα επιβάλουν την απαγόρευση μετακίνησης φιλάθλων συγκεκριμένων ομάδων στα παιχνίδια εκτός έδρας. Πρόταση η οποία είχε απορριφθεί μετά τα επεισόδια στο Τσίρειο Στάδιο.

συμβούλιο αρμόδια υπουργός Άννα Κουκκιδίου Προκόπιου. Νοούμενος ότι και το παρελθόν μετρά από σοβαρά επεισόδια ανακοινώθηκαν μέτρα με μειωμένο βαθμό αποτελεσματικότητας, το στοιχείο για την κυβέρνηση είναι να ανατρέψει την επικρατούσα αντίληψη για εξαγγελίες που δεν αναδείχσαν ή δεν περιόρισαν το φαινόμενο βίας σε αθλητικούς χώρους. Πέρα από τη σαφέστατη προειδοποίηση του Προέδρου της Δημοκρατίας για αγωνιστικούς χώρους χωρίς θεατές, το αρμόδιο υπουργείο απέφυγε να προσδιορίσει το πακέτο μέτρων ενόψει και της συζήτησης στο υπουργικό συμβούλιο. Το πακέτο μέτρων μελετήθηκε από τον Νίκο Χριστοδουλίδη, με τον ίδιο να διαβεβαιώνει ότι στην συνεδρία του υπουργικού του Τετάρτη θα ληφθούν συγκεκριμένες αποφάσεις.

Οι ευθύνες

Εν αναμονή των αποφάσεων ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εμφανίσθηκε ιδιαίτερα ανήσυχος με την έκταση των επεισοδίων στο Ελευθέριο δείχνοντας ανησυχία προς την πλευρά των ομαρτητών, τα οποία κάλεσε να αναλάβουν υπεύθυνες θέσεις. «Έχουν πολλοί ευθύνες και οι καθένας πρέπει να αναλάβει τις ευθύνες του». Το στοιχείο για την κυβερνηση Χριστοδουλιδου είναι να μπει για τα καλά στην αναποδοξομαρτητικότητα των αποφάσεων που λήφθηκαν κατά καιρούς. Επί του προκειμένου, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εμφανίσθηκε αποφασισμένος να αντιμετωπίσει μια πρακτική η οποία περιορίζεται μόνο σε βαρύγδουπες εξαγγελίες οι οποίες διαψεύδονται στη συνέχεια. «Αρκετά με το θέμα αυτό. Σχηματίθηκε ξανασηχημάτηθη, κάθε φορά μετά τα επεισόδια γίνονται συσκέψεις, ξανασυσκέψεις. Είναι η πόρτα των αποφάσεων». Ωστόσο, το πλέον ανησυχητικό είναι η δόλωση του ίδιου του Προέδρου της Δημοκρατίας για τα επίθετα ασφάλειας των αθλητικών χώρων.

ΕΛΑ ΝΑ ΖΗΣΟΥΜΕ ΜΙΑ

fun ταστική μέρα

Fun Day

Γίνε για λίγο πυροσβέστης, αστυνομικός, αρχαιολόγος ή καλλιτέχνης. Ταξίδευσε σε μια χώρα με ξυλοπόδαρους, αγαπημένους ήρωες, ρομπότ, μουσική, παιχνίδια και βαρκάδες...

Κυριακή 2 Απριλίου
10:30 – 17:00
Εξωτερικός χώρος στάθμευσης
Nicosia Mall

Να είσαι εκεί!

Τα καθαρά έσοδα της εκδήλωσης θα διατεθούν για ενίσχυση του Αντικαρκινικού Συνδέσμου Κύπρου.

Η εκδήλωση θα τύχει φωτογραφικής και οπτικογραφικής κάλυψης. Φωτογραφίες και οπτικοακουστικό υλικό θα αναρτηθούν σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης, στον έντυπο και στον ηλεκτρονικό τύπο.

Άδεια Εράνου Υπουργείου Εσωτερικών: 71/2022

να
είσαι
εκεί

Φιλοξενία

NICOSIAMALL
THE CENTER OF NICOSIA

ANTIKARKINIKOΣ
ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΚΥΠΡΟΥ

κριμένη πρακτική είχε εφαρμοσθεί στο παρελθόν με την Αστυνομία να κάνει εφόδους σε συγκεκριμένα υποστατικά μετά την εξασφάλιση των σχετικών διαταγμάτων. Από τις έρευνες που είχαν πραγματοποιηθεί, τότε, υπήρχαν αποτελέσματα, οδηγώντας μάλιστα σε συλλήψεις ατόμων.

Κάρτα φιλάθλου

Η κυβέρνηση θα σταφεί και προς την πλευρά των μετρώπων που αποφασίσθηκαν στο παρελθόν να εφαρμόζονταν, ωστόσο, ατόνησε στην συνέχεια. Η κάρτα φιλάθλου είναι ένα από αυτά. Όπως αποδείχθηκε στην πράξη, μετά την χαλάρωση των υγειονομικών περιορισμών και την επιστροφή του κόσμου στα γήπεδα, αρκετές ήταν οι καταγγελίες ότι η κάρτα φιλάθλου δεν εφαρμόζεται σύμφωνα με το γράμμα του νόμου. Ειδικά μετά τα επεισόδια στο Τσίρειο Στάδιο αποκαλύφθηκε πως η εφαρμογή του συγκεκριμένου μέτρου έχει τρύπες και δεν απέτρεψε την είσοδο, σε αγωνιστικούς χώρους, προσώπων που δεν ήταν δικαιούχοι. Από τα διαπιστωμένα κενά είναι και αυτό των ελέγχων εισόδου σε αγωνιστικούς χώρους αλλά και επιτήρησης με τα κλειστά κυκλώματα που έχουν τοποθετηθεί εντός των γηπέδων. Όπως είναι γνωστό τοis πάσι σε αρκετά γήπεδα τα κλειστά κυκλώματα επιτήρησης που έχουν τοποθετηθεί δεν είναι σε θέση να εξυπηρετήσουν τον αντισταθμιστικό σκοπό αποστολής τους.

Μαστίγιο και καρότο για τα σωματεία

Στην κυβερνήση φαίνεται να γίνεται α-ντιληπτό πως όποια μέτρα και αν αποφασί-σθουν η αποτελεσματικότητά τους θα ε-ξαρτηθεί από τα σωματεία και τη διάθεσή τους να θέσουν ερώματα στη παγιωμέ-νη πρακτική καθεστώματος μιας μικρής μάζας ο-παδών, γνωστής και ως 13ου παίκτη της ο-μάδας. Όπως λέγεται στον χώρο του α-θλητισμού από παράγοντες, η αποφασι-στικότητα των σωματείων είναι το άλφα και το ωμέγα της πάταξης του φαινομένου της βίας εντός των γηπέδων. Οι ίδιοι πα-ράγοντες υποστηρίζουν πως οι συγκεκριμέ-νες ομάδες οπαδών είναι γνωστές στις η-γεσίες κάποιων σωματείων και -όχι με με-γάλη δυσκολία- θα μπορούσαν να απομο-νωθούν και να απομακρυνθούν από τη γη-πέδα.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Της ΜΕΓΚΑΝ ΓΚΡΙΝ

Εύπνησαν μνήμες του 2008

Οι εξελίξεις της περασμένης εβδομάδας ήταν ανατριχιαστικά οικείες για όσους από εδώ προς παρακολούθησαν την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008. Οι αναλύτες υποστήριζαν στις αρχές του 2008 ότι τα προβλήματα της Bear Stearns ήταν αποτέλεσμα κακής διαχείρισης κινδύνων. Η εξάφληση της αστάθειας στην Ευρώπη (στην Commerzbank) θεωρήθηκε περιορισμένη. Ακούγεται γνώριμο, ή όχι;

Εχω διατυπώσει αντίστοιχα επιχειρήματα αυτές τις μέρες σε σχέση με την κατάρρευση της Silicon Valley Bank και την αναταραχή στην Credit Suisse. Προς το παρόν, όμως, οι ομοιοότητες τελειώνουν εκεί. Η χρηματοπιστωτική αστάθεια που βιώσαμε είναι ζήτημα ρευστότητας και όχι φερεγγυότητας και οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής αντιδράσαν γρήγορα. Δεν υπάρχει λόγος να θεωρήσουμε ότι βρισκόμαστε σε τραπέζι κρίση. Τούτου λεχθέντος, η σταθερότητα των τραπεζών συνδέεται άρρηκτα με την εμπιστοσύνη. Το ότι δεν βρισκόμαστε σε τραπέζι κρίση τώρα δεν σημαίνει ότι οι αγορές δεν μπορούν να δημιουργήσουν μια αυτοεκπληρούμενη προφητεία.

Οι τράπεζες που δέχθηκαν σοβαρές πιέσεις πρόσφατα –η SVB, η Silvergate, η Signature Bank και η First Republic στις ΗΠΑ και η Credit Suisse στην Ευρώπη– είναι ειδικές περιπτώσεις. Η

Silvergate, η SVB και η Signature Bank ήταν εκτεθειμένες σε ασυνήθιστο βαθμό σε επιτοκιακό κίνδυνο. Αυτό οφειλόταν εν μέρει στην πελατεία τους, η οποία ήταν είτε νεοφυείς εταιρείες τεχνολογίας είτε εταιρείες κρυπτονομισμάτων.

Καθώς η Fed αύξησε τα επιτόκια, οι εταιρείες επιχειρηματικών κεφαλαίων (venture capital) σταμάτησαν να χρηματοδοτούν τις επιχειρήσεις αυτές. Οι επιχειρήσεις, ως αποτέλεσμα, άρχισαν να αποσύρουν καταθέσεις για να καλύψουν τις υποχρεώσεις τους, αναγκάζοντας τις τράπεζες να πουλήσουν ομόλογα μακράς διάρκειας για να ανταποκριθούν στα αιτήματα αυτά. Οι πωλήσεις αυτές έγιναν με τεράστιες ζημιές.

Η Federal Reserve, το ομοσπονδιακό υπουργείο Οικονομικών και το FDIC (το αμερικανικό Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων) παρενέβησαν για να εγγυηθούν όλες τις καταθέσεις στην SVB και τη Signature Bank. Η Fed χορήγησε επίσης δανεικά χρηματοδότηση σε τράπεζες δεχόμενη εξασφαλίσεις στην ονομαστική τιμή των ομολόγων τους, επιτρέποντας άλλες τράπεζες που κατέχουν ομόλογα μακράς διάρκειας να αποφύγουν την υπό πίεση πώληση (fire-sale) των περιουσιακών τους στοιχείων.

Η First Republic Bank έπεσε θύμα της μετάδοσης της κρίσης εμπιστοσύ-

Δεν βρισκόμαστε σε τραπεζική κρίση. Αλλά ο κίνδυνος να συμβεί είναι υψηλότερος από ό,τι ήταν πριν από μία εβδομάδα.

vnς, με τη μετοχή της να κατακυλάει περισσότερο από 60%. Εντεκα μεγάλες τράπεζες συνέπραξαν για την ένεση 30 δις. δολαρίων στη μικρότερη τράπεζα, δημιουργώντας έτσι ένα τείχος προστασίας έναντι περαιτέρω μετάδοσης.

Η Credit Suisse έχει κλυδωνιστεί για διάφορους λόγους. Δεν αντιμετωπίζει πρόβλημα λόγω των αυξημένων επιτοκίων – είναι λιγότερο στρατηγικά επενδυμένος τους και έχει σημαντικά ρευστοποιήσιμα περιουσιακά στοιχεία υψηλής ποιότητας. Αντί αυτού, η ελβετική τράπεζα αντιμετωπίζει σημαντικές ερωές κεφαλαίων το 2022 ως αποτέλεσμα της σκανδαλώδους, διοικητικής απαγγελίας και νέων στρατηγικών αναδιορθώσεων. Η μετοχή της βυθίστηκε όταν ο πρόεδρος του μεγαλύτερου μετόχου της, της Saudi National Bank, απέκλεισε το ενδεχόμενο επένδυσης νέων κεφαλαίων στην τράπεζα στις 15 Μαρτίου. Η κατηντική τράπεζα της Ελβετίας (SNB) παύει να είναι η μόνη ελβετική τράπεζα που

Οι τράπεζες που δέχθηκαν σοβαρές πιέσεις πρόσφατα - η SVB, η Silvergate, η Signature Bank και η First Republic στις ΗΠΑ και η Credit Suisse στην Ευρώπη - είναι ειδικές περιπτώσεις.

ρενέβη τότε πυροσβεστικά, παρέχοντας γραμμή ρευστότητας ύψους 50 δις ελβετικών φράγκων.

Εχουμε ένα ρητό στα οικονομικά: «Όποτε η Fed πατάει τα φρένα, κάποιος περνάει μέσα από το παρμπρίζ». Θα ήταν περιέργως αν δεν προέκυπταν οικονομικές πιέσεις ως συνέπεια της αύξησης των επιτοκίων από τη Fed και

την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, έπειτα από πάνω από μια δεκαετία φθηνού χρήματος.

Υπάρχει ένας οδηγός για την επιτυχή διαχείριση μιας κρίσης ρευστότητας: η κεντρική τράπεζα ενεργεί ως δανειστής έσχατης ανάγκης, όπως έκαναν πολύ γρήγορα η Fed και η Τράπεζα της Ελλάδας. Ο δείκτης των περιφερειακών τραπεζών της S&P σταθεροποιήθηκε (έστω σε χαμηλά επίπεδα) και οι μετοχές της Credit Suisse εκτινάχθηκαν στα ύψη μετά την ανακοίνωση της SNB.

Υπάρχουν κι άλλες διαφορές με τα 2008. Οι τράπεζες είναι πολύ καλύτερα ρυθμισμένες και κεφαλαιοποιούνται σίτημα. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα εκτός τμήρα ΗΠΑ, όπου οι κανόνες της Βασιλείας III εφαρμόζονται σε ολόκληρο το τραπεζικό σύστημα. Η απορρυθμιστική νομοθεσία του 2018 στις ΗΠΑ επέτρεψε στις μικρότερες τράπεζες να αποφύγουν τις απαιτήσεις του νόμου Dodd-Frank. Οι μεγαλύτερες τράπεζες υποκείμενες σε υποχρεώσεις σχετικά με τη ρευστότητα και τη χρηματοδότηση που διασφαλίζουν ότι η κεφαλαιακή τους θέση είναι αρκετά υγιής, ώστε να χορηγούν δάνεια, να απορροφούν ζημιές και να υποστηρίζουν αδύναμες τράπεζες όπως η First Republic. Η πιο αυστηρή ρύθμιση και των μικρότερων τραπεζικών ιδρυμάτων μοιάζει πλέον αναπόφευκτη.

Ακόμη κι αν δεν βρισκόμαστε σε τραπεζική κρίση, οι πείσεις εντεινόνται στην αμερικανική οικονομία. Η Fed ανέφερε ότι ο δανεισμός της προς το τραπεζικό σύστημα την εβδομάδα που έληξε στις 15 Μαρτίου έφτασε το ιστορικά υψηλό ποσό των 152,85 δις. δολαρίων. Αν και η κατάσταση σήμερα είναι πολύ διαφορετική, η υπερβολική αντίδραση των αγορών στις πρόσφατες εξελίξεις θυμίζει πολύ το 2008.

Η παροχή ρευστότητας που ενεργοποιήθηκε ταχέως από τη Fed και την SNB θα είναι ενδεχομένως αρκετά για να αμβλύνει τον άμεσο πανικό. Όμως, καθώς οι κεντρικές τράπεζες συνεχίζουν να αυξάνουν τα επιτόκια και να συρρικνώνουν τους ισολογισμούς τους, είναι αναμενόμενο να προκύψουν περισσότερες εστίες αποσταθεροποιήσιμων. As ελπίζουμε ότι και αυτά τα επεισόδια θα μπόρεσουν να αντιμετωπιστούν με την παροχή ρευστότητας – όπως έκανε και η Τράπεζα της Αγγλίας το περασμένο φθινόπωρο, όταν το συνταξιοδοτικό σύστημα της χώρας παράλυνε να κλωστήσει.

Δεν βρισκόμαστε σε τραπεζική κρίση. Αλλά ο κίνδυνος να συμβεί είναι υψηλότερος από ό,τι ήταν πριν από μια εβδομάδα.

Η κ. Μέγκαν Γκριν είναι senior fellow στο Πανεπιστήμιο Brown.

Ανιχνεύοντας βαθύτερες αλήθειες της ανθρώπινης φύσης

Εκθεση: «Μύθων Αποκάλυψη: Αριάδνη – Ανδρομέδα» στη Λεβέντειο Πινακοθήκη

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Παρουσιάζεται στη Λεβέντειο Πινακοθήκη η προσωρινή έκθεση «Μύθων Αποκάλυψη: Αριάδνη – Ανδρομέδα», η οποία θα ανοίξει για το κοινό την Πέμπτη 6 Απριλίου και θα παραμείνει ανοικτή μέχρι τις 3 Σεπτεμβρίου 2023. Όπως αναφέρει στο πρόσφατο βιβλίο της «Pandora’s Jar» η Αγγλίδα συγγραφέας Natalie Haynes: «Μπορεί οι μύθοι να είναι η εστία του θαυμαστού, αλλά είναι και καθρέφτες μας. Ποια εκδοχή επιλέγουμε να πούμε; Ποιους χαρακτήρες φέρνουμε στο προσκήνιο; Ποιους αφήνουμε να ξεθωριάσουν στις σκιές; Όλα αυτά αντικατοπτρίζουν τόσο τον άνθρωπο που διηγείται, όσο και τον άνθρωπο που διαβάζει» και αυτά τα λόγια θα μπορούσαν να ήταν και η αφετηρία που οδήγησε τις τρεις επιμελήτριες της έκθεσης, τη διευθύντρια της Λεβεντειού Πινακοθήκης, Λουκία Λοΐζου

Με επίκεντρο σημαντικά έργα από τη Συλλογή Πίττα, η έκθεση συνδυάζει μια σύγχρονη παρουσίαση, με τη βοήθεια διαδραστικών προβολών, φέρνοντας κοντά την αρχαιοελληνική μυθολογία μέσα από αιώνες δυτικής τέχνης.

Χατζηναβρίλ, την επιμελήτρια της Συλλογής του Παρισιού της Λεβεντειού Πινακοθήκης, Μυρτώ Χατζάκη και την επιμελήτρια της Λεβεντειού Πινακοθήκης, Κατερίνα Στεφανίδου, να παρουσιάσουν, ίσως και σε παγκόσμια πρώτη, την έκθεση Μύθων Αποκάλυψη: Αριάδνη – Ανδρομέδα. Στην πραγματικότητα, όμως, η έκθεση αυτή ξεκίνησε από μία συλλογή και μία ιδέα. Ο συλλέκτης δρ Ανδρέας Πίττας έχει στις συλλογές του έργα που συνδέονται με τον μύθο της Αριάδνης και της Ανδρομέδας. Έργα εξαιρετικά που σηματοδοτούν εποχές-σταθμούς στην ευρωπαϊκή Ιστορία της Τέχνης, αλλά και έργα που συνδέονται θεματολογικά με δύο γυναίκες των οποίων οι μύθοι, και οι ιστορίες, αποτέλεσαν μια αποκάλυψη για τις επιμελήτριες της έκθεσης. Μεταξύ άλλων γιατί και οι δύο ηρωίδες, η Αριάδνη και η Ανδρομέδα, συν-

δέουν το όνομά τους και τον θρύλο τους με την Κύπρο. Την Αριάδνη την εγκαταλείπει στις ακτές της Κύπρου, στην Αμαθούντα, ο αγαπημένος της Θηορέας και της Ανδρομέδας, ο ισχυρός πατέρας ήταν ο Κηφρέας, ο ιδρυτής της Κερύνειας.

Τόσο η Αριάδνη όσο και η Ανδρομέδα αντιπροσωπεύουν θέματα που χρόνια τώρα συνυφαίνονται με τη μοίρα των γυναικών σ’ έναν ανδροκρατούμενο κόσμο: γάμος και τοκετός, ελευθερία και υποτέλεια, με τον οίκο τους να συνθλίβεται από τραγωδία και σπαραγμό. Κι όμως, στην έκθεση αυτή, ο ρόλος τους δεν περιορίζεται μόνο σ’ εκείνον της «δεοποιήσης σε κίνδυνο»: της θελητικής γυναικείας μορφής που λειτουργεί ως αντικείμενο του πόθου. Αντίθετα, εξετάζοντας μαζί εικονογραφία και κείμενα, το χθες και το σήμερα, ανιχνεύουμε μαζί βαθύτερες αλήθειες της ανθρώπινης φύσης, μέσα από νέες, τολμηρές αναγνώσεις.

Με επίκεντρο, λοιπόν, σημαντικά έργα από τη Συλλογή Πίττα, η έκθεση συνδυάζει μια σύγχρονη παρουσίαση, με τη βοήθεια διαδραστικών προβολών, φέρνοντας κοντά την αρχαιοελληνική μυθολογία μέσα από αιώνες δυτικής τέχνης. Αποκαλύπτει μεγάλες ιστορίες αγάπης, (αυτο-)θυσίας και προδοσίας, τις οδύνες της μητρότητας αλλά και τον αέναο κύκλο ζωής, θανάτου και αναγέννησης. Από τα κυπροαρχαϊκά πηλίνα ομοιώματα της Κύπριας Αριάδνης/Αφροδίτης έως την τέχνη του 20ού αιώνα και από την Ανδρομέδα του Ευριπίδη έως τη σύγχρονη ποίηση, εικαστικές και γραπτές αναφορές αντιπαραβάλλονται με σύγχρονες φεμινιστικές επαναδιατυπώσεις. Παρακινούμαστε έτσι να περιπλανηθούμε στην εικονογραφία και στη λογοτεχνική παράδοση, σε αφηγήσεις αρχαίες, μετακλασικές αλλά και σύγχρονες. Στην αναγνώριση ότι «όταν οι γυναίκες καταλαμβάνουν χώρο, λιγότευει εκείνος που προορίζεται για τους άνδρες. Αυτό όμως σημαίνει ότι μαθαίνουμε ολόκληρη την ιστορία και όχι τη μισή».

Πολύτιμες συνεργασίες

Η έκθεση όμως είναι εξίσου σημαντική ως αποτέλεσμα της στενής συνεργασίας ανάμεσα σε ένα μουσείο και μιας ιδιωτικής συλλογής, μεταξύ της Λεβεντειού Πινακοθήκης και του δρος Ανδρέα Πίττα, διακεκριμένου συλλέκτη και μέλους της Τριμτικής Επιτροπής της Πινακοθήκης. Ως εκ τούτου, προ-

«Ανδρομέδα» (αμφίπλευρο έργο), πρώτο μισό 20ού αιώνα, Alexander Rothaug (1870-1946). Τέμπρα σε χαρτόνι, 26 x 15,5 εκ. Συλλογή Πίττα.

σφέρει στους επισκέπτες τη μοναδική ευκαιρία να εξερευνήσουν όχι μόνο ένα ενδιαφέρον και πρωτότυπο θέμα, αλλά και ένα σύνολο εξαιρετικών έργων τέχνης που σπάνια εκτίθενται δημόσια, ενώ παράλληλα, την πληρέστερη αφήγηση του μύθου συνδράμουν δάνεια αρχαίων αντικείμενων από το Κυπριακό

Μουσείο και το Μουσείο Ιερών Μονών Κύκκου.

Πληροφορίες

«Μύθων Αποκάλυψη: Αριάδνη – Ανδρομέδα», Λεβέντειος Πινακοθήκη, Αναστασίου Γ. Λεβέντη 5, Λευκωσία. Από τις 6 Απριλίου μέχρι τις 3 Σεπτεμβρίου 2023.

«Αριάδνη» (Arijadna), 2009, Mersad Berber (1940-2012). Λάδι και μεικτά τεχνικά σε μουσαμά, 65 x 48 εκ. Συλλογή Πίττα.

«Θηορέας και Μινώταυρος», Antoine-Louis Barye (1795-1875). Σχέδιο π. 1857, εκμπαγίο 1877-1893. Χαλκός με πρασινοκαφέ οξείδωση (πατίνα), 45 x 30 x 16,5 εκ. Συλλογή Πίττα.

Προχωρά με «πρότζεκτ για ΜΕΔ» η Κεντρική

Η μείωση στα προβληματικά δάνεια τα τελευταία χρόνια είναι συγκεντρωμένη στις μεγαλύτερες τράπεζες

Επιμέλεια: ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΑΣ

Η **Κεντρική** Τράπεζα Κύπρου (ΚΤΚ) έχει ήδη προβεί σε σειρά ενεργειών για την αντιμετώπιση των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων με τη δημιουργία σχετικού Μηχανισμού. Σύμφωνα με σχετική ανακοίνωση της Κεντρικής, η σχετική δέσμευση του Διοικητή της ΚΤΚ ενώπιον της Βουλής των Αντιπροσώπων για τη δημιουργία του Μηχανισμού έχει ήδη υλοποιηθεί, καθώς από τις 2 Νοεμβρίου 2021 έχει κατατεθεί εκτενής και αναλυτικά επεξεργασμένη πρόταση προς το υπουργείο Οικονομικών, το οποίο,

Η πρόδοος του κυπριακού τραπεζικού συστήματος τα τελευταία χρόνια είναι σημαντική και αναγνωρίζεται διεθνώς.

Την **τεράστια** σημασία ενός σταθερού νομικού πλαισίου, το οποίο θα διέπει τους εξωδικαστικούς πλειστηριασμούς, τονίζει το υπουργείο Οικονομικών.

με βάση το Σύνταγμα, είναι το αρμόδιο όργανο για να την προωθήσει στη Βουλή των Αντιπροσώπων. Η ΚΤΚ δημιούργησε τον Μηχανισμό σε συνεργασία με εξειδικευμένους νομικούς συμβούλους που προσέλαβε κατόπιν διενέργειας διαγωνισμού και συνέταξαν και τις τροποποιήσεις των σχετικών νομοθεσιών για την εφαρμογή και λειτουργία του προτεινόμενου Μηχανισμού. Παράλληλα –και πέραν της συγκεκριμένης πλήρους πρότασης για τη δημιουργία Μηχανισμού– η ΚΤΚ έχει αναθέσει σε έγκριτους διεθνείς συμβουλευτικούς οίκους τη διαμόρφωση πρότασης διαχείρισης μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων (NPL project) με στόχο την υποβοήθηση του συνόλου του τραπεζικού συστήματος να μειώσει τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια του και συνεπώς να ενισχύσει την προστασία της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας.

«Όπως έχει κατ’ επανάληψη αναφερθεί, είναι αξιοσημείωτη η μείωση στα μη εξυπηρετούμενα δάνεια που έχει σημειωθεί τα τελευταία χρόνια. Η μείωση αυτή ωστόσο

είναι συγκεντρωμένη στις μεγαλύτερες τράπεζες. Η ΚΤΚ εκ του θεσμικού της ρόλου οφείλει να ενεργεί προληπτικά, καθώς, παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί, το κυπριακό τραπεζικό σύστημα συνεχίζει να επιδεικνύει υψηλό επίπεδο ΜΕΧ σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, κάτι που τονίζεται στις εκθέσεις των διεθνών οίκων αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας», σημειώνει η ΚΤΚ. Με την αυξανόμενη αβεβαιότητα λόγω των διεθνών γεωπολιτικών, οικονομικών και τραπεζικών εξελίξεων το εν λόγω έργο (NPL project) έχει στόχο να διασφαλίσει ότι το τραπεζικό σύστημα της Κύπρου θα είναι έτοιμο να διαχειριστεί όχι μόνο τα υφιστάμενα ΜΕΔ, αλλά και τις αρνητικές συνέπειες που ενδεχομένως προκύψουν από μια πιθανή μελλοντική αύξηση τους.

«Η πρόδοος του κυπριακού τραπεζικού συστήματος τα τελευταία χρόνια είναι σημαντική και αναγνωρίζεται διεθνώς. Υπό την εποπτεία της ΚΤΚ συνευλόφερε στην ανάταξη της κυπριακής Οικονομίας, κάτι που αναγνωρίζεται από τους διεθνείς οίκους

αξιολόγησης. Διαχειρίστηκε σημαντικές κρίσεις και είναι σήμερα ανθεκτικό και θωρακισμένο σε ένα διεθνές περιβάλλον γεμάτο αβεβαιότητες. Ενώ παράλληλα προχωρά σε κινήσεις εκσυγχρονισμού του προς όφελος των καταναλωτών και της κυπριακής Οικονομίας», καταλήγει η Κεντρική.

Χαιρετίζει το ΥΠΟΙΚ

Την τεράστια σημασία ενός σταθερού νομικού πλαισίου, το οποίο θα διέπει τους εξωδικαστικούς πλειστηριασμούς, παράλληλα με την ύπαρξη ενός αποτελεσματικού πλαισίου αφερεγγυότητας, έτσι ώστε να επιτευχθεί ο στόχος της μείωσης των Μη Εξυπηρετούμενων Χορηγήσεων (ΜΕΧ) καθώς και της προστασίας των καταθετών, τονίζει το υπουργείο Οικονομικών. Είναι «εξαιρετικά σημαντικό στις παρούσες δύσκολες οικονομικές συνθήκες, που δημιουργήθηκαν από τις επιπτώσεις του ρωσικού πολέμου στην Ουκρανία, να διατηρηθεί η βιωσιμότητα των αναδιαρθρωμένων δανείων των ήδη επιβαρυνμένων νοι-

κοκυριών» αναφέρει το ΥΠΟΙΚ σε δική του ανακοίνωση.

Σε σχέση με τη διαχείριση των Μη Εξυπηρετούμενων Χορηγήσεων και τη βελτίωση του τραπεζικού συστήματος, την Τρίτη το ΥΠΟΙΚ ανέφερε ότι το νέο πλαίσιο εκποιήσεων, όπως αυτό ψηφίστηκε από την Βουλή των Αντιπροσώπων τον Αύγουστο του 2019, παρέχει τη δυνατότητα εξωδικαστικής προσφυγής/έφεσης των δανειοληπτών με ΜΕΧ στο Χρηματοοικονομικό Επίτροπο (ΧΕ) για εξέταση παραπόνων τους κατά ποινικών ιδρυμάτων που αφορούν μεταξύ άλλων υπερχρεώσεις και παραβίαση του κώδικα δεοντολογίας της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου. «Σε περίπτωση που ο ΧΕ διαπιστώσει παραβίαση εκ μέρους του πιστωτή του υπό αναφορά κώδικα για τις αναδιρθρώσεις, ο δανειολήπτης θα δικαιούται να προσφύγει στο Δικαστήριο το οποίο θα εκδίδει άμεσα διάταγμα για αναστολή της εκποίησης της ενυπόθηκης κατοικίας του ή της επαγγελματικής του στέγης», συμπληρώνει.

Προσθέτει επίσης ότι, «περιλαμβάνει πρόσθετο λόγο προσφυγής στο Δικαστήριο στην περίπτωση που πιστωτικό ίδρυμα αρνήθηκε να προσέλθει ή δεν προσήλθε σε διαδικασία αναδιάρθρωσης δανείου». Συγχρόνως το υπουργείο Οικονομικών αναφέρει πως για σκοπούς διαχείρισης των ΜΕΧ έχει εκπονήσει από το 2019 τρία ειδικά Σχέδια, το Σχέδιο ΕΣΤΙΑ, το Σχέδιο ΟΙΚΙΑ και το Σχέδιο Διαχείρισης Καθυστερημένων/Ληγμένων/Τερματισμένων Δανείων που παραχωρήθηκαν μέσω του Κεντρικού Φορέα Ισότητος Κατανομής Βαρών. «Περισσότερο αναμένεται η έγκριση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, του τελευταίου εξ αυτών, του Σχεδίου Ενοικίου έναντι Δόσης, το οποίο στοχεύει τους πραγματικά ευάλωτους δανειολήπτες, ανεξαρτήτως εάν υπέβαλαν ή όχι αίτηση στα προαναφερόμενα Σχέδια ενώ καλύπτει και τους συνεργάσιμους δανειολήπτες οι οποίοι υπέβαλαν αίτηση στα προαναφερθέντα Σχέδια αλλά κρίθηκαν ως μη βιώσιμοι», καταλήγει.

ΑΡΘΡΟ Του ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑ

Κρυπτονομίσματα, δυνατότητες και προκλήσεις

Τα **κρυπτονομίσματα** έχουν πολλές δυνατότητες χρήσης, ανάλογα με το είδος του κάθε κρυπτονομίσματος και τον σκοπό του. Ορισμένες από τις πιο κοινές χρήσεις περιλαμβάνουν:

- Αντικατάσταση του παραδοσιακού νομίσματος: Τα κρυπτονομίσματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως μέσο ανταλλαγής αγαθών και υπηρεσιών, όπως τα παραδοσιακά νομίσματα.
- Αποθήκευση αξίας: Πολλοί είναι αυτοί που αγοράζουν κρυπτονομίσματα ως μέσο αποθήκευσης αξίας, καθώς πιστεύουν ότι έτσι μπορούν να αντιμετωπίσουν την υπερβολική πληθωριστική πίεση και τις οικονομικές κρίσεις.
- Επενδύσεις: Τα κρυπτονομίσματα μπορούν να αντιμετωπιστούν ως μια μορφή επένδυσης, όπου οι επενδυτές αγοράζουν κρυπτονομίσματα με την ελπίδα ότι θα αυξήσουν την αξία τους στο μέλλον και θα κερδίσουν από αυτά.
- Αποστολή κεφαλαίων: Τα κρυπτονομίσματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να αποσταλούν κεφάλαια σε οποιοδήποτε μέρος του πλανήτη.

Μπορεί να έχουμε κατανόηση τη χρήση τους, όμως δεν μπορούμε να προβλέψουμε με ακρίβεια το μέλλον τους, καθώς εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως η ανάπτυξη της τεχνολογίας, η αποδοχή από το κοινό και οι ρυθμίσεις από τις αρχές οι οποίες κατά τη γνώμη μου είναι και οι πιο σημαντικές για την πορεία των κρυπτονομισμάτων. Παρόλα αυτά, ορισμένες τάσεις που βλέπουμε στον τομέα των κρυπτονομισμάτων είναι η αύξηση της αποδοχής τους από τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές, θεωρώντας τα πλέον ως ικανό μέσο συναλλαγής, η ανάπτυξη νέων τεχνολογιών, όπως οι ευέλικτες blockchain πλατφόρμες, οι αναπτυσσόμενες δυνατότητες, όπως τα smart contracts και η αύξηση της διαφάνειας και της ασφάλειας στις συναλλαγές.

Βέβαια, υπάρχουν πολλοί κίνδυνοι και προκλήσεις για τα κρυπτονομίσματα, όπως η υψηλή αστάθεια της αξίας τους, η δυνατότητα χρήσης για παράνομες δραστηριότητες, οι σκληρές κυβερνητικές ρυθμίσεις και η ασφάλεια που έχουν οι πλατφόρμες συναλλαγών.

Συνεπώς, το μέλλον των κρυπτονομισμάτων εξαρτάται από την εξέλιξη αυτών των παραγόντων και τη δυνατότητά τους να προσαρμόζονται ανάλογα με τις προκλήσεις. Οι ρυθμιστικές αρχές θα πρέπει να δουν πιο σοβαρά την ύπαρξη της συγκεκριμένης τεχνολογίας, δημιουργώντας παράλληλα το κατάλληλο ρυθμιστικό πλαίσιο λειτουργίας της. Η αγορά θα βρίσκεται πάντα ένα βήμα μπροστά, οπότε αν δεν την ακολουθήσουμε θα βρεθούμε χαμένοι στο τέλος.

Ο κ. Γιάννης Γεωργούλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

Σκληρή προεκλογική σύγκρουση διαρκείας

Η κρίσιμη πρώτη αναμέτρηση με απλή αναλογική, στις 21 Μαΐου, και τα σημεία-κλειδιά της δεύτερης κάλπης

Σε μια ιδιαίτερα σκληρή, ενδεχομένως και τοξική, όσο και παρατεταμένη προεκλογική περίοδο τριών και πλέον μηνών εισήλθε και επισήμως από χθες η χώρα, μετά την ανακοίνωση του πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη ότι οι κάλπες της απλής αναλογικής θα σπηθούν στις 21 Μαΐου, με τις επαναληπτικές εκλογές –εάν, όπως αναμένεται, δεν επιτευχθεί ο σχηματισμός κυβερνήσεως συνεργασίας στην επερχόμενη πρώτη αναμέτρηση– με τον νέο εκλογικό νόμο να τοποθετούνται στις 2 Ιουλίου.

Η Νέα Δημοκρατία εισέρχεται στην τελική ευθεία προς τις εκλογές με δημοσκοπικό προβάδισμα έναντι του ΣΥΡΙΖΑ, το οποίο μάλιστα διατηρεί καθ' όλη τη διάρκεια της τετραετίας. Όμως, η εικόνα της επήλθη μετά το σιδηροδρομικό δυστύχημα στα Τέμπη: Ψηφοφόροι της εμφανίστηκαν να μετακινούνται προς την «γκρίζα ζώνη» των αναποφάσιστων, με αποτέλεσμα η ψαλίδα με τον ΣΥΡΙΖΑ να έχει περιοριστεί. Στις ημέρες που απομένουν μέχρι τις εκλογές θα είναι συνεπώς κρίσιμο προς ποies κατευθύνσεις θα κινηθούν οι σημερινοί αναποφάσιστοι και εάν η Ν.Δ. θα επιτύχει τον επαναπατρισμό μεγάλου μέρους της. Όμως αυτή δεν είναι η μόνη παράμετρος που θα καθορίσει το εκλογικό αποτέλεσμα. Σημαντικό ρόλο θα διαδραματίσουν επίσης:

- Τα διλήμματα που θα κυριαρχήσουν.

Τα διλήμματα που θα προτάξουν τα κόμματα, οι επιλογές των αναποφάσιστων, η αποχή, ο πήχυς της αυτοδυναμίας και η σύγκριση των τετραετιών Ν.Δ. - ΣΥΡΙΖΑ.

Ο κ. Μητσοτάκης προτάσσει την ανάγκη ισχυρής αυτοδυναμίας κυβέρνησης μετά τις δεύτερες εκλογές. Αντιθέτως, οι κ. Αλέξης Τσίπρας και Νίκος Ανδρουλάκης αναφέρονται σε κυβέρνηση συνεργασίας μετά την πρώτη κάλπη, χωρίς όμως να είναι σαφές ποια κόμματα θα συνεργαστούν, με ποιο πρόγραμμα και με ποιον πρωθυπουργό.

• Η ενδεχόμενη αντισυστημική ψήφος και το ύψος και η σύνθεση της αποχής, καθώς μάλιστα στις πρώτες εκλογές ενδέχεται να επικρατήσει «καλαρόττος», επειδή θεωρείται εξαιρετικά δύσκολο ο σχηματισμός κυβέρνησης, ενώ οι δεύτερες θα διεξαχθούν με προχωρημένη τηθερινή περίοδο.

• Τα κόμματα που θα εκπροσωπηθούν στο Κοινοβούλιο, ειδικά στη δεύτερη αναμέτρηση με τον νέο εκλογικό νόμο. Εάν η επόμενη Βουλή είναι επιτακομιατική, ο πήχυς της αυτοδυναμίας αναμένεται ιδιαίτερα υψηλός, ενώ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ερώτημα αποτελεί εάν θα επιτραπεί από τον Αρειο Πάγο η συμμετοχή στις εκλογές του κόμματος Κασidiάρη.

• Το περιεχόμενο της ψήφου των πολιτών. Στις επερχόμενες διπλές εκλογές θα αναμετρηθούν δύο αρχηγοί που έχουν διατελέσει πρωθυπουργοί, οι κ. Μητσοτάκης και Τσίπρας, και δύο κόμματα, Νέα Δημοκρατία και ΣΥΡΙΖΑ, που κυβέρνησαν από μία τετραετία, οπότε υπάρχει δυνατότητα άμεσης σύγκρισης.

Το παρασκήνιο της απόφασης

Δύο ήταν οι βασικές ημερομνίες που είχαν κυκλωθεί εδώ και καιρό στο Μέγαρο Μαξίμου για τη διεξαγωγή των εκλογών: η 21η και η 28η Μαΐου. Οι εισηγήσεις για τις δύο αυτές ημερομνίες ήταν ισχυρές σε όλες τις τελευταίες συσκέψεις στο Μαξίμου. Μάλιστα, κατά πληροφορίες της «Κ», η τελευταία που έλαβε χώρα με αντικείμενο την ημέρα

των εκλογών έγινε το Σάββατο υπό τον Κυριάκο Μητσοτάκη. Οι λίγοι συνεργάτες του έμειναν με την εντύπωση πως η 28η Μαΐου ήταν μια ανοικτή επιλογή, καθώς ο πρωθυπουργός περισσότερο άκουγε παρά μίλουσε. Και όπως αποδείχθηκε, η επιλογή της ημερομηνίας ήταν αυστηρά προσωπική του απόφαση.

Η απόφαση για εκλογές την 21η Μαΐου ελήφθη για δύο βασικούς λόγους: Πρώτον, στις 10-11 Ιουλίου θα διεξαχθεί στο Βίλνιους της Λιθουανίας η σύνοδος ηγετών του ΝΑΤΟ και η χώρα πρέπει να εκπροσωπηθεί από τον πρωθυπουργό που θα έχει εκλεγεί. Εάν οι εκλογές γίνονταν 28 Μαΐου και οι επαναληπτικές στις 9 Ιουλίου χωρίς επίτευξη αυτοδυναμίας, τότε στην Ελλάδα θα είχαμε τη διαδικασία των διερευνητικών εντολών και η χώρα θα έμεινε χωρίς εκπροσώπηση στη σημαντική αυτή σύνοδο κορυφής. Αντιθέτως, με τις εκλογές στις 21 Μαΐου και τις επαναληπτικές στις 2 Ιουλίου, α-

Γιατί ο κ. Μητσοτάκης απέρριψε τις εισηγήσεις για εκλογές στις 28 Μαΐου και επέλεξε να ανακοινώσει τον χρόνο των εκλογών στο υπουργικό συμβούλιο.

κόπη και αν δεν επιτευχθεί αυτοδυναμία, υπάρχει χρονικό περιθώριο για τη διαδικασία των διερευνητικών εντολών, ώστε να σχηματιστεί κυβέρνηση. Ο δεύτερος λόγος που αποφασίστηκε η 21η Μαΐου είναι οι Πανελλαδικές Εξετάσεις που ξεκινούν στις 2 Ιουνίου. Η κυβέρνηση θέλει να τις προφυλάξει σαν κόρη οφθαλμού και να υπάρχει όσο το δυνατόν μεγαλύτερη απόσταση, καθώς εάν γίνονταν στις 28 Μαΐου οι διερευνητικές

για τον σχηματισμό κυβέρνησης θα έπεφταν εντός Πανελλαδικών. Κάτι που ο πρωθυπουργός δεν το ήθελε. Αξίζει να σημειωθεί πως με την πιθανότατη προκήρυξη δεύτερων εκλογών, θα πρέπει να αναλάβει υπηρεσιακός υπουργός και το χαρτοφυλάκιο του Παιδείας.

Επαφές με ΠτΔ και ΠτΒ

Όσον αφορά την ενημέρωση της Προεδρίας της Δημοκρατίας, που ειθίσαι να γίνεται πριν από την ανακοίνωση των εκλογών, αυτή έγινε τηλεφωνικός. Η κ. Σακελλαροπούλου βρίσκεται σε επίσημο ταξίδι στη Σερβία και ο πρωθυπουργός την ενημέρωσε για τις προθέσεις του να σπηθούν κάλπες στις 21 Μαΐου. Σύμφωνα με πληροφορίες, το τετ α τετ θα γίνει μέσα στις γιορτές του Πάσχα και μετά θα ακολουθήσει η διάλυση της Βουλής. Τότε θα μιλήσει επίσημως και με τον πρόεδρο της Βουλής κ. Τασούλα, με τον οποίο πάντως, σύμ-

φωνα με πληροφορίες, έχει ήδη υπάρξει άτυπη επαφή, κατά την οποία τον ενημέρωσε. Κατά τις ίδιες πληροφορίες, προσωπική ήταν και η απόφαση να ανακοινώσει την ημερομηνία των εκλογών στο υπουργικό συμβούλιο, εκπέμποντας το μήνυμα πως η δουλειά συνεχίζεται μέχρι το τέλος. Ο πρωθυπουργός δεν ήθελε να ανακοινώσει τον χρόνο των εκλογών με τηλεοπτικό διάγγελμα, καθώς κατά τη διάρκεια της τετραετίας υπήρξαν πολλές στιγμές που ο κ. Μητσοτάκης απευθυνόταν στον ελληνικό λαό με διάγγελμα για δυσάρεστα γεγονότα, όπως το lockdown, η υπόθεση των υποκλοπών τον Αύγουστο και, τελευταία, το δυστύχημα στα Τέμπη. Συνεπώς ήθελε η ανακοίνωση της ημερομηνίας των εκλογών να είναι πιο «αποφορτισμένη» και να εντάσσεται στην τρέχουσα πολιτική επικαιρότητα, όπως είναι ένα υπουργικό συμβούλιο.

ΣΤΑΥΡΟΣ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Ο Μακρόν απορρίπτει τον συμβιβασμό

Αναστολή εφαρμογής του νέου συνταξιοδοτικού ζήτησαν τα συνδικάτα

Με μια υψωμένη γροθιά αλλά και ένα προτεταμένο χέρι για διάλογο και συνδιαλλαγή προς τον Εμανουέλ Μακρόν τα γαλλικά συνδικάτα συνέχισαν τον παρατεταμένο αγώνα τους εναντίον της μεταρρύθμισης στο συνταξιοδοτικό κατά τη χθεσινή, δέκατη ημέρα γενικής απεργίας και διαδηλώσεων από τα μέσα Ιανουαρίου.

Ενώ εργαζόμενοι και νέοι κατέβαιναν στους δρόμους εκατοντάδων πόλεων σε ως επί το πλείστον ειρηνικές διαδηλώσεις, οι μεγαλύτερες συνδικαλιστικές οργανώσεις πρότειναν στον Γάλλο πρόεδρο να αναστείλει την εφαρμογή του επίμαχου νομοσχεδίου και να δεχθεί την προσφυγή σε ανεξάρτητη διαίτησία ώστε να αποτραπεί η επαπειλούμενη κλιμάκωση των κοινωνικών εντάσεων. Απειλή που έγινε πιο άμεση την περασμένη Πέμπτη, στην ένατη γενική ημέρα απεργιακής δράσης, όταν τα πιο ριζοσπαστικά στοιχεία του «Μαύρου Μπλόκ» είχαν προκαλέσει βίαιες συγκρούσεις, ταραχές και καταστροφές στο Παρίσι, το Μπορντό και σε άλλες πόλεις.

Ανεξάρτητος μεσολαβητής

Επικεφαλής της μεγαλύτερης συνδικαλιστικής ομοσπονδίας CFDT, που πρόσκειται παραδοσιακά στο Σοσιαλιστικό Κόμμα, ο Λοράν Μπερζέ δήλωσε ότι θα μπορούσε να υπάρξει μια περιόδος διαβιλευσης εάν η κυβέρνηση της πρωθυπουργού Ελιζαμπέτ Μπอรν επέλεγε να «παγώσει» για τουλάχιστον ένα μήνα την εφαρμογή του νομοσχεδίου. Αλλά και ο Φίλιπ Μαρτινέ, επικεφαλής

της ριζοσπαστικότερης CGT, που έχει ιστορικούς δεσμούς με το Κομμουνιστικό Κόμμα, ανακοίνωσε ότι το σύνολο των εργατικών συνμοσπονδιών θα συνοψράψει επιστολή προς τον πρόεδρο της Δημοκρατίας με την οποία θα τον καλεί να αναστείλει το νομοσχέδιο που αυξάνει την ηλικία συνταξιοδότησης από τα 62 στα 64 χρόνια και θα του ζητάει να ορίσει ανεξάρτητο μεσολαβητή προς επίλυση του προβλήματος.

Ταραχές σε αρκετές πόλεις κατά τη δέκατη ημέρα απεργίας και διαδηλώσεων εναντίον της μεταρρύθμισης.

Ωστόσο, λίγες ώρες αργότερα ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Ολιβιέ Βεράν απέρριψε την πρόταση των συνδικάτων, καθιστώντας σαφές ότι η κυβέρνηση είναι πρόθυμη να συζητήσει άλλα θέματα που αφορούν τις συνθήκες εργασίας, αλλά όχι και τη συνταξιοδοτική μεταρρύθμιση. Η αδιάλλακτη στάση του προεδρικού στρατοπέδου προκάλεσε την έντονη καταδίκη από το σύνολο των αριστερών και πράσινων κομμάτων που συναποτελούν τον αντιπολιτευόμενο συνασπισμό Nupes, υπό την «Ανυπότακτη Γαλλία» του Ζαν-Λικ Μελανσόν. Ακόμη και ο Ολιβιέ Φορ, γγένης του μετριοπαθέστερου εταίρου του εν λόγω

Σχεδόν 740.000 διαδηλωτές συμμετείχαν χθες στις κινητοποιήσεις στη Γαλλία, από τους οποίους 93.000 στο Παρίσι, όπου ξέσπασαν βίαιες επεισόδια και η αστυνομική διεύθυνση της πόλης προκήρυξε σε 22 συλλήψεις.

συνασπισμού, του Σοσιαλιστικού Κόμματος, καυτηρίασε την αδιαλλαξία της κυβέρνησης λέγοντας χαρακτηριστικά ότι «απάντησε στο προτεταμένο χέρι των συνδικάτων με το bras d'honneur» (γαλλική έκφραση για την άσεμνη χειρονομία με τον κεκαμμένο αγκώνα).

Παρά την επίδειξη αδιαλλαξίας από το στρατόπεδο Μακρόν, εκκλήσεις για συμβιβασμό άρχισαν να ακούγονται και από πολιτικούς χώρους που βρίσκονται κοντά στον Γάλλο πρόεδρο. Ο κεντρικός βουλευτής Ζαν-Πολ Ματέ, από το κόμμα MoDem που ανήκει στον προεδρικό συνασπισμό, ζήτησε από τον Εμανουέλ Μακρόν να δεχθεί την πρόταση

των συνδικάτων για παραπομπή του συνταξιοδοτικού σε διαίτησία. Από την πλευρά του ο βουλευτής Σαρλ ντε Κουρσόν, του επίσης κεντρώου (αν και αντιπολιτευόμενου) κόμματος Liot, δήλωσε ότι η γαλλική κυβέρνηση οφείλει να διαδραχθεί από το παράδειγμα του Ισραηλινού πρωθυπουργού Μπέντζαμιν Νετανιάχου, ο οποίος ανέστειλε για ένα μήνα την εφαρμογή επίμαχου νομοσχεδίου (για τη μεταρρύθμιση στη Δικαιοσύνη) υπό την πίεση παρατεταμένων λαϊκών κινητοποιήσεων.

Αν και λιγότερο ογκώδεις από τα συλλαλητήρια της περασμένης Πέμπτης στις περισσότερες πόλεις, οι χθεσινές

κινητοποιήσεις επιβεβαίωσαν τον συνεχιζόμενο δυναμισμό του αντιπολιτευτικού κινήματος. Η δέκατη γενική απεργία έγινε ιδιαίτερα αισθητή στην Παιδεία, όπου 80 πανεπιστήμια και περίπου 500 λύκεια τελούσαν υπό κατάληψη, στις μεταφορές και στα διυλιστήρια. Εξαιτίας των κυλιόμενων απεργιών στην πετροχημική βιομηχανία, το 17% των πρατηρίων καυσίμων εμφανίζει ήδη ελλείψεις σε ένα ή περισσότερα είδη. Από το απόγευμα άρχισαν να ξεσπούν ταραχές μεταξύ διαδηλωτών και αστυνομίας σε ορισμένες πόλεις, όπως στο Παρίσι, στη Νάντη και τη Ρεν. Ο υπουργός Εσωτερικών Ζεράλ

Γαλλικό «όχι» στην Ιταλία

Δυσαρέσκεια στη Ρώμη προκάλεσε η άρνηση της γαλλικής Δικαιοσύνης να προκηρύξει σε έκδοση δέκα Ιταλών, πρώην μαχητών της άκρας Αριστεράς, που είχαν υποστεί διώξεις στη χώρα τους για επιθέσεις στις δεκαετίες του '70 και του '80. Το ανώτατο ακυρωτικό δικαστήριο της χώρας αποφάνθηκε τελεσίδικα εναντίον αιτήματος των ιταλικών αρχών για απέλαση δύο γυναικών και οκτώ ανδρών, ηλικίας μεταξύ 62 και 79 ετών, που είχαν καταδικαστεί σε ποινές κάθειρξης για ενέργειες πολιτικής βίας, αλλά πρόλαβαν να μεταναστεύσουν στη Γαλλία, όπου ζήτησαν πολιτικό άσυλο και ζούσαν ειρηνικά για δεκαετίες. Ορισμένοι από αυτούς ανήκαν στις Ερυθρές Ταξιαρχίες και άλλοι στην οργανωση Lutta Continua. Τη δυσαρέσκεια της ιταλικής κυβέρνησης για την απόφαση εξέφρασε ο αντιπρόεδρος της Ματέο Σαλβίνι. Τη δεκαετία του '80 η Γαλλία υιοθέτησε το «δόγμα Μπεράν», με το οποίο αρνούνταν να εκδώσει ακτιβιστές της ιταλικής άκρας Αριστεράς, εκτός εάν υπήρχαν ισχυρές ενδείξεις ότι εμπλέκονταν σε «αιματηρά εγκλήματα».

Νταρμανέν είχε προειδοποιήσει για «σοβαρούς κινδύνους διασάλευσης της δημόσιας τάξης», υποστηρίζοντας ότι ριζοσπαστικά στοιχεία ήταν αποφασισμένα «να καταστρέψουν» να τραυματίσουν και να σκοτώσουν». Περίπου 13.000 αστυνομικοί βρίσκονταν επί ποδός από το πρωί, εκ των οποίων περίπου οι μισοί στο Παρίσι.

Στο μεταξύ, αργά χθες το CGT ανακοίνωσε την αναστολή –από σήμερα– της απεργίας των εργαζομένων στην αποκομιδή των σκουπιδιών στο Παρίσι και τη αποκλεισμό των αποτεφρωτήρων.

REUTERS, A.P.

Συμφωνία εξαγοράς της τράπεζας Silicon Valley

Η First Citizens αναλαμβάνει το σύνολο δανείων και καταθέσεων

Προκάλεσε επί μέρες αναταραχή στις αγορές με πτώση των τραπεζικών μετοχών, κατά ορισμένους επιτάχυνε την κρίση της Credit Suisse ερεθίζοντας τα ανακλαστικά των επενδυτών και κατά πολλούς έδωσε το εναρκτήριο λάκτισμα για μια νέα τραπεζική κρίση. Τώρα το δράμα της περιφερειακής αμερικανικής τράπεζας Silicon Valley Bank (SVB) οδεύει προς το τέλος του. Η τράπεζα που χρηματοδοτούσε κυρίως νεοφυείς εταιρείες τεχνολογίας θα έχει την ίδια τύχη με την επίσης περιφερειακή Signature, που επίσης πτώχευσε και εξαγοράστηκε. Αυτή τη φορά ο από μηχανής θεός είναι η τράπεζα First Citizens, που τα τελευταία χρόνια έχει επανειλημμένως εξαγοράσει προβληματικές τράπεζες.

Η First Citizens θα αναλάβει το σύνολο των καταθέσεων της SVB ύψους 119 δισ. δολ., όπως και το δανειακό χαρτοφυλάκιο της αλλά και περιουσιακά στοιχεία της αξίας περίπου 72 δισ. δολ. Εφεξής θα διαχειρίζεται τα 17 παραρτήματα της SVB, ενώ αφήνει τίτλους και άλλα στοιχεία ενεργητικού αξίας 90 δισ. δολ. στην ομοσπονδιακή αρχή ασφάλισης καταθέσεων (FDIC), που υπολογίζει ότι η κατάρρευση της SVB θα της επιφέρει ζημιές ύψους 20 δισ.

Η κατάρρευση της SVB θα επιφέρει ζημιές ύψους 20 δισ. δολ. στην ομοσπονδιακή αρχή ασφάλισης καταθέσεων (FDIC).

δολ. Η FDIC ανέλαβε υπό τον έλεγχο της τη SVB στις 10 Μαρτίου, όταν η μεγάλη ζημία στο επενδυτικό χαρτοφυλάκιο της και η αιφνιδιαστική απόφασή της για μια γενναία αύξηση κεφαλαίου μέσω πώλησης μετοχών ενέπνευσαν ανησυχία στους επενδυτές και τους καταθέτες, με αποτέλεσμα την ελεύθερη πτώση της μετοχής της και τις μαζικές αναλήψεις καταθέσεων.

Από τη στιγμή που η FDIC έθεσε σε δημοπρασία τη SVB, σειρά περιφερειακών τραπεζών και μεγάλων επενδυτικών, μεταξύ των οποίων οι Blackstone, Apollo, Carlyle, Sixth Street και HPS Investment Partners, εξέφρασαν ενδιαφέρον και μελέτησαν το δανειακό χαρτοφυλάκιο της για να εξετάσουν το ενδεχόμενο να υποβάλουν προσφορά. Το ενδιαφέρον που επέδειξε η First Citizens για την εξαγορά της εξέλιξε

Η εξαγορά της SVB πρόκειται να αυξήσει το μέγεθος της First Citizens, η οποία στα τέλη του περασμένου έτους είχε ενεργητικό μόλις 100 δισ. δολ. και καταθέσεις σχεδόν 90 δισ. δολ. και ήταν η 36η σε μέγεθος τράπεζα των ΗΠΑ από πλευράς περιουσιακών στοιχείων.

ορισμένους παρατηρητές που αμφισβήτησαν τη δυνατότητά της να απορροφήσει τη δεύτερη σε μέγεθος τράπεζα που πτώχευσε και περιήλθε στον έλεγχο της FDIC. Είναι, ωστόσο, γεγονός ότι η First Citizens έχει μεγάλη εμπειρία στην εξαγορά προβληματικών τραπεζών που πτωχεύουν.

Η First Citizens αυτοπροσδιορίζεται ως η μεγαλύτερη οικογενειακή τράπεζα των ΗΠΑ και υπάρχει από το 1898, οπότε την ίδρυσε ο παππούς του σημερινού διευθύνοντος συμβούλου, Φρανκ Χόλντινγκ, που ανέλαβε καθήκοντα το 2008. Τα τελευταία χρόνια και συγκεκριμένα από το 2009 και μετά ο Φρανκ Χόλντινγκ έχει ήδη εποπτεύσει πάνω από 20 εξαγορές προβληματικών τραπεζών στο πλαίσιο συμφωνιών που διευκόλυνε η FDIC. Το περασμένο έτος κατέβαλε 2 δισ. δολ. για την εξαγορά

της CIT που χρηματοδοτούσε επιχειρήσεις μεσαίου μεγέθους. Εχει κλείσει συμφωνίες για εξαγορές περιφερειακών τραπεζών από την Ουάσιγκτον μέχρι το Γουισκόνσιν και την Πενσυλβάνια.

Η εξαγορά της SVB τώρα πρόκειται να αυξήσει το μέγεθος της First Citizens, η οποία στα τέλη του περασμένου έτους είχε ενεργητικό μόλις 100 δισ. δολ. και καταθέσεις σχεδόν 90 δισ. δολ. και ήταν η 36η σε μέγεθος τράπεζα των ΗΠΑ από πλευράς περιουσιακών στοιχείων. Σε ό,τι αφορά τη χρηματοπιστωτική αξία της First Citizens, μέχρι την Παρασκευή το βράδυ ανερχόταν σε 8 δισ. δολάρια.

Εχει προηγηθεί την περασμένη εβδομάδα ανάλογη συμφωνία εξαγοράς της Signature Bank από τη Flagstar, που ανήκει στη New York Community Bank. Η συμφωνία για την εξαγορά της

Signature προβλέπει, όμως, πως η FDIC θα αναλάβει μέρος του δανειακού χαρτοφυλακίου της ύψους 60 δισ. δολ., ενώ η κατάρρευση της επίσης περιφερειακής αυτής τράπεζας υπολογίζεται πως θα κοστίσει στο ταμείο ασφάλισης καταθέσεων 2,5 δισ. δολ.

Η πτώση των μετοχών της SVB και η πτώχευση της Signature στις αρχές του μήνα έχουν εμπνεύσει ανησυχία για τα προβλήματα που ενδεχομένως κρύβουν στα χαρτοφυλάκια τους οι περιφερειακές αμερικανικές τράπεζες και τους κινδύνους που ενδεχομένως εγκυμονούν για το χρηματοπιστωτικό σύστημα των ΗΠΑ. Η SVB ήταν η μεγαλύτερη αμερικανική τράπεζα που κατέρρευσε μία και πλέον δεκαετία μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση.

Η κατάρρευση της εξελίχθηκε ρα-

γδαία σε μόλις 48 ώρες μετά την ανακοίνωσή της ότι επιδιώκει αύξηση κεφαλαίου με την πώληση μετοχών. Σημειώτέον ότι οι ελβετικές αρχές επικείμενες να αποδώσουν στην κρίση των αμερικανικών περιφερειακών τραπεζών την κατάρρευση της Credit Suisse και την αναγκαστική εξαγορά της από τη UBS. Είναι γεγονός ότι τις ημέρες που μεσολάβησαν ανάμεσα στην πτώχευση της SVB και την κρίση της Credit Suisse πολλοί αναλυτές υπογράμμισαν ότι αν και έχει εμπλακεί σε σκάνδαλα και άστοχες επενδύσεις, η ελβετική τράπεζα ήταν ακόμη βιώσιμη, αλλά η κρίση των αμερικανικών περιφερειακών τραπεζών ενέτεινε την ανησυχία των επενδυτών και έστρεψε το ενδιαφέρον τους σε κάθε τραπεζικό πρόβλημα.

BLOOMBERG, REUTERS, FINANCIAL TIMES, CNBC

Πρωτοφανής κίνηση τραπεζικής αλληλεγγύης στις ΗΠΑ στη σκιά της κρίσης

Εν μέσω της «πολιορκίας» που υφίστανται οι αμερικανικές τράπεζες από τους πελάτες τους, κάποιοι εκ των οποίων ζητούν να πάρουν τα χρήματά τους και άλλοι εκφράζουν την ανησυχία τους με διάφορους τρόπους, οι τραπεζικοί κολοσσοί όπως οι JPMorgan Chase, Citigroup και Bank of America προβαίνουν σε μια πρωτοφανή κίνηση.

Μια κίνηση που μπορεί να ερμηνευθεί τόσο ως ένδειξη ανησυχίας για τη μετάδοση της τραπεζικής κρίσης όσο και ως συμμόρφωση με τους κανόνες κοινωνικής υπευθυνότητας και εναισθησίας: καλούν τους υπαλλήλους τους να προσέχουν, να μην επιδεινώνουν την κατάσταση, να μην προσπαθούν να δολοφονούν την πελατεία άλλων τραπεζών και προπαντός «να μη δίνουν την εντύπωση πως προσπαθούν να εκμεταλλευτούν τα προβλήματα των άλλων τραπεζών ή τη διάχυτη αβεβαιότητα». Σε

μνημόνιο της προς το προσωπικό της που διέρρευσε στο Reuters, η JPMorgan υπογράμμιζε κατηγορηματικά ότι «δεν κάνουμε δυσφημιστικά σχόλια για τους ανταγωνιστές μας». Την ίδια ημέρα οι επικεφαλής του τομέα λιανικής τραπεζικής δήλωσαν στους υπαλλήλους ότι «πρέπει να απέχουμε από οποιαδήποτε επαφή με τους πελάτες προβληματικών τραπεζών και από οποιαδήποτε προσπάθεια να τους προσελκύσουμε στην τράπεζά μας».

Παρόμοιες κατευθυντήριες γραμμές έχει δώσει η Citigroup στους επικεφαλής μονάδων και τομέων, σύμφωνα με πηγές που μίλησαν στο Reuters. Όπως ανέφεραν, οι οδηγίες τονίζουν κατηγορηματικά ότι πρέπει να αποφεύγεται κάθε κερδοσκοπία ή τα αρνητικά σχόλια και οι φημολογίες της αγοράς για άλλες τράπεζες. Παράλληλα υπογραμμίζουν στα στελέχη της τράπεζας πως όταν συνο-

JPMorgan Chase, Citigroup και Bank of America καλούν τους υπαλλήλους τους να μην προσελκύουν πελάτες προβληματικών τραπεζών.

μιλούν με επίδοξους πελάτες πρέπει να αποφεύγουν κάθε συζήτηση για την κατάσταση άλλων τραπεζών ή επιχειρήσεων.

Επιπλέον, η Bank of America κάλεσε τα ανώτερα στελέχη της και τους συνένεστη μετ' επιτάσεως να μην προσπαθούν να δολοφονούν ή να προσελκύσουν με οποιονδήποτε τρόπο τους πελάτες τραπεζών που αντιμετωπίζουν πρόβλημα και να αποφεύγουν να κάνουν οτιδήποτε θα μπορούσε να επιδεινώσει

«Έχουμε όλοι συμφέρον να κρατήσουμε το αμερικανικό χρηματοπιστωτικό σύστημα ισορροπία και υγιές», σχολίασε ο εκπρόσωπος της JPMorgan, της μεγαλύτερης τράπεζας των ΗΠΑ.

την κατάσταση και να επιτείνει τη διαφανόμενη κρίση. Επίσης η Μάρι Μακ, διευθύνουσα σύμβουλος του τομέα λιανικής τραπεζικής στη Wells Fargo, έστειλε μνημόνιο στο προσωπικό της τράπεζας την περασμένη Πέμπτη και τόνισε ότι «δεν πρέπει να έχουμε οποιαδήποτε συμπεριφορά που θα μπορούσε να ερμηνευτεί ως προσπάθεια να εκμεταλλευτούμε την τρέχουσα κατάσταση για να επωφεληθούμε με κόστος άλλων». Οι συστάσεις έρχονται έπειτα από μια πρωτοφανή σε ταχύτητα μετακίνηση καταθέσεων, καθώς μετά την κατάρρευση των Silicon Valley Bank και Signature Bank οι πελάτες τους αλλά και οι πελάτες άλλων περιφερειακών αμερικανικών τραπεζών έχουν μέσα σε λίγες ημέρες μεταφέρει καταθέσεις ύψους περίπου μισού τρις. δολ. από τις πλέον «ευάλωτες» τράπεζες των ΗΠΑ σε μεγαλύτερα χρηματοπιστωτικά ι-

δρύματα. Παράλληλα, άλλωστε, οι συστάσεις μοιάζουν να εντάσσονται στη γενικότερα ταχύτατη κινητοποίηση που έχει προκαλέσει στις αμερικανικές αρχές η κρίση των τελευταίων ημερών. Από τη διευθύνουσα σύμβουλο της Citigroup, Τζέιν Φρέιζερ, μέχρι την Αμερικανίδα υπουργό Οικονομικών, Τζανet Γέλντ, και τον ίδιο τον πρόεδρο Μπάιντεν έχουν όλοι προβεί σε καθησυχαστικές δηλώσεις σχετικά με την ευρωστία και την ισχύ του αμερικανικού χρηματοπιστωτικού συστήματος. «Έχουμε όλοι συμφέρον να κρατήσουμε το αμερικανικό χρηματοπιστωτικό σύστημα ισχυρό και υγιές», σχολίασε σχετικά ο εκπρόσωπος της JPMorgan, της μεγαλύτερης τράπεζας των ΗΠΑ, και προσέθεσε ότι «το ζηλεύει όλος ο κόσμος, ενώ χιλιάδες χρηματοπιστωτικά ιδρύματα κάθε μεγέθους εξυπηρετούν και την τελευταία γωνιά της χώρας».

ΑΝΑΛΥΣΗ / Τον ΤΖΟΝ ΟΝΤΟΝΕΑ και ΣΤΕΦΑΝΙΑ ΣΠΕΤΖΑΤΙ / REUTERS

Η εξάρτηση της Ελβετίας από μία τράπεζα

Ο όμιλος UBS αναδείχθηκε η μία και μοναδική τράπεζα της Ελβετίας με παγκόσμιο βεληνκέ, αφού διασώθηκε με κρατική παρέμβαση η μικρότερη ανταγωνιστριά της Credit Suisse – κι αυτό λογίζεται ως ένα επικίνδυνο στοιχείο, καθώς κάνει την ελβετική οικονομία να εξαρτάται περισσότερο από ένα και μόνο τραπεζικό ίδρυμα.

Η πρωτοφανής στα χρονικά κίνηση, η οποία ανακοινώθηκε αργά την Κυριακή στη Ζυρίχη, περιόρισε τον αγώνα με τον χρόνο, στον οποίο είχαν αποδωθεί οι ρυθμιστικές αρχές για να αποφευχθεί μια κατάρρευση στις παγκόσμιες αγορές τη Δευτέρα. Η Ελβετία υπόκειται περισσότερα από 160 δισ. φράγκα (173

δισ. δολάρια) σε δάνεια και εγγυήσεις για να στήριξει τον νέο όμιλο, προστατεύοντάς τον από περαιτέρω κινδύνους που τυχόν μπορεί να τον υπομονεύσουν. Η συναλλαγή, η πρώτη διάσωση μιας παγκόσμιας τράπεζας από την οικονομική κρίση του 2008, προσδίδει τεράστια επιρροή στην UBS, απαλλάσσοντάς την παράλληλα από τον κύριο αντίπαλό της στην εγχώρια αγορά.

Αυτό σημαίνει πως θα αλλάξει το τοπίο των τραπεζών στην Ελβετία, όπου τα υποκαταστήματα της Credit Suisse και της UBS είναι διάσπαρτα παντού, μερικές φορές σε απόσταση μόλις λίγων μέτρων μεταξύ τους. Οι δύο χρηματοπιστωτικοί όμιλοι αποτελούν πυλώνες

Η συμφωνία διάσωσης της Credit Suisse ισχυροποιεί την UBS και την απαλλάσσει από τον εγχώριο αντίπαλό της.

του παγκόσμιου συστήματος χρηματοδότησης επί δεκαετίες. Είναι από τις πιο σημαντικές τράπεζες συστημικά στον παγκόσμιο χρηματοοικονομικό τομέα και κατέχουν συνδυασμένα περιουσιακά στοιχεία έως και 140% του ελβετικού ΑΕΠ. Εν τω μεταξύ, μετά το οικονομικό κραχ του 2008, οι πολιτικοί δεσμεύθηκαν να μη διασώσουν ποτέ ξανά τράπεζες.

Η διάσωση της Credit Suisse, η οποία υλοποιήθηκε με τη χρήση δημόσιων κονδυλίων, δείχνει τη συνεχιζόμενη ευπάθεια των τραπεζών και πως τα προβλήματα τους μπορούν γρήγορα να κάνουν και πόλη την εμφάνισή τους. Συν τοις άλλοις, αυτή η εξέλιξη αφαιρεί έναν ανταγωνιστή της Wall Street, ενώ από πλευράς της η UBS σχεδιάζει να αναπληρώσει μεγάλο μέρος της επενδυτικής τράπεζας της Credit Suisse. «Υπό κανονικές συνθήκες, θα έλεγα ότι είναι μια απολύτως φανταστική συμφωνία για την UBS», δήλωσε ο Γιόχαν Σολτς, αναλυτής μετοχών στη Morningstar με ειδικευση στις ευρωπαϊκές τράπεζες. «Στο σημερινό περιβάλλον είναι λίγο πιο πε-

ρίπλοκο, καθώς υπάρχει μεγάλη αβεβαιότητα γενικά στις αγορές». Αμέσως μετά την ανακοίνωση οι κεντρικές τράπεζες, συμπεριλαμβανομένης της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ, της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και της Τράπεζας της Ιαπωνίας, δήλωσαν ότι θα ενισχύσουν τις γραμμές ανταλλαγής δολαρίων, κατευνάζοντας την ανησυχία τους λόγω της αναστάτωσης συνολικά στον τραπεζικό τομέα. Η πτώχευση δύο αμερικανικών τραπεζών και η βύθιση των μετοχών της Credit Suisse προκάλεσαν σοκ στις αγορές την περασμένη εβδομάδα.

Η UBS θα πληρώσει 3,2 δισ. δολάρια για την 167 ετών Credit Suisse και θα

αναλάβει ζημιές τουλάχιστον 5,4 δισ. δολαρίων από την εκκαθάριση του χαρτοφυλακίου παραγώγων και άλλων ριθμοποιημένων περιουσιακών στοιχείων. Οι κάτοχοι των πρόσθετων ομολόγων Tier 1 της Credit Suisse θα παραγκωνιστούν και σε μια αμφιλεγόμενη κίνηση θα έρθουν σε δεύτερη μοίρα έναντι των κατόχων μετοχών, που θα λάβουν τουλάχιστον ορισμένες μετοχές της UBS.

Η εν λόγω τράπεζα, τέλος, γίνεται ο αδιαμφισβήτητος παγκόσμιος ηγέτης στη διαχείριση χρημάτων για τους πλούσιους, ενώ η κορυφαία θέση της στην Κίνα ενισχύεται πλέον από τη δύναμη της Credit Suisse στην υπόλοιπη Ασία, την ταχύτερα αναπτυσσόμενη αγορά.

Μοναδικό οικοσύστημα υπηρεσιών αποκλειστικά για e-shops!

Για περισσότερες πληροφορίες σαρώστε τον κωδικό QR.

G.A.P. VASSILOPOULOS GROUP

Η αβεβαιότητα επέστρεψε στη διεθνή οικονομία

Συγκράτηση στα δάνεια αλλά και στις αυξήσεις επιτοκίων «βλέπουν» οι αναλυτές μετά τις αναταράξεις στον τραπεζικό κλάδο

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Αν και οι αναλυτές δεν θεωρούν ότι βρισκόμαστε στα πρόθυρα μιας νέας, σοβαρής συστημικής κρίσης, καθώς τα μαθήματα από τα σοκ του παρελθόντος όπως η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 και η κρίση στην Ευρωζώνη το 2011-2012 έχουν οδηγήσει σε ισχυρότερες τράπεζες, αυστηρό εμποτικό πλαίσιο και στη δημιουργία «όπλων» και εργαλείων αποσόνθωσης κλυδωνισμών, ωστόσο υπογραμμίζουν πως το βέβαιο είναι ότι η οικονομία αντιμετωπίζει πλέον μια νέα σειρά προκλήσεων. Τα γεγονότα των τελευταίων ημερών με την τραπεζική αναταραχή σε ΗΠΑ και Ευρώπη, υπενθύμισαν πόσο γρήγορα μπορεί να αλλάξει το κλίμα της αγοράς και να θέσει τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα υπό πίεση. Παράλληλα, αποτελεί απόδειξη ότι η ταχεία σύσφιγξη της νομισματικής πολιτικής διεθνώς προκαλεί σοβαρές χρηματοοικονομικές «ρωγμές».

Οι αναλυτές επισημαίνουν πως οι πρόσφατες εξελίξεις θα κάνουν τις τράπεζες πιο επιφυλακτικές όσον αφορά το ποιον δανείζουν, πόσο δανείζουν και με ποιο επιτόκιο. Με τις ρυθμιστικές αρχές να αισθάνονται επίσης την ανάγκη να έχουν μία προορατική πολιτική, αυτό θα μπορούσε να εντείνει την αποσοτροφί ρίσκου και να κάνει τις τράπεζες να αυστηροποιήσουν ακόμη περισσότερο τα πρότυπα δανεισμού. Αυτό θα εμπόδιζε τις πιστωτικές ροές, θα χτυπήσει την οικονομία και θα επιτρέψει στον πληθωρισμό να υποχωρήσει ακόμη πιο γρήγορα, κάνοντας ουσιαστικά μέρος του έργου στο οποίο έχουν αφιερωθεί οι κεντρικές τράπεζες.

Οι πιέσεις

Μιλώντας για τις επιπτώσεις στις τράπεζες της Ευρώπης, η οικονομολόγος της Allianz Μανταλένα Μαρτίνι επισημαίνει στην «Κ» πως η τρέχουσα αναταραχή ασκεί σίγουρα πιέσεις στον κλάδο, αλλά οι ευρωπαϊκές τράπεζες είναι πιο υγιείς από ό,τι πριν από 10 χρόνια χάρη στις συνεχείς προσπάθειες από μια ενισχυμένη και εναρμονισμένη ρύθμιση και εποπτεία. «Ωστόσο, η αρνητική επίδραση στην εμπιστοσύνη και η πιθανή περαιτέρω επιβράδυνση της αύξησης των δανείων θα μπορούσαν να επηρεάσουν σημαντικά την οικονομική δραστηριότητα τα επόμενα τρίμηνα», προσθέτει χαρακτηριστικά.

Παρά την τεράστια στήριξη, και σε χρόνιο-ρεκόρ, που έχει δοθεί προς το τραπεζικό κλάδο, η αβεβαιότητα δυσκολεύει να σβήσει σύντομα, σημειώνει από την πλευρά του στην «Κ» ο Γιαν Βον Γκέριχ, επικεφαλής αναλύσεων της Nordea Research. «Δεν θεωρώ ότι είμαστε μπροστά σε μία νέα συστημική κρίση αλλά το βέβαιο είναι πως οι πιστωτικές συνθήκες θα επιδεινωθούν

και αυτό με τη σειρά του θα αποτελέσει αντίθετο άνεμο για την οικονομία», όπως τονίζει.

Ο οίκος αξιολόγησης Moody's το επισημαίνει αυτό ξεκάθαρα. «Ακόμη και πριν γίνει εμφανής η τρέχουσα πίεση στις τράπεζες, αναμέναμε ότι οι παγκόσμιες πιστωτικές συνθήκες θα εξακολουθούσαν να εξασθενούν το 2023 ως αποτέλεσμα των σημαντικά υψηλότερων επιτοκίων και της χαμηλότερης ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένων των υφέσεων σε ορισμένες χώρες. Κοιτάζοντας το μέλλον, όσο περισσότερο οι χρηματοπιστωτικές συνθήκες παραμένουν σφιχτές, τόσο μεγαλύτερες είναι οι κίνδυνος να εξαπλωθούν οι πιέσεις πέρα από τον τραπεζικό τομέα, προκαλώντας μεγαλύτερη χρηματοοικονομική και οικονομική ζημία», σημειώνουν οι αναλυτές του οίκου με επικεφαλής την Ατσι Σεθ, διευθύντρια στρατηγικής πιστωτικών αγορών της Moody's.

Στη συνέντευξη Τύπου της Fed την περασμένη εβδομάδα, ο Τζερόμι Πάουελ

Τα γεγονότα των τελευταίων ημερών σε ΗΠΑ και Ευρώπη υπενθύμισαν πόσο γρήγορα μπορεί να αλλάξει το κλίμα της αγοράς.

αναφέρθηκε σε έναν «πολύ μεγάλο όγκο βιβλιογραφίας» όταν ρωτήθηκε για τη σύνδεση μεταξύ των αυστηρότερων πιστωτικών συνθηκών και της οικονομικής δραστηριότητας. Ο Πάουελ υποστήριξε επίσης ότι θα μπορούσε να σκεφτεί κανείς ότι η αναταραχή στις τράπεζες ισοδυναμεί με μια αύξηση επιτοκίου, καθώς θα οδηγήσει σε πιστωτική σύσφιγξη και σε καθοδικές πιέσεις στη ζήτηση και στον πληθωρισμό.

Σε ομιλία της στο Ευρωπαϊκό βούλιο, η πρόεδρος της ΕΚΤ Κριστίν Λαγκάρντ τόνισε πως η αναταραχή των χρηματοπιστωτικών αγορών μπορεί να κάνει μέρος της δουλειάς της ΕΚΤ, εάν μειώσει τη ζήτηση και τον πληθωρισμό. Αυτή η δήλωση ουσιαστικά υπογραμμίζει το γεγονός ότι τόσο τα υψηλότερα επιτόκια όσο και οι αναταραχές στον τραπεζικό τομέα τείνουν να έχουν το ίδιο αποτέλεσμα, αποθαρρύνοντας τον δανεισμό και περιορίζοντας την οικονομική δραστηριότητα, ένα έργο που διαφορετικά θα γινόταν με τη νομισματική πολιτική και τις αυξήσεις των επιτοκίων.

Μία πολύ ενδιαφέρουσα ανάλυση της Goldman Sachs ποσοτικοποιεί τον αντίκτυπο που μπορεί να έχει η πρόσφατη αναταραχή στον τραπεζικό δανεισμό και στην οικονομία. Όπως σημειώνει, οποιοδήποτε χτύπημα στην οικονομία πιθανότατα θα οφείλεται σε

Η ταχεία σύσφιγξη της νομισματικής πολιτικής διεθνώς προκαλεί χρηματοοικονομικές «ρωγμές». Οι αναλυτές επισημαίνουν πως οι πρόσφατες εξελίξεις θα κάνουν τις τράπεζες πιο επιφυλακτικές όσον αφορά το ποιον δανείζουν, πόσο δανείζουν και με ποιο επιτόκιο.

υποχώρηση του τραπεζικού δανεισμού, τον οποίο υπολογίζει χρησιμοποιώντας δύο προσεγγίσεις.

Πρώτον, οι χαμηλότερες τιμές των μετοχών θα μπορούσαν να ωθήσουν τις τράπεζες να αυστηροποιήσουν τα

πρότυπα δανεισμού, με κάθε μείωση 10% στην κεφαλαιοποίηση της αγοράς μετοχών να μειώνει τη χορήγηση δανείων κατά 0,3%. Από τις 6 Μαρτίου η κεφαλαιοποίηση των αμερικανικών τραπεζών έχει μειωθεί κατά 25% και

Το δίλημμα

Μια βασική πρόκληση είναι ο τρόπος με τον οποίο οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής θα αντιμετωπίσουν τους κινδύνους τόσο του πληθωρισμού όσο και της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, προειδοποιεί η Moody's. Καθώς ο πληθωρισμός εξακολουθεί να είναι υψηλός και η ισχύς της αγοράς εργασίας συνεχίζεται στις ΗΠΑ και την Ευρώπη, η αποτυχία συγκράτησης του πληθωρισμού τώρα θα μπορούσε να οδηγήσει σε αποδέσμευση των προσδοκιών για τον πληθωρισμό και σε αύξηση των αποδόσεων των ομολόγων, αναγκάζοντας σε ακόμη μεγαλύτερη σύσφιγξη οργάνωρα για την αποκατάσταση της αξιοπιστίας της νομισματικής πολιτικής. Ωστόσο, όπως δείχνουν οι πρόσφατες εξελίξεις στον τραπεζικό τομέα, οι κίνδυνοι χρηματοπιστωτικής σταθερότητας θα μπορούσαν να εκδηλωθούν απροσδόκτα, καθώς οι κεντρικές τράπεζες επιδιώκουν να κατευνάσουν την οικονομία σε τροχιά χαμηλότερου πληθωρισμού, τονίζει ο οίκος. Το δίλημμα για τις νομισματικές αρχές είναι συνεπώς ότι οι αυξήσεις επιτοκίων θα μπορούσαν να πυροδοτήσουν κινδύνους χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, ενώ τα μέτρα για τη διατήρηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας θα υποσκάψουν τον στόχο της μείωσης του πληθωρισμού μέσω των αυστηρότερων χρηματοπιστωτικών συνθηκών. Αυτό, με τη σειρά του, θα μπορούσε να επιταχύνει την οικονομική ύφεση.

στην Ευρώπη κατά 15%. Δεύτερον, οι τράπεζες μπορεί να επιβραδύνουν τον νέο δανεισμό για να ανακεφαλαιοποιήσουν τις μη πραγματοποιηθείσες ζημίες, με κάθε μείωση κατά 10% της κεφαλαιοποίησης των τραπεζών να περιορίζει τη χορήγηση δανείων κατά 2,5-3,5 ποσοστιαίες μονάδες. Η εφαρμογή των παραπάνω «κανόνων» στο τρέχον περιβάλλον συνεπάγεται χτύπημα 2%-5% στον δανεισμό στις ΗΠΑ και 0,8%-1,2% στην Ευρωζώνη τους επόμενους 12 μήνες.

Ωστόσο, οι περισσότερες μεγάλες τράπεζες δεν αντιμετωπίζουν άμεση πίεση και ως εκ τούτου ενδέχεται να ανταποκριθούν λιγότερο σε μη πραγματοποιηθείσες απώλειες από μακροπρόθεσμες επενδύσεις. Κατά την Goldman, συνεπώς, το χτύπημα στην ανάπτυξη στις ΗΠΑ το 2023 θα είναι της τάξης του 0,3%-0,5% του ΑΕΠ και στην Ευρωζώνη στο 0,3%-0,4%.

Η νομισματική πολιτική

Εδώ και καιρό οι οικονομολόγοι προειδοποιούσαν πως οι επιπτώσεις των υψηλότερων επιτοκίων είναι σημαντικές

αλλά θα γίνουν αισθητές στην οικονομία με... χρονική υστέρηση, αφού χρειάζονται 9-12 μήνες για να φανεί η πραγματική «ζημία» της νομισματικής σύσφιγξης. Αυτό που βιώνουμε με τις εξελίξεις στις τράπεζες, είναι ακριβώς αυτό. «Επειτα από τόσα χρόνια μηδενικών ή αρνητικών επιτοκίων πολιτικής, ένας απότομος κύκλος σύσφιγξης ήταν πάντα πιθανό να δημιουργήσει θύλακες αστάθειας», σημειώνει στην «Κ» ο επικεφαλής οικονομολόγος της HSBC, Φάμπιο Μπαλμπόνι. «Αυτός ήταν πάντα ένας λόγος για τον οποίο ποτέ δεν είχαμε προβλέψει ότι το τελικό επιτόκιο της ΕΚΤ θα έφτανε τόσο ψηλά όσο αποτιμούσε κατά καιρούς η αγορά», όπως προσθέτει. Ως αποτέλεσμα, η HSBC δεν αλλάζει την άποψή της ότι οι αυξήσεις επιτοκίων της ΕΚΤ θα σταματήσουν στο 3,5%, παρόλο που πλέον βλέπει δύο αυξήσεις κατά 25 μονάδες βάσης τον Μάιο και τον Ιούνιο αντί για 50 μ.β. τον Ιούνιο, καθώς πιστεύει ότι η κεντρική τράπεζα θα προχωρήσει πιο προσεκτικά. Εάν οι ανησυχίες για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα υποχωρήσουν και ο πληθωρισμός παραμείνει σε υψηλά επίπεδα, η ΕΚΤ μπορεί ωστόσο να συνεχίσει τη σύσφιγξη κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού. Σε κάθε περίπτωση, καθώς ο βασικός πληθωρισμός είναι πιθανό να παραμείνει πολύ πάνω από το 2% μέχρι το τέλος του 2024, είναι απίθανο η ΕΚΤ να μειώσει τα επιτόκια σύντομα – εκτός κι αν το απαιτήσει μια αρκετά βαθιά ύφεση.

«Με 400 μονάδες βάσης αύξηση στα επιτόκια σε λιγότερο από ένα χρόνο, ο αντίκτυπος στην οικονομία θα είναι απτός και πιο έντονος το δεύτερο εξάμηνο του τρέχοντος έτους και το πρώτο εξάμηνο του 2024», επισημαίνει ο Μπαλμπόνι.

Οι φόβοι

Το εάν οι αναταράξεις σε ΗΠΑ και Ευρώπη οδηγήσουν σε ένα σοβαρό πλήγμα στις πιστωτικές συνθήκες, είναι κάτι που μόνο ο χρόνος θα δείξει, επισημαίνουν οι στρατηγικοί αναλυτές της Société Générale, Γκάι Στίαρ και Χουάν Βαλέντσια. Ωστόσο, όπως προσθέτουν, αυτή η τραπεζική κρίση είναι πιθανό να επιδεινώσει τις ανησυχίες για την ανάπτυξη που είχαν ήδη δημιουργηθεί από τις αυξήσεις των επιτοκίων. «Ανησυχίες για την ανάπτυξη σημαίνουν ανησυχίες για την κερδοφορία – και τελικά για defaults. Αναμένουμε ότι οι ανησυχίες για την ανάπτυξη θα αυξήσουν τα πιστωτικά spreads στο δεύτερο εξάμηνο, αλλά δεν πιστεύουμε ότι θα συμβεί αυτή τη στιγμή. Οι οικονομολόγοι μας εξακολουθούν να υποστηρίζουν ότι “η ύφεση θα πρέπει να περιμένει”, με τις καταναλωτικές δαπάνες να παραμένουν ισχυρές και τη ζήτηση να παραμένει υψηλότερη από την προσφορά».

Σε κίνδυνο χιλιάδες θέσεις εργασίας μετά το deal της UBS με την Credit Suisse

Δεκάδες χιλιάδες θέσεις εργασίας πρόκειται να χαθούν μετά την εξαγορά της Credit Suisse από την UBS και οι περισσότερες θα είναι από τις εγχώριες επιχειρήσεις της ελβετικής τράπεζας και από τον επενδυτικό της βραχίονα. Αυτή είναι η εκτίμηση πηγών προσκείμενων στις σχετικές συνομιλίες που μίλησαν στους Financial Times και αναφέρθηκαν στα σχέδια της UBS. Τόνισαν πως οι εγχώριες επιχειρήσεις της ελβετικής τράπεζας και ο επενδυτικός της βραχίονας απασχολούν αθροιστικά πάνω από 30.000 υπαλλήλους, μεγάλο μέρος των οποίων θα χάσουν τη θέση τους. Οι ίδιες πηγές ανέφεραν πως θα είναι πρόωρη οποιαδήποτε εκτίμηση σχετικά με το ποιες ειδικότητες θα καταργηθούν και αρκέστηκαν να εκφράσουν την εκτίμηση πως είναι πιθανόν να απολυθεί περίπου το 1/3 των υπαλλήλων από τους 120.000 που απασχολούν.

Η συμφωνία διώσεως της δεύτερης σε μέγεθος τράπεζας της Ελβετίας από

Πιθανόν να απολυθεί περίπου το 1/3 των υπαλλήλων.

την πρώτη σε μέγεθος έχει ήδη επικριθεί για τις ζημιές που προκάλεσε στους ομολογιούχους της και για το γεγονός ότι δεν ρωτήθηκαν οι μέτοχοι ούτε και έγινε σχετική ψηφοφορία.

Το πρόβλημα θα είναι, πάντως, πολύ μεγαλύτερο όταν χιλιάδες άνθρωποι θα χάσουν τη δουλειά τους.

Η Credit Suisse βρισκόταν ήδη εν τω μέσω ενός σχεδίου εξυγίανσής της. Στα τέλη του περασμένου έτους η τράπεζα απασχολούσε περίπου 50.000 ανθρώπους και είχε αρχίσει ήδη να μειώνει το προσωπικό της. Από την αρχή του έτους έχει, άλλωστε, καταργήσει ήδη 4.000 θέσεις εργασίας. Με την εξαγορά της, όμως, αναμένεται πως θα χάσουν τη θέση τους πολλοί από τους 17.000 υπαλλήλους της που απασχολούνται στον

Ο Ραλφ Χάμερς, διευθύνων σύμβουλος της UBS, εξέφρασε την πρόθεση να μειώνει το κόστος της τράπεζας κατά 8 δισ. δολ. κάθε χρόνο μέχρι το 2027. Διευκρίνισε, μάλιστα, πως οι περικοπές των 6 δισ. θα προέλθουν από τη μείωση του προσωπικού.

επενδυτικό της βραχίονα. Είναι, άλλωστε, δεδομένη η πρόθεση της UBS που απασχολεί 74.000 υπαλλήλους σε παγκόσμιο επίπεδο, να καταργήσει όποιες θέσεις εργασίας συμβαίνουν να αλληλοεπικαλύπτονται με την Credit Suisse. Σκοπεύει, επίσης, να κλείσει υποκαταστήματα εντός Ελβετίας και να μειώσει το προσωπικό σε διοικητικές θέσεις.

Σε τηλεφωνική του επικοινωνία με αναλυτές ενώ βρίσκονται σε εξέλιξη οι συνομιλίες για την εξαγορά της Credit Suisse, ο Ραλφ Χάμερς, διευθύνων σύμβουλος της UBS, εξέφρασε την πρόθεση να μειώνει το κόστος της τράπεζας κατά 8 δισ. δολ. κάθε χρόνο μέχρι το 2027. Διευκρίνισε μάλιστα πως οι περικοπές των 6 δισ. θα προέλθουν από τη μείωση του προσωπικού και των δαπανών συνολικού ύψους 2 δισ. δολ. για την έρευνα και ανάπτυξη στον τομέα της τεχνολογίας της πληροφορίας. Στη διάρκεια του περασμένου έτους το κόστος των υπαλλήλων της Credit Suisse έφτασε συνολικά

στα 8,8 δισ. ελβετικά φράγκα, ποσό αντίστοιχο των 9,53 δισ. δολ. Ωστόσο, σε εσωτερική επικοινωνία τους με το προσωπικό της τράπεζας, ο διευθύνων σύμβουλος Ούλιχ Κέρνερ και ο πρόεδρος της Αξελ Λίμαν τόνισαν πως δεν έχουν ακόμη ληφθεί αποφάσεις για τις ποιες θέσεις εργασίας θα καταργηθούν και ποιοι θα φύγουν από την τράπεζα. Το ίδρυμα Ethos Foundation αντιπροσωπεύει Ελβετούς θεσμικούς επενδυτές που ελέγχουν από κοινού από 3% έως 5% των δύο τραπεζών αθροιστικά. Το εν λόγω ίδρυμα άφησε να εννοηθεί πως ασκεί πιέσεις στις ελβετικές αρχές και στην UBS για να τους πείσει να ανεξαρτητοποιήσουν τις εγχώριες δραστηριότητες της Credit Suisse που απασχολεί σχεδόν 17.000 ανθρώπους. Όπως χαρακτηριστικά τόνισε, «έτσι θα μπορούσαν να διασωθούν θέσεις εργασίας και παράλληλα να διασφαλισθεί ο θεμιτός ανταγωνισμός που κατοχυρώνει τη σωστή λειτουργία της οικονομίας μας».

Ενωση κεφαλαίου 1,4 δισ. δολαρίων στην PacWest

Μία ακόμη από τις περιφερειακές τράπεζες των ΗΠΑ που έχουν πληγεί μετά την κατάρρευση της Silicon Valley Bank, η PacWest, διασφάλισε 1,4 δισ. δολάρια από την Atlas SP Partners που υποστηρίζεται από την Apollo. Η ένωση κεφαλαίου αποτελεί μία ακόμη προσπάθεια της τράπεζας να αναπληρώσει τις καταθέσεις της που έχουν μειωθεί κατά 20% σε σύγκριση με τα επίπεδα στα οποία βρίσκονταν στα τέλη του περασμένου έτους. Όπως ανέφερε η PacWest, οι καταθέσεις είχαν υποχωρήσει μέχρι τη Δευτέρα στα 27,7 δισ. δολάρια από τα 33,9 δισ. δολάρια στα οποία είχαν φτάσει στα τέλη του 2022.

Σε αντίθεση με τη First Republic,

Μία ακόμη περιφερειακή τράπεζα των ΗΠΑ που αντιμετωπίζει προβλήματα.

της οποίας η πελατεία έχει μεγάλες καταθέσεις, τα 2/3 σχεδόν των καταθέσεων της PacWest καλύπτονται από το σύστημα ασφάλισης καταθέσεων της αμερικανικής κυβέρνησης καθώς αφορούν ποσά μικρότερα των 250.000 δολαρίων. Μιλώντας σε δημοσιογράφους, ο διευθύνων σύμβουλος της τράπεζας, Πολ Τέιλορ, εξέφρασε την αισιοδοξία της τράπεζας που ενθαρρύνεται από

το γεγονός ότι μέσα στην τελευταία εβδομάδα οι καταθέσεις της παραμένουν σταθερές όπως και η ρευστότητά της. Είναι γεγονός πάντως ότι και η PacWest της Δυτικής Ακτής των ΗΠΑ έχει δεχθεί το ίδιο πλήγμα καθώς είδε τις καταθέσεις της να μειώνονται με ραγδαίους ρυθμούς όταν οι πελάτες της άρχισαν τις μαζικές αναλήψεις μετά την κατάρρευση της Silicon Valley Bank. Η μετοχή της σημείωσε πτώση περίπου 3,2% στην αγορά της Νέας Υόρκης, όταν ο ευρύτερος τραπεζικός δείκτης KBW Bank υποχώρησε κατά περίπου 0,8%. Η μετοχή της έχει χάσει, άλλωστε, πάνω από το 50% της αξίας της από τις αρχές Μαρτίου.

Εκτός από τη συμφωνία με την Atlas, η PacWest έχει προσφύγει και στην αρωγή της αμερικανικής κυβέρνησης και της ομοσπονδιακής τράπεζας των ΗΠΑ, τους δύο πιστωτές ύστατης προσφυγής: έχει λάβει δάνειο ύψους 3,7 δισ. δολαρίων από κυβερνητικό πρόγραμμα δανείων και έχει αντλήσει 10,5 δισ. δολάρια από το πρόγραμμα φτηνών δανείων της Federal Reserve. Όπως δήλωσε, άλλωστε, προσφέρει τώρα υψηλότερα επιτόκια στους καταθέτες της προκειμένου να προσελκύσει πελατεία, με το επιτόκιο καταθέσεων να είναι υψηλότερο από 2%, ενώ μέχρι τα τέλη του περασμένου έτους δεν υπερέβαινε το 1,71%.

Οι καταθέσεις της PacWest είχαν υποχωρήσει μέχρι την περασμένη Δευτέρα στα 27,1 δισ. δολ. από 33,9 δισ. δολ. που ήταν στα τέλη του 2022.

Οι αμαρτίες του ελβετικού τραπεζικού τομέα

Η κατάρρευση της Credit Suisse και η εξαγορά της από τη UBS φέρνουν ξανά στο φως παλαιά σκάνδαλα και πλήττουν τη χώρα

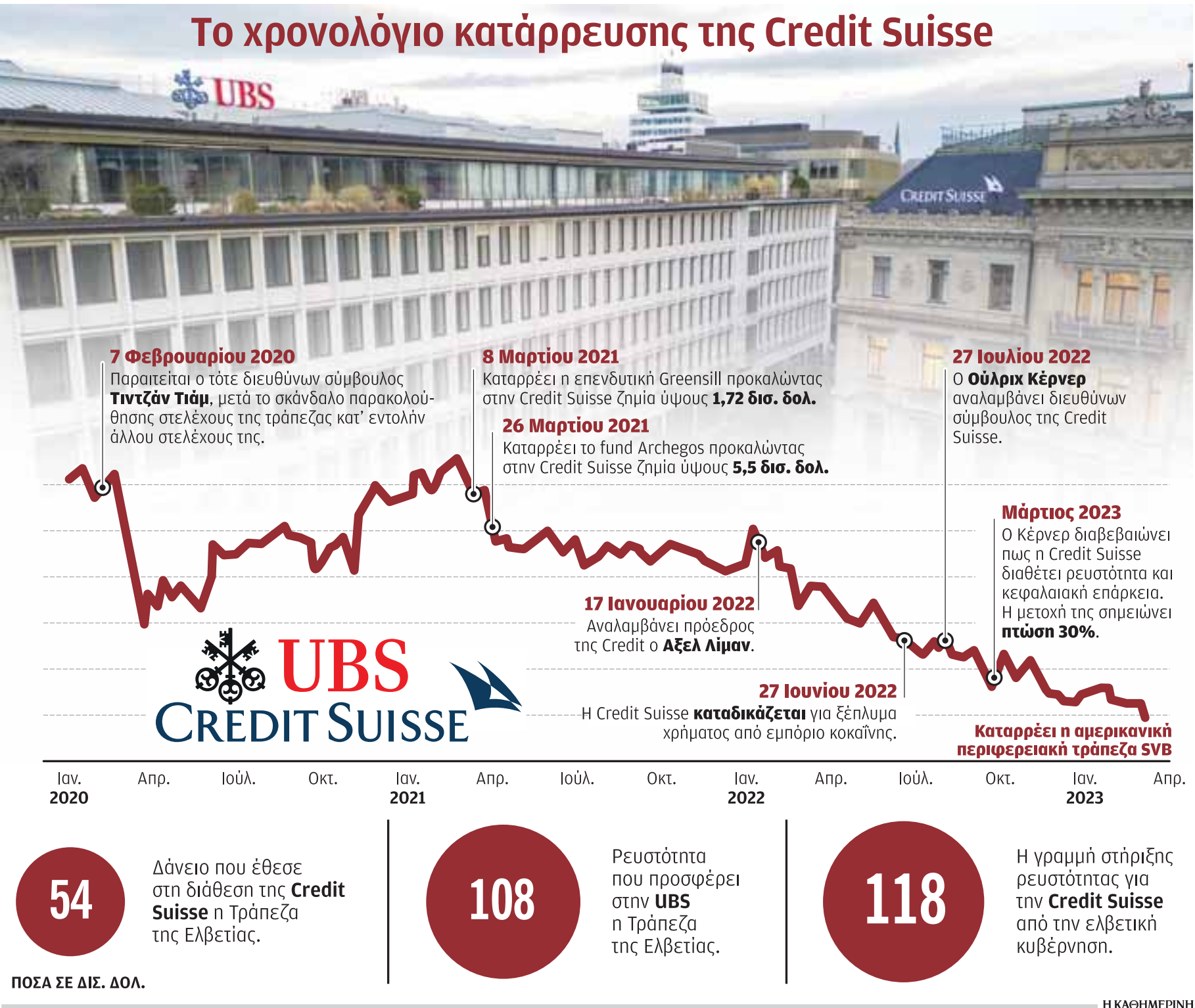
Της ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ

«Αυτό που γνωρίσαμε τις τελευταίες ημέρες αποδεικνύει πως το χρηματοπιστωτικό κέντρο της Ελβετίας έχει πάψει να είναι η ισχύς της και έχει εξελιχθεί σε πρόβλημα». Η δήλωση ανήκει στον Σεντρίκ Βέρμουθ, εκ των προέδρων του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος της Ελβετίας και δεν είναι η μοναδική που αναφέρεται στην πραγματικότητα πίσω από την κατάρρευση της Credit Suisse. Ελβετοί πολιτικοί και δημοσιογράφοι αποτύπωσαν τις τελευταίες ημέρες με περισσή πικρία στις δηλώσεις τους την παρακμή του τραπεζικού τομέα μιας χώρας που έγινε συνώνυμο των τραπεζών. Κι αυτό γιατί η δεύτερη σε μέγεθος τράπεζα της Ελβετίας, η Credit Suisse, που κατέρρευσε προ ημερών υπό το βάρος των αμαρτιών της και εξαγοράστηκε από την εξίσου αμαρτωλή και πρώτη σε μέγεθος ελβετική τράπεζα, τη UBS, είναι ίσως περισσότερο από οποιαδήποτε άλλη συνυφασμένη με το γόπτρο της χώρας. Είναι η τράπεζα που ίδρυσε το 1856 ο Αλφρεντ Έσερ, ιδρυτής της σύγχρονης Ελβετίας, όταν θέλησε να χρηματοδοτήσει τη μετατροπή της από μια σχετικά φτωχή και υπανάπτυκτη χώρα οπισθοδρομικών χωρικών σε μια από τις πλέον προηγμένες οικονομίες του κόσμου.

Ελβετοί πολιτικοί και δημοσιογράφοι αποτυπώνουν με δηλώσεις τους την παρακμή του τραπεζικού τομέα μιας χώρας που έγινε συνώνυμο των τραπεζών.

Μετά το πρόσφατο deal προκύπτει ένας τραπεζικός κολοσσός με ενεργητικό 1,5 τρισ. φράγκων, που θα είναι σε θέση να εκβιάσει την κυβέρνηση της χώρας.

Η ηχηρή εξαγορά φαίνεται πως απομάκρυνε, προς το παρόν τουλάχιστον, τον κίνδυνο μιας νέας παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης που θα μπορούσε να προκαλέσει η μετάδοση των προβλημάτων της Credit Suisse σε άλλες τράπεζες. Γιατί σε αντίθεση με τις περιφερειακές αμερικανικές τράπεζες που κατέρρεαν τις ίδιες ημέρες, η Credit Suisse ήταν συστημική τράπεζα και θα μπορούσε να συμπαρασύρει στην πτώση της τμήματα του ευρωπαϊκού ή ενδεχομένως και του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήματος. Η εξαγορά της, όμως, έριξε περισσότερο φως από ποτέ στις αμαρτίες της και θύμιζε στη διεθνή κοινή γνώμη πολλά απ' όσα τη σπύλωσαν, με αποτέλεσμα να χάσει την εμπιστοσύνη των πελατών της και μαζί με αυτήν και τις ιλιγγιώδεις καταθέσεις τους. Ανάμεσα τους την καταδίκη στελέχους της σε πέντε χρόνια κάθειρξη το 2018 επειδή είχε πλαστογραφήσει τις υπογραφές πελατών της τράπεζας για να στοιχηματίσει ριψοκινδύνου με τα χρήματά τους χωρίς

την αδεία τους και τελικά να προκαλέσει ζημιές ύψους τουλάχιστον 150 εκατ. δολ. Όπως και την παραίτηση του τότε διευθυνόντος συμβούλου Τιντζάν Τιάμ, δύο χρόνια αργότερα, έπειτα από ένα αδιανόητο σκάνδαλο «κατασκοπείας», όπως επέλεξαν να χαρακτηρίσουν τα διεθνή ΜΜΕ την εντολή που έδωσε ανώτερο στέλεχος της τράπεζας σε ιδιωτικούς ερευνητές να παρακολουθούν ένα άλλο υψηλόβαθμο στέλεχος της.

Αλλά και την καταδίκη της τράπεζας τον Ιούνιο του 2022 επειδή στο χρονικό διάστημα από το 2004 έως το 2008 είχε επιτρέψει τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και συγκεκριμένα χρημάτων μιας συμμορίας Βουλγάρων που διακινούσε κοκαΐνη. Όπως και τις διαρροές πληροφοριών για λογαριασμούς 30.000 πελατών της ανά τον κόσμο, ανάμεσα στους οποίους συγκαταλέγονται ένας διακινητής γυναικών στις Φιλιππίνες, ένα στέλεχος του χρηματοπιστωτικού του Χονγκ Κονγκ που βρισκόταν στη φυλακή για δωροδοκία, ένας

δισεκατομμυριούχος ηθικός αυτουργός της δολοφονίας μιας δημοφιλούς Λιβανέζας τραγουδίστριας και στέλεχη της κρατικής εταιρείας πετρελαίου της Βενεζουέλας που την είχαν καταλοστήσει, όπως και διεφθαρμένοι πολιτικοί από την Αίγυπτο μέχρι την Ουκρανία.

Η γέννηση ενός «τέρατος»
Όσοι βλέπουν την κατάρρευση της Credit Suisse και την εξαγορά της από τη UBS ως ένα είδος νέμεσης, θα πρέπει να θυμηθούν πως δεν ήταν μόνο η δεύτερη τράπεζα της Ελβετίας το προβληματικό παιδί του τραπεζικού κλάδου της. Δεν έχει περάσει πολύς καιρός από τότε που το πρόβλημα της Ελβετίας δεν ήταν ακόμη η Credit Suisse, αλλά η UBS.

Η πρώτη σε μέγεθος τράπεζα της Ελβετίας βρέθηκε στη δίνη της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2008, καθώς είχε επιδιώξει την επέκτασή της στην αμερικανική αγορά με ριψοκινδύνες και τοξικές επενδύσεις. Τη διέσωσε τότε η κεντρική τράπεζα της Ελβετίας προ-

σφέροντας εγγυήσεις ύψους 54 δισ. δολ. για την κάλυψη μη εξυπηρετούμενων χρεών. Και βέβαια η UBS επέλεξε στη συνέχεια να συμμορφωθεί και να επικεντρωθεί κυρίως στον τομέα της διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων των πλουσιότερων ανθρώπων του κόσμου. Ουσιαστικά στράφηκε εν ολίγοις σε μια δραστηριότητα εξαιρετικά προσοδοφόρα και όχι ριψοκινδύνου. Σε αντίθεση, βέβαια, με την Credit Suisse που επίτηδες οικονομικά όχι μόνο από τα σκάνδαλα και τις ατασθαλίες της αλλά και από τις τοξικές και άστοχες τοποθετήσεις της. Ανάμεσά τους ήταν οι επενδύσεις της στη βρετανική χρηματοπιστωτική Greensill και προπαντός στο σκοτεινό fund Archegos που κατέρρευσαν, με αποτέλεσμα να προκαλέσουν στην ελβετική τράπεζα ζημιές ύψους 5,5 δισ. δολ. στις αρχές του 2021. Το αποτέλεσμα όσων μεσολάβησαν τις τελευταίες ημέρες και της εξαγοράς της Credit Suisse από τη UBS είναι η δημιουργία ενός τραπεζικού γίγαντα, που όπως επισήμαναν πολιτικοί, δημοσιο-

γράφοι και αναλυτές θα είναι σε θέση να εκβιάσει την κυβέρνηση της χώρας ως «πολύ μεγάλη για να αφεθεί να καταρρεύσει». Η γερμανόφωνη ελβετική εφημερίδα Neue Zürcher Zeitung υποδέχθηκε την εξαγορά της Credit Suisse από τη UBS σχολιάζοντας ότι «το ζώμα πέθανε, αλλά γεννήθηκε ένα τέρας». Ο τραπεζικός κολοσσός που προκύπτει από τη συγχώνευση των δύο τραπεζών θα έχει ενεργητικό 1,5 τρισ. ελβετικών φράγκων, δηλαδή διπλάσιο από το ΑΕΠ της Ελβετίας που το περασμένο έτος έφθασε στα 771 δισ. ελβετικά φράγκα. Και προπαντός θα κατέχει όχι απλώς δεσποζούσα θέση στην ελβετική αγορά χρηματοπιστωτικών, αλλά ένα είδος μονοπωλίου εξαιτίας του συντριπτικού μεγέθους του. Όπως σχολίασε ο Σεντρίκ Βέρμουθ, εκ των προέδρων του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος αναφερόμενος στο μέγεθος της UBS, «είναι τεράστιος ο κίνδυνος να χρησιμοποιήσει το μονοπώλιό της ώστε να εκβιάζει την κυβέρνηση και να της υπαγορεύει τις ρυθμίσεις της προτίμησής της».

Στη Σιγκαπούρη αυτές τις ημέρες ανοίγουν σαμπάνιες

Ισως με κάποια δόση υπερβολής ο Οκτάβιο Μαρέντζι, διευθύνων σύμβουλος της συμβουλευτικής επί χρηματοπιστωτικών Öpimas, προέβλεψε πως έπειτα απ' όσα είδαν τελευταία το φως της δημοσιότητας για τα πτώματα που έχει θάψει στον κήπο του ο τραπεζικός κλάδος της Ελβετίας, «ο κόσμος θα τη βλέπει πλέον ως τη Δημοκρατία της Χρηματοπιστωτικής Μπανανίας».

Δεν είναι, ωστόσο, η πρώτη φορά που σπιλνέται η χώρα του φθίνοντος τραπεζικού απορρήτου, καθώς έχει κατηγορηθεί ότι αρνήθηκε να επιστρέψει τις περιουσίες των Εβραίων στους απογόνους των θυμάτων του Ολοκαυτώματος. Και ότι με αυτές τις περιουσίες διό-

Το «κούρεμα» των ομολόγων, οι πιέσεις για το τραπεζικό απορρήτο και ο εντεινόμενος ανταγωνισμός με άλλους χρηματοπιστωτικούς πόλους.

γκωσε τον τραπεζικό κλάδο της.

Το πρόβλημα για την Ελβετία, όμως, είναι η ανησυχία που επικρατεί πλέον πως το αποτέλεσμα της κρίσης της Credit Suisse θα είναι να χάσει η χώρα την αξιοπιστία της ως χρηματοπιστωτικό κέντρο φημισμένο για τη σταθερότητά

του. Εν μέρει και επειδή «κουρεύτηκαν» τα ομόλογα ΑΤ1 καταλαμβάνοντας εξαπίνης τους πιστωτές της Credit Suisse. Οι τράπεζες της Ελβετίας διαχειρίζονται συνολικά περιουσιακά στοιχεία ύψους 2,6 τρισ. δολ., σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη της Deloitte. Η Ελβετία είναι, έτσι, το μεγαλύτερο χρηματοπιστωτικό κέντρο του κόσμου, που επισκιάζει τόσο τις ΗΠΑ όσο και τη Βρετανία.

Αντιμετωπίζει, όμως, τον εντεινόμενο ανταγωνισμό άλλων χρηματοπιστωτικών κέντρων, όπως του Λουξεμβούργου και ιδιαιτέρως της Σιγκαπούρης που ενισχύεται σημαντικά τα τελευταία χρόνια. Μιλώντας μάλιστα στο Reuters, ο Αρτούρο Μπρις, καθηγητής Χρηματοοικονομικών

στο Διεθνές Ινστιτούτο ΙΜΔ της Λωζάνης, τόνισε πως «τα τραπεζικά στέλεχη της Σιγκαπούρης θα ανοίγουν σαμπάνιες αυτές τις ημέρες». Για την Ελβετία η απώλεια του κύρους της ως χρηματοπιστωτικού κέντρου αποτελεί υπαρκτό κίνδυνο. Το ίδιο το οικονομικό μοντέλο της βασίζεται στη διαχείριση και ασφάλιση του πλούτου των πλουσιότερων ανθρώπων του κόσμου. Μετά το κούρεμα των ομολόγων ΑΤ1, οι επενδυτές ενδέχεται να το ξανασκεφθούν και να προτιμήσουν άλλα χρηματοπιστωτικά κέντρα.

Μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση η Ελβετία δέχεται, άλλωστε, επίμονες πιέσεις για να βάλει νερό στο κρασί της ακόμη και στο διαβόητο τραπεζικό απορρήτο. Ο λόγος για την πολιτική που ισχύει εδώ και περισσότερο από 80 χρόνια και ουσιαστικά έχει ορίσει ως ποινικό αδίκημα τη δημοσιοποίηση πληροφοριών για τους πελάτες των τραπεζών της και τους λογαριασμούς τους. Και τώρα υφίσταται ακόμη μεγαλύτερες πιέσεις για να εγκαταλείψει μια άλλη μακροχρόνια πολιτική της, τη λεγόμενη «ουδετερότητα», και να πάρει θέση στο πλευρό της Δύσης απέναντι στη Ρωσία σε σχέση με τον πόλεμο στην Ουκρανία. Όλα αυτά ίσως προσιωγίζονται δύσκολες μέρες για τις τράπεζές της. Και η Ελβετία είναι οι τράπεζές της. Εντάξει, και οι σοκολάτες και τα ρολόγια. Αλλά προπαντός οι τράπεζές της.

Οκτάβιο Μαρέντζι

«**ΕΓΙΝΕ** σκόνη η φήμη της ως χώρας με συνετή διοίκηση στα χρηματοπιστωτικά ιδρύμα-τα και αξιόπιστη εποπτεία και ρυθμιστικό πλαίσιο, αλλά ακό-μη και η φήμη της ως αναρχής σε ό,τι αφορά τις επενδύσεις». Ήταν η διαπίστωση του Οκτά-βιο Μαρέντζι, διευθύνοντας συμβούλου της συμβουλευτι-κής εταιρείας Öpimas LLC.

17 δισ. δολ.

Θα είναι η αξία των ομολόγων ΑΤ1 που θα διαγραφούν.

Κ. Κέλερ-Σζούτερ

Απκλώντας σε μεγάλο βαθ-μό τη γενικότερη εντύπωση για την Credit Suisse, η Ελβε-τία υπογράφει Οικονομικών δήλωσε πως η κυβέρνηση «αυπάται για το ότι η τράπεζα, που υπήρξε πρότυπο χρημα-τοπιστωτικού ιδρύματος στην Ελβετία, κατάφερε να φθάσει σε αυτή την κατάσταση».

107,9 δισ.

Δολάρια η ρευστότητα που προσφέρει στη UBS η Τράπε-ζα της Ελβετίας.

Αξελ Λίμαν

Για τον πρόεδρο της Credit Suisse η ημέρα της εξαγο-ράς της από τη UBS ήταν «μια ιστορική, θλιβερή και γεμάτη προκλήσεις ημέρα για την τράπεζα, για την Ελβετία και για τις διεθνείς χρηματοπι-στωτικές αγορές».

Κάνε το επόμενο βήμα στην καριέρα σου

Γίνε επαγγελματίας Coach & Mentor

Μάθετε περισσότερα και εγγραφείτε

Κανείς δεν θέλει να δανειστεί τόσο ακριβά

Κίνδυνος επιβράδυνσης της ανάπτυξης – Ρεκόρ αποπληρωμών δανείων το α΄ ζήμνο

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Τις επιπτώσεις της ανόδου των επιτοκίων, αλλά και της αυξημένης αβεβαιότητας που δημιουργούν η χρηματοοικονομική αναταραχή και το εγχώριο πολιτικό σκηνικό, μετρούν επιχειρήσεις και νοικοκυριά, που κρατούν άμυνα στη ζήτηση για δάνεια παρά την υψηλή ρευστότητα που υπάρχει στην οικονομία μέσω των τραπεζών. Η άνοδος στο κόστος χρήματος φρενάρει τις πρωτοβουλίες για δανεισμό, όχι μόνο από τα νοικοκυριά, αλλά κυρίως από τις επιχειρήσεις, οι οποίες αποστρέφονται την έκθεση σε δανεισμό προχωρώντας σε μεγάλες αποπληρωμές ή ακόμη και προπληρωμές υφιστάμενων οφειλών.

Αποπληρωμές 25 δισ.

«Οποιοι μπορεί προτιμάει να μην έχει έκθεση σε δανεισμό», σημειώνουν χαρακτηριστικά τραπεζικά στελέχη από τον χώρο του corporate banking και σύμφωνα με στοιχεία από τις τράπεζες οι αποπληρωμές δανείων έχουν σπιάσει τα κοντέρ το α΄ τρίμηνο του έτους, καταρρίπτοντας ακόμη και τα υψηλά επίπεδα αποπληρωμών που παρατηρήθηκαν το 2022 και τα οποία προσέγγισαν τα 25 δισ. ευρώ σε σύνολο 33 δισ. ευρώ νέων εκταμιεύσεων. «Το 2023 έχει ξεκινήσει δύσκολα και δεν θα με εξέλιπτε ακόμη κι αν καταλήγαμε σε αρνητική πιστωτική επέκταση», σημειώνουν χαρακτηριστικά αρμόδια τραπεζικά στελέχη παρατηρώντας πως, παρά το γεγονός ότι προς το παρόν δεν παρατηρείται ακύρωση μεγάλων επενδυτικών projects, «όσο ακριβαίνει το χρήμα κάποια επενδυτικά πλάνα δεν θα βγαίνουν». «Η αγορά το α΄ τρίμηνο δείχνει εξαιρετικά ρηχή», υπογραμμίζουν, διαβλέποντας ουσιαστικά ότι η περιοριστική νομισματική πολιτική αρχίζει και δείχνει τα δόντια της στην πραγματική οικονομία. Οι υψηλές αποπληρωμές αντισταθμίζουν, σύμφωνα με στοιχεία της «Κ», τις νέες χρηματοδοτήσεις και σύμφωνα με αρμόδια τραπεζικά στελέχη δημιουργούν προβληματισμό για την επίτευξη των στόχων για ουσιαστική πιστωτική επέκταση που έχουν θέσει

Η περιοριστική νομισματική πολιτική αρχίζει και δείχνει τα δόντια της στην πραγματική οικονομία.

οι τράπεζες για το 2023 εν μέσω του ρευστού πολιτικού σκηνικού που δημιουργεί η προσφυγή στις κάλπες. Οι αιτίες αποδίδονται:

1. Στην άνοδο των επιτοκίων που εκτινάσσει το κόστος δανεισμού των επιχειρήσεων και δη των μικρομεσαίων και μικρών, που δεν έχουν πρόσβαση στα φθηνά δάνεια του Ταμείου Ανάκαμψης. Τα επιτόκια δανεισμού των επιχειρήσεων μετά την άνοδο του euribor στο 3%, ξεκινούν σήμερα από το 5% για μια υγιή μικρομεσαία επιχείρηση και κλιμακώνονται στο 8% για τις μικρότερες επιχειρήσεις. Μια εταιρεία θεωρείται υπερδανεισμένη εάν το χρέος της ξεπερνάει τις 6 φορές το EBITDA, εξηγούν στελέχη από τον χώρο του corporate banking, εάν όμως το κόστος δανεισμού έχει πάει 3 φορές πάνω, τότε αυτό το κριτήριο δυσκολεύει την πρόσβαση στη χρηματοδότηση από σημαντική μερίδα επιχειρήσεων.

2. Στη μείωση των τιμών σε πρώτες ύλες το α΄ τρίμηνο του έτους σε σχέση με το αντίστοιχο περυσινό διάστημα, όπως η ενέργεια και κυρίως η ναυτιλία, που έχει φρενάρει τις ανάγκες για κεφάλαια κίνησης. Εντονό είναι το φαινόμενο οι μικρές επιχειρήσεις να κλείνουν πιστωτικές γραμμές που δεν αξιοποιούν, περιορίζοντας την έκθεσή τους σε δανεισμό.

3. Στην υψηλή ρευστότητα που υπάρχει σε βασικούς κλάδους της οικονομίας, όπως η ενέργεια και κυρίως η ναυτιλία, που οδηγεί σε κλείσιμο θέσεων υφιστάμενου δανεισμού ακόμη και με προπληρωμές δανείων. Αντίθετα στον τουρισμό δεν παρατηρείται αυτό το φαινόμενο, καθώς η ρευστότητα χρησιμοποιείται για την κάλυψη των αναγκών της νέας χρονιάς.

4. Στην ωρίμανση των δανείων που δόθηκαν κατά τη διάρκεια της πανδημικής κρίσης, κυρίως μέσω της Ελλη-

Αρμόδια τραπεζικά στελέχη σημειώνουν πως, παρά το γεγονός ότι προς το παρόν δεν παρατηρείται ακύρωση μεγάλων επενδυτικών projects, «όσο ακριβαίνει το χρήμα κάποια επενδυτικά πλάνα δεν θα βγαίνουν». Τα επιτόκια δανεισμού των επιχειρήσεων, μετά την άνοδο του euribor στο 3%, ξεκινούν σήμερα από το 5% για μια υγιή μικρομεσαία επιχείρηση και κλιμακώνονται στο 8% για τις μικρότερες επιχειρήσεις.

νικής Αναπτυξιακής Τράπεζας και τα οποία κλείνουν σταδιακά τον κύκλο της Σετούς διάρκειας και αρχίζουν να απομειώνονται μαζί με προκειμένου να μην υποστούν την επιβάρυνση του αυξημένου κόστους εξυπηρέτησης. «Πρόκειται για έναν σημαντικό όγκο δανείων που δεν μπορούν να αναχρηματοδοτηθούν» και τα οποία αποτελούν μια βασική κατηγορία αποπληρωμών», εξηγούν τραπεζικά στελέχη.

5. Στη χρηματοοικονομική αναταραχή που εφόσον συνεχιστεί μπορεί να υποσφίξει τα ούτως ή άλλως αυστηρά πιστοδοτικά κριτήρια από την πλευρά των τραπεζών και τέλος, στην πολιτική αβεβαιότητα στη χώρα μας, που αναστέλλει την επενδυτική διάθεση κυρίως από την πλευρά των επιχειρήσεων. «Η ψυχολογία που καταγράφεται το α΄ τρίμηνο δεν έχει καμία σχέση με το περυσινό τρίμηνο», σημειώνουν χαρακτηριστικά τραπεζικά στελέχη από τις ε-

παφές τους με στελέχη επιχειρήσεων, παρατηρώντας ότι η πρόσφατη αναταραχή στις αγορές προκαλεί δυσπιστία για το μέλλον, η οποία εντείνεται στη χώρα μας, με βασικό ζητούμενο το κατά πόσο οι εκλογές θα αναδείξουν σταθερή κυβέρνηση.

Μοναδική διέξοδος

Σταθερή πηγή διοχέτευσης ρευστότητας για το 2023 αποτελεί το Ταμείο Ανάκαμψης, που συνεχίζει να τραβάει πόρους, αλλά απευθύνεται κυρίως σε μεγάλες επιχειρήσεις με επενδυτικά σχέδια άνω των 5 ή των 10 εκατ. ευρώ, επισημαίνουν αρμόδια τραπεζικά στελέχη, υπογραμμίζοντας ότι η εμπειρία δείχνει ότι το πρόγραμμα είναι βαρύ για μικρότερες επιχειρήσεις, οι οποίες στρέφονται κυρίως στον αναπτυξιακό νόμο ή το ΕΣΠΑ, που μόλις ξεκίνησε και τα αποτελέσματά του δεν έχουν φανεί ακόμη.

Στα ύψη οι δόσεις

Οι εκτιμήσεις για την περαιτέρω άνοδο των επιτοκίων δείχνουν «αυτοσυγκράτηση» από την πλευρά της Κεντρικής Τράπεζας στο επίπεδο του 3,30% έως τα τέλη του χρόνου και με την προϋπόθεση πάντα της τήρησης του πληθωρισμού. Πρόκειται για μετριοπαθέστερη εκτίμηση σε σχέση με την πρόβλεψη για άνοδο των επιτοκίων έως και το 4% στο τέλος του 2023, που κυριαρχούσε πριν από έναν μήνα, πριν δηλαδή την εκδήλωση της κρίσης στις αμερικανικές τράπεζες και την κατάρρευση της Credit Suisse. Οι επιπτώσεις είναι ορατές στην οικονομία και το ερώτημα είναι εάν θα παγιωθούν ως κυρίαρχη τάση τους προσεχείς μήνες. Εκτός από την αποστροφή στον δανεισμό, έντονη είναι η ανησυχία για την αύξηση των κόκκινων δανείων, κυρίως από την πλευρά των νοικοκυριών. Ο προβληματισμός κυριάρχησε στη συνάντηση που είχε ο υπ. Οικονομικών

Χρήστος Σταϊκούρας με τις διοικήσεις των τραπεζών και παρά το γεγονός ότι μέχρι στιγμής δεν προκύπτει ότι υπάρχουν εισροές νέων κόκκινων δανείων, κάτι τέτοιο δεν μπορεί να αποκλειστεί στο άμεσο μέλλον, λόγω της μείωσης του διαθέσιμου εισοδήματος που προκαλεί η επιμονή του πληθωρισμού. Κοινός τόπος μεταξύ τραπεζών και υπ. Οικονομικών ήταν ο προβληματισμός για την επιβάρυνση των νοικοκυριών λόγω της σημαντικής ανόδου των επιτοκίων, που έχει εκτινάξει τις δόσεις των στεγαστικών δανείων κατά μέσο όρο από 150 έως 200 ευρώ τον μήνα από τον περασμένο Ιούλιο, οπότε και ξεκίνησε η άνοδος των επιτοκίων από την ΕΚΤ. Είναι χαρακτηριστικό ότι για ένα δάνειο 100.000 ευρώ με περιθώριο 2,5% (τελικό επιτόκιο σήμερα 5,5%) και διάρκεια αποπληρωμής τα 20 χρόνια, η δόση πέρυσι τέτοιο καιρό ήταν 535 ευρώ τον μήνα και σήμερα διαμορφώνεται στα 695 ευρώ.

Μπάρι Αϊκενγκριν, καθηγητής Οικονομικών του Berkeley

Η Ευρώπη είναι πιο θωρακισμένη στην κρίση

Ο Αμερικανός οικονομολόγος προειδοποιεί ότι η αναταραχή δεν έχει τελειώσει, παρότι το τραπεζικό σύστημα είναι πιο ανθεκτικό

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ**

Δεν βλέπει επανάληψη του 2008 ο Μπάρι Αϊκενγκριν, αλλά προειδοποιεί ότι η αναταραχή δεν έχει τελειώσει και ότι «εξακολουθούν να υπάρχουν πολλές αδυναμίες» στο τραπεζικό σύστημα των ΗΠΑ. Ο φημισμένος καθηγητής Οικονομικών του Berkeley, σε αυτή την αποκλειστική συνέντευξη στην «Κ», εξηγεί γιατί θεωρεί ότι η Fed έπραξε σωστά που αύξησε εκ νέου τα επιτόκια, αναφέρει ότι η Ευρώπη «είναι κάπως πιο θωρακισμένη» από τη νέα κρίση και χαρακτηρίζει «τραγικό λάθος» τη χαλάρωση του ρυθμιστικού ελέγχου επί μέρους του αμερικανικού τραπεζικού συστήματος που ψηφίστηκε επί Ντόναλντ Τραμπ.

– **Πόσο ανησυχείτε για τον κίνδυνο η νέα τραπεζική κρίση να εξαπλωθεί ανεξέλεγκτα; Πόσο καλύτερα προετοιμασμένο και ανθεκτικό είναι το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα σε σχέση με το 2008;**
– Είναι κάπως πιο ανθεκτικό, γιατί έχει γίνει κάποια πρόοδος στη ρύθμιση των κεφαλαιακών απαιτήσεων και των αποθεμάτων ρευστότητας που πρέπει να τηρεί ένα τραπεζικό ίδρυμα. Πιο ανθεκτικό δεν σημαίνει ανθεκτικό – εξακολουθούν να υπάρχουν πολλές αδυναμίες, και πολλές ακόμα τράπεζες θα καταγράψουν ζημιές εξαιτίας των αυξανόμενων επιτοκίων και των μη αντισταθμιζόμενων επενδύσεών τους σε μακροχρόνια ομόλογα.
Η Silicon Valley Bank ήταν όντως ι-

«Η περιοχή που με ανησυχεί περισσότερο είναι η Ιαπωνία, οι τράπεζές της κατέχουν κρατικά ομόλογα σε μεγάλη κλίμακα».

είναι ευρύτερο. Αμφιβάλλω ότι η κρίση θα πάρει ανεξέλεγκτη μορφή, γιατί οι Αρχές έχουν σηματοδοτήσει σαφώς ότι δεν τους απασχολεί το θέμα του πιθανού κινδύνου – αυτό φάνηκε από την παροχή εγγυήσεων άνευ ορίων στους καταθέτες της Silicon Valley Bank, αλλά και από την αντίδραση των Ελβετών στην κρίση της Credit Suisse. Αυτές οι πολιτικές θα δημιουργήσουν προβλήματα στο μέλλον, αλλά αυτά θα αντιμετωπιστούν όταν προκύψουν, στην επόμενη κρίση.

– **Έχουν δίκιο οι κεντρικές τράπεζες που συνεχίζουν να ανεβάζουν τα επιτόκια;**

– Προς το παρόν, ναι. Η Fed, για παράδειγμα, έπραξε σωστά που αύξησε τα επιτόκια κατά 25 μονάδες βάσης, για τρεις λόγους: πρώτον, εξακολουθούμε να αντιμετωπίζουμε ένα πολύ σοβαρό πληθωριστικό πρόβλημα, με τον δομικό πληθωρισμό στις Ηνωμένες Πολιτείες να κυμαίνεται στο 5%-6% και να μη δείχνει ακόμη σημάδια αποκλιμάκωσης· δεύτερον, η ομοσπονδιακή κεντρική τράπεζα έχει άλλα εργαλεία για να διαχειριστεί την αστάθεια στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, όπως τον βραχυ-

Η Fed έπραξε σωστά που αύξησε τα επιτόκια κατά 25 μονάδες βάσης, σημειώνει ο Μπάρι Αϊκενγκριν.

πρόθεσμο δανεισμό μέσω του discount window και το νέο εργαλείο παροχής ρευστότητας που ενεργοποίησε τις τελευταίες δύο εβδομάδες· και τρίτον, αν δεν είχε αυξήσει τα επιτόκια ενώ είχε αναγνωρίσει τη σοβαρότητα του προ-

βλήματος του πληθωρισμού, θα έστελνε μήνυμα στις αγορές ότι γνωρίζει κάτι που δεν ξέρουν, ότι υπάρχει κάποιος ακόμη πιο σοβαρός κίνδυνος στο σύστημα. Και αυτό ενδεχομένως να οδηγούσε σε πανικό.

– **Η κρίση στις ΗΠΑ έχει αναδείξει τα οφέλη της συγκριτικά πιο αυστηρής ρύθμισης των συστημικών τραπεζών. Δεν έχει δημιουργήσει αυτό ισχυρό κίνητρο στους καταθέτες να μεταφέρουν τα χρήματά τους εκεί αντί να τα διατηρούν στις μικρότερες, πιο ευάλωτες τράπεζες;**
– Οι πιο μεγάλες τράπεζες, εξαιτίας του μεγέθους τους, έχουν πιο διαφοροποιημένο ενεργητικό, είναι καλύτερα κεφαλαιοποιημένες και είναι υπό πιο στενή παρακολούθηση από τις ρυθμιστικές αρχές. Αυτό όντως έχει οδηγήσει τους καταθέτες να μεταφέρουν τα χρήματά τους εκεί. Για παράδειγμα, πολλοί καταθέτες της First Republic Bank μετέφεραν τα χρήματά τους στην JPMorgan, κάτι το οποίο επέτρεψε στην JPMorgan να καταθέσει ένα σημαντικό ποσό στη First Republic για να αποτρέψει την κατάρρευσή της. Η Fed πάντως δεν μπορεί να κάνει πολλά για να αποτρέψει αυτή τη φυγή των καταθέσεων, πέρα από αυτά που ήδη κάνει. Όσο επικρατεί αυτή η ανασφάλεια, θα συνεχίζεται – και αυτό δεν είναι αναγκαστικά κακό.

– **Είναι σε καλύτερη θέση οι ευρωπαϊκές τράπεζες εξαιτίας της δομής των ισολογισμών τους αλλά και του ρυθμιστικού καθεστώτος που ισχύει στην Ε.Ε.;**

– Η Ευρώπη όντως είναι κάπως πιο θωρακισμένη. Η Credit Suisse κλονίστηκε λόγω των υψηλών επιτοκίων, αλλά αντιμετώπιζε χρόνια προβλήματα – στη διοίκηση, στην επενδυτική τράπεζα, στο τμήμα διαχείρισης πλούτου. Η περιοχή που με ανησυχεί περισσότερο

είναι η Ιαπωνία, οι τράπεζές της κατέχουν κρατικά ομόλογα σε μεγάλη κλίμακα. Εκεί τα επιτόκια παραμένουν μηδενικά. Αν αυξηθούν έστω και λίγο, οι τιμές των ομολόγων θα μειωθούν σημαντικά και θα προκύψουν προβλήματα.

– **Κοιτάζοντας πίσω, αδράνησαν οι ρυθμιστικές αρχές στις ΗΠΑ; Υπάρξε, μετά το Dodd-Frank, εφσουςκα-σμός στο πολιτικό σύστημα σχετικά με τον κίνδυνο μιας νέας τραπεζικής κρίσης;**

– Η δεύτερη ερώτηση είναι εύκολο να απαντηθεί: όντως, ο συνδυασμός πολιτικών πιέσεων και εφσουςκα-σμού οδήγησε στη χαλάρωση του ρυθμιστικού πλαισίου που εγκρίθηκε το 2018 και το οποίο εξείρεσε τις τράπεζες με ενεργητικό 50-250 δισ. δολ. από μια σειρά πιο αυστηρών εποπτικών απαιτήσεων. Τώρα ξέρουμε ότι αυτό ήταν ένα τραγικό λάθος.

Σχετικά με τους οίκους αξιολόγησης είναι επίσης σαφές ότι αδράνησαν και δεν προειδοποίησαν για τις προβληματικές τράπεζες έως την τελευταία στιγμή. Όσον αφορά τη Federal Reserve Bank of San Francisco, που είχε την άμεση εποπτεία επί της Silicon Valley Bank, ισχυρίζεται ότι προειδοποιούσε την τράπεζα για τους κινδύνους που αντιμετώπιζε επί ενάμιση χρόνο. Αυτές οι προειδοποιήσεις, όπως ξέρουμε, δεν έφεραν αποτέλεσμα. Αυτό που δεν είναι σαφές είναι αν οι εποπτικές αρχές χρειάζονται περισσότερες εξουσίες ώστε να μπορούν να παρεμβαίνουν πιο αποφασιστικά ή αν δεν έκαναν σωστή χρήση των εξουσιών που ήδη έχουν.

Ο λογαριασμός της Credit Suisse για τις τράπεζες

Πέντε οικονομολόγοι περιγράφουν στην «Κ» τις επιπτώσεις στο διεθνές χρηματοπιστωτικό σύστημα από την πρόσφατη κρίση

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΗ ΚΩΣΤΟΥΛΑ

Μια επώδυνη διαχείριση του κινδύνου στις τράπεζες περιγράφουν στην «Κ» πέντε οικονομολόγοι διεθνούς βελγικούς προβαίνοντας σε έναν πρώτο απολογισμό των χρηματοπιστωτικών επεισοδίων που εκδηλώθηκαν στη σκιά των υψηλών επιτοκίων.

Η καταναγκαστική εξαγορά της Credit Suisse από τη UBS στην Ελβετία, με φόντο τις ανακοινώσεις στις ΗΠΑ

για δια-σφάλιση των καταθετών της Silicon Valley Bank, κατευνάζει τις αγορές, διασκεδάζοντας τους φόβους για μια νέα εκδοχή διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης. Όμως κοστίζει στους φορολογούμενους και στρεσάρει τις τράπεζες, οι οποίες θα κληθούν να συνεχίσουν τη χρηματοδότηση της οικονομίας μέσα σε ένα ακανθώδες περιβάλλον.

Οι κεντρικές αρχές συνεχίζουν με τη σύσφιξη της νομισματικής πολι-

Η προσοχή στρέφεται εμφαντικά, μετά τις τελευταίες εξελίξεις, στη διάρθρωση των τραπεζικών ισολογισμών.

τικής μπροστά στις αντιστάσεις των υψηλών τιμών. Ως παράπλευρο όφελος, η αύξηση των επιτοκίων ενισχύει την κερδοφορία των χρηματοπιστωτικών

ιδρυμάτων. Ωστόσο μειώνει την αξία των ομολόγων που ήδη κατέχουν. Γι' αυτό και όλη η προσοχή στρέφεται εμφαντικά, μετά τις τελευταίες εξελίξεις, στη διάρθρωση των τραπεζικών ισολογισμών.

Η διασυννοριακή μπόρα δημιουργεί έτσι τις συνθήκες για πιθανή συγκράτηση των πιστώσεων, η οποία σε αυτή την περίπτωση θα είναι σε θέση να επιβραδύνει την ανάπτυξη. Στις ΗΠΑ, προηγούμενο αποτελεί πια η επιλογή

της κυβέρνησης Μπάιντεν να υπερβεί το μέγιστο όριο εγγύησης των καταθέσεων, αποδομώντας μέρος της κριτικής που είχε εξαπολύσει στην κυβέρνηση Τραμπ για χαλάρωση των κανόνων χρηματοπιστωτικής εποπτείας. Στην Ευρώπη μπαίνει ξανά στο τραπέζι η ανάγκη ενοποίησης των τραπεζικών συστημάτων της. Ανθεκτικά, καλά κεφαλαιοποιημένα, απεικονίζονται τα τραπεζικά συστήματα σε Ευρωζώνη και Ηνωμένο Βασίλειο, μέσα από τις

μετρήσεις των διεθνών οίκων οι οποίες δεν υποστηρίζουν την πτώση των μετοχών και την επιδείνωση των spreads, με αφορμή τα «ιδιοσυγκρασιακά χαρακτηριστικά» των κρίσεων σε SVB και Credit Suisse. Θωρακισμένες, ικανές να απορροφήσουν τυχόν νέα ρίσκα διεθνούς προέλευσης εμφανίζονται οι ελληνικές τράπεζες. Στη φαρέτρα τους οι αυξημένες καταθέσεις και τα μονοψήφια ποσοστά μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Ζαν Τιρόλ, πρόεδρος της Σχολής Οικονομικών της Τουλούζης, βραβευθείς με Νομπέλ Οικονομίας το 2014

Πισωγύρισμα στη μάχη για προληπτική εποπτεία

Η ιστορία επαναλαμβάνεται. Με την εγγύηση όλων των καταθέσεων που υπερβαίνουν το μέγιστο ασφαλισμένο ποσό (250.000 δολάρια στις Ηνωμένες Πολιτείες) σε δύο πτωχεύουσες τράπεζες, τη Silicon Valley Bank και τη Signature Bank, η κυβέρνηση των ΗΠΑ μόλις κατέρριψε τους διεθνείς κανόνες προληπτικής εποπτείας που η ίδια βοήθησε να κτιστούν. Οι δύο θεσμοί έχουν πολλά κοινά χαρακτηριστικά: συμπαίγνια με την απερχόμενη ρεπουμπλικανική κυβέρνηση, πολύ λίγες ασφαλισμένες καταθέσεις (97% ανασφάλιστες κα-

ληψη κινδύνων από τις τράπεζες. Όπως έγινε και με προηγούμενες αποφάσεις για την εξαίρεση της SVB από τον δείκτη ρευστότητας που έθεσαν οι ρυθμιστικές αρχές της Βασιλείας και με την ανοχή ακατάλληλων λογιστικών τεχνασμάτων γύρω από τη χρήση της ρευστότητας.

Η κοινότητα δεν χρειάζεται να πληρώσει για όσους επιδιώκουν να πλουτίσουν μέσω της κερδοσκοπίας πάνω στο μακροοικονομικό ρίσκο. Σήμερα υπάρχει μεγάλη αβεβαιότητα σχετικά με τα επιτόκια, η άνοδος των οποίων μειώνει την αξία των ομολόγων που κατέχουν χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Τα ιδρύματα αυτά είτε προστατεύονται από τον κίνδυνο επιτοκίου (από άλλα ιδρύματα ή από το κράτος), είτε έχουν αρκετά κεφάλαια για να αντέχουν μία κακή έκπληξη. Σε διαφορετική περίπτωση, το κράτος κρατείται αιχμάλωτο. Δεν μπορεί να αυξήσει τα επιτόκια (για παράδειγμα, για την καταπολέμηση του πληθωρισμού) χωρίς να υπονομεύσει μέρος του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Επιπλέον, οι αριθμοί είναι δύσκολοι. Ακριβώς όπως ένα αεροδρόμιο δεν μπορεί να επεκταθεί εάν πολλοί κάτοικοι έρθουν να εγκατασταθούν κοντά του. Έτσι υπάρχει ένας «συλλογικός ηθικός κίνδυνος» όταν πολλές τράπεζες γίνονται με αυτόν τον τρόπο ευάλωτες, προστατεύοντας συλλογικά τον εαυτό τους από την αύξηση των επιτοκίων. Μια ανησυχία που επανήλθε στη μόδα από τα λάθη των εποπτικών αρχών των τραπεζών.

• Η τοποθέτηση του Ζαν Τιρόλ είναι κοινή για την «Καθημερινή» και τη γαλλική έκδοση Challenges.

Η καταναγκαστική εξαγορά της Credit Suisse από τη UBS στην Ελβετία, με φόντο τις ανακοινώσεις στις ΗΠΑ για διασφάλιση των καταθετών της Silicon Valley Bank, κατευνάζει τις αγορές, διασκεδάζοντας τους φόβους για μια νέα εκδοχή διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης.

Αντρέα Κοστάντζο, αντιπρόεδρος της DBRS Morningstar για τα παγκόσμια χρηματοπιστωτικά ιδρύματα

Σε καλή θέση το ελληνικό τραπεζικό σύστημα

Τόσο οι αποτυχίες της Silicon Valley Bank και της Signature Bank, όσο και η αναταραχή γύρω από την Credit Suisse, που οδήγησε τελικά στην εξαγορά από τη UBS, οφείλονται κατά βάση σε ιδιοσυγκρασιακά στοιχεία, τα οποία σε δεύτερο χρόνο επιδεινώθηκαν από τη συνεχιζόμενη ταχεία αύξηση των επιτοκίων και την τρέχουσα αστάθεια στις χρηματοπιστωτικές αγορές.

Βλέπουμε γενικά τις ευρωπαϊκές τράπεζες να βρίσκονται σε καλή θέση από πλευράς κινδύνου, ρευστότητας και κεφαλαιοποίησης. Οι τράπεζες της Ε.Ε. έχουν γενικώς χαμηλότερα ανοίγματα σε τίτλους σταθερού εισοδήματος και πιο σταθερές καταθέσεις λιανικής. Επιπλέον, υπόκεινται σε ένα κανονιστικό πλαίσιο που περιλαμβάνει αυστηρότερες πολιτικές διαχείρισης επιτοκιακού κινδύνου και ρευστότητας, ακόμη και για τις μικρότερες τράπεζες. Ωστόσο, αναγνωρίζουμε ότι η απώλεια της εμπιστοσύνης των επενδυτών και η κρίση ρευστότητας μπορεί να συμβεί πολύ γρήγορα.

Επίσης, οι μεταβολές στα επιτόκια, σε συνδυασμό με την υψηλή αστάθεια μπορούν να δημιουργήσουν προκλήσεις για τις τράπεζες. Επομένως, παρακολουθούμε στενά τις θέσεις χρηματοδότησης και ρευστότητας των τραπεζών, καθώς και την έκθεσή τους

Οι τράπεζες έχουν βελτιωμένα επίπεδα καθαρής κερδοφορίας το 2022, έπειτα από χρόνια αναδιάρθρωσης και προκλήσεων, όπως η COVID-19.

σε τίτλους σταθερού εισοδήματος. Δεδομένης της αστάθειας που προκλήθηκε από τα γεγονότα στις ΗΠΑ και την Ελβετία, η ταχύτητα των αυξήσεων των επιτοκίων από τις κεντρικές τράπεζες θα μπορούσε να μειωθεί στο μέλλον. Βλέπουμε θετικά τις έγκαιρες παρεμβάσεις των κεντρικών τραπεζών ΗΠΑ και Ελλάδας για παροχή ρευστότητας και υποστήριξης στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, προκειμένου να μην προκληθεί σημαντική μετάδοση αλλού.

Σε ό,τι αφορά τις ελληνικές τράπεζες, τις είδαμε να αναφέρουν βελτιωμένα επίπεδα καθαρής κερδοφορίας το 2022, έπειτα από χρόνια αναδιάρθρωσης και προκλήσεων όπως η COVID-19. Αυτό οφείλεται κυρίως στη θετική δυναμική των εσόδων σε όλες τις ροές, στον έλεγχο του κόστους παρά τις πληθωρι-

στικές πιέσεις και στους καθαρότερους ισολογισμούς. Η ταχύτερη ανατιμολόγηση των δανείων, απ' ό,τι στις καταθέσεις, έχει συμβάλει στην αύξηση των καθαρών εσόδων από τόκους μέχρι σήμερα. Ωστόσο, τυχόν περαιτέρω οφέλη θα περιοριστούν λόγω του υψηλότερου κόστους χρηματοδότησης. Η συνεχιζόμενη μείωση κινδύνου, σε συνδυασμό με τον περιορισμένο σχηματισμό νέων μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων και τη διαρκή δημιουργία νέων δανείων, συνέβαλαν στη βελτίωση των μετρήσεων ποιότητας του ενεργητικού το 2022. Οι άφθονες, αυξανόμενες και ως επί το πλείστον λεπτομερείς καταθετικές βάσεις τους παρέχουν στις ελληνικές τράπεζες ένα μάλλον σταθερό, αν και μέτρια διαφοροποιημένο, μείγμα χρηματοδότησης. Η ρευστότητα ήταν υψηλή στο τέλος του 2022 και η κεφαλαιοποίηση βελτιώθηκε μετά την προηγούμενη επίδραση της αποδέσμευσης κινδύνου. Τα κεφαλαιακά αποθέματα είναι επαρκή για την απορρόφηση των μη πραγματοποιηθέντων απωλειών από τίτλους σταθερού εισοδήματος σε αποσβεσμένο κόστος κατά μέσο όρο, σε περίπτωση που αυτά πραγματοποιηθούν λόγω οποιασδήποτε πίεσης χρηματοδότησης και ρευστότητας μετά τα πρόσφατα γεγονότα στις ΗΠΑ και την Ελβετία.

Κόουλ Σμιντ, CEO της Smead Capital Management

Δεν υπάρχει τραπεζική κρίση στον ορίζοντα

Η εύρεση ενός αγοραστή που δημιουργεί τραπεζική σταθερότητα ήταν μια σωστή ενέργεια από την ελβετική κυβέρνηση στην περίπτωση της Credit Suisse, η οποία με την πάροδο του χρόνου θα αντλήσει πολύ περισσότερα έσοδα από φόρους σε σχέση με αυτά που βραχυπρόθεσμα θα χάσει από την υποστήριξη της UBS. Η συμφωνία αυτή κλείνει το κεφάλαιο ενός οργανισμού που διοικήθηκε κάκιστα τα τελευταία 15 χρόνια και παρέχει περισσότερα περιουσιακά στοιχεία σε μια πολύ πιο ικανή ομάδα και δομή, όπως είναι αυτή της UBS. Δεν υπάρχει τραπεζική κρίση στον ορίζοντα, καθώς οι τράπεζες είναι καλά κεφαλαιοποιημένες. Η Ευρώπη χρειάζεται ωστόσο περισσότερη τραπεζική ενοποίηση, με χαρακτηριστικά όπως η ασφάλιση καταθέσεων σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι μεγαλύτερες, πιο κερδοφόρες τράπεζες διαθέτουν ένα φυσικό απώθημα όταν τα πράγματα πηγαίνουν στραβά. Διορθώνουν προβλήματα με τα κέρδη και όχι με κρατική βοήθεια ή προγράμματα διάσωσης. Η χαμηλή κερδοφορία είναι εκείνη που θέτει τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε μεγαλύτερο κίνδυνο.

«Δεν υπάρχει τραπεζική κρίση στον ορίζοντα, οι τράπεζες είναι καλά κεφαλαιοποιημένες».

Σβεν Γιάρι Στεν, επικεφαλής οικονομολόγος της Goldman Sachs για την Ευρώπη

Επιβράδυνση με λιγότερα τραπεζικά δάνεια

Τα τραπεζικά συστήματα της Ευρωζώνης, όπως και του Ηνωμένου Βασιλείου, συνεχίζουν να δείχνουν ανθεκτικά στις βασικές μετρήσεις, παρά την πτώση των τραπεζικών μετοχών και την απότομη διεύρυνση των spreads. Σε ό,τι αφορά τις μακροοικονομικές μετρήσεις μετάδοσης, έχουμε μια ήπια επιδείνωση. Επομένως, μια επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας είναι πιθανό να προέλθει από μια σύσφιξη του τραπεζικού δανεισμού, ο οποίος ήδη περιορίζεται ως αντίδραση στα υψηλότερα επιτόκια πολιτικής. Ωστόσο, είναι δύσκολο μια ακριβής πρόβλεψη της αντίδρασης του τραπεζικού δανεισμού στις πιέσεις.

PLACELIFT
renovations - constructions

Τηλ: 77 770520

Α' τόμος

η Ελλάδα στις κάλπες

1974-2019
εθνικές εκλογές,
κόμματα
και εκστρατείες

- Οι μεγάλες ιδέες που πιστέψαμε
- Τα διλήμματα που μας δίχασαν
- Οι ηγέτες που έγραψαν ιστορία

Ένα απολαυστικό πρωτότυπο
έργο για τις εκλογές
της Μεταπολίτευσης

1974-1989

Κυριακή
2/4

Νίκος Μαγγίνας, επικεφαλής οικονομολόγος της Εθνικής Τράπεζας

Οι αγορές ψάχνουν τον επόμενο αδύναμο κρίκο

Ο μεγαλύτερος φόβος είναι η κατάρρευση της εμπιστοσύνης στη χρηματοοικονομική και δημοσιονομική σταθερότητα

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΚΩΣΤΟΥΛΑ**

Τους λόγους για τους οποίους αυτή τη φορά οι ελληνικές τράπεζες εμφανίζονται καλύτερα προετοιμασμένες μπροστά στο σενάριο μιας διεθνούς καταιγίδας αναπτύσσει στην «Κ» ο επικεφαλής οικονομολόγος της Εθνικής Τράπεζας Νίκος Μαγγίνας, τονίζοντας ότι «προς το παρόν δεν υπάρχουν σημάδια συστημικών πιέσεων που να διαταράσσουν τα επιχειρηματικά τους σχέδια».

Αναλύοντας τις εξελίξεις που οδήγησαν στη fast track εξαγορά της Credit Suisse από τη UBS στην Ελβετία, ο κ. Μαγγίνας αναφέρεται στα αντισώματα που οι τράπεζες απέκτησαν κατά την περίοδο της ελληνικής κρίσης και εξηγεί πώς το χαρτοφυλάκιο ομολόγων τους δημιουργεί ασπίδα στα υψηλά επιτόκια. Ο ίδιος συνιστά σε κάθε περίπτωση προσοχή και γρήγορα αντανakaστικά, προειδοποιώντας ότι οι αγορές τείνουν να αναζητούν τον επόμενο «αδύναμο κρίκο». Για τα επόμενα βήματα της ΕΚΤ, προβλέπει περαιτέρω αύξηση των επιτοκίων, «ίσως με πιο γρήγορο ρυθμό».

– **Παρότι μιλάμε για τη δεύτερη μεγαλύτερη τράπεζα της Ελβετίας, η οποία θεωρείται και είναι κατεχόμενη χρηματοοικονομικός προορισμός, η Credit Suisse mas είχε απασοχλήσει εδώ και καιρό. Ποια είναι λοιπόν τα λάθη –θα χρησιμοποιήσω αυτή τη διατύπωση– που έκανε η συγκεκριμένη τράπεζα και φτάσαμε ως εδώ;**

– Οι εξελίξεις στην Credit Suisse αποτελούν την κατάληξη μιας σειράς άστοχων επιλογών επί σειρά ετών οι οποίες:

i) Υπέσκαψαν την αξιοπιστία του επιχειρηματικού υποδείγματός και της στρατηγικής της τράπεζας.

ii) Συνδεύτηκαν από προβληματικές και ζημιολύγες επιχειρηματικές αποφάσεις, ακόμη και σκάνδαλα σε περιφερειακό επίπεδο.

iii) Δεν αναγνωρίστηκαν εγκαίρως ως σημαντικά απειλή για το μέλλον του οργανισμού από την ίδια την τράπεζα και δεν επιστημάνθηκαν επαρκώς σε προηγούμενες εξελίξεις από τους επόπτες. Οι ανωτέρω παράγοντες προδιέγραψαν τις αρνητικές εξελίξεις των προηγούμενων ημερών. Οι αποτιμήσεις τόσο της μετοχής της εν λόγω τράπεζας όσο και των σχετικών συμβολαίων αντιστάθμισης κινδύνου έναντι αθέτησης (CDS) φανέρωναν κλιμακούμενα προβλήματα εδώ και πολλούς μήνες.

Η τραπεζική αναταραχή στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού τις προηγούμενες εβδομάδες και κυρίως οι αδυναμίες που επιστημάνθηκαν από τις ρυθμιστικές αρχές των ΗΠΑ αναφορικά με τη συνέπεια και την πληρότητα των χρηματοοικο-

Η ΕΚΤ είναι πιθανότερο να προχωρήσει σε περαιτέρω αύξηση ή αυξήσεις επιτοκίων, ίσως με πιο γρήγορο ρυθμό.

νομικών αναφορών και ελέγχου της τράπεζας, σε συνδυασμό με την άρνηση, λόγω καταστατικών περιορισμών, του βασικού μετόχου να συνεισφέρει νέα κεφάλαια, οδήγησαν στην κλιμάκωση. Η διάσωση μέσω της εξαγοράς της από άλλη συστημική τράπεζα, με παράλληλη χρήση σημαντικών πόρων του ελβετικού δημοσίου, ενεργοποιήθηκαν προκειμένου να περιοριστεί η αβεβαιότητα. Οι εξελίξεις δείχνουν αναπάντεχες για μία εκ των σημαντικότερων συστημικών τραπεζών, μιας χώρας με εξαιρετικά ανεπτυγμένο χρηματοπιστωτικό τομέα και μακρά παράδοση αξιοπιστίας. Η CS ήταν υποκειμένη σε ένα σύγχρονο πλαίσιο εποπτείας με φαινομενικά υγιή δομή κεφαλαίων και ρευστότητας. Η δυσμενής όμως πορεία των γεγονότων καταδεικνύει την ανάγκη έγκαιρης και ριζικής επίλυσης προβλημάτων και αστοχιών που αν χρονίζουν καθιστούν ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα ευάλωτο, υπό συνθήκες αυξημένης μεταβλητότητας ή αβεβαιότητας. Τα χρόνια ανεπίλυτα προβλήματα της συγκεκριμένης τράπεζας προφανώς καταδεικνύουν αδυναμίες και από πλευράς προληπτικού ελέγχου και εποπτείας εκ μέρους των αρμόδιων ελβετικών αρχών. Ο μεγαλύτερος φόβος για το τραπεζικό σύστημα, και γενικότερα για την οικονομία, είναι η κατάρρευση της εμπιστο-

Τα χρόνια ανεπίλυτα προβλήματα της Credit Suisse προφανώς καταδεικνύουν αδυναμίες και από πλευράς προληπτικού ελέγχου και εποπτείας εκ μέρους των αρμόδιων ελβετικών αρχών, σημειώνει ο Νίκος Μαγγίνας.

σύνης στη χρηματοοικονομική, ρυθμιστική, αλλά και στη δημοσιονομική σταθερότητα, η οποία μπορεί να επιταχύνει τις δυσμενείς εξελίξεις με απροσδόκητο ρυθμό. Το παραπάνω αποτελεί ένα γεγονός που βιώσαμε με επώδυνο τρόπο την προηγούμενη δεκαετία και οδήγησε σε ριζικές αλλαγές στα επιχειρηματικά υποδείγματα, στη διακυβέρνηση και εποπτεία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων –ειδικά στην Ελλάδα–, αλλά και σε ρήξεις με πρακτικές και προσεγγίσεις που παρελθόντος ώστε να αρθεί κάθε υπόνοια καθυστέρησης, αναποφασιστικότητας ή αδράνειας.

– **Εχουμε τώρα μπροστά μας τη συμφωνία εξαγοράς της Credit Suisse από τη UBS, τη μεγαλύτερη τράπεζα στην Ελβετία. Είναι αυτή μια συμφωνία που μπορεί να «δουλέψει» για τις δύο τράπεζες και άρα μπορεί να «μαζέψει» το κλίμα που έχει διαμορφωθεί στην Ευρώπη της τελευταίες μέρες; Προηγούμενος όμως θα ήθελα τη γνώμη σας για το αν συνδέεται ευθέως η ανάδειξη του προβλήματος στην Ελβετία με το ζήτημα της Silicon Valley Bank στις Ηνωμένες Πολιτείες. Είχαμε δηλαδή μια μορφή ντόμινο εδώ;**

– Αναμφισβήτητα ναι. Τόσο οι εξελί-

ξεις των τελευταίων ημερών όσο και η εμπειρία της σοβαρότητας παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης που εκδηλώθηκε το 2007/08 –καθώς και της πολυετούς ελληνικής δημοσιονομικής, κατά βάση, κρίσης– καταδεικνύουν ότι χρόνιες αδυναμίες, ανισορροπίες αλλά και ιδιαιτερότητες των επιχειρηματικών / οικονομικών υποδειγμάτων τραπεζών, επιχειρήσεων, ακόμη και κρατών, τείνουν να ερμηνεύονται με πολύ πιο δυσμενή τρόπο όταν συντρέχουν πολλοί αποσταθεροποιητικοί παράγοντες. Οι αγορές τείνουν να επαναξιολογούν πλήρως τον κίνδυνο, υπό το πρίσμα νέων πληροφοριών, τυχαίων γεγονότων, ακόμη και αργών ανακατασκευών ή παραλείψεων που διαπιστώνουν, αναζητώντας τον επόμενο ουσιαστικό ή επικείμενο «αδύναμο κρίκο», με κριτήρια που θεωρούν συναφή για την εκάστοτε συγκυρία. Γι' αυτόν τον λόγο, είναι κρίσιμο τέτοιες καταστάσεις κλιμάκωσης της μεταβλητότητας να αντιμετωπίζονται άμεσα ώστε να μη δημιουργείται περιθώριο για παρερμηνείες ή αποσταθεροποιητικές εκκρίσεις. Με αυτό το κριτήριο κινήθηκαν οι ελβετικές αρχές, με ιδιαίτερα ταχείες κινήσεις –εγείροντας αναπόφευκτα και διαφορές για ορισμένους χειρισμούς τους. Το ίδιο βλέπουμε να συμβαίνει και στις ΗΠΑ, όπου

καταβάλλεται προσπάθεια άμβλυνσης των όποιων ανησυχιών για τμήμα του τραπεζικού συστήματος, μετά τους σοβαρούς κλυδωνισμούς σε τρεις τράπεζες (οι οποίοι είχαν ωστόσο διαφορετική αφετηρία και αίτια σε σύγκριση με την περίπτωση της CS).

– **Είναι σε θέση αυτή η ιστορία να φρενάρει την αύξηση των επιτοκίων από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα; Αναφέρομαι ασφαλώς στις επόμενες κινήσεις της, διότι την είχαμε τις προάλλες να προχωρεί κανονικά στον προγραμματισμό της. Τι να περιμένουμε λοιπόν στο πεδίο της νομισματικής πολιτικής;**

– Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έχει καταστήσει σαφή την πρόθεσή της να συνεχίσει να προτεραιοποιεί τον κεντρικό καταστατικό στόχο της που είναι η σταθερότητα των τιμών, προοιωνίζοντας και νέες αυξήσεις επιτοκίων –εφόσον δεν υπάρξει σημαντική ανατροπή στο βασικό της μακροοικονομικό σενάριο–, καθώς οι υποκείμενες πληθωριστικές πιέσεις εμφανίζονται πιο επίμονες από το αναμενόμενο. Η αντακχή της ευρωπαϊκής οικονομίας, που διπλό τον χειμώνα χωρίς σημαντικούς ενεργειακούς κλυδωνισμούς, έδωσε στην ΕΚΤ μεγαλύτερη άνεση να εμμένει

στον σχεδιασμό της. Ωστόσο, στην τελευταία ανακοίνωσή της απέφυγε να δεσμευθεί για την επόμενη κίνησή της, με την κ. Λαγκάρντ να τονίζει, με μεγαλύτερη έμφαση, ότι θα συνεχίσουν να σταθμίζουν τη ροή νέων δεδομένων και οικονομικών στοιχείων, σε διαρκή βάση. Παράλληλα, υπογράμμισε την ετοιμότητά της να ενεργοποιήσει ή να ενισχύσει διαθέσιμους μηχανισμούς (κατά τα πρότυπα του PEPP) σε περίπτωση εμφάνισης υπερβολικής μεταβλητότητας ή πίεσης στις χρηματοοικονομικές αγορές ή/και διαταραχών στη ροή ρευστότητας. Η εμπειρία των προηγούμενων ετών κατέδειξε ότι τα επιτόκια δεν αποτελούν το μοναδικό εργαλείο στο οπλοστάσιο των μεγάλων κεντρικών τραπεζών για την αντιμετώπιση συμβάντων έξαρσης της μεταβλητότητας. Αν και ίσως είναι πρώιμο, θα τολμούσα να πω ότι η ΕΚΤ –δεδομένης της μεγάλης εμπειρίας της και της εξοικείωσής της με τη διαχείριση κρίσεων και τη διαθεσιμότητα σχετικών εργαλείων– είναι πιθανότερο να προχωρήσει σε περαιτέρω αύξηση ή αυξήσεις επιτοκίων, ίσως με πιο γρήγορο ρυθμό, στον βαθμό που δεν προκύψουν νέες εστίες αβεβαιότητας διεθνώς και η ευρωπαϊκή οικονομία παραμένει σε ανοδική πορεία. Οι κινήσεις πολιτικής από την άλλη πλευρά του Ατλαντικού θα συνεκτιμηθούν επίσης στα επόμενα βήματα της ΕΚΤ, η οποία ωστόσο παραμένει σε πιο πρώιμη φάση του νομισματικού κύκλου.

Δεν «φρενάρει» ο δανεισμός –Μήπως τώρα οι τράπεζες, μπροστά σε αυτή τη διεθνή μεταβλητότητα, θα αρχίσουν να δανείζουν πιο δύσκολα και φειδωλά, τουλάχιστον για ένα διάστημα;

– Προς το παρόν, τόσο στο ελληνικό όσο και στο ευρωπαϊκό τραπεζικό σύστημα δεν έχουν εμφανιστεί σημάδια συστημικών πιέσεων που να διαταράσσουν τα επιχειρηματικά σχέδια των τραπεζών, πέραν των αναπόφευκτων επιδράσεων από τις αυξήσεις επιτοκίων από την ΕΚΤ. Ξεκινώντας από μια χαμηλή αφετηρία επιταχύνουν τον δανεισμό προς τον ιδιωτικό τομέα (υψηλό 12ετίας με καθαρή ροή δανείων προς τον ιδιωτικό τομέα, 7 δις. ευρώ το 2022) και προσπαθούν, στον μέγιστο δυνατό βαθμό, να συγκρατήσουν τη μετακλίση των επιτοκίων της ΕΚΤ στο κόστος δανεισμού. Η ανθεκτικότητα της οικονομικής ανάκαμψης, η εντεινόμενη θετική επίδραση του Ταμείου Ανάκαμψης και η αυξανόμενη ιδιωτική επενδυτική δραστηριότητα, σε συνδυασμό με την προσδοκώμενη αναβάθμιση της πιστοληπτικής αξιολόγησης της χώρας, θεωρώ ότι θα προσδώσουν πρόσθετη ώθηση σε αυτή την τροχιά τα επόμενα χρόνια.

Το ελληνικό τραπεζικό σύστημα πρέπει να είναι πάντα σε εγρήγορση

– **Τελικά έχουν αλλάξει οι κανόνες του «παικνιδιού» στο διεθνές χρηματοπιστωτικό σύστημα μετά το 2008; Ή είναι ακόμη εκτεθειμένες οι οικονομίες σε ρίσκα που περιοσθούν;**

– Πέραν κάθε αμφιβολίας, οι κανόνες άλλαξαν ριζικά στην Ευρώπη και σημαντικά στον υπόλοιπο ανεπτυγμένο αλλά και αναπτυσσόμενο κόσμο. Το διοικητικό, εποπτικό, κανονιστικό και ρυθμιστικό υπόβαθρο αναβαθμίστηκε, τα εργαλεία αντιμετώπισης κρίσεων πολλαπλασιάστηκαν και η ποιότητα της εταιρικής διακυβέρνησης και ελέγχου του τραπεζικού συστήματος ενισχύθηκε.

Η εμφάνιση κινδύνων διαφορετικής φύσεως είναι αναπόφευκτη τόσο στη διεθνή οικονομία όσο και στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, αλλά παράλληλα έχουν αναβαθμιστεί δραστηκτα οι μηχανισμοί έγκαιρης καταγραφής, πο-

Οι εστίες κινδύνων συχνά εμφανίζονται εκτός της βασικής περιμέτρου εποπτείας ή σε λιγότερο χαρτογραφημένες περιοχές.

σοτικοποίησης και αξιολόγησής τους. Αυτή η βελτίωση είναι ακόμη πιο εμφανής στην περίμετρο εποπτείας του ενιαίου ευρωπαϊκού εποπτικού μηχανισμού SSM και ακόμη περισσότερο στην Ελλάδα. Η ένταση και αυστηρότητα της προληπτικής εποπτείας, η πυκνότητα της λογοδοσίας και η ποιότητα δομικών μεταβολών που εφαρμόστηκαν στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα ήταν ακόμη πιο φιλόδοξες σε σύγκριση με άλλες χώρες, στο πλαίσιο της προσπάθειας υπέρβασης των επι-

Μετά το 2008 τα εργαλεία αντιμετώπισης κρίσεων πολλαπλασιάστηκαν. Αυτή η βελτίωση είναι ακόμη πιο εμφανής στην περίμετρο εποπτείας του ενιαίου ευρωπαϊκού εποπτικού μηχανισμού SSM και ακόμη περισσότερο στην Ελλάδα.

πτώσεων της πολυετούς κρίσης.

– **Πώς θα πρέπει να παρακολουθούν τις εξελίξεις οι ελληνικές τράπεζες; Επικρατεί η εντύπωση ότι αυτή τη φορά είναι πραγματικά θωρακισμένες, πάντα μέχρι αποδείξεως του εναντίου. Από τη θέση σας και μόνο δεν περιμένω να μου πείτε κάτι διαφορετικό, θα ήθελα όμως να μου περιγράψετε γιατί δεν υπάρχει ουσιαστικός λόγος ανησυχίας για τους καταθέτες και τους επενδυτές.**

– Το ελληνικό τραπεζικό σύστημα επιδεικνύει, πλέον σε συστημική βάση, ισορροπία επιδόσεις σε όρους επάρκειας κεφαλαίων και ρευστότητας, έχει επανέλθει σε θέση οργανικής κερδοφορίας και συνεχίζει να υποβάλλεται σε προληπτικές ασκήσεις «ετοιμότητας» υπό δυσμενείς παραδοχές που συχνά προσομοιώνουν τις δυσκολότερες φάσεις της ελληνικής κρίσης. Τα παρα-

πάνω, μαζί με τη σταθερή βελτίωση των μακροοικονομικών συνθηκών, θεωρώ ότι συνιστούν την καλύτερη πιστοποίηση της αξιοπιστίας και σταθερότητας του ελληνικού τραπεζικού συστήματος. Εγρήγορση φυσικά απαιτείται διαρκώς, καθώς οι εστίες κινδύνων συχνά εμφανίζονται εκτός της βασικής περιμέτρου εποπτείας ή σε λιγότερο χαρτογραφημένες περιοχές διεθνώς, όπως συνθηκικά θα μπορούσαν να είναι οι σκιώδεις χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες μη τραπεζικών φορέων, ή από ιδιαιτερότητες ή δυσδιάκριτες ανισορροπίες συστημικής παραγωγής βαρύτητας ελλείψει εναρμονισμένων εποπτικών κανόνων (όπως λ.χ. πιυκές του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Κίνας). Εκτακτα γεγονότα όπως η πανδημία και η εξελισσόμενη, σοβαρότατη κρίση στην Ουκρανία κατέδειξαν ότι πρέπει να προετοιμαζόμαστε ακόμη και για το αναπάντεχο.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του **ΚΩΣΤΑ ΜΗΛΑ**

Το «κλειδί» για την αύξηση των επενδύσεων

Η χώρα μας χρειάζεται αναθέρμανση των επενδύσεων προκειμένου το ποσοστό ανεργίας να επιστρέψει από το σημερινό 10,8% στον ιστορικό μέσο όρο του 6,8% της χρονικής περιόδου 1960-2007, πριν δηλαδή από το «ξέσπασμα» της παγκόσμιας χρηματοοικονομικής κρίσης. Το 2022, οι επενδύσεις «έκλεισαν» στο 18,4% του ελληνικού ΑΕΠ. Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, οι άμεσες (σε απόθεμα) επενδύσεις από το εξωτερικό αντιστοιχούσαν, το 2021, στο 19% του ελληνικού ΑΕΠ σε σχέση με το 63% (!) του ΑΕΠ στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Θετικό, όμως, είναι το γεγονός ότι οι άμεσες επενδύσεις από το εξωτερικό αυξήθηκαν στη χώρα

μας κατά 56% το πρώτο εννεάμηνο του 2022 σε σχέση με το αντίστοιχο εννεάμηνο του 2021.

Τι συμβάλλει στην αύξηση των επενδύσεων; Αναφέρω τέσσερις βασικούς παράγοντες. Πρώτον, τη μείωση του ελληνικού συντελεστή φορολογίας των επιχειρήσεων σε σχέση με τον αντίστοιχο του ΟΟΣΑ. Δεύτερον, τη μείωση του ρίσκου οικονομικής πολιτικής. Τρίτον, τη μείωση του χρηματοοικονομικού ρίσκου το οποίο λαμβάνει υπόψη τις μεταβολές σε νόμισμα και αποδόσεις των εταιρικών και κρατικών ομολόγων βάσει των εκτιμήσεων της ΕΚΤ. Τέταρον, τη βελτίωση της κυβερνητικής αποτελεσματικότητας.

Η κυβερνητική αποτελεσματικότητα συνιστά την «αχίλλειο πτέρνα» της ελληνικής οικονομίας.

Ο ελληνικός συντελεστής φορολογίας των επιχειρήσεων, ευρισκόμενος σήμερα στο 22%, είναι χαμηλότερος από τον μέσο όρο του 23,2% στις χώρες του ΟΟΣΑ. Αυτό σίγουρα αποτελεί κίνητρο προσέλκυσης επενδύσεων. Ενόψει ελλογών, το ρίσκο οικονομικής πολιτικής (δυστυχώς) αυξήθηκε σημαντικά το πρώτο δίμηνο του 2023 σε σχέση με το

τελευταίο τρίμηνο του 2022. Από την άλλη πλευρά, όμως, το χρηματοοικονομικό ρίσκο στη χώρα μας παραμένει, στις αρχές του 2023, χαμηλότερα από τον μέσο όρο του 2022, κάτι που αναρεί, ως ένα βαθμό, τις αρνητικές επιπτώσεις στις επενδύσεις λόγω της αύξησης του ρίσκου οικονομικής πολιτικής.

Τι συμβαίνει όμως με τον δείκτη κυβερνητικής αποτελεσματικότητας; Αυτός καταγράφει την ποιότητα των παρεχόμενων δημοσίων υπηρεσιών και τον βαθμό ανεξαρτησίας του κρατικού μηχανισμού από πολιτικές πιέσεις. Εδώ, σύμφωνα με τη World Bank, μόλις και βρισκόμαστε στην 69η θέση μεταξύ 214 χωρών, ενώ η Πορτογαλία, για πα-

ράδειγμα, βρίσκεται πολύ υψηλότερα, στην 41η θέση. Κάτι που εξηγεί γιατί η Πορτογαλία προσελκύει περισσότερες επενδύσεις από την Ελλάδα παρά το γεγονός ότι ο συντελεστής φορολογίας των επιχειρήσεων στην Πορτογαλία υπερβαίνει τον αντίστοιχο ελληνικό κατά 8 ποσοστιαίες μονάδες!

Η κυβερνητική αποτελεσματικότητα συνιστά, λοιπόν, την «αχίλλειο πτέρνα» της ελληνικής οικονομίας. Και τούτο επειδή, από ποσοτική άποψη, η επίδραση (το ειδικό βάρος) του δείκτη κυβερνητικής αποτελεσματικότητας στις επενδύσεις είναι πολλαπλάς μεγαλύτερη σε σχέση με την επίδραση των υπόλοιπων μεταβλητών. Η νέα κυβέρνηση που θα

προκύψει από τις επόμενες εκλογές πρέπει να δώσει άμεση προτεραιότητα στη βελτίωση της λειτουργίας του κρατικού μηχανισμού προκειμένου να ζήσουμε (παρεταταμένο) επενδυτικό boom και μείωση της ανεργίας σε μονοψήφια ποσοστά. Σίγουρα επείγει το σιδηροδρομικό μας δίκτυο όπου, σύμφωνα με τα στοιχεία του ΟΟΣΑ, η χώρα μας καθίσταται ουραγός επενδύσεων με ετήσια μείωση της τάξεως του 20% σε πραγματικές τιμές κατά τη χρονική περίοδο 2010-2020...

Ο κ. Κώστας Μήλας είναι καθηγητής στο Τμήμα Χρηματοοικονομικών και Λογιστικής, University of Liverpool.

Ο κατώτατος μισθός προσεγγίζει πλέον τον μέσο

Περίπου οι μισοί εργαζόμενοι της χώρας αμείβονται με έως 820 ευρώ καθαρά

ΤΟΥ ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΡΟΥ

Η «γενιά των 800 ευρώ» επιστρέφει. Με τη νέα αύξηση του κατώτατου μισθού στα 780 ευρώ μεικτά αλλά και τη μείωση της ανεργίας, η «ακτινογραφία» του μισθολογίου στον ιδιωτικό τομέα μέσα στο 2023 θα δείξει ότι περίπου οι μισοί εργαζόμενοι της χώρας θα αμείβονται με μεικτές αποδοχές της τάξεως των 700-1.000 ευρώ, δηλαδή έως και 820 ευρώ καθαρά. Το ποσοστό των ανθρώπων αυτής της εισοδηματικής κατηγορίας αναμένεται ότι θα διαμορφωθεί περίπου στο 45%-50% στο τέλος του 2023 από μόλις 28% που ήταν στο τέλος του 2019. Δύο είναι οι βασικοί λόγοι αυτής της «εκτόξευσης»: με τη διοικητικά προσδιορισμένη αύξηση του κατώτατου μισθού από τα 650 ευρώ στα 780 ευρώ από το 2019 μέχρι σήμερα, έχει μειωθεί –και θα μειωθεί ακόμη περισσότερο– ο αριθμός των εργαζομένων με αποδοχές χαμηλότερες των 700 ευρώ. Έτσι, ενώ από τη μία υπάρχουν αθρόες «εισοροές» στην εισοδηματική κατηγορία των 700-1.000 ευρώ, δεν υπάρχουν αντίστοιχες εκροές καθώς οι αυξήσεις που εξαρτώνται από τους εργοδότες και όχι από την κρατική παρέμβαση, προς το παρόν είναι περιορισμένες. Αυτό αποτυπώνεται και στον μέσο μεικτό μισθό του ιδιωτικού τομέα ο οποίος έχει αυξηθεί μέχρι τώρα κατά 13% σε σχέση με το 2019, όταν η αύξηση του κατώτατου μισθού θα ξεπερνούσε από τον Απρίλιο το 22%. Το πρόβλημα που

Το πρόβλημα που αναδεικνύεται είναι η έλλειψη καλά πληρωμένων θέσεων εργασίας.

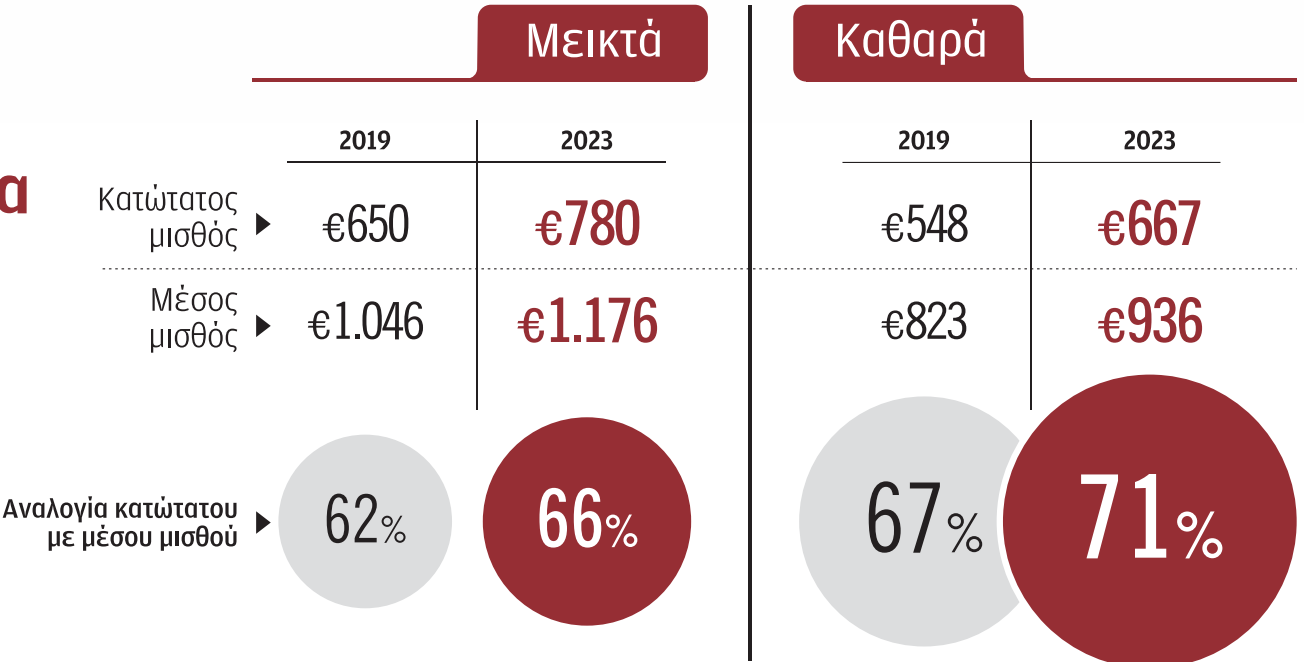
θα αναδειχθεί ακόμη πιο έντονα το επόμενο χρονικό διάστημα είναι η έλλειψη καλά πληρωμένων θέσεων εργασίας. Μεικτές αποδοχές άνω των 1.500 ευρώ στην Ελλάδα λαμβάνουν σήμερα μόλις ο ένας στους τέσσερις εργαζομένους στον ιδιωτικό τομέα ή περίπου 380.000 απασχολούμενοι όταν η «γενιά των 800 ευρώ» θα αριθμεί μέσα στο 2023 περισσότερα από ένα εκατομμύριο... μέλη.

Η μεσαία τάξη

Οι λιγοστοί καλύτερα αμειβόμενοι είναι και αυτοί που δέχονται έντονες πιέσεις το τελευταίο διάστημα, καθώς σε αυτά τα μισθολογικά επίπεδα έχουν χορηγηθεί στεγαστικά δάνεια. Η αύξηση του κόστους εξυπηρέτησης του χρέους σε συνδυασμό με την αύξηση του κόστους διαβίωσης –ειδικά λόγω των τιμών στα τρόφιμα– είναι που καθιστούν ακόμη δύσκολη την κατάσταση για τους εργαζομένους που –εισοδηματικά τουλάχιστον– κατατάσσονται στη μεσαία τάξη». Στην περίοδο 2019-2022, η κυρίαρχη μεταβολή στο μισθολόγιο του ιδιωτικού τομέα ήταν η αύξηση του κατώτατου μισθού. Από τα 650 ευρώ, α-

Η ακτινογραφία των μισθών στον ιδιωτικό τομέα

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

νέβηκε στα 713 ευρώ και από την επόμενη εβδομάδα θα ανέλθει στα 780 ευρώ. Η αύξηση αυτή είχε ως αποτέλεσμα να μειωθεί κατακόρυφα ο αριθμός των απασχολούμενων στον ιδιωτικό τομέα με αποδοχές στα όρια της φτώχειας (κάτω από τα 500 ευρώ) ή ακόμη και κάτω από τα 700 ευρώ. Έτσι, οι εργαζόμενοι με αποδοχές κάτω των 500 ευρώ, από περίπου 406.416 που ήταν το 2019, μειώθηκαν σε 395.115 το 2021 και 336.400 το 2022, ενώ μέσα στο 2023 είναι βέβαιο ότι ο αριθμός θα πέσει αισθητά κάτω από τις 300.000, καθώς ακόμη δυσκολη την κατάσταση για τους εργαζομένους που –εισοδηματικά τουλάχιστον– κατατάσσονται στη μεσαία τάξη». Στην περίοδο 2019-2022, η κυρίαρχη μεταβολή στο μισθολόγιο του ιδιωτικού τομέα ήταν η αύξηση του κατώτατου μισθού. Από τα 650 ευρώ, α-

γαζόμενοι με αποδοχές από 500-700 ευρώ ήταν περίπου 300.000 το 2019 και 337.000 το 2021, το 2022 είχαν μείνει μόλις 126.450, ενώ με τον νέο κατώτατο μισθό στα 780 ευρώ είναι πιθανό να καταγραφεί φέτος και άλλη μείωση. Η εισοδηματική κατηγορία στην οποία συσσωρεύονται ολοένα και περισσότεροι είναι τα 700-1.000 ευρώ. Μιλάμε για καθαρές αποδοχές που κυμαίνονται από 603 ευρώ έως και 820 ευρώ, εξ ου και ο τίτλος της «γενιάς των 800 ευρώ». Στον ιδιωτικό τομέα της χώρας, οι εργαζόμενοι αυτής της κατηγορίας ανέρχονταν στο τέλος του 2022 στα 898.280 άτομα και αναμένεται περαιτέρω αύξηση χωρίς να αποκλείεται φέτος να σπάσει και το όριο των 1.000 ευρώ. Πόσοι μένουν στην εισοδηματική πυραμίδα; • Περίπου 510.000 άτομα με μεικτούς μισθούς 1.000 έως 1.500 ευρώ (είναι πε-

ρίπου 820 έως και 1.148 ευρώ καθαρά) καθώς οι κρατήσεις στα 1.500 ευρώ από φόρους και εισφορές φτάνουν στα 350 ευρώ ή περίπου στο 23,5% του συνολικού εισοδήματος. • Μόλις 306.000 άτομα (σ.σ. κάτω από το 14% του συνόλου) με μηνιαίο από 1.500 έως 3.000 ευρώ ή περίπου 1.148 έως και 2.025 ευρώ καθαρά και • Μόλις το 3,2% του συνόλου ή 72.000 άνθρωποι που έχουν καθαρό μισθό πάνω από 2.025 ευρώ (ή πάνω από 3.000 ευρώ μεικτά). Η δημιουργία περισσότερων καλά πληρωμένων θέσεων εργασίας στην Ελλάδα δεν μπορεί να επέλθει με διοικητικά μέτρα και εξαρτάται από την υπογραφή ατομικών, επιχειρησιακών ή και συλλογικών συμβάσεων εργασίας. Είναι μεγάλο «στοίχημα» για την ελληνική οικονομία συνολικά, καθώς το ζη-

τούμενο είναι να υπάρχει ισχυρό οικονομικό κίνητρο για αύξηση της παραγωγικότητας ή ακόμη και για επιστροφή ικανού εργατικού δυναμικού, το λεγόμενο brain regain. **Μικρές επιχειρήσεις** Το ερώτημα κατά πόσον θα κινηθεί η αγορά εργασίας προς αυτή την κατεύθυνση, είναι μεγάλο καθώς δεν βοηθάει και η δομή του ελληνικού επιχειρείν. Συνολικά, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του συστήματος «Εργάνη», οι περίπου 2,25 εκατομμύρια απασχολούμενοι εργάζονται σε περίπου 300.000 εργοδότες. Από αυτούς οι 214.000 είναι κυρίως οικογενειακές επιχειρήσεις με ένα έως τέσσερα άτομα προσωπικό, οι 42.000 έχουν 5 έως 9 εργαζομένους, ενώ λιγότερες από 40.000 απασχολούν περισσότερα από 50 άτομα.

2023 SCYENCE FAIR

tomorrow's scientists – our future

5 ΑΠΡΙΛΙΟΥ
09:00–18:00

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΥΠΡΟΥ

Κωνσταντίνου Καβάφη 20
Αγλαντζιά, Λευκωσία 2121

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

Πληροφορίες: 22 208 702

scyencefair

ΔΙΟΡΓΑΝΩΤΕΣ

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ

ΜΕΓΑΛΟΙ ΧΟΡΗΓΟΙ

ΧΟΡΗΓΟΙ

ΥΠΟΤΗΡΙΧΤΕΣ

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Μάρτιος... Γυναίκα...

a Competition brought to you by

cablenet

FOR A BETTER LIFE

Purple Χρώμα

ΣΤΟ

LOVE 100.7 FM

98.1 & 105.7

Συντονιστείτε και κερδίστε δώρα από την Cablenet

ΔΙΑΚΟΠΕΣ ΣΤΟ ΚΟΣΜΟΠΟΛΙΤΙΚΟ ΛΟΝΔΙΝΟ

ΠΑΣΧΑ ΣΤΟ ΧΛΙΔΑΤΟ DUBAI

Συντονιστείτε και κερδίστε δώρα από την Cablenet

ΔΙΑΚΟΠΕΣ ΣΤΟ ΚΟΣΜΟΠΟΛΙΤΙΚΟ ΛΟΝΔΙΝΟ

ΠΑΣΧΑ ΣΤΟ ΧΛΙΔΑΤΟ DUBAI

Μέχρι το καλοκαίρι η Vodafone αναμένεται να έχει ολοκληρώσει την ανάπτυξη 670 χλμ. υποβρύχιου και 800 χλμ. υπόγειου καλωδίου που θα διέρχεται από τις Κυκλάδες και θα διασυνδέεται με τα Δωδεκάνησα και την Κρήτη.

Ολοκληρώνεται το δίκτυο οπτικής ίνας στις Κυκλάδες

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ**

Η ανάπτυξη δικτύων οπτικών ινών είναι κρίσιμη όχι μόνο για την ενίσχυση της ευρυζωνικότητας και την εξασφάλιση υψηλών και πολύ υψηλών ταχυτήτων Ιντερνετ, αλλά και για την κατασκευή άλλου είδους υποδομών, όπως τα κέντρα δεδομένων. Στην Ελλάδα μια τέτοια επένδυση περιλαμβάνει τις υποθαλάσσιες και χερσαίες υποδομές οπτικών ινών που υλοποιεί σε Αιγαίο και Ιόνιο Πέλαγος η Vodafone Ελλάδας. Μέχρι το καλοκαίρι η εταιρεία αναμένεται να έχει ολοκληρώσει την πλήρη ανάπτυξη 670 χιλιομέτρων υποβρύχιου και 800 χιλιομέτρων υπόγειου

Πρόκειται για επένδυση 40 εκατ. ευρώ από τη Vodafone Ελλάδας που περιλαμβάνει Δωδεκάνησα και Ιόνιο.

καλωδίου που θα διέρχεται από τις Κυκλάδες (Σύρος, Τήνος, Μύκονος, Νάξος, Πάρος και Σαντορίνη) και θα διασυνδέεται με τα Δωδεκάνησα (Κως και Ρόδος) και την Κρήτη (Χανιά και Σητεία). Σε Δωδεκάνησα και Κρήτη η κατασκευή, πόντιση και προσαιγιάλωση της οπτικής ίνας, που επιτρέπει τη διασύνδεση της νησιωτικής με την ηπειρωτική Ελλάδα, έχει ήδη ολοκληρωθεί. Στις Κυκλάδες και την Κέρκυρα εκκρεμεί μόνο η προσαιγιάλωση της οπτικής ίνας, η υλοποίηση δηλαδή των απαραίτητων εργασιών στο χερσαίο τμήμα των νησιών που θα έχουν ολοκληρωθεί μέχρι τις πρώτες ημέρες του Ιουνίου.

Το έργο, που ξεκίνησε να υλοποιείται

αρχές του 2022, αποτελεί επένδυση ύψους 40 εκατ. ευρώ, θα επιτρέψει πολύ υψηλές ταχύτητες μέχρι 1 Gbps και εκτιμάται ότι θα διαθέτει πληθυσμιακή κάλυψη 1 εκατ. ατόμων. Η ύπαρξη γρήγορου Ιντερνετ στα ελληνικά νησιά είναι μία από τις βασικές προϋποθέσεις για την προσέλκυση μόνιμου πληθυσμού αλλά και ανθρώπων απ' όλο τον κόσμο που εργάζονται από απόσταση, των ψηφιακών νομάδων. Αποτελεί και προαπαιτούμενο για την ανάπτυξη εφαρμογών και ψηφιακών έργων, όπως το εθνικό δίκτυο τηλεϊατρικής που είναι προϋπολογισμού 36 εκατ. ευρώ και έχει ενταχθεί στο Ταμείο Ανάκαμψης.

Σύμφωνα με τη Βίβλο ψηφιακού μετασχηματισμού, που καταγράφει τις απαραίτητες παρεμβάσεις στις τεχνολογικές υποδομές του κράτους έως και το 2025, εξαιρουμένων ορισμένων μεγάλων νησιών, η πλειονότητα των 107 ελληνικών κατοικημένων νησιών –από τα οποία 51 έχουν πληθυσμό άνω των 1.000 ατόμων– διαθέτει συνδέσεις χαμηλής χωρητικότητας. Αυτό γίνεται αντιληπτό ιδιαίτερα κατά το καλοκαίρι, οπότε οι ταχύτητες είναι πολύ χαμηλές. «Με το 99% της κίνησης δεδομένων διεθνώς να μεταφέρεται μέσα από υποθαλάσσια καλώδια, τέτοιου είδους επενδύσεις τεχνολογίας αποτελούν καθοριστικό παράγοντα για την ανάπτυξη και ψηφιοποίηση των κρατών, μέσω της αδιάλειπτης πρόσβασης σε διαδικτυακές υπηρεσίες υψηλής ποιότητας. Η επκείμενη ολοκλήρωση του έργου ανάπτυξης χερσαίων και υποθαλάσσιων υποδομών στο Αιγαίο και στο Ιόνιο Πέλαγος αποτελεί μια εξαιρετικά σημαντική εξέλιξη για τον βασικό κορμό του Vodafone Green Network», σημείωσε ο Νίκος Πλευρής, διευθυντής Δικτύου της Vodafone Ελλάδας.

Κάθε κατάστημα μπορεί να προσφέρει μία ή περισσότερες από τις κατηγορίες.

Ερχονται τα καλάθια των νονών και του Πάσχα

Τη δυνατότητα να ψωνίσουν σε χαμηλότερες τιμές λαμπάδες, παιχνίδια, αλλά και σοκολατένια αυγά θα έχουν από αυτή την εβδομάδα οι νονοί και οι νονές, καθώς από σήμερα τέθηκε σε εφαρμογή το περίφημο «καλάθι των νονών», το οποίο θα ισχύσει μέχρι το Μεγάλο Σάββατο 15 Απριλίου. Το καλάθι θα περιλαμβάνει τις ακόλουθες κατηγορίες προϊόντων: λαμπάδα με παιχνίδι, επιτραπέζια / παζλ, παιχνίδια με κούκλες, κουκλόσπιτα και άλλα αξεσουάρ (παιχνίδια μίμησης, βρεφικά παιχνίδια, φιγούρες δράκων, παιχνίδια κατασκευών και δημιουργίας, π.χ. παιχνίδια με τουβλάκια), οχήματα – τηλεκατευθυνόμενα, ηλεκτρονικά παιχνίδια, αθλητικά παιχνίδια (π.χ. μπάλες, παιδικές μπάσκετς και τέρματ), λούτρινα, μουσικά παιχνίδια και προαιρετικά πασχαλινά σοκολατοειδή (αυγά, λαγουδάκια κ.ο.κ.). Σημειώνεται ότι κάθε κατάστημα μπορεί να προσφέρει μία ή περισσότερες από αυτές τις κατηγορίες και όχι υποχρεωτικά όλες, καθώς το υπουργείο Ανάπτυξης επιθυμεί να συμμετάσχουν όσο το δυνατόν περισσότερες επιχειρήσεις και κυρίως μικρές. Την ίδια ώρα, το υπουργείο Ανάπτυξης σχεδιάζει τη δημιουργία ενός ακόμη ειδικού «καλαθιού» και δη το «καλάθι του Πάσχα» το

οποίο θα περιλαμβάνει, σύμφωνα με πληροφορίες, τις ακόλουθες κατηγορίες προϊόντων: αρνί, κατσίκι, τσουρέκια, πασχαλινά σοκολατοειδή. Οριστικές ανακινώσεις αναμένεται να γίνουν την επόμενη εβδομάδα έτσι ώστε το «καλάθι του Πάσχα» να ισχύσει από τις 5 έως τις 15 Απριλίου.

Στις προθέσεις του υπουργού Ανάπτυξης, όπως αποκάλυψε, είναι να θεσμοθετήσει –εκτός από την παράταση ισχύος του «καλαθιού του νοικοκυριού» για ένα ακόμη τρίμηνο, δηλαδή μέχρι τις 30 Ιουνίου– και τη δυνατότητα περαιτέρω παράτασης όχι με νόμο, αλλά με υπουργική απόφαση. Υπενθυμίζεται ότι οι παρατάσεις στην διάρκεια ισχύος του «καλαθιού» δίνονται κανονικά με νόμο. Τέτοια παράταση είχε προβλεφθεί σε νομοσχέδιο του υπουργείου Μεταφορών και Υποδομών που είχε τεθεί σε δημόσια διαβούλευση, αλλά δεν έχει κατατεθεί ακόμη στη Βουλή. Αυτό που μελετά το υπουργείο είναι στη νομοθετική ρύθμιση στην οποία θα προβεί τις επόμενες ημέρες για την παράταση μέχρι τις 30 Ιουνίου να δίνεται η δυνατότητα περαιτέρω παράτασης με υπουργική απόφαση, δεδομένου ότι στο τέλος Ιουνίου πιθανόν θα «τρέχει» το υπουργείο υπηρεσιακός υπουργός.

Με «δώρα» από την εφορία η έκδοση τιμολογίων ηλεκτρονικά

Ταχύτερες επιστροφές φόρου, μείωση χρόνου παραγραφής υποθέσεων

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Μείωση του χρόνου παραγραφής των φορολογικών υποθέσεων κατά ένα ή δύο χρόνια ανάλογα με την περίπτωση, ταχύτερες επιστροφές φόρου και αποσβέσεις στο 100% για την προμήθεια τεχνικού εξοπλισμού και λογισμικού προβλέπει το σχέδιο νόμου του υπουργείου Οικονομικών για τις επιχειρήσεις οι οποίες εκδίδουν αποκλειστικά με ηλεκτρονικό τρόπο τα τιμολόγιά τους τα οποία διαβιβάζονται στην ψηφιακή πλατφόρμα myDATA. Ουσιαστικά το οικονομικό επιτελείο της κυβέρνησης επεκτείνει για ακόμα ένα έτος τα φορολογικά κίνητρα που προβλέπονται για τις επιχειρήσεις και τους επιτηδευματίες που χρησιμοποιούν την ηλεκτρονική τιμολόγηση στις συναλλαγές τους. Όπως τονίζεται στο άρθρο 30 του νομοσχεδίου, «οι αρνητικές συνέπειες της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19, που είχαν ως αποτέλεσμα να απορρυθμιστεί η κοινωνική και οικονομική ζωή της χώρας, αποτέλεσαν τροχοπέδη για την ομαλή μετάβαση στην αποκλειστική χρήση ηλεκτρονικής τιμολόγησης μέσω των υπηρεσιών παρόχων ηλεκτρονικής έκδοσης στοιχείων με τη χορήγηση ευεργετημάτων της ισχύουσας διάταξης».

Επεκτείνονται για έναν ακόμα χρόνο τα φορολογικά κίνητρα.

Με την παράταση λοιπόν της εφαρμογής των κινήτρων η κυβέρνηση και η ΑΑΔΕ στοχεύουν στην ομαλή μετάβαση των επιχειρήσεων στον νέο ηλεκτρονικό τρόπο έκδοσης τιμολογίων και παραστατικών. Συγκεκριμένα και σύμφωνα με νέα διάταξη που περιλαμβάνεται στο πολυνομοσχέδιο του υπουργείου Οικονομικών, επεκτείνονται και για το φορολογικό έτος 2023 τα κίνητρα που παρέχονται με το άρθρο 71ΣΤ' του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, προκειμένου οι επιχειρήσεις και ελεύθεροι επαγγελματίες να επιλέξουν την αποκλειστική χρήση ηλεκτρονικής τιμολόγησης με τη χρήση των υπηρεσιών παρόχων ηλεκτρονικής έκδοσης στοιχείων.

Ειδικότερα, για το έτος 2023, επιμκύνεται ο παρεχόμενος χρόνος για την εξοκείωση των επιχειρήσεων και επαγγελματιών με την ηλεκτρονική τιμολόγηση και προσδιορίζεται ως καταληκτικός χρόνος υπαγωγής

Το μέτρο ενεργοποιήθηκε για πρώτη φορά το 2020. Μέχρι σήμερα έχουν διαβιβαστεί στο myDATA 1.895.002.822 παραστατικά συνολικής αξίας 1,29 τρισ. ευρώ από πάνω από 1,18 εκατ. επιχειρήσεις και επαγγελματίες που χρησιμοποιούν τα ηλεκτρονικά βιβλία myDATA.

για το έτος αυτό η 30ή Ιουνίου 2023. Για όσους επιλέξουν την ηλεκτρονική τιμολόγηση έχουν περαιτέρω οφέλη, όπως:

- Μειώνεται στα τρία χρόνια ο χρόνος παραγραφής των φορολογικών υποθέσεων για τις επιχειρήσεις που θα επιλέξουν ως τρόπο έκδοσης των παραστατικών τους την ηλεκτρονική τιμολόγηση μέσω παρόχων ηλεκτρονικής έκδοσης στοιχείων και σε τέσσερα για τον λήπτη.
- Αποσβέννυται πλήρως στο έτος πραγματοποιήσης της προσαυξημένη κατά ποσοστό 100% η δαπάνη για την αρχική προμήθεια τεχνικού εξοπλισμού και λογισμικού που απαιτείται για την εφαρμογή της ηλεκτρονικής τιμολόγησης.
- Προσαυξάνεται κατά ποσοστό 100% η δαπάνη για την παραγωγή, διαβίβαση και ηλεκτρονική αρχειοθέτηση ηλεκτρονικών τιμολογίων

για το πρώτο έτος έκδοσης των παραστατικών πώλησης μέσω ηλεκτρονικής τιμολόγησης, που αναγνωρίζεται προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα.

• Ορίζεται σε σαράντα πέντε ημέρες η προθεσμία σχετικά με τα αιτήματα επιστροφής φόρου, τα οποία αφορούν το φορολογικό έτος ή τα φορολογικά έτη, για τα οποία οι εκδότες επιλέγουν και εφαρμόζουν αποκλειστικά την ηλεκτρονική τιμολόγηση.

Σημειώνεται ότι το μέτρο ενεργοποιήθηκε για πρώτη φορά το 2020 και σύμφωνα με τα στοιχεία της ΑΑΔΕ μέχρι σήμερα έχουν διαβιβαστεί στο myDATA 1.895.002.822 παραστατικά συνολικής αξίας 1,29 τρισ. ευρώ από πάνω από 1,18 εκατ. επιχειρήσεις και επαγγελματίες που χρησιμοποιούν τα ηλεκτρονικά βιβλία myDATA.

Στο μεταξύ, με απόφαση του διοικητή της ΑΑΔΕ, Γιώργου Πιτσλή, καθορίζονται οι τεχνικές απαιτήσεις και οι προθεσμίες αναβάθμισης για τις περίπου 300.000 εν λειτουργία Φορολογικές Ταμειακές Μηχανές (ΦΤΜ) και ΑΔΗΜΕ (Αυτόνομες Δημοσιονομικές Μονάδες Επεξεργασίας). Με την ολοκλήρωση της αναβάθμισης, οι υφιστάμενες εν λειτουργία ΦΤΜ και ΑΔΗΜΕ θα μπορούν να διασυνδένονται με τερματικά αποδοχής καρτών πληρωμών (ΕFT/POS), προκειμένου να μεταδίδουν σε αυτό το ποσό πληρωμής με κάρτα και ταυτόχρονα να διασφαλίζεται η έκδοση της σχετικής απόδειξης. Για τις επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών έως 100.000 ευρώ, ως ημερομηνία ολοκλήρωσης της αναβάθμισης ορίζεται η 30.6.2023, ενώ για τις επιχειρήσεις που ο κύκλος εργασιών υπερβαίνει τις 100.000 ευρώ, ορίζεται η 31.7.2023.

Συνεχίζεται το ράλι στα ακίνητα, αύξηση κατά 12,2% στις τιμές στο δ΄ τρίμηνο πέρυσι

Φαινόμενα πληθωρισμού τιμών και συνεχούς συρρίκνωσης της αγοραστικής δύναμης των νοικοκυριών έχουν αρχίσει να παρατηρούνται στην αγορά κατοικίας. Σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσίευσε η Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ), κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2022 η μέση αύξηση των τιμών πώλησης κατοικιών διαμορφώθηκε σε 12,2% σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2021. Συνολικά για το 2022 οι τιμές των διαμερισμάτων σημείωσαν ετήσια αύξηση κατά 11,1% έναντι αύξησης 7,6% το 2021.

Στην Αθήνα η εικόνα είναι ακόμη πιο δυναμική, καθώς κατά το τέταρτο τρίμηνο οι τιμές ενισχύθηκαν με μέσο ετήσιο ρυθμό της τάξεως του

Οκτώ στις δέκα αγορές κατοικιών γίνονται χωρίς τραπεζική χρηματοδότηση.

15,2%, που αποτελεί και την υψηλότερη επίδοση των τελευταίων δεκαετιών. Στη Θεσσαλονίκη η αύξηση άγγιξε το 14,5%, στις άλλες μεγάλες πόλεις το 10,3%, ενώ στην υπόλοιπη χώρα η αύξηση των τιμών άγγιξε το 6,3%. Συνολικά, το 2022 στην Αττική οι τιμές κατέγραψαν ετήσια αύξηση της τάξεως του 13%, ενώ οι αυξήσεις στη Θεσσαλονίκη, σε μεγάλες πόλεις και στην υπόλοιπη χώρα διαμορφώθηκαν σε 11,8%, 10% και 7,4% αντίστοιχα. Τα νεόδμητα ακίνητα αυξήθηκαν κατά 12,1% κατά το τέταρτο τρίμηνο, ενώ 12,2% ήταν η αύξηση των τιμών πώλησης των παλαιότερων διαμερισμάτων (ηλικίας άνω των πέντε

Στην Αθήνα η εικόνα είναι ακόμη πιο δυναμική, καθώς κατά το τέταρτο τρίμηνο οι τιμές ενισχύθηκαν με μέσο ετήσιο ρυθμό της τάξεως του 15,2%, που αποτελεί και την υψηλότερη επίδοση των τελευταίων δεκαετιών.

ντε ετών). Για το σύνολο του 2022 η αύξηση των τιμών των νεόδμητων κατοικιών διαμορφώθηκε σε 11,8% έναντι αύξησης 8,2% το 2021. Αντίστοιχα, τα παλαιότερα διαμερίσματα αυξήθηκαν με ετήσιο ρυθμό της τάξεως του 10,5% έναντι αύξησης 7,2% το 2021. Με δεδομένο ότι το ύψος των τιμών έχει αρχίσει να εξισώνεται με το προηγούμενο υψηλό της αγοράς, το 2007, εν μέσω όμως περιβάλλοντος πίεσης των εισοδημάτων των νοικοκυριών, υψηλού πληθωρισμού και των μεγαλύτερων κόστους χρήματος των τελευταίων δύο δεκαετιών, φανερώνεται πως η αγορά ακινήτων λειτουργεί πλέον με δικούς της κανόνες, α-

γνοώντας το ευρύτερο μακροοικονομικό περιβάλλον. Η εισαγωγή ρευστότητας από την εκτίναξη του ενεργητικού ενδιαφέροντος από το εξωτερικό αποτελεί τον ένα λόγο για τον οποίο συμβαίνει αυτό. Ο έτερος λόγος αφορά τη σημαντικά περιορισμένη προσφορά ακινήτων προς πώληση, καθώς ένας σημαντικός όγκος, που υπολογίζεται σε αρκετές δεκάδες χιλιάδες κατοικίες, βρίσκεται «εγκλωβισμένος» για λόγους νομικούς ή τεχνικούς, όντας στα χέρια των τραπεζών και των εταιρειών διαχείρισης απαιτήσεων (servicers).

Μέχρι σήμερα ο μεγαλύτερος όγκος των αγορών κατοικιών πραγ-

ματοποιείται χωρίς τραπεζικό δανεισμό (περίπου οκτώ στις δέκα συναλλαγές). Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο η μεγάλη και απότομη αύξηση των επιτοκίων δεν έχει επιδράσει αρνητικά στη ζήτηση. Ωστόσο, όσο οι τιμές αυξάνονται σε επίπεδο της τάξεως των 200.000-250.000 ευρώ για ένα μέσο ακίνητο, ικανό να καλύψει τις ανάγκες μιας τετραμελούς οικογένειας, τόσο πιο δύσκολη υπόθεση θα γίνεται η κάλυψη τέτοιων ποσών αποκλειστικά και μόνο με ίδια χρηματοδότηση. Αυτό ενδεχομένως να «φρενάρει» τη ζήτηση, έχοντας άμεση αντανάκλαση και στο ύψος των τιμών.

Απομακρύνεται το όνειρο του νεόδμητου

Η εκτίναξη των τιμών καθιστά απαγορευτική την αγορά καινούργιας κατοικίας για τη συντριπτική πλειονότητα των νοικοκυριών

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Σε «άπιστο» όνειρο» για τη συντριπτική πλειονότητα των Ελλήνων οικοκυρικών εξελίσσεται η απόκτηση νεόδμητων κατοικίας. Ο κυριότερος λόγος είναι η εκτόξευση των τιμών πώλησης, ως αποτέλεσμα της αύξησης του κόστους κατασκευής, των τιμών των οικοπέδων και των υψηλότερων προδιαγραφών ενεργειακής απόδοσης που οφείλουν να πληρούν πλέον όλα τα νεόδομη ακίνητα. Σύμφωνα με σχετική ανάλυση της εταιρείας ποσοποιημένων εκτιμητών Geoxis Property & Valuation Services, από το 2017 μέχρι και το 2022, δηλαδή την περίοδο ανάκαμψης της αγοράς κατοικίας από το χαμηλότερο σημείο της, οι τιμές των νεόδμητων διαμερισμάτων έχουν αυξηθεί έως και 75,5% στην περίπτωση π.χ. του Αμαρουσίου. Σήμερα η μέση ζητούμενη τιμή για μια νεόδομη κατασκευή στα βόρεια προάστια, που αποτελούν και τον πυρήνα της ζήτησης από Έλληνες, κινείται περίξ των 3.500-4.500 ευρώ/τ.μ. στα οποία κατασκευ- νή ακίνητα, ενώ οι πράξεις γίνονται λίγο χαμηλότερα από το επίπεδο αυτό. Πριν από μερικά χρόνια, όμως, η μέση τιμή δεν ξεπερνούσε τις 2.000-2.500 ευρώ/τ.μ. Ασφαλώς, το 2018 ήταν λιγότερες και οι νέες κατασκευές συγκριτικά με σήμερα, ενώ και το αγοραστικό ενδιαφέρον δεν ήταν το ίδιο υψηλό.

Οι αιτίες του ράλι

Ωστόσο, ο κύριος λόγος είναι το κόστος κατασκευής. Όπως εξήγησε στην «Ο» ο κ. Δημήτρης Καψιδάκης, πρόεδρος της Ομοσπονδίας Κατασκευαστών Κτιρίων Ελλάδος, «το μέτρο της αναστολής του ΦΠΑ που θεσπίστηκε στις αρχές του 2020 είχε ως αποτέλεσμα πολλοί κατασκευαστές να απεύθυναν να αγοράσουν νέα οικοπέδα, με αποτέλεσμα να υπάρξει μια απότομη αύξηση των τιμών και των ποσοστών της αντιπαροχής. Ακολούθησαν η πανδημία και οι ανατιμήσεις των υλικών λόγω της δια-

τάραξης της εφοδιαστικής αλυσίδας και στη συνέχεια και του πολέμου στην Ουκρανία. Επίσης, λόγω των ελλείψεων, υπάρχει πλεόν και κατακόρυφη αύξηση των εργατικών. Όλα τα παραπάνω έχουν εκτοξεύσει το κόστος μας ακόμη και σε 2.000 ευρώ/τ.μ., χωρίς να υπολογίζεται το κόστος της γης».

Κάπως έτσι, οι ζητούμενες τιμές πώλησης για ένα τυπικό διαμέρισμα 100-110 τ.μ., το οποίο να προσφέρει δύο υπνοδωμάτια κι ένα χώρο γραφείου ή τρία υπνοδωμάτια, ακόμη και στον πρώτο όροφο μιας υπαίτης κατασκευής οικοδομής στα βόρεια προάστια, ξεκινούν από 350.000 ευρώ και φτάνουν με ευκολία ακόμη και σε 500.000 ευρώ, ανάλογα με το σημείο, την περιοχή και τις επιμέρους προδιαγραφές του εκάστοτε ακινήτου. Πρόκειται για χρήματα τα οποία ελαχίστοι είναι σε θέση να διαθέσουν σήμερα, ιδίως από τη στιγμή που η πρόσβαση σε τραπεζική χρηματοδότηση παραμένει δυσχερής και μάλιστα δυσκολεύει συνεχώς, μετά τις διαδοχικές αυξήσεις των επιτοκίων από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

Η μέση αύξηση των τιμών πώλησης νεόδμητων κατοικιών κατά το διάστημα από τις αρχές του 2018 μέχρι και σήμερα διαμορφώνεται σε περίπου 50%-60% στην Αττική. Σύμφωνα με τον δείκτη τιμών της Τράπεζας της Ελλάδος, από το πρώτο τρίμηνο του 2018 και μέχρι το τρίτο τρίμηνο, η συνολική αύξηση των τιμών στην Αττική αγγίζει το 54% (νεόδημη και μεταχειρισμένα). Σε πανελλαδικό επίπεδο, οι νέες κατασκευές παλυνόταν 40,5% υψηλότερα, ενώ η αύξηση των μεταχειρισμένων αγγίζει το 36,6%. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι δείκτες της ΤτΕ (γ' τρίμηνο 2022) για νεόδημη ακίνητα βρίσκονται στο υψηλότερο σημείο τους από τις αρχές του 2012. Μάλιστα απέχουν μόλις 16% από το υψηλότερο σημείο της αγοράς, το 2008.

Σύμφωνα με φορείς της αγοράς ακινήτων, ναι μεν οι περισσότερες

Για λίγους οι καινούργιες κατοικίες

ATTIKH

53,8% 2018 - Γ' τρίμ. 2022
η αύξηση τιμών πώλησης

3.500 έως 4.000 ευρώ/τ.μ.

η μέση τιμή πώλησης νεόδμητου

75% 2017 - 2022
η αύξηση τιμών νεόδμητων

έως
2.000
ευρώ/τ.μ.

το κόστος κατασκευής
για ενεργειακά αποδοτικό
διαμέρισμα χωρίς
την αξία της γης.

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΑ

40,5% 2018 - Γ' τριμ. 2022
η αύξηση των τιμών
νεόδμητων κατοικιών

36,6% 2018 - Γ' τριμ. 2022
η αύξηση των τιμών
μεταχειρισμένων

αγοραπωλησίες πραγματοποιούνται με μετρητά και ίδια χρηματοδότηση, ωστόσο όταν τα ποσά ανεβαίνουν σε τέτοιο ύψος είναι εξαιρετικά δύσκολο να διαθέσει κάποιος τέτοια ρευστότητα χωρίς να καταφύγει, έστω και εν μέρει, σε τραπεζικό δανεισμό. Για τον λόγο αυτό, ακόμη και όσα νοικοκυριά διαθέτουν κάποια ρευστότητα για την απόκτηση ακινήτου, τελικά στρέφονται σε μεταχειρι-

σμένες κατασκευές, είτε έως ηλικίας 15-20 ετών είτε ακόμη παλαιότερες, ιδίως αν αυτές έχουν υποστεί ανακαίνιση.

Παρ' όλα αυτά, ζήτηση υπάρχει και μάλιστα είναι πολύ υψηλή, με αποτέλεσμα τα νεόδομητα ακίνητα να μη μένουν για πολύ καιρό απούλητα. «Δικηγόροι, ελεύθεροι επαγγελματίες και γιατροί είναι η βασική αγοραστική ομάδα των νεόδωμων κατασκευών στα βό-

ρια προάστια, ενώ στα νότια προάστια, όπου το κόστος είναι ακόμη υψηλότερο, της τάξεως των 7.000-10.000 ευρώ/τ.μ. σε αρκετές κατασκευές, η κύρια αγοραστική ομάδα είναι επιχειρηματίες, υψηλόβαθμα στελέχη και ασφαλώς «ξένοι αγοραστές», σημειώνει ο κ. Καψιμάλης.

Παλαιότερα ακίνητα

Σημειωτέον ότι πλέον έχει αρ-

χίοει να περιορίζεται σημαντικά και το άνοιγμα της φαιίδας μεταξύ νεοειδυτών και μεταχειριςμένων. Με δεδομένο ότι οι νέες κατασκευές παραμνών λιγοστές και εκτός προπλνλολισμύ για τους περισσότερους, σε υψηλό επίπεδο κινούνται και οι ζητούμενες τίμες των μεταχειριςμένων κατοικιών. Όσες μάλιστα έχουν κατασκευαστεί από το 2002 και μετά, συχνά τιμολογούνται μίως 5%-10% χα-

μυλότερα από ένα νεοδόμητο, γεγονός βέβαια που τις καθιστά όχι και τόσο ελκυστικές ως επιλογή. Αντιστοίχως, σημαντικές αυξήσεις καταγράφουν και οι κατοικίες ηλικίας 30-40 ετών, που ζητούνται π.χ. ακόμη και αντί 2.700-3.000 ευρώ/τ.μ., ιδίως αν πρόκειται για ανακαινισμένα ακίνητα. Ωστόσο, όπως φαίνεται από τις αγγελίες, τα περισσότερα ακίνητα μεγάλων ηλικίας που ζητούν τέτοια ποσά παραμένουν απώλυτα ακόμη και για περίοδο 2-3 ετών. Επειδή όμως πολλοί από τους κατοίκους των ακινήτων αυτών δεν έχουν κάποια άμεση ανάγκη πώλησης, οι μειώσεις που γίνονται είναι μικρές. Αντιθέτως, ακίνητα που προσφέρονται σε πιο προσεγγιστικές τιμές σχεδόν πάντα βρίσκουν άμεσα αγοραστή.

Ενεργειακή απόδοση

Ενας ακόμη λόγος που ωθεί τις τιμές των νέων κατασκευών προς τα πάνω αφορά και τις νέες υποχρεώσεις που έχει εισαγάγει ο τελευταίος οικοδομικός κανονισμός. Βάσει αυτού, όλα τα νεόδημη ακίνητα υποχρεούνται να έχουν συντάσσεται και άλλες προδιαγραφές υψηλής ενεργειακής απόδοσης. Τα κόστη των υλικών αυτών έχουν εκτοξευθεί την τελευταία διετία. Ετσι, σύμφωνα με στοιχεία του Spigitagos Insights, της ομώνυμης πλατφόρμας ηλεκτρονικών αγορών, σήμερα η μέση ζητούμενη τιμή για νεόδημη κατασκευές υψηλής ενεργειακής απόδοσης αγγίζει τις 4.100 ευρώ/τ.μ. από 3.311 ευρώ/τ.μ. πριν από δύο χρόνια, μια αύξηση κατά 24%. Παρ' όλα αυτά, τα ακίνητα υψηλής ενεργειακής απόδοσης απορροφούνται 2,2 μήνες ή 28% ταχύτερα σε σύγκριση με εκείνα που βρίσκονται στις χαμηλότερες κατηγορίες. Τα ακίνητα που βρίσκονται στην υψηλότερη κατηγορία (A+) πωλούνται εντός 5,6 μηνών κατά μέσον όρο, έναντι 7,8 μηνών που χρειάζονται τα ακίνητα που βρίσκονται στη χαμηλότερη κατηγορία ενεργειακής απόδοσης.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΡΕΧΩ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΥΤΙΣΜΟ

Run for Autism

10K / 5K (Free/entry)

RUN FOR
AUTISM
TEAM

Smile
Project

ΚΥΡΙΑΚΗ
02.04.2023
ΑΓΙΑ ΝΑΠΑ

Αφετηρία: Nissi Bay Bar
Διαδρομή: Λεωφ. Νησί
(Δρόμος Αγίας Νάπας - Αγίας Θέκλας)

ΩΡΕΣ ΕΝΑΡΞΗΣ / STARTING HOURS

07:50

10K

09:15

5K

10:30

1K

Παιδιά 8-13 χρόνων

Εκς μνήμη
Ιωκώβου
Τριάρου

10:35

Αγώνας ατόμων
με "Ειδικό Χαρίσμα"

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

**ΚΑΛΩΣ ΤΑ
ΠΑΙΔΙΑ**

**ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
17:00-19:00**

**Πανίκος
Κωνσταντίνου**

**ΣΠΟΡ FM
95.0**

ΑΥΤΟ ΑΚΟΥΣ!

Οι 10 αιτίες για τις κενές θέσεις στον τουρισμό

Σκληρές συνθήκες εργασίας, στρεβλώσεις, μη ανταγωνιστικές αμοιβές, αλλά και αλλαγή νοοτροπίας νέων εργαζομένων

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Η εποχικότητα και οι συχνά αντίξοες συνθήκες εργασίας αποτελούν τα βασικά αντικίνητρα απασχόλησης στα ελληνικά ξενοδοχεία. Δεν είναι όμως τα μόνα: η επιδοματική πολιτική και η μαύρη εργασία σε συνδυασμό με τις μεγάλες αλλαγές που συντελούνται στη νοοτροπία των εργαζομένων, ειδικά των νεότερων γενεών, συμβάλλουν επίσης στη δημιουργία μεγάλου ελλείμματος εργαζομένων στον τουρισμό. Ζήτημα είναι βεβαίως και το επίπεδο των μισθών που καταβάλλονται. Το πρόβλημα είναι τόσο μεγάλο ώστε πριν από δύο εβδομάδες ψηφίστηκε ρύθμιση που επιτρέπει την εισαγωγή εργαζομένων από το εξωτερικό προκειμένου να καλυφθούν τα μεγάλα κενά που αναμένονται και φέτος. Και αυτό σε μια χώρα που η ανεργία παραμένει στα επίπεδα του 10%. Τώρα, νέα έρευνα δείχνει πως το μέγεθος του προβλήματος είναι μεγαλύτερο απ' ό,τι αρχικά είχε εκτιμηθεί.

Δέκα είναι επιγραμματικά οι βασικές αιτίες του φαινομένου, σύμφωνα με τις έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί αλλά και τις μαρτυρίες ξενοδόχων και εργαζομένων:

- Δύσκολες συνθήκες εργασίας (χειρωνακτική ένταση).
- Ακατάλληλα καταλύματα διαμονής.
- Συνκές αλληπάλληλες και βραδινές βάρδιες.
- Διπλά και τριπλά καθήκοντα, εποχικότητα (εξαντλητική εργασία τον

Μικρότερες ελλείψεις εμφανίζουν οι πολύ καλά οργανωμένες τουριστικά περιοχές και τα πεντάστερα ξενοδοχεία.

Ιούλιο και τον Αύγουστο και τουλάχιστον έξι μήνες με επίδομα ανεργίας).

- Επιδοματική πολιτική που κινητροδοτεί τη μαύρη εργασία.
- Μη ανταγωνιστικά πλέον επίπεδα αμοιβών, απουσία οργανωμένων επιχειρηματικών δομών σε μεγάλο αριθμό ξενοδοχείων χαμηλότερων κατηγοριών.
- Αλλαγές στη νοοτροπία των νεότερων σε ηλικία εργαζομένων.
- Απόλεια εμπιστοσύνης στην αξιοπιστία των απασχολησών στα ξενοδοχεία εξαιτίας της πανδημίας.
- Ανταγωνισμός από άλλους κλάδους όπως ο οικοδομή και το λιανικό εμπόριο.
- Αύξηση της ζήτησης από το εξωτερικό για διακοπές στην Ελλάδα.

60.000 ελλείψεις
Σε εθνικό επίπεδο εκτιμάται ότι στην αιχμή της θερινής σεζόν του 2022 καταγράφηκαν 60.225 ελλείψεις θέσεων, από τις 262.981 θέσεις εργασίας που προβλέπονται βάσει οργανογράμματος στα ξενοδοχεία. Δηλαδή, το ποσοστό έλλειψης ανήλθε σε 23%, με αποτέλεσμα περισσότερες από 1 στις 5 θέσεις να παρέμεινε κενή. Το ποσοστό έλλειψης ήταν παρόμοιο σε σχεδόν όλα τα τμήματα

και κυμαίνονταν από 21% έως 24%. Αυτά τα στοιχεία προκύπτουν από την επικαιροποιημένη μελέτη του Ινστιτούτου του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΙΝΣΕΤΕ) με θέμα: «Απασχόληση και ελλείψεις εργατικού δυναμικού στα ελληνικά ξενοδοχεία στην αιχμή της θερινής σεζόν 2022». Η μελέτη εκπονήθηκε με την αξιοποίηση πρωτογενούς έρευνας που διενήργησε το Ινστιτούτο Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων (ΙΤΕΠ) του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΞΕΕ) στα ξενοδοχεία-μέλη του ΞΕΕ.

Ωστόσο, μια προσεκτικότερη ματιά δείχνει πως το φαινόμενο είναι πολύ πιο έντονο σε ξενοδοχεία χαμηλότερης κατηγορίας. Επίσης αποκάλυπτε πως μικρότερες ελλείψεις εμφανίζουν τα ξενοδοχεία πέντε αστέρων και γεωγραφικά οι περιοχές της Αττικής και του Νότιου Αιγαίου. «Όσο πιο οργανωμένο είναι το εργασιακό περιβάλλον και όσο πιο ώριμη τουριστικά μια περιοχή, τόσο μικρότερες είναι οι ελλείψεις», αναφέρει χαρακτηριστικά στην «Κ» ένας εκ των βασικών συντελεστών της έρευνας.

«Η δουλειά στα ξενοδοχεία και ειδικά

στις βασικές ειδικότητες είναι δύσκολη και με ακανόνιστα ωράρια, την ώρα που άλλοι κλάδοι προσφέρουν υψηλότερες αμοιβές και περισσότερο προβλέψιμα ημερομίσθια. Θα σας έλεγα ότι βρισκόμαστε πλέον σε ανταγωνισμό με την οικοδομή για την προσέλκυση εργαζομένων και επί του παρόντος χάνουμε», εξηγεί μιλώντας στην «Κ» ο επικεφαλής εμβληματικού ξενοδοχειακού ομίλου των Αθηνών. «Εμείς δεν αντιμετωπίζουμε πρόβλημα στελέχωσης, αλλά έχουμε δωδεκάμηνη λειτουργία και επιπλέον μπορούμε να σας πω ότι ενώ παλιά είχαμε ουρές εργαζομένων να ζητούν δουλειά σε εμάς, τώρα απλούστατα αυτές οι ουρές δεν υπάρχουν», προσθέτει.

Το πρόβλημα της εποχικότητας αναφέρεται τόσο από την πλευρά των εργαζομένων όσο και από αυτήν των εργοδοτών ως μείζον. «Η επιλογή μεταξύ τριών μηνών πολύ σκληρής δουλειάς σε άσχημες συνθήκες εργασίας το καλοκαίρι και εισπραξης επιδομάτων τον χειμώνα έναντι προβλέψιμης σταθερής εργασίας σε άλλους κλάδους, όπως για παράδειγμα το λιανικό εμπόριο ή ακόμα και οι ταχυμεταφορές, είναι εύκολη και

είναι εις βάρος του τουρισμού», εξηγεί άλλος ξενοδόχος.

Υψηλότεροι μισθοί

Για πολλούς είναι προφανές πως πρέπει να καταβληθούν πλέον υψηλότεροι μισθοί προκειμένου να πείσουν τους εργαζομένους να επιστρέψουν στον τουρισμό. Να επιστρέψουν, διότι πρακτικά το πρόβλημα δημιουργήθηκε κατά τη διάρκεια της πανδημίας. «Όπως από το 2013 έως το 2019 έγινε μαζική εισροή εργαζομένων στον κλάδο, έτσι από το 2020 και μετά είχαμε την αντίστροφη τάση», αναφέρει ο πρόεδρος του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων, Γιάννης Ρέτσος. Με απλά λόγια, η πανδημία κλόνησε την εμπιστοσύνη της αγοράς εργασίας για τον τουρισμό. «Η αγορά απασχόλησης έχει αλλάξει ριζικά μετά την πανδημία, ενώ παράλληλα υπάρχουν και ευρύτερες νέες τάσεις όπως η αλλαγή νοοτροπίας μεταξύ των νέων εργαζομένων που αναζητούν καλύτερες αμοιβές, καλύτερες συνθήκες εργασίας και ορατές προοπτικές εξέλιξης», εξηγεί. «Βεβαίως, αυτό το disruption στην απασχόληση δεν είναι ελληνικό

πρόβλημα, αλλά διεθνές. Τα ίδια προβλήματα αντιμετωπίζουν ξενοδοχείοι και εστιατόρια στη νότια Γαλλία την Ισπανία ή την Ιταλία», προσθέτει. Ωστόσο ξεχωρίζει τα θέματα των συνθηκών εργασίας και της εποχικότητας ως τους δύο βασικότερους λόγους. Σε αυτό το περιβάλλον έρχεται να προστεθεί και η αυξημένη ζήτηση για υπηρεσίες φιλοξενίας στην Ελλάδα, καθώς η χώρα τα τελευταία χρόνια ανεβαίνει όλο και πιο ψηλά στη λίστα με τους προορισμούς πρώτης προτίμησης ένθεν και ένθεν του Ατλαντικού. Και αυτό σημαίνει ζήτηση για ακριβότερες υπηρεσίες που απαιτούν περισσότερα χέρια.

Οι στρεβλώσεις

Όσον αφορά το ζήτημα των επιδομάτων και της ανασφάλιστης και «μαύρης» εργασίας, πηγές της αγοράς εξηγούν στην «Κ» πως υφίστανται στρεβλώσεις οι οποίες εντάθηκαν κατά την περίοδο της πανδημίας, οπότε και κορηγήθηκαν μαζικά έκτακτα επιδόματα στους εργαζομένους στον τουρισμό. Ωστόσο, από τα μέσα του 2022 και μετά αυτή η έκτακτη επιδοματική πολιτική σταμάτησε,

όχι όμως και η συνήθης επιδοματική πολιτική. Οι μισθωτοί τουριστικών και επισιτιστικών επαγγελματιών λαμβάνουν εποχικό επίδομα υπό την προϋπόθεση ότι έχουν πραγματοποιήσει κατά το ημερολογιακό έτος που προηγείται της καταβολής του βοηθήματος τουλάχιστον 75 ημερομίσθια και όχι περισσότερα από 50 ημερομίσθια κατά τη χρονική περίοδο από 1ης Οκτωβρίου έως 31 Δεκεμβρίου του προηγούμενου της καταβολής ημερολογιακού έτους. Ετσι, σε ό,τι αφορά τους εργαζομένους συμφέρει να ασφαλιζονται όσες ημέρες απαιτούνται για να πάρουν στη συνέχεια το εποχικό βοήθημα και για τις υπόλοιπες να εργάζονται ανασφαλιστοί. Η ίδια πρακτική συμφέρει φυσικά και εκείνες τις επιχειρήσεις και τους εργοδότες που βασίζονται στη μαύρη εργασία και την εισφοροδιαφυγή για να επιβιώσουν. Αλλά αυτή η πρακτική βλάπτει τις συνεπείς, σύγχρονες και οργανωμένες επιχειρήσεις που έχουν μεγάλη σεζόν και δεν θέλουν ή και δεν μπορούν να πληρώνουν μαύρα. Μία εκ των προτάσεων για την αντιμετώπιση του συγκεκριμένου ζητήματος αφορά τη μείωση της φορολογίας και του μη μισθολογικού κόστους των εποχικών απασχολούμενων και την παράλληλη κατάργηση των επιδομάτων, ώστε οι καθαρές αμοιβές των εργαζομένων να είναι υψηλότερες προκειμένου να μειωθεί το κίνητρο ανασφάλιστης απασχόλησης.

Καταστρατήγηση εργατικής νομοθεσίας και κλαδικών συμβάσεων

Σύμφωνα με τον πρόεδρο της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Εργαζομένων σε Επισιτισμό και Τουρισμό Γιώργο Χότζογλου, καθοριστικό ρόλο στην εμφάνιση των κενών θέσεων εργασίας στον κλάδο διαδραμάτισε η πανδημία του κορωνοϊού, καθώς το πρόβλημα στο μέγεθος που παρουσιάζεται σήμερα προέκυψε αμέσως μετά την επανεκκίνηση του τουρισμού στη χώρα μας. Οι εργαζόμενοι στον κλάδο δεν δέχονται ότι τη χρονιά του απόλυτου ρεκόρ, το 2019, δεν υπήρχε ιδιαιτέρως πρόβλημα, και ξαφνικά βρεθήκαμε το 2022 να έχουμε 61.000 κενές θέσεις και το 2023 ακόμη περισσότερες, βάσει των εκτιμήσεων. Το πρόβλημα επιδεινώθηκε, σύμφωνα με τον κ. Χότζογλου, γιατί πολλοί ξενοδοχοπάλληλοι

Υποστελεχωμένοι οι ελεγκτικοί μηχανισμοί. Σε Μύκονο, Σαντορίνη και Πάρο δεν υπάρχει Επιθεώρηση Εργασίας.

δεν άντεξαν τη διαδικασία της αναστολής των συμβάσεων και την παροχή του επιδόματος των 543 ευρώ, τα οποία μάλιστα οι εργαζόμενοι σε επισιτισμό και τουρισμό λάμβαναν όχι κάθε μήνα, αλλά κάθε 45 και 50 ημέρες. Ετσι αποφάσισαν να αποχωρήσουν από τον κλάδο, αναζητώντας εργασία σε άλλους, άσχετους

με το αντικείμενό τους, κλάδους της ελληνικής οικονομίας, όπου υπήρχε 12μηνη απασχόληση με καλύτερους μισθούς και όρους εργασίας. Ο δεύτερος λόγος ήταν η καταστρατήγηση της εργατικής νομοθεσίας και των Κλαδικών Συλλογικών Συμβάσεων Εργασίας, γιατί μόλις επαναλειτούργησε ο κλάδος υπήρξε μια ένταση στις εργοδοτικές παραβατικότητες. Η νέα Κλαδική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας στον τουρισμό έχει υπογραφεί από τον Νοέμβριο του 2022 και ακόμη δεν έχει οριστεί διαδικασία στο Ανώτατο Συμβούλιο Εργασίας ώστε να κηρυχθεί γενικός υποχρεωτικός και να εφαρμόζεται σε όλες τις επιχειρήσεις του κλάδου. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα ακόμη και μεγάλα, πεντάστερα ξενοδο-

χεία να μην εφαρμόζουν τις αυξήσεις 5,5% για το 2023, αρνιόντας τους εργαζομένους τους με τον κατώτατο μισθό, επικαλούμενα το γεγονός ότι δεν είναι μέλη της εργοδοτικής οργάνωσης που υπέγραψε τη σύμβαση. Οι ελεγκτικοί μηχανισμοί είναι ανύπαρκτοι ή έστω υποστελεχωμένοι, με αποτέλεσμα να μην εφαρμόζονται οι νόμοι και οι συμβάσεις. Για παράδειγμα, σε Μύκονο, Σαντορίνη και Πάρο δεν υπάρχει Επιθεώρηση Εργασίας. Ο εργαζόμενος για να κάνει την καταγγελία του θα πρέπει να πάει στη Σύρο. Και αντίστοιχα, για να γίνει έλεγχος σε τρεις από τους μεγαλύτερους τουριστικούς προορισμούς θα πρέπει να πάει κλιμάκιο από τη Σύρο. Και ο τρίτος είναι η εγκατάλειψη των εποχικά εργαζομένων

τους χειμερινούς μήνες, από τη στιγμή που το επίδομα ανεργίας δίνεται πλέον μόνο για τρεις μήνες, από πέντε που ίσχυε στην προημιονιακή περίοδο. Ετσι, για παράδειγμα, εργαζόμενοι που απασχολούνταν στη Βόρεια Ελλάδα, όπου η τουριστική σεζόν διαρκεί λιγότερους μήνες απ' ό,τι στα μεγάλα νησιά, επιδοτούνται από το κράτος από τον Οκτώβριο έως τον Δεκέμβριο και μένουν χωρίς εισόδημα μέχρι τον Μάιο του επόμενου έτους, που θα ξαναπάνε για δουλειά. Το ίδιο συμβαίνει και με τους εργαζομένους της Νότιας Ελλάδας, με ένα μήνα διαφορά (απολύονται Οκτώβριο και επιδοτούνται έως Ιανουάριο).

Κάθε χρόνο βγαίνουν συνεχώς νέοι επαγγελματίες από τα δημόσια και τα

ιδιωτικά ΙΕΚ που υπάρχουν. Δυστυχώς, όμως, οι εργαζόμενοι αντιλαμβάνονται με τον χειρότερο τρόπο, στην πράξη, την αναντιστοιχία αυτών που μαθαίνουν στις σχολές με αυτά που συμβαίνουν στην πραγματικότητα. Υπάρχουν, επίσης, προγράμματα μετεκπαίδευσης για εργαζομένους που δεν έχουν σπουδάσει. Όμως, το ίδιο το υπουργείο Τουρισμού, σύμφωνα με τον κ. Χότζογλου, υπονομεύει αυτά τα προγράμματα, καθώς τα μαθήματα αντί να ξεκινούν τον Οκτώβριο και να ολοκληρώνονται πριν από την έναρξη της τουριστικής σεζόν, ξεκινούν τα δύο τελευταία χρόνια τέλος Φεβρουαρίου, με αποτέλεσμα οι συμμετέχοντες να τα εγκαταλείπουν πρόωρα προκειμένου να εργαστούν.

Τζίρος 3,1 δισ. στα τυχερά παιχνίδια τον Ιανουάριο

Με ρυθμούς της τάξης του 35% αυξάνεται σε σχέση με πέρυσι ο κύκλος εργασιών στις αγορές τυχερών παιχνιδιών. Ο συνολικός κύκλος εργασιών (Total Gaming Revenue: TGR) διαμορφώθηκε στα 3,126 δισεκατομμύρια έναντι 2,3 δισεκατομμυρίων ευρώ τον αντίστοιχο μήνα του 2022.

Στα επιμέρους μεγέθη, ο διαδικτυακός τζόγος πραγματοποίησε τζίρο (TGR) 2,336 δισ. έναντι 1,717 δισ. Ο δε κύκλος εργασιών των καζίνο ενισχύθηκε στα 165,9 εκατ. από 101,4 εκατ. πέρυσι τον Ιανουάριο. Τα στοιχεία για τον Ιανουάριο που δημοσίευσε η Επιτροπή Ελέγχου και Εποπτείας Παιγνίων (ΕΕΕΠ) είναι ενδεικτικά της δυναμικής με την οποία ξεκίνησε το 2023. Αν και δεν υπάρχει

Σε σύγκριση με τον Ιανουάριο 2022 η αύξηση των πονταρισμάτων φθάνει το 35%.

απόλυτη συγκρισιμότητα των στοιχείων του φετινού Ιανουαρίου με τον περσινό, επειδή για ένα διάστημα στις αρχές του 2022 εξακολουθούσαν να εφαρμόζονται περιοριστικά μέτρα λόγω της πανδημίας, η ΕΕΕΠ χαρακτηρίζει «επαισιώδη» τη συγκεκριμένη απόκλιση» αφού, όπως εξηγεί, «τα βασικά συνολικά μεγέθη του 2022» προσέγγισαν κατά πολύ εκείνα του 2019. Ο κύκλος εργασιών ή TGR αποτελεί το συνολικό ποσό που στοικ-

ματίζουν οι παίκτες. Εάν από αυτό αφαιρεθούν τα κέρδη των παικτών, προκύπτουν τα ακαθάριστα έσοδα τυχερών παιχνιδιών (Gross Gaming Revenue: GGR), μέγεθος που ονομάζεται επίσης απόδοση παιχνιδιού. Πρόκειται για μία βασική μέτρηση που χρησιμοποιείται από τις εταιρείες της βιομηχανίας των τυχερών παιχνιδιών και στοιχημάτων. Αυτά τα ακαθάριστα έσοδα από τυχερά παιχνίδια ισοδυναμούν με τις «πωλήσεις» και όχι με «κέρδος» ή «κέρδη».

Ετσι τον Ιανουάριο μπήκαν στοιχήματα αξίας 3,126 δισ. (TGR) και μετά την αφαίρεση των κερδών των παικτών τα ακαθάριστα έσοδα των παροχών τυχερών παιχνιδιών (GGR) διαμορφώθηκαν στα 235,867 εκατ. από 200,5 εκατ. τον

αντίστοιχο μήνα του 2022.

Πρόκειται για αύξηση της τάξης του 18%. Ωστόσο ο συνολικός κύκλος εργασιών στις διαδικτυακές εταιρείες ενισχύθηκε κατά 36% και τα ακαθάριστα έσοδά τους κατά 14%. Εφόσον μέρος αυτής της δυναμικής συνεχιστεί και κατά τους επόμενους μήνες, τότε τα φετινά μεγέθη θα ξεπεράσουν εκείνα του 2022 όταν και ο συνολικός κύκλος εργασιών (TGR) των τυχερών παιγνίων, σύμφωνα με τα στοιχεία της Επιτροπής Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων έφτασε τα 29,2 δισ. ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί σε περίπου 15% του ΑΕΠ. Όσον αφορά τα έσοδα του Δημοσίου πέρυσι διαμορφώθηκαν στα 743,1 εκατ. ευρώ.

ΗΛΙΑΣ Γ. ΜΠΕΛΛΟΣ

Οι όροι για τα «Φωτοβολταϊκά στη Στέγη»

Ανοίγει τον Απρίλιο η πλατφόρμα για τις αιτήσεις, ποιοι και πόσο επιδοτούνται, τα κριτήρια και η εξοικονόμηση

Της ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ

Επειτα από μια μακρά διαδικασία ράβε - ξήλωνε και με στόχο να ανοίξει η ηλεκτρονική πλατφόρμα για την υποβολή των αιτήσεων μέσα στον Απρίλιο, το υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας οριστικοποίησε και προδημοσίευσε τον οδηγό του προγράμματος «Φωτοβολταϊκά στη Στέγη», που ανακοίνωσε για πρώτη φορά στη ΔΕΘ ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης.

Από τα συνολικά 700 εκατ. ευρώ που είχαν ανακοινώσει οι συναρμόδιοι υπουργοί τον Οκτώβριο σε συνέχεια της πρωθυπουργικής εξαγγελίας, τα διαθέσιμα κονδύλια περιορίζονται στα 200 εκατ., με δικαιούχους νοικοκυριά και αγρότες. Στον συνολικό προϋπολογισμό ενσωματώνεται ένα αυτόνομο κονδύλι της τάξης των 35 εκατ. ευρώ

Τα διαθέσιμα κονδύλια περιορίζονται από τα 700 εκατ. στα 200 εκατ., με δικαιούχους νοικοκυριά και αγρότες.

για τα ευάλωτα νοικοκυριά, ενώ προβλέπεται ειδικό bonus 10% για άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ), μονογονεϊκές και πολύτεκνες οικογένειες.

Η ενίσχυση

Στα 50 εκατ. ευρώ ανέρχεται το κονδύλι για τους αγρότες, ενώ για τα οικιακά νοικοκυριά επιμερίζεται στα 85 εκατ. ευρώ για ατομικό εισόδημα έως 20.000 χιλιάδες ευρώ και οικογενειακό έως 40.000 ευρώ, και στα 50 εκατ. ευρώ για ατομικό εισόδημα άνω των 20.000 ευρώ και οικογενειακό άνω των 40.000 ευρώ.

Η επιδότηση για νοικοκυριά αφορά υποχρεωτικά σύστημα φωτοβολταϊκού με μπαταρία, ενώ για τους αγρότες μπορεί να επιδοτηθεί και φωτοβολταϊκό χωρίς μπαταρία. Η επιδότηση φθάνει

ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ					
Ποσοστό επιχορήγησης			σταθμού		μπαταρίας
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ		Ισχύς ≤ 5 kWp	5 kWp < Ισχύς ≤ 10,8 kWp	Χωρητικότητα ≤ 5 kWh	5 kWh < Χωρητικότητα ≤10,8 kWh
A	Οικιακές εγκαταστάσεις (ευάλωτα νοικοκυριά)	65%	60%	100%	100%
B	Οικιακές εγκαταστάσεις (ατομικό εισόδημα <= 20.000€ ή οικογ. εισόδημα <= 40.000€)	35%	25%	100%	100%
Γ	Οικιακές εγκαταστάσεις (ατομικό εισόδημα > 20.000€ ή οικογ. εισόδημα > 40.000€)	30%	20%	90%	90%
Δ	Αγρότες	40%	40%	90%	90%

έως και 75% για τα νοικοκυριά και 60% για τους αγρότες.

Στην περίπτωση της μπαταρίας, η επιδότηση ξεκινάει από 90% και φθάνει στο 100%. Για τα ευάλωτα νοικοκυριά και την πρώτη εισοδηματική κατηγορία η επιδότηση της μπαταρίας είναι 100%, ενώ για την τρίτη εισοδηματική κατηγορία και τους αγρότες είναι 90%. Η συνολική επιδότηση του συστήματος φωτοβολταϊκού με μπαταρία μπορεί

να φθάσει έως και 16.000 ευρώ για νοικοκυριά και 10.000 ευρώ για αγρότες.

Η μέγιστη εγκατεστημένη ισχύς του φωτοβολταϊκού σταθμού προς επιδότηση ορίζεται στα 10,8 kW. Αντίστοιχα, ως προς την μπαταρία η μέγιστη επιδότηση ορίζεται στα 10,8 kWh. Η μπαταρία θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να αποδοσει για τουλάχιστον μία ώρα την ισχύ του σταθμού ΑΠΕ.

Στην πράξη αυτό σημαίνει πως αν

κάνεις επιλέξει σταθμό 10,8 kW, τότε αναγκαστικά η μπαταρία θα πρέπει να έχει χωρητικότητα 10,8 κιλοβατώρες. Από την άλλη πλευρά, στην περίπτωση ενός μικρότερου οικιακού φωτοβολταϊκού, για παράδειγμα ισχύος παραγωγής 3 kW, ένα νοικοκυριό θα πρέπει να επιλέξει υποχρεωτικά μπαταρία χωρητικότητας 3 κιλοβατωρών, χωρίς όμως να ξεπερνάει τις 10,8 κιλοβατώρες. Στην περίπτωση των αγροτών επι-

δοτείται κατά 90% η μπαταρία (ανεξαρτήτως χωρητικότητας) και κατά 40% το φωτοβολταϊκό (ανεξαρτήτως ισχύος).

Η υποβολή των αιτήσεων θα γίνεται γρήγορα, χωρίς ταλαιπωρία και περίπλοκη γραφειοκρατία, μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του ΔΕΔΔΗΕ και της χρήσης των κωδικών Taxisnet.

Βασική προϋπόθεση για την υποβολή αίτησης είναι ο αιτών να έχει συ-

νάψει ήδη σύμβαση σύνδεσης με τον ΔΕΔΔΗΕ, αλλά να μην έχει συνδεθεί ο φωτοβολταϊκός σταθμός. Κάθε φυσικό πρόσωπο μπορεί να υποβάλει μόνο μία αίτηση, για μία και μόνο κατοικία – κύρια ή δευτερεύουσα– η οποία διαθέτει ενεργή οικιακή παροχή ηλεκτρικού ρεύματος. Οι αγρότες μπορούν να υποβάλουν μία αίτηση για την κατοικία τους και μόνο μία αίτηση που αφορά την παροχή ρεύματος αγροτικής χρήσης.

Ο φωτοβολταϊκός σταθμός μπορεί να τοποθετηθεί στη στέγη ή στο δώμα κτιρίου (στα οποία συμπεριλαμβάνονται και στέγαστρα, βεράντες, προσόψεις, σκιάστρα και πέργκολες), σε βοηθητικούς χώρους του κτιρίου ή της αγροτικής έκτασης (π.χ. αποθήκες και χώροι στάθμευσης) ή στο έδαφος.

Η βασική προϋπόθεση

Μοναδικό κριτήριο υπαγωγής αποτελεί η χρονική προτεραιότητα, μέχρι εξαντλήσεως του διαθέσιμου ποσού για τη χρηματοδότηση των επιδοτήσεων. Οι δικαιούχοι του προγράμματος, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ΥΠΠΕΝ, θα μπορέσουν να δουν εξοικονόμηση στους λογαριασμούς του ηλεκτρικού ρεύματος που αγγίζει τις 3.000 ευρώ ετησίως. Η προδημοσίευση θα παραμείνει αναρτημένη έως και σήμερα Τετάρτη 29 Μαρτίου 2023.

«Με το νέο πρόγραμμα “Φωτοβολταϊκά στη Στέγη” χιλιάδες νοικοκυριά και αγρότες θα μπορούν να γίνουν ενεργειακά αυτόνομοι, παράγοντας και αποθηκεύοντας τη δική τους πράσινη ενέργεια. Με αυτόν τον τρόπο θα μειώσουν τους λογαριασμούς ρεύματος και θα περιορίσουν τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου», δήλωσε ο υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Κώστας Σκρέκας. Ειδικά για τους αγρότες ο υπουργός τόνισε ότι η κυβέρνηση στηρίζει στην πράξη την ελληνική περιφέρεια, την ανταγωνιστικότητα του πρωτογενούς τομέα, ώστε οι αγρότες μας να παραμείνουν στις καλλιέργειες και στα χωράφια τους, με όρους ανάπτυξης.

Σφίγγει ο κλοιός για πειρατές του streaming

Στη μάχη νέες τεχνολογίες – Τι αναφέρουν στην «Κ» στελέχη φορέων κατά του παράνομου οπτικοακουστικού περιεχομένου

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ

Δύσκολα κάποιος δεν θα εντόπιζε στον περίγυρό του άτομο που να μη διαθέτει πρόσβαση σε παράνομο οπτικοακουστικό περιεχόμενο. Στην Ελλάδα ξεπερνούν τους 900.000 οι συνδρομητές που έχουν παράνομα πρόσβαση στο υλικό των πλατφορμών συνδρομητικής τηλεόρασης, τη στιγμή που οι νόμιμοι χρήστες αγγίζουν το 1,2 εκατ. Περίπου δηλαδή τέσσερις στους δέκα χρήστες διαθέτουν παράνομη συνδρομή με μέσο μηνιαίο κόστος 15 ευρώ, ενώ τα ετήσια έσοδα των πειρατών ξεπερνούν τα 160 εκατ. ευρώ.

Λόγω της δραστηριότητας αυτής, σύμφωνα με παράγοντες της αγοράς, το Δημόσιο κάνει ετησίως περίπου 35 εκατ. ευρώ, η βιωσιμότητα της συνδρομητικής τηλεόρασης λόγω και της επαναφοράς της φορολόγησης των ελληνικών παρόχων περιεχομένου (over-the-top) απειλείται, ενώ υπολογίζεται ότι, πανευρωπαϊκά, χάνονται 18.000 θέσεις εργασίας στον οπτικοακουστικό τομέα. Τίθενται όμως σε κίνδυνο και οι καταναλωτές αυτού του είδους του περιεχομένου. Κι αυτό διότι, κατά πληροφορίες, σε πολλές περιπτώσεις, όπως στο κύκλωμα της Πάτρας που εξάρθρωσε η Αστυνομία τον Δεκέμβριο του 2022, οι δράστες πωλούν τα προσωπικά στοιχεία των χρηστών σε άλλες εγκλη-

Η ανάγκη παρακολούθησης, εντοπισμού και αντιμετώπισης των καινούργιων μεθόδων πειρατείας είναι διαρκής.

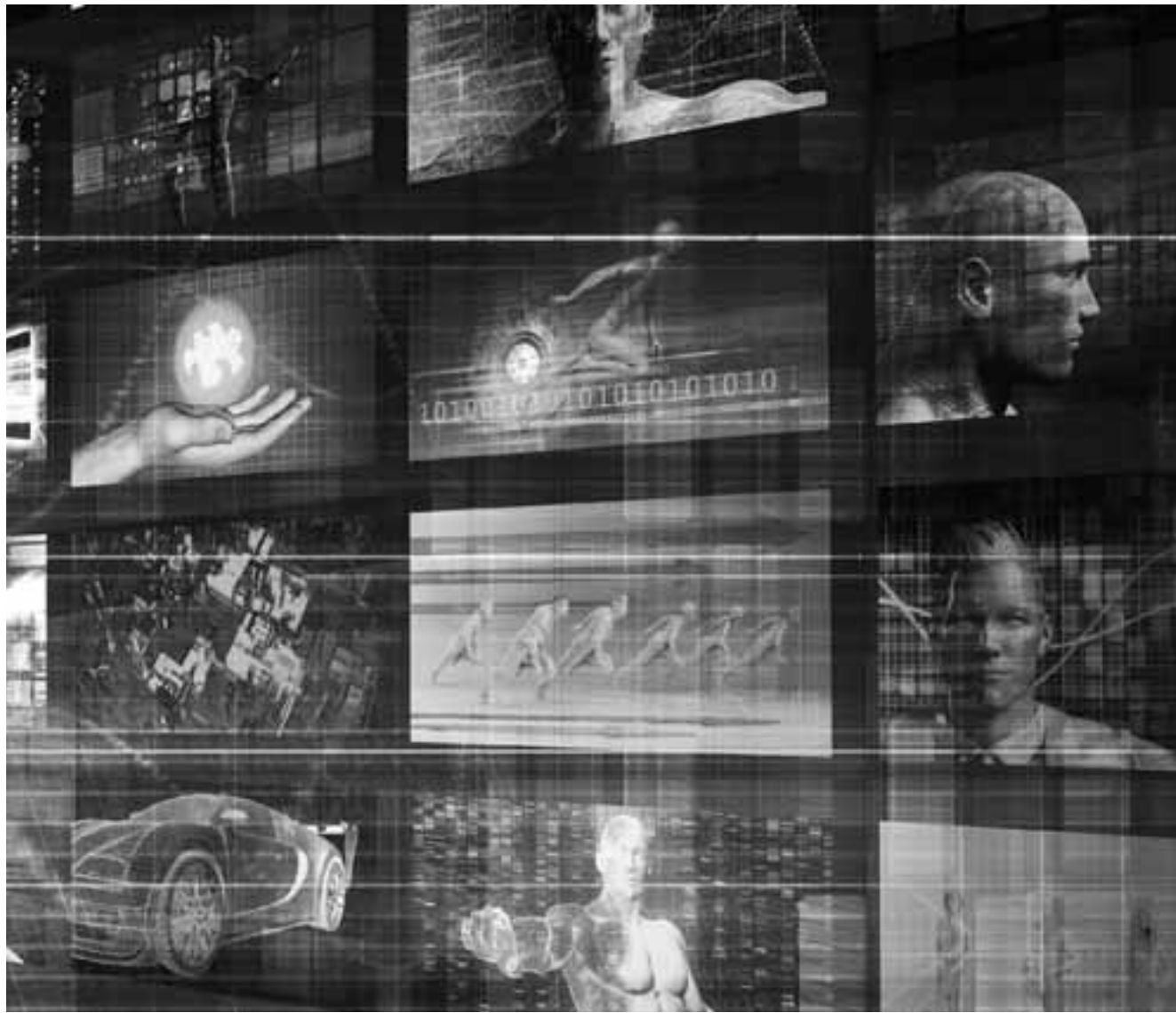
ματικές ομάδες. Δεν είναι τυχαίο που οι διωκτικές αρχές αντιμετωπίζουν ως συγκοινωνούν δοχείο με το οργανωμένο έγκλημα της μαστροπείας και στελέχη των ελληνικών τηλεπικοινωνιακών εταιρειών που επενδύουν στη δημιουργία οπτικοακουστικού περιεχομένου (Audiovisual Anti-Piracy Alliance -

AAPA). Με τις επιχειρήσεις των ελληνικών αρχών για την εξάρθρωση των πειρατών του streaming να συνεχίζονται, η AAPA, που έχει στενή συνεργασία με την ευρωπαϊκή αστυνομική υπηρεσία (Europol) και τον οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη συνεργασία στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης (Eurojust), ζητεί τη λήψη αυστηρότερων μέτρων.

«Ο οπτικοακουστικός κλάδος δαπανά υψηλούς πόρους για την αντιμετώπιση της πειρατείας. Κι έχει σημειώσει –συνχά σε συνδυασμό με την επιβολή του νόμου– διαχρονικά πολλές επιτυχίες στην πάταξη της παράνομης διανομής περιεχομένου, αλλά και παλαιότερων μορφών πειρατείας, όπως ο διαμοιρασμός καρτών (σ.σ.: πολυάριθμοι χρήστες αποκτούσαν πρόσβαση στο περιεχόμενο, κάνοντας χρήση μιας μόνο συνδρομής), που έχουν σχεδόν εξαλειφθεί σε πολλά μέρη του κόσμου. Ωστόσο, ενώ ο κλάδος συνεχίζει να αναπτύσσει νέες τεχνολογίες και τεχνικές για την ανάλυση της παράνομης αυτής δραστηριότητας, οι πειρατές είναι επιδέξιοι και ανακαλύπτουν νέους τρόπους. Γι' αυτό η ανάγκη παρακολούθησης, εντοπισμού και αντιμετώπισης των καινούργιων μεθόδων πειρατείας είναι διαρκής» αναφέρει στην «Κ» η εκτελεστική αντιπρόεδρος της AAPA Σίλα Κάσελς.

Σύμφωνα με μελέτη του Πανεπιστημίου Μπόρνμουθ για λογαριασμό της AAPA, ο αριθμός των παράνομων χρηστών συνδρομητικής τηλεόρασης στην Ευρώπη και το Ηνωμένο Βασίλειο αυξήθηκε κατά σχεδόν 25% μεταξύ 2018 και 2021. Τα έσοδα όσων αναπτύσσουν αυτή τη δραστηριότητα αυξήθηκαν κατά 12,6% σε άνω του 1 δισ. ευρώ, ενώ 17,1 εκατ. Ευρωπαίοι –όσο σχεδόν ο πληθυσμός των Κάτω Χωρών– είχαν πρόσβαση σε παράνομες υπηρεσίες IPTV το 2021. Ποσοστό 12% των χρηστών ανήκει στην ηλικιακή κατηγορία 16-24 ετών, ενώ οι πάροχοι οπτικοακουστικού περιεχομένου έχασαν το 2021 3,2 δισ. ευρώ, σύμφωνα με τη μελέτη του Μπόρνμουθ. Γιατί η πειρατεία ανθεί;

«Δεν υπάρχει μια ενιαία –ή απλή– απάντηση στο ερώτημα. Για παράδειγμα, το Πανεπιστήμιο του Μπόρνμουθ εντόπισε ότι ο διαφοροποιημένος βαθμός διείσδυσης της ευρυζωνικότητας αντανακλά στο επίπεδο της πειρατείας. Όσο αυξάνονται η χωρητικότητα και η ταχύτητα του Ιντερνετ σε διάφορες

Σε κίνδυνο τίθενται και οι καταναλωτές πειρατικού περιεχομένου. Σε πολλές περιπτώσεις, όπως στο κύκλωμα της Πάτρας που εξάρθρωσε η Αστυνομία τον Δεκέμβριο του 2022, οι δράστες πωλούν τα προσωπικά στοιχεία των χρηστών σε άλλες εγκληματικές ομάδες.

χώρες, τόσο –χωρίς να προκαλεί έκπληξη– ενισχύεται η πειρατεία σε αυτές. Λάβετε υπόψη πως τα εμπόδια για την ανάπτυξη μιας πειρατικής δραστηριότητας δεν είναι ιδιαίτερα μεγάλα. Οι πειρατές γνωρίζουν, επίσης, ότι ο κίνδυνος εντοπισμού τους είναι χαμηλός. Ακόμη κι αν η δραστηριότητά τους παταχθεί μπορούν να επανέλθουν αρκετά γρήγορα, χρησιμοποιώντας, για παράδειγμα, μια διαφορετική διεύθυνση IP ή και να μετακομίσουν τους σέρβερ σε άλλη χώρα.

Σε αυτό συμβάλλει και η έλλειψη γνώσης για την ταυτότητα των πελατών τους από την πλευρά των παρόχων φιλοξενίας.

Τα κενά στη νομοθεσία

Για την αποτελεσματική καταπολέμηση της πειρατείας, η εκτελεστική αντιπρόεδρος της AAPA, Σίλα Κάσελς, αναφέρει ότι δεν αρκεί μόνον ο δυναμικός αποκλεισμός των πειρατικών ιστοσελίδων. «Υπάρχουν ακόμη κενά στη νομοθεσία που θα πρέπει να καλυφθούν άμεσα».

Για παράδειγμα, ο πρόσφατος ευρωπαϊκός κανονισμός για τις ψηφιακές υπηρεσίες δεν απαιτεί οι πάροχοι φιλοξενίας να γνωρίζουν τα στοιχεία των πελατών τους, κάτι που ισχύει

μόνο για πλατφόρμες με περισσότερους από 45 εκατομμύρια χρήστες. Επίσης, οι κανονισμοί δεν εφαρμόζονται σε μη ευρωπαϊκές χώρες. Απαιτείται, όπως προσθέτει, να υπάρξει αυστηρό νομοθετικό πλαίσιο, ώστε οι ενδιαμέσιοι, όπως οι πάροχοι υπηρεσιών Διαδικτύου, να διακόπτουν άμεσα τη live μετάδοση των αθλητικών αγώνων σε συνέχεια αιτημάτων των εταιρειών που μεταδίδουν το περιεχόμενο. Από την πλευρά της, η αναπληρώτρια διευθύντρια του Όργα-

νισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας Μαρία-Δάφνη Παπαδοπούλου, σημειώνει πως η Ελλάδα συγκαταλέγεται στα ελάχιστα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν αξιοποιήσει πλήρως τα υφιστάμενα ενωσιακά νομοθετικά εργαλεία. Έχει δε θεθεί εκτός του «Λίστας 301» που καταρτίζεται από τις ΗΠΑ (εκτός δηλαδή των χωρών που τίθενται υπό καθεστώς παρακολούθησης από άποψη σεβασμού δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας).

900.000
οι συνδρομητές που έχουν παράνομα πρόσβαση στο υλικό των πλατφορμών συνδρομητικής τηλεόρασης.
1,2 εκατ.
οι νόμιμοι χρήστες.
15
ευρώ το μέσο μηνιαίο κόστος για μια παράνομη συνδρομή.
160 εκατ.
ευρώ και πλέον τα ετήσια έσοδα των πειρατών.
18.000
θέσεις εργασίας στον οπτικοακουστικό τομέα χάνονται ετησίως σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Πιέσεις στο Χρηματιστήριο έφερε η ανακοίνωση των εκλογών

Ο Γενικός Δείκτης υποχώρησε 1,19% και διαμορφώθηκε στις 1.023,44 μονάδες

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΛΑΗ**

Πιέσεις αλλά και μεταβλητότητα προκάλεσε στο Χρηματιστήριο Αθηνών η ανακοίνωση της ημερομηνίας των εκλογών, χωρίς ωστόσο ο τζίρος να κινηθεί σε υψηλά επίπεδα, γεγονός που υποδηλώνει την ανακατάταξη κάποιων χαρτοφυλακίων ενόψει της προεκλογικής περιόδου και όχι κάποια έντονη φυγή επενδυτών. Η ρηκότητα της ελληνικής αγοράς σημαίνει πως λίγες κινήσεις μπορεί να επηρεάσουν τη συνολική εικόνα, οπότε η απόφαση κάποιων επενδυτών να ρευστοποιήσουν τις θέσεις τους και να τηρήσουν στάση αναμονής ενόψει των πολιτικών εξελίξεων ήταν ικανή να στείλει τον Γενικό Δείκτη σε απώλειες άνω του 1%.

Εγκώριοι αναλυτές εκτιμούν πως το επόμενο διάστημα είναι πιθανή η συσ-

Σύμφωνα και με τους οίκους αξιολόγησης, το πιθανότερο σενάριο για την Ελλάδα είναι η συνέχιση των μεταρρυθμίσεων.

σώρευση του Γενικού Δείκτη, με τους επενδυτές να παρακολουθούν στενά πλέον τις δημοσκοπήσεις και να αξιολογούν το πώς θα μπορούσε να διαμορφωθεί το νέο πολιτικό τοπίο στη χώρα. Το σημαντικό είναι πως, σύμφωνα και με τους οίκους αξιολόγησης, το πιθανότερο σενάριο για την Ελλάδα είναι η συνέχιση των μεταρρυθμίσεων, καθώς όλοι αναγνωρίζουν τα οφέλη του Ταμείου Ανάκαμψης και της ανάπτυξης της επενδυτικής βαθμίδας.

Στα στατιστικά της συνεδρίασης, ο Γενικός Δείκτης έκλεισε με πτώση 1,19% στις 1.023,44 μονάδες, ενώ ο τζίρος διαμορφώθηκε στα 72,3 εκατ. ευρώ. Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης έκλεισε

Ο χαμηλός τζίρος της χθεσινής συνεδρίασης υποδηλώνει την ανακατάταξη κάποιων χαρτοφυλακίων ενόψει των εκλογών της 21ης Μαΐου και όχι κάποια έντονη φυγή επενδυτών, εκτιμούν χρηματιστηριακοί αναλυτές.

με απώλειες 1,08% στις 2.476,09 μονάδες, ενώ στο -1,44% και στις 1.502,89 μονάδες έκλεισε ο δείκτης μεσαίας κεφαλαιοποίησης.

Ο τραπεζικός δείκτης υποχώρησε κατά 1,43% στις 744,5 μονάδες, με την Alpha Bank να καταγράφει απώλειες 3,3%, την Τράπεζα Πειραιώς να ακολουθεί με πτώση 2,56% και την Εθνική στο -1,13%, ενώ κέρδη 0,29% σημείωσε η Eurobank. Στα μη τραπεζικά blue chips, μόνο οι Σαράντης (+1,99%), ΤΕΡΝΑ Ενεργειακή (+1,63%) και ΟΠΑΠ (+0,54%) κινήθηκαν θετικά, ενώ με απώλειες άνω του 2% έκλεισαν οι Βιοχάλκο, ΔΕΗ, Ελλάκτωρ και Autohellas και με πτώση άνω του 1% οι Aegean, ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ, Coca-Cola, ΕΥΔΑΠ,

Motor Oil, ΟΤΕ και ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ. Το ελληνικό Χρηματιστήριο αναπόφευκτα επηρεάζεται από το διεθνές σκηνικό τραπεζικών αναταράξεων, με τον Γενικό Δείκτη να έχει πετύχει ήδη μια αξιοσημείωτη νίκη στην αναμέτρησή του με τις 1.000 μονάδες, όπως σχολιάζει ο Δι-μήτρης Τζάνας, σύμβουλος Διοίκησης της Κύκλος ΑΧΕΠΠΕΥ. Ο τραπεζικός κλάδος έχει ωστόσο τις προϋποθέσεις να αναδείξει τις ιδιαιτερότητές του όταν ξεκινήσει η δημοσιοποίηση των μεγεθών του για το πρώτο τρίμηνο προς το τέλος Μαΐου, οπότε θα διαφανεί η χρηματοοικονομική υγεία του αλλά και η βελτιωμένη κερδοφορία του.

Την ίδια ώρα, ο στόχος της φετινής

ανάπτυξης αναπροσαρμόζεται από το υπουργείο Οικονομικών στο +2,3%, με το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών να βελτιώνεται θεματικά στο ξεκίνημα του έτους και τις ταξιδιωτικές εισπράξεις να προσιωνίζονται επιδοση-ρεκόρ για το 2023, όπως προσθέτει. Ωστόσο, Goldman Sachs και JPMorgan διατηρούν στάση αναμονής τόσο για τις μετοχές όσο και για τα ομόλογα μέχρις ότου συντελεστεί η απόκτηση της επενδυτικής βαθμίδας για την ελληνική οικονομία, που θα γίνει μετά την ολοκλήρωση της εκλογικής διαδικασίας που ξεκινάει στις 21 Μαΐου, με τα βλέμματα να στρέφονται καθημερινά στις δημοσκοπήσεις που θα δημοσιεύονται.

Μικρή άνοδο κατέγραψαν οι ευρωπαϊκές αγορές

Ανοδικά κινήθηκαν οι δείκτες των ευρωπαϊκών χρηματιστηρίων χθες, συνεχίζοντας την πορεία η οποία ξεκίνησε τη Δευτέρα, αν και ειδικά ο πανευρωπαϊκός δείκτης STOXX 600 εμφάνισε οριακή μεταβολή με πτώση 0,06%, παρότι νωρίτερα είχε ενισχυθεί έως και 0,8%. Το επενδυτικό κοινό διερωτάτο ποια κατεύθυνση να πάρει.

Το κλίμα διαμορφώθηκε από τις ανησυχίες για ενδεχόμενη σοβαρότερη κρίση στο χρηματοπιστωτικό σύστημα και εξ αφορμής της διάλυσης της ελβετικής τράπεζας Credit Suisse, καθώς και δύο αμερικανικών μεσάιου μεγέθους τραπεζικών ομίλων. Στο Λονδίνο ο FTSE 100 ολοκλήρωσε τη συνεδρίαση με άνοδο 0,17%, με 0,09% ο DAX στη Φρανκφούρτη, με 0,14% ο CAC 40 στο Παρίσι, με 0,47% ο FTSE MIB στο Μιλάνο και με 0,43% ο IBEX στη Μαδρίτη. Ο εποπτικός φορέας της ΕΚΤ ανησυχεί μήπως η πρόσφατη κίνηση με μαζικές πωλήσεις μετοχών της γερμανικής Deutsche Bank την περασμένη εβδομάδα αποδεικνύει πως είναι αναστατωμένοι οι επενδυτές και μπορεί να φοβηθούν από συναλλαγές στην αγορά των CDS (συμβάσεις ανταλλαγής κινδύνου αθέτησης).

Υπενθυμίζεται ότι η τιμή της μετοχής της προαναφερθείσας τράπεζας υποχώρησε σχεδόν 2% χθες, ενώ την περασμένη εβδομάδα οι απώλειές της ήταν δραστικότερες, της τάξεως σχεδόν του 9%, διότι το κόστος ασφάλισης κρέους έναντι κινδύνου αθέτησης εξοφλήσας του εκτινάχθηκε στα υψηλότερα επίπεδα 4 ετών. «Σήμερα το ερώτημα είναι πώς οι νέοι φόβοι για ύφεση θα μεταφραστούν σε έτι εντονότερο προβληματισμό για την υγεία του τραπεζικού τομέα από προηγούμενως», τόνισε ο Κρίς Μποσάμ, διευθυντής αναλυτικής αγοράς στην IG Group. Κι ενώ ο κλαδικός δείκτης των τραπεζών της Ευρώπης χθες είχε ανοδικό κλείσιμο κατά 0,7%, νωρίτερα είχε ανέλθει περισσότερο. Συνολικά

Η μετοχή της ελβετικής UBS σημείωσε χθες άνοδο 1,7%.

Οριακή μεταβολή με πτώση 0,06% σημείωσε ο πανευρωπαϊκός δείκτης STOXX 600.

μιλώντας για τον μήνα Μάρτιο, φαίνεται πως θα είναι και ο χειρότερος για τις τράπεζες από τον Μάρτιο του 2020, οπότε και ξεσπασε η πανδημία.

Η μετοχή της ελβετικής UBS, η οποία με κρατική αρωγή απέκτησε τη χειμαζόμενη Credit Suisse, σημείωσε χθες άνοδο 1,7%. Θετικά λειτουργήσαν σχόλια του επικεφαλής της πρώτης, Ραλφ Χάμερς, βάσει των οποίων η τράπεζα θεωρεί την εξαγορά της CS ως ευκαιρία ανάπτυξης των δραστηριοτήτων της. Τέλος, ο πανευρωπαϊκός STOXX 600 αναμένεται να ολοκληρώσει το τρίμηνο Ιανουαρίου - Μαρτίου με κέρδη σχεδόν 5% λόγω ενδείξεων για αντοχή της οικονομίας παρά τα συνεχή σοκ και των προσδοκιών πως οι μεγάλες κεντρικές τράπεζες πλέον τείνουν να ολοκληρώσουν τον κύκλο νομισματικής σύσφιγξης.

REUTERS, BLOOMBERG

(Τιμή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη				(Σε δολάρια)			
Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	Μετ.		WALT DISNEY CO	38.0505	0.0013	
3M COMPANY	101.9	0.404		WELLS FARGO &	95.0201	-0.6274	
ALCOA CORP	40.36	0.5982		WALMART INC	37.19	-0.7473	
ALTRIA GROUP	44.435	0.3274			143.85	-0.222	
AMAZON COM	96.94	-1.122		London/Λονδίνο			
AMER EXPRESS C	159.11	-2.4583		Εταιρείες	Χθες	Μετ.	
AMER INTL GROU	47.48	0.0421		ANGLO AMERICAN	2576	1.122	
AMGEN	238	0.5237		A.B.FOOD	1952	0.026	
APPLE INC	156.9101	-0.8655		ADMIRAL GRP	2015.82793	-1.458	
BANK OF AMERIC	28.2326	-0.9035		ASHTAD GRP	4834.7161	-0.146	
BAXTER INTL IN	39.88	-0.4742		ANTOFAGASTA	1526.75	0.921	
BOEING CO	204.88	2.1489		AVIVA	415.14339	0.242	
BRISTOL MYERS	68.12	0.0375		ASTRAZENECA	11154	-1.049	
CAMPBELL SOUP	54.76	0.128		BABCOCK INTL	302	1.335	
CATERPILLAR IN	219.585	0.7271		BAE SYS.	988	0.673	
THE CIGNA GP O	256.54	-2.0017		BARCLAYS	139.57177	0.131	
CHEVRON	159.41	1.1164		BRAMERJOB.	2876	-0.156	
CISCO SYSTEMS	50.395	-0.2869		BARRATT DEVEL.	446.12903	-0.223	
CITIGROUP	45.0201	0.5362		BERKELEY GRHL	4082	0.369	
CERVECEIAS	15.25	1.8704		BR.LAND	368.96634	-0.629	
COCA-COLA CO	61.5	0.2445		BUNZL	3024.5943	-0.431	
COLGATE PALMOL	74.6	0.6069		BP	506.2958	2.297	
DANAOS CORP	52.845	-1.2612		BURBERRY GRP	2397.07012	1.049	
DIANA SHIPPING	3.9101	-1.0101		BT GROUP	140.03523	0.468	
DOW INC	52.9238	1.7765		COCACOLA HBC A	2205.57665	-0.997	
DUPONT DE NMOU	69.63	1.0009		CARNIVAL	646.8811	1.839	
ENTERGY CP	105.095	0.5598		CENTRICA	102.08173	-1.355	
EXXON MOBIL	107.27	1.3894		COMPASS GROUP	2005.22857	-0.299	
FEDEX CORP	220.59	0.3503		CAPITA GROUP	37.34	-1.737	
FORD MOTOR CO	11.59	0.6076		CRH	3947.5	0.726	
INTL BUS MACHI	129.19	-0.0928		DCC	4394.26271	1.128	
GENERAL DYNAMI	225.53	0.2222		DIAGEO	3546.5	-0.893	
GENERAL ELEC C	93.0066	-0.3252		DIRECT LINE	135.1	-4.255	
GOLDM SACHS GR	318.4	-0.0408		EXPERIAN	2590	-1.155	
HALLIBURTON CO	31.34	2.4853		EASVJET	477.66876	0.253	
HARTFORD FINL	66.81	0.0449		FRESNILLO	717.49381	-0.333	
HP INC	27.52	-1.3266		GLENORE	457.48838	2.069	
HOME DEPOT INC	280.62	-0.2311		GSK	1421.4278	-0.183	
INTEL CORP	29.115	-0.2228		HIKMA	1631.43103	-1.598	
JOHNSON JOHNSO	152.25	-0.6849		HAMMERSON	21.24467	-1.382	
JPMORGAN CHASE	128.78	0.2257		HARGREAVES LS	793.65838	-2.613	
LAZAR	32.67	-1.2693		HSBC HLDGS.UK	547.95189	0	
MCDONALD'S COR	275.55	0.6245		INTL CONSOL AI	139.94729	2.186	
MERCK & CO	105.73	-1.1222		INTERCON. HOTE	5148.6667	-0.194	
MICROSOFT CP	273.88	-0.9046		3I GRP	1622.5	0.093	
3M COMPANY	101.9	0.404		IMBRRANDS	1897.8672	-0.184	
MORGAN STANLEY	84.63	-0.0118		INTERTEK GROUP	3941	-0.63	
NIKE INC CL B	117.61	-0.1698		ITV	79.64	-0.846	
NORFOLK SOUTHE	203.52	0.2907		JOHNSON MATTHE	1952	-0.155	
PFIZER INC	39.945	-0.6837		KINGFISHER	250.39991	-1.567	
PROCTER & GAMB	146.37	0.2878		LAND SECS.	575.88471	0.243	
ROCKWELL AUTOM	278.995	0.2137		LEGAL&GEN.	229.52127	0.087	
SCHLUMBERGER L	47.79	2.1809		LLOYDS GRP	46.33408	0.173	
SOUTHERN	68.2	-0.0586		MARKS & SP.	115	2.386	
STEALTHIAS	2.71	-0.3676		MONDI	1303.79932	1.12	
TSAKOS ENERGY	20.05	3.9399		NATIONAL GRID	1067.77005	0.234	
UNISYS CORP	3.53	0.2841		NEXT	6700.75003	0.689	
UNITEDHEALTH G	474.27	-1.5833		PRUDENTIAL	1034.29035	1.754	
US BANCORP	35.295	1.2188					

Paris/Παρίσι				(Σε ευρώ)			
Εταιρείες	Χθες	Μετ.		Amsterdam/Αμστερνταμ	Χθες	Μετ.	
AIJINOMOTO	4561	2.61		AmstelBertS	41.84	-0.43	
ASAHI GROUP HL	4825	0.31		AEGON	3.861	0.05	
ASTELLAS PHARM	1892	1.37		ABN AMRO BANK	14.525	0.35	
BRIDGESTONE CO	5224	0.13		AKZO NOBEL	67.6	-0.09	
CANON INC	2873.5	-0.19		ARCELOMITTAL	26.42	0.94	
CASIO COMPUTER	1298	-0.15		ASML HOLDING	587.7	-2.89	
CITIZEN WATCH	770	-0.39		GALAPAGOS	33.4	-4.08	
CARREFOUR	1685	-0.24		HEINEKEN	96.7	-0.92	
CASINO GUICHAR	619	0.98		ING GROEP	10.72	1.69	
SUBARU	2091.5	0.84		KONINKLIJKE DS	109.8	-1.35	
FUJIFILM HOLDI	6545	0.8		KPN KON	3.251	0.71	
FUITSU	17575	0.11		NN GROUP	32.7	-0.15	
HINO MOTORS	542	2.07		KONINKLIJKE DS	109.8	-1.35	
HITACHI	7137	2.1		IMCD	144.45	-0.34	
HONDA MOTOR	3384	-0.21		RANDSTAD	56.28	0.25	
IHI	3265	1.87		RELX	29.25	-0.61	
ISUZU MOTORS	1612	1.07		UNIBAIL RODAM	45.975	-1.63	
KAWASAKI HVY I	2807	1.48		VOPAK	31.54	-0.03	
KAJIMA CORP	1579	0.32		WOLTERS KLUWER	113.45	-0.44	
KEIO	4655	-0.96					
KOBE STEEL	1014	0.8					
KONICA MINOLTA	568	1.43					
ITEKT	979	0.82					
mitsub UFJ FG	839.6	1.7					
mitsubishi COR I	4673	0.8					
mitsubishi ELE	1556.5	0.35					
mitsubishi MOT	496	1.02					
NEC CORPORATIO	4995	-0.1					
NIKON HLDG	2448	-0.33					
NIKON CORP	1331	-0.08					
NISSUI CORP	4825	-0.18					
NISSAN MOTOR C	479.4	-0.02					
NOMURA HOLDING	503.6	0.98					
NISSAN CHEMICA	5990	0.5					
NIPPON PAPER I	1008						
OBAYASHI CORP	1011	0.9					
ODAKYU ELEC RA	1728	0.52					
OJI HOLDINGS	525	-0.38					
OSAKA GAS	2199	-0.18					
RICOH CO LTD	980	-0.2					
SECOR	8148	-0.33					
SEVEN & I HLDG	5930	1.37					
SHARP CORP	949	0.32					
SHIMIZU CORP	742	-0.13					
SHISEIDO	6011	0.05					
SONY GROUP COR	11330	-1.05					
SMFG	5273	2.67					
SUMITOMO CHEM	443	1.14					
SUZUKI	988	-3.7					
TAISEI CORP	4080	1.75					
TDK CORPORATIO	4690	0.54					
TOBU RAILWAY	3135	-0.48					
TOKIO MARINE H	2550	0.89					
TORAY INDUSTRI	749.2	0.19					
TREND MICRO	6500	0.15					
TOPY IND LTO	1899	0.69					
TORAY INDUSTRI	749.2	0.19					
TOSHIBA CORP	4379	0.5					
TOYOCO	1036	0.39					
TOYOTA MOTOR C	1805.5	0.87					
YAMAHA CORP	4955	-0.1					

TELEKOM N		21.905	0.075
E.ON SE NA		11.215	0.25
FRESENIUS MEDI		38.28	-0.01
FRESENIUS SE		23.94	-0.08
HEIDELBERGCEME		65.06	1.3
HEMEL AG&O V		69.68	0.54
INFINEON TECH		33.565	-1.085
K+S AG NA		18.85	0.175
MERCK KGAA		170.4	-2.7
MUECHN. RUECK		318.8	-1.8
RWSE AG		38.08	-0.07
THYSENKRUPP A		6.308	0.026
VOLKSWAGEN VZ		121.88	1.02
VONOVIA SE		15.655	-1.005
SIEMENS N		143.52	1.86
SAP SE		113.74	-0.62

Amsterdam/Αμστερνταμ			
Εταιρείες	Χθες	Μετ.	(Σε ευρώ)
AMSTELBERTS	41.84	-0.43	
AEGON	3.861	0.05	
ABN AMRO BANK	14.525	0.35	

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ				
	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά Μετ.	
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	1.023,44	1.035,72	-12,28	-1,19%
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	2.476,09	2.503,00	-26,91	-1,08%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	6.387,58	6.685,02	-297,44	-4,45%
FTSE/Χ.Α.ΥΦΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	3.237,36	3.281,76	-44,40	-1,35%
ATHEX SELECT PLUS	3.394,78	3.442,84	-48,06	-1,40%
ATHEX SELECT	5.434,26	5.463,90	-29,64	-0,54%
ΔΕΙΚΤΗΣ ATHEX ESG	1.163,12	1.176,30	-13,18	-1,12%
FTSE/Χ.Α. MID & SMALL CAP ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	4.732,28	4.801,47	-69,19	-1,44%
FTSE/Χ.Α. MID CAP	1.502,89	1.524,84	-21,95	-1,44%
FTSE/ΧΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ PLUS	2.932,83	2.952,63	-19,80	-0,67%
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	592,94	599,80	-6,86	-1,14%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	1.814,42	1.836,19	-21,77	-1,19%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	744,50	755,28	-10,78	-1,43%
FTSE/Χ.Α. ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	3.813,41	3.824,85	-11,44	-0,30%
FTSE/Χ.Α. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	1.179,00	1.201,27	-22,27	-1,85%
FTSE/Χ.Α. ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ	2.797,48	2.782,19	15,29	0,55%
FTSE/Χ.Α. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	5.682,33	5.694,95	-12,62	-0,22%
FTSE/Χ.Α. ΕΜΠΟΡΙΟ	1.000,71	1.018,64	-17,93	-1,76%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	10.896,61	10.962,45	-65,84	-0,60%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΟΦΙΜΑ & ΠΟΤΑ	9.218,13	9.403,27	-185,14	-1,97%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΟΤΕΣ ΥΛΕΣ	6.543,85	6.677,72	-133,87	-2,00%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ & ΥΛΙΚΑ	3.500,68	3.557,08	-56,40	-1,59%
FTSE/Χ.Α. ΕΝΕΡΓΕΙΑ	4.991,77	5.062,61	-70,84	-1,40%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	6.698,13	6.584,04	114,09	1,73%
FTSE/Χ.Α. ΤΑΞΙΔΙΑ & ΑΝΑΨΥΧΗ	2.532,91	2.522,92	9,99	0,40%
FTSE/Χ.Α. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	2.160,61	2.193,16	-32,55	-1,48%
FTSE/Χ.Α. ΘΥΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	3.607,25	3.655,04	-47,79	-1,31%
FTSE/Χ.Α. ΥΓΕΙΑ	412,10	438,14	-26,04	-5,94%
FTSE/Χ.Α. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	4.775,34	4.840,63	-65,29	-1,35%

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	26.306.112,13
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	9.127.273,05
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	6.590.574,27
ΣΤΑΘΕΡΗ ΘΛΕΦΩΝΙΑ	6.170.960,86
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	4.710.124,10
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	3.545.140,72
ΔΙΟΥΣΤΗΡΙΑ	3.375.192,20
ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	3.240.986,65
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	1.469.176,46
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	1.326.355,29
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	827.853,59
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ & ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ	558.049,92
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	531.874,18
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	453.804,92
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	446.656,52
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	442.952,64
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	423.146,79
ΔΙΟΥΣΤΗΡΙΑ & ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ	361.667,59
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	259.236,74
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	240.919,49
ΥΔΡΕΥΣΗ	240.699,32
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΓΡΑΦΕΙΩΝ	229.061,68
ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΟΧΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΦΟΡΤΗΓΑ	202.964,24
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΔΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	186.351,28
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	128.255,29
ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	115.179,52
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	89.097,63

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ				
ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο Μετ.
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	3,865	2,52%	INTEPTEK (ΚΟ)	0,974 -5,44%
ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ (ΚΟ)	6,700	2,13%	ΟΛΘ (ΚΟ)	24,900 -4,23%
ΣΑΡΑΝΤΗΣ Γ.Ρ. (ΚΟ)	6,670	1,99%	FLEXORACK (ΚΟ)	8,700 -3,33%
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	18,700	1,63%	ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	1,083 -3,30%
ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ (ΚΟ)	2,900	1,05%	LAVIPHARM (ΚΟ)	0,385 -3,27%
ΕΥΑΘ (ΚΟ)	3,370	0,90%	INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	1,780 -3,26%
BRIQ PROPERTIES A.E.E.A.Π. (ΚΟ)	1,960	0,77%	INTRAKAT (ΚΟ)	1,580 -3,07%
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	14,880	0,54%	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ (ΚΟ)	3,920 -2,97%
ΑΤΤΙΣΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	2,400	0,42%	ΑΛΟΥΜΥΛΑ (ΚΟ)	2,060 -2,83%
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	1,229	0,29%	ΔΕΗ (ΚΟ)	7,470 -2,73%

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25		
	Κλείσιμο	Μετ.%
ΒΙΟ (ΒΙΟΧΑΛΚΟ)	4,005	-2,32
ΤΙΤΣ (ΤΙΤΑΝ)	14,32	-0,83
ΕΕΕ (Coca Cola HBC)	24,62	-1,99
ΟΤΕ (ΟΤΕ)	12,91	-1,3
ΑΡΑΓΓ (Aegean Airlines)	7,24	-1,09
ΤΕΝΕΡΓ (ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ)	18,7	1,63
ΣΑΡ (ΣΑΡΑΝΤΗΣ)	6,67	1,99
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΕΛΛΑΚΤΩΡ)	2,05	-2,38
ΓΕΚΤΕΡΝΑ (ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ)	11	-1,96
ΜΥΤΙΛ (ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ)	25,06	-0,32
ΛΑΜΔΑ (Lamda Development)	5,585	-0,36
ΕΛΧΑ (ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ)	1,562	-1,76
ΑΛΦΑ (ALPHA BANK)	1,083	-3,3
ΜΠΕΛΑ (JUMBO)	19,13	-0,36
ΕΤΕ (ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ)	4,36	-1,13
ΠΕΙΡ (ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ)	1,9	-2,56
ΕΥΡΩΒ (EUROBANK)	1,2285	0,29
ΕΛΠΕ (ΕΛΠΕ)	7,21	-0,83
ΚΟΥΕΣΤ (QUEST)	5	-0,6
ΟΤΟΕΛ (ΑΥΤΟΗΕΛΛΑΣ)	11,9	-2,62
ΕΥΔΑΠ (ΕΥΔΑΠ)	6,46	-1,97
ΟΠΑΠ (ΟΠΑΠ)	14,88	0,54
ΜΟΗ (MOTOR OIL)	22	-1,61
ΔΕΗ (ΔΕΗ)	7,47	-2,73
ΟΛΠ (ΟΛΠ)	18,98	-0,84

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ			
	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	366	1.379	5.951
FTSE/Χ.Α. Τράπεζες	10	71	879
FTSE/Χ.Α. Large Cap	356	1.308	5.072
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	1.814	33.412	341.750
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	37	564	13.202
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	3	12	105
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	297	8.487	120.202
ΑΥΤΟΗΕΛΛΑΣ (ΚΟ)	7	16	123
ΑΒΑΞ Α.Ε. (ΚΟ)	0	0	305
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	8	24	621
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	30	167	6.226
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	7	45	1.247
ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ (ΚΟ)	3	6	1.288
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	131	3.257	24.198
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	9	17	545
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	4	22	1.495
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	13	44	7.607
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	33	193	1.889
HELLENIC ENERGY (ΚΟ)	4	17	1.486
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	12	55	4.198
INTRAKAT (ΚΟ)	23	145	6.313
JUMBO (ΚΟ)	7	18	335
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	25	64	5.260
MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	2	10	1.290
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	15	28	319
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	32	113	2.144
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	259	2.738	21.238
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	6	11	1.870
ΟΤΕ (ΚΟ)	54	404	10.869
ΟΛΠ (ΚΟ)	1	6	433
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	382	13.805	66.082
ΔΕΗ (ΚΟ)	364	2.888	26.220
QUEST ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	2	2	167
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	29	131	8.512
ΤΙΤΑΝ CEMENT (ΚΑ)	4	15	730
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	11	108	5.231
Δικαιώματα σε Δείκτες	13	177	977
FTSE/Χ.Α. Large Cap	13	177	977
Δικαιώματα σε Μετοχές	10	144	1.029
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	0	0	3
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	272
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	0	0	21
ΟΤΕ (ΚΟ)	0	0	78
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	0	0	322
ΔΕΗ (ΚΟ)	10	144	333
Συνολική Δραστηριότητα	2.203	35.112	349.707

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 28 Μαρτίου 2023

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΤΗ	ΑΝΩΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	1.5500	1.6200	1.5823	0.3560	"12,766"	1.5650	1.6050	1.5950	-0.93
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	2.5200	2.5800	2.5270	-0.2270	"13,039"	2.5200	2.5400	2.5400	0.00
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (ΕΜ)	0.5150	0.5300	0.5177	0.1990	"4,499"	0.5300	0.5350	0.5300	-2.75
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)						0.0725	0.0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC						0.0855	0.0890		
ΤΣΟΚ	A. TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD						0.0710	0.0750		
Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	2.0800	2.0800	2.0800	0.0000	"2,000"	2.0600	2.0800	2.0800	0.00
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD	1.5700	1.5700	1.5700	0.0000	"1,000"	1.5600	1.6400	1.5700	0.00
ΚΟΖΑ	ΚΟΖΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.0430	0.0000		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.0000	0.0190		
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0260		
ΠΕΠ	"UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΕΛΛΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0.3240	0.0000		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (ΕΜ)						0.0000	0.0770		
ΙΕΠ	"ΙΕΥΞΕ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (ΕΜ, Σ)"						0.0400	0.0000		
ΚΑΕΠ	ΚΑΡΥΣΕ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ (Σ)						0.0000	0.2300		
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0.0030	0.0050		
ΡΕΕΠ	"REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0015	0.0000		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)						0.0030	0.0035		
ΦΑΣΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0005	0.0000		
ΧΑΕΠ	"HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΜΑΠΑ	MALLOUPPAS & PAPACOSTAS PUBLIC CO LTD (Σ)						0.0000	0.3000		
ΤΟΕΠ	ΤΙΣΕΩΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (Σ)						0.0000	0.0315		
ΑΓΡΟ	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΩΝ "Η ΠΡΟΔΟΣΣ" ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ "	1.0200	1.0200	1.0200	8.4670	15	1.0200	0.0000	1.0200	9.09
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD						0.0235	0.0240		
ΚΟΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)	0.1140	0.1140	0.1140	1.0000	"6,115"	0.0000	0.0000	0.1140	9.62
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD						0.0000	0.0580		
ΛΟΞΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0.0000	0.8000		
ΝΤΟΔ	DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (Σ)						1.8000	1.9800		
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (Σ)						0.0560	0.0000		
Βιομηχανία										
ΝΤΙΑ	DISPLAY ART PLC (Σ)						0.0000	0.0000		
ΡΟΛΙΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΔΒΚΑ	ΔΕΛΣΙΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.9000	0.0000		
ΚΕΤΣ	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD	0.6000	0.6000	0.6000	0.0000	"4,400"	0.6000	0.6200	0.6000	0.00
ΚΥΘΡ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD						0.0000	0.0000		
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΟΠΟΙΙΑ ΒΑΔΙΚΗΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ						2.6600	2.7600		
Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά										
ΙΟΥΛ	CHRIS JOANNIDOU PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0280		
ΚΕΟ	KEO PLC	1.5000	1.5300	1.5010	5.0990	"3,620"	1.4400	1.5300	1.5000	3.45
ΜΠΣ	ΜΠΣΕΛΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ						0.0000	0.0000		
ΜΠΛΕ	BLUE ISLAND PLC						0.7950	0.9200		
ΦΡΟΥ	ALKIS H. HADJIKYRIACOS (FROU-FROU BISCUITS) PUBLIC LTD						0.2440	0.2680		
Τεχνολογία										
ΝΕΤΙΝ	NET INFO PLC						0.0000	1.0800		
Βασικά Υλικά										
ΛΟΡΔ	LORDOS UNITED PUBLIC LTD	0.0810	0.0810	0.0810	0.0000	"12,500"	0.0810	0.0890	0.0810	0.00
Ακίνητη Περιουσία										
ΚΚΟΜ	K + G COMPLEX PUBLIC COMPANY LTD (Σ)	0.3240	0.3240	0.3240	0.0020	"7,000"	0.0000	0.3240	0.3240	0.00
ΠΑΝΔ	ΠΑΝΔΩΡΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.0780	0.0800		
ΦΙΛΟ	ΦΙΛΟΚΗΤΗΜΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (Σ)						0.0000	0.1720		
Ενέργεια										
ΑΙΝΑ	PETROLINA (HOLDINGS) PUBLIC LTD						1.1700	1.1800		
ΑΓΟΡΑ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΙΕΠ	"ΑΙΑΝΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (ΑΝ, ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΕΡΜΕ	"ERMES DEPARTMENT STORES PLC (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΧΑΞΕ	"Ch. Charilaou Group Plc (ΑΝ, Σ)"						0.0020	0.0000		
Βιομηχανία										
ΣΤΣΔ	"CYPRUS TRADING CORPORATION PLC (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
Ακίνητη Περιουσία										
ΓΟΥΛ	"WOOLWORTH (CYPRUS) PROPERTIES PLC (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΑΓΟΡΑ ΟΜΟΛΟΓΩΝ										
ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ										
ΕΛΛΗ024	Ellinas Finance Public Company Ltd (Ομόλογο)						0.0000	0.0000		
ΕΤΛΗ01	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 1						84.0000	93.0000		
ΕΤΛΗ02	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 2 85.0000	85.0000	85.0000		85.0000	-99.4740	"20,000"	83.6000	85.0000	-1.16
ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ										
ΚΚ071Α17	"ΚΟΚΑ 3,25% (1ης Σεπριός 2017, Απριός 2024) "						0.0000	0.0000		
ΚΚ101Α13	"ΚΟΚΑ 6,00% (1η Σεπριός 2013, Απριός 2023) "						0.0000	0.0000		
ΚΚ101Α15	"ΚΟΚΑ 4,00%(1ης Σεπριός 2015, Απριός 2025) "						0.0000	0.0000		

«Σε ποια ομάδα να ποντάρουμε στα πλέι οφ»

Τρεις «ουδέτεροι» προπονητές καταθέτουν στην «Κ» την άποψή τους για τη συναρπαστική τελική ευθεία του πρωταθλήματος της Σούπερ Λιγκ 1

Των **ΧΡ. ΚΟΝΤΟΥ, Κ. ΚΟΥΚΟΥΛΑ**
και **Α. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ**

Σε πείσμα όλων εκείνων που επιμένουν να ποτίζουν με τοξικότητα τα πάντα, το φετινό ποδοσφαιρικό πρωτάθλημα εξελίσσεται μακράν στο πιο συναρπαστικό των τελευταίων ετών και υποσχεται ένα δραματικό φινάλε, αντάξιο των προσδοκιών που γενήνισε το υψηλό επίπεδο ανταγωνισμού στη μεγαλύτερη διάρκεια της κανονικής περιόδου, ικανό –θα έλεγε κάποιος με αρκετή δόση αισιοδοξίας– να νικήσει όλες τις κραυγές που ακούγονται όλο και πιο έντονες το τελευταίο διάστημα. Από τις έξι ομάδες των πλέι οφ, οι τέσσερις (Παναθηναϊκός, ΑΕΚ, Ολυμπιακός και ΠΑΟΚ – σύμφωνα με τη βαθμολογική τους θέση) διεκδικούν τον τίτλο, με μικρές βαθμολογικές διαφορές, ενώ μακριά τους, αλλά πολύ κοντά μεταξύ τους ο Αρns με τον Βόλο ανταγωνίζονται για ένα ευρωπαϊκό εισιτήριο, κάτι που κάνει ακόμη πιο συναρπαστική αυτή την κούρσα. Τα γήπεδα είναι πιο γεμάτα από ποτέ την τελευταία δεκαετία και όλα δείχνουν ότι ο νικητής θα κριθεί στις λεπτομέρειες. Η «Κ» ζητάει από τρεις εμπειρους και «ουδέτερους» προπονητές να μιλήσουν γι' αυτή τη συναρπαστική μάχη που μόλις ξεκίνησε. Τρεις «μπαρουτοκαπνισμένους» ανθρώπους του ποδοσφαίρου, των οποίων η γνώμη έχει μεγαλύτερο... ειδικό βάρος. Ιδού τι είπαν:

ΓΙΑΝΝΗΣ ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Προπονητής Ακροπόλεως Στοκχόλμης

«Προβάδισμα μικρό οι δύο πρώτες ομάδες»

«Όπως φαίνεται από τη βαθμολογία της κανονικής διάρκειας του πρωταθλήματος, υπάρχουν αυτή τη στιγμή τέσσερις διεκδικητές για τον τίτλο. Ο Παναθηναϊκός, η ΑΕΚ, ο Ολυμπιακός και ο ΠΑΟΚ. Θα έδινα ένα μικρό προβάδισμα στις δύο πρώτες ομάδες, λόγω της διαφοράς που έχουν στη βαθ-

μολογία, όμως αυτό δεν σημαίνει ότι πρέπει να ξεγράψουμε τόσο τους «ερυθρόλευκους» όσο και τον «Δικέφαλο του Βορρά».

Όπως βλέπουμε, σε αυτά τα πλέι οφ έχουν προκύψει δύο γκρουπ δυναμικότητας, το ένα με τους τέσσερις πρώτους και το δεύτερο με τον Αρn και τον Βόλο. Η αγωνιστική συμπεριφορά αυτών των δύο ομάδων που έχουν στόχο την Ευρώπη και όχι τον τίτλο θα είναι καθοριστικής σημασίας για το επίπεδο της διοργάνωσης και για την έκβασή της.

Όσον αφορά τους τέσσερις «μεγάλους», ο πρωτοπόρος Παναθηναϊκός έχει ένα συμπαγές σύνολο και στα περισσότερα από τα παιχνίδια που έχειώσει έχει σταθερά υψηλά στάνταρ απόδοσης. Η ΑΕΚ αποδίδει για μεγάλα διαστήματα ποιοτικό ποδόσφαιρο, χωρίς όμως την ανάλογη αποτελεσματικότητα.

Ο Ολυμπιακός τους τελευταίους μήνες δείχνει ότι έχει κάποιους σημαντικούς παίκτες σε καίριες θέσεις και έχει αποκτήσει αγωνιστική ταυτότητα, κάτι που δεν είχε στο πρώτο μισό της σεζόν. Τέλος, ο ΠΑΟΚ δείχνει κι αυτός ανταγωνιστικός και ο λόγος είναι επειδή οι παίκτες του βγαίνουν στα παιχνίδια του έντασης και ποιοτικά τρεξίματα. Αξίζει επίσης να δούμε τι έχουν κάνει μεταξύ τους οι Big 4, κάτι που θα πείξει τον ρόλο του στα πλέι οφ. Ο ΠΑΟΚ έχει 10 βαθμούς, ο Παναθηναϊκός 8 και η ΑΕΚ με τον Ολυμπιακό από 7. Όσον αφορά τα παιχνίδια μεταξύ των έξι ομάδων που μπήκαν στη μάχη των πλέι οφ, ο ΠΑΟΚ με τον Παναθηναϊκό έχουν συγκεντρώσει από 20 βαθμούς, η ΑΕΚ 16, ο Ολυμπιακός 14, ενώ ο Αρns με τον Βόλο είναι πολύ πιο πίσω με 7.

Με βάση όλα τα παραπάνω θεωρώ ότι η έκβαση των πλέι οφ θα είναι πολύ αμφίροπη και θα είναι δύσκολο να προβλέψουμε τον τελικό νικητή, ενώ δεν πρέπει να ξεχνάμε το δεδομένο ότι εξίσου σημαντική είναι και η κατάκτηση της δεύτερης θέσης, που οδηγεί και αυτή στα προκριματικά του Τσάμπιονς Λιγκ». Η 2η αγωνιστική των πλέι οφ και πλέι άουτ της Σούπερ Λιγκ 1 είναι προγραμμα-

Παναθηναϊκός και ΑΕΚ έχουν προβάδισμα τίτλου, χωρίς όμως να θεωρείται τίποτα δεδομένο, καθώς η διαδικασία των πλέι οφ μόλις ξεκίνησε...

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΤΡΑΚΗΣ

Προπονητής Λεβαδειαικού

«Αδυναμία να αποδεχθούμε τους κανόνες»

«Πρώτη φορά είναι τόσο αμφίροπη και συναρπαστικά τα πλέι οφ. Ο τίτλος δεν έχει κριθεί όπως όλες τις προηγούμενες χρονιές και διεκδικείται από τέσσερις ομάδες με διαφορές το πολύ 5 βαθμών μεταξύ τους. Το να πεις ποιος έχει προβάδισμα είναι μεγάλο ρίσκο, γιατί εννέα αγωνιστικές γκολ ενδιαφέρον κι εκεί. Πιο μακριά, οι ρυθμιστές Αρns με 40 β. και Βόλος με 39 θα δώσουν τη δική τους μίνι μάχη με πολύ ενδιαφέρον κι εκεί. Στην «ουρά», Λεβαδειαικός και Ιωνικός με 18 β. θα παλέψουν για να αποφύγουν τις δύο τελευταίες θέσεις όπου βρίσκονται, με τη Λαμία να έχει ένα «μαξιλαράκι». Είδατε πόσο δυνατά μπήκε ο Αρns με τον ΠΑΟΚ, θα μπορούσε να κερδίσει. Ο Παναθηναϊκός έχει σταθερότητα στο πλάνο του, αξιοπιστία που του δίνει σιγουριά

και έναν προπονητή που τον έχει δουλέψει καλά από πέρυσι. Μειονέκτημά του είναι ότι ο τρόπος που επιτίθεται δεν τον βοηθάει να εκμεταλλευτεί τους χώρους και να δημιουργεί ευκαιρίες σε ανοικτό γήπεδο. Η ΑΕΚ έχει ορμή, ποιότητα και έναν ικανότατο προπονητή που έχει καταφέρει να κάνει όλους τους παίκτες «στρατιώτες» στο αγωνιστικό του πλάνο. Μεγαλύτερη αδυναμία της είναι ότι έτσι ψηλά όπως παίζει, όταν ο αντίπαλος σπάσει το πρέσινγκ της, τη βρίσκει συχνά χωρίς ισορροπία στην άμυνα.

Ο Ολυμπιακός καθυστέρησε πολύ, αλλά βρήκε ισορροπία, με κατανομή ρόλων και στρατηγικό σχέδιο, δεν του λείπει η ποιότητα. Δεν έχει ίδιο προφίλ με την ΑΕΚ ή τον Παναθηναϊκό, είναι κάπου στο ενδιάμεσο. Δεν δέχεται πια εύκολα ευκαιρίες, αλλά είναι αργός στην αμυντική μετάβαση κι αν ανοιχτεί πολύ θα κινδυνεύσει

πίσω κόντρα σε γρήγορες ομάδες. Ο ΠΑΟΚ είναι η πιο ισορροπημένη ομάδα σε άμυνα, επίθεση, μεταβάσεις και έχει λύσεις στο κομμάτι της δημιουργίας, τόσο απέναντι σε οργανωμένες άμυνες όσο και στον ανοικτό χώρο. Είναι ομάδα με ιδέες και σχέδιο, με βασικό μειονέκτημα ότι κάνει συχνά την μπάλα κοντά στην περιοχή του και δέχεται ρήγματα.

Η τοξικότητα που έχει πληξει το πρωτάθλημα ξεκινάει από την αδυναμία μας να αποδεχθούμε τους κανόνες. Όλοι οι μεγάλοι ξεκινούν με στόχο τον τίτλο. Μόνο ο ένας θα τον πάρει και οι άλλοι δεν μπορούν να αποδεχθούν ότι δεν τον κέρδισαν αυτοί. Είναι και το οικονομικό στη μέση, δημιουργείται μεγάλη ένταση. Το πρωτάθλημα θα το πάρει όποιος καταφέρει να γίνει καλύτερη ομάδα σε όλα τα επίπεδα. Οι υπεύθυνοι οφείλουν να έχουν τον ίδιο στόχο, να οργανωθούν, να φτιάξουν καλύτερα ρόστερ, να έχουν στρατηγικό πλάνο. Ο ανταγωνισμός θα τους βοηθήσει να πάνε ένα βήμα μπροστά, αλλά για να γίνει αυτό πρέπει να σταματήσουν να ξεκινούν ανάποδα... Καμία ελληνική ομάδα δεν στάθηκε φέτος ανταγωνιστικά στην Ευρώπη κι αυτό είναι ένα θέμα. Στην Κύπρο, που έχουν δύο χρόνια, είχαν μεγαλύτερες επιτυχίες. Εδώ όμως το επίπεδο είναι πολύ καλύτερο και θεωρώ ότι αυτή η αρνητική εικόνα των ομάδων μας στην Ευρώπη είναι μια κακή συγκυρία. Πιστεύω ότι θα πάμε πολύ καλύτερα στη συνέχεια και ως άνθρωπος του ποδοσφαίρου εύχομαι να επαληθευθώ».

ΑΚΗΣ ΜΑΝΤΖΙΟΣ

Προπονητής Αστέρα Τρίπολης

«Μεγαλύτερη συνέπεια έχει ο ΠΑΟ»

«Το να κάνεις προβλέψεις για την κατάκτηση του τίτλου μετά τα όσα είδαμε στην κανονική περίοδο είναι άκρως παρακινδυνευμένο. Και οι τέσσερις ομάδες είναι συνολικά διαφορετικά χαρακτηρι-

στικά, που όμως, όπως διαπιστώσαμε, αρκούν για να τους έχουν κοντά στην κορυφή και να αποτελούν και τα πλεονεκτήματά τους για τις τελικές μάχες. Σε αυτό το μίνι πρωτάθλημα, νικητής θα είναι αυτός που θα φανεί πιο συγκεκριμένος, θα κάνει τη λιγότερα λάθη και θα πλησιάσει το 100% του αγωνιστικού του προφίλ σε απόδοση, το οποίο και θα του δώσει τη δυνατότητα να κεφαλαιοποιήσει τους βαθμούς που μεταφέρει από την κανονική περίοδο. Προσωπικά πιστεύω πως τη μεγαλύτερη συνέπεια στο πλάνο που ακολούθησε όλη τη χρονιά, σε αυτούς τους αγώνες, θα την έχει ο Παναθηναϊκός. Και αυτό το έδειξε στο πρώτο παιχνίδι των πλέι οφ, όπου κατάφερε να φύγει αλώβητος από τη Νέα Φιλαδέλφεια, έχοντας διαβάσει καλά τον τρόπο παιχνιδιού του αντιπάλου του. Αυτό είναι που του δίνει κατά τη γνώμη μου ένα μικρό αβαντάζ για την πρώτη θέση. Σε σχέση με τους άλλους τρεις, ο Παναθηναϊκός είναι η ομάδα που μπορεί να μην εντυπωσιάζει, όμως στο μυαλό του έχει πάντα πως είναι στην κορυφή και πως πρέπει με κάθε τρόπο να διατηρηθεί εκεί. Ακολουθεί πιστά τον αμυντικό του σχεδιασμό, προσαρμοσμένο στον αντίπαλο, κάτι που νομίζω πως θα συμβεί και στη συνέχεια.

Για να κατακτήσεις ένα πρωτάθλημα πρέπει να είσαι κυνικός, να έχεις ως πρώτο στόχο τη βαθμολογία και αυτό διακρίνει φέτος με σταθερότητα τον Γιοβάνοβιτς και τους παίκτες του. Έχουν υπομονή στο παιχνίδι τους, στοιχείο που θα χρειαστεί στα πλέι οφ. Από κει και πέρα, η διαχείριση και η υπεροπλία του ρόστερ είναι σημαντικές παράμετροι, στις οποίες πλεονεκτεί η ΑΕΚ, αν και αμυντικά αποδείχτηκε ευάλωτη, όπως και στο να ολοκληρώνει τις πολλές τελικές φάσεις που δημιουργεί.

Ο Ολυμπιακός άδικοσε τον εαυτό του και τρέχει να προλάβει. Για να έχει ελπίδες θα πρέπει να επωφεληθεί από το βατό ξεκίνημα και να κάνει μέχρι το ντέρμπι της Λεωφόρου τρεις ισάριθμες νίκες. Ο ΠΑΟΚ, αν και μου αρέσει πολύ, θεωρώ πως δεν έχει ελπίδες».

ΤΟ **LOVE 100.7 FM 98.1 & 105.7** ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ
ΣΤΗΝ ΟΔΟ ΦΡΥΝΙΧΟΥ
ΞΑΝΑ

ΘΟΔΩΡΗΣ ΒΟΥΤΣΙΚΑΚΗΣ

ΛΙΝΑ ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

ΧΟΡΗΓΟΣ

HELLENIC BANK

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ

Tickethour 7777 7040
a ticketmaster company

ΚΑΙ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

ΑΕΚ

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ
ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ
ΚΥΡΙΑΚΗ 9 ΑΠΡΙΛΙΟΥ
8.30μ.μ

ΘΕΑΤΡΟ ΡΙΑΛΤΟ
ΛΕΜΕΣΟΣ
ΜΕΓΑΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ
10 ΑΠΡΙΛΙΟΥ
8.30μ.μ

©ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΤΟΥΛΑΚΟΥ

Λαμπερά brands με άρωμα θυμάρι

Από τον Hermès μέχρι τον Dior, παγκόσμιας εμβέλειας οίκοι διαφημίζονται στην Ελλάδα και τη διαφημίζουν

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ

Το **επιβλητικό** και ταυτόχρονα αιθέριο μακρόστενο τραπέζι είναι από ώρα έτοιμο και περιμένει τους 150 δημοσιογράφους απ’ όλο τον κόσμο που έχουν προσκληθεί εδώ, στο Μουσείο Βορρέ, στην Παιανία, για την παγκόσμια πρεμιέρα του νέου αρώματος του γαλλικού οίκου Hermès που ονομάζεται Un Jardin à Cythère (Ένας κήπος στα Κύθηρα) και είναι ολοκληρωτικά εμπνευσμένο από την Ελλάδα.

Το ίδιο το τραπέζι είναι από μόνο του μια διακριτική μεταφορά ενός μεσογειακού κήπου, έτσι όπως είναι διακοσμημένο με τα αποξηραμένα χόρτα που έχουν έρθει απευθείας από το ελληνικό νησί που ανακάλυψε πριν από χρόνια η Κριστίν Νάγκελ, η inhouse a-

Un Jardin à Cythère (Ένας κήπος στα Κύθηρα) είναι το άρωμα που λάνσαρε στην Αθήνα ο Hermès στις 15 Μαρτίου.

ρωματοποιός του οίκου και που τώρα δεν βλέπει την ώρα να το συστήνει σε όλο τον κόσμο μέσα από την παντοδύναμη ισχύ που έχουν διεθνή brands πολυτελείας της κλίμακας του Hermès.

Ανάμεσα σε έργα της σύγχρονης ελληνικής τέχνης (Τσαρούχης, Παύλος, Λάππας, κ.ά.) αλλά και της λαϊκής μας παράδοσης, δημοσιογράφοι και υψηλοί προσκεκλημένοι του οίκου παίρνουν μια συμπεκνωμένη (και συναρπαστική αισθητικά) δόση ελληνικής ζωής έτσι όπως περιδιαβάζουν σε μια μοναδική αγορά προσεκτικά επιλεγμένων γλυκισμάτων, μπαχαρικών και σαπουνιών απ’ όλη την Ελλάδα, απολαμβάνοντας εκλεκτά πιάτα από τα χέρια του σεφ Χριστόφορου Πέκος και ακούγοντας προσεκτικά την Κριστίν Νάγκελ να μιλάει για εκείνο το παρθενικό της ελλην-

Η **αρωματοποιός** του οίκου Hermès Κριστίν Νάγκελ, κατά την παρουσίαση του νέου αρώματος Un Jardin à Cythère, το οποίο εμπνεύστηκε η ίδια όταν επισκέφθηκε για πρώτη φορά τα Κύθηρα. «Φτιάχνοντας το άρωμα οραματίστηκα τα ελαιόδεντρα, την ξανιά κόμη που σχηματίζουν στη γη τα ξερά χόρτα, τη φρέσκια και τρυφερή σάρκα ενός ροζ φιστικιού», είπε στους δημοσιογράφους.

νικό ταξίδι «ανακάλυψης», για τις ευωδιές που της άφησε η πρώτη της επίσκεψη στα Κύθηρα, τόπος που ούτως ή άλλως έχει εμπνεύσει πολλούς ξένους καλλιτέχνες ως το «νησί της Αφροδίτης» και είναι αρκετά γνωστό σε μια ιδιαίτερη κατηγορία Γάλλων που αγαπούν την Ελλάδα.

«Φτιάχνοντας το άρωμα οραματίστηκα τα ελαιόδεντρα, την ξανιά κόμη που σχηματίζουν στη γη τα ξερά χόρτα, τη φρέσκια και τρυφερή σάρκα ενός ροζ φιστικιού», είπε στους δημοσιογράφους η Νάγκελ και μας μεταφέρει λίγες μέρες μετά η συνάδελφος Βασιλική Παπαγεωργίου, beauty editor της Vogue Greece, και μία από τους μόλις τέσσερις Έλληνες δημοσιογράφους που είχαν προσκληθεί στην παγκόσμια πρεμιέρα του Un Jardin à Cythère. «Δεν είναι η

πρώτη φορά που η Ελλάδα βρίσκεται στο επίκεντρο της δημιουργικότητας του γαλλικού οίκου αφού, όπως ξέρουμε, ο καλλιτεχνικός διευθυντής του Hermès, Πιερ-Αλεξί Ντιμά, είναι κατά το ήμισυ Έλληνας – γιος του Ζαν-Λουί Ντιμά και της αρχιτέκτονα Ρένας Γρηγοριάδου-Ντιμά», μου λέει η Βασιλική. «Στις 15 Μαρτίου, λοιπόν, ήμασταν στο Μουσείο Βορρέ μαζί με 150 δημοσιογράφους απ’ όλο τον κόσμο όπου, πράγματι, ζήσαμε μια ξεχωριστή εμπειρία, αντάξια του ονόματος Hermès, που σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο σκηνικό στον τομέα της μόδας έχει καταφέρει να διατηρήσει τον οικογενειακό του χαρακτήρα, συνδυάζοντας ευφυώς το σύγχρονο πνεύμα με τον εκλεκτικισμό και τη διαχρονικότητα».

Την ίδια μέρα, ευτυχώς πλιόλουστη

και ανοιξιάτικη (μόλις έφυγε και ο τελευταίος ξένος δημοσιογράφος για το αεροδρόμιο «Ελευθέριος Βενιζέλος» άνοιξαν οι ουρανοί), ο Νεκτάριος Βορρέ, πρόεδρος του Δ.Σ. του Μουσείου Βορρέ και εγγονός του ιδρυτή του, Ιωνα Βορρέ, ξενάγησε τους καλεσμένους στους κατάφρους από μεσογειακά φυτά κήπους του μουσείου, που ανέδιδαν ευωδιές της ελληνικής φύσης, τα οποία έδωσαν τον ιδιαίτερο χαρακτήρα και στο άρωμα Un Jardin à Cythère. Η Βασιλική Παπαγεωργίου μου δίνει όλες τις σαγηνευτικές λεπτομέρειες: το σχεδιασμένο από τον Φρεντ Ρόιλερ μπουκάλι του είναι εμπνευσμένο από τα φανάρια στις παλιές άμαξες που έσερναν τα άλογα, το φωτεινό κίτρινο γυαλί αντανακλά τον πλούσιοστο μείγμα, ενώ η συσκευασία είναι ένα έργο τέχνης διά χειρός του

εικαστικού Ηλία Καφούρου, ένα πολύχρωμο ελληνικό τοπίο με φόντο το γαλάζιο της θάλασσας. Ως γνωστόν, ο Καφούρος έχει σχεδιάσει πολλά από τα περίφημα μαντλία Hermès – όπως και η Νίκη Γουλανδρή παλαιότερα – συμπεριλαμβανομένου αυτού για τον εορτασμό των 200 χρόνων από την Ελληνική Επανάσταση.

Αν και η εκδήλωση του λανσαρίσματος του αρώματος πέρασε κάτω από τα ραντάρ των ελληνικών lifestyle media (πιθανότατα γιατί το αυστηρό πρωτόκολλο του γαλλικού οίκου απέκλεισε τους εκπροσώπους τους) ήταν μαζί με την παρουσίαση της συλλογής Dior Cruise 2022 τον Ιούνιο του 2021 στο Καλλιμάρμαρο με διαφορά τα δύο γεγονότα που πέτυχαν τη μεγαλύτερη προβολή της χώρας στο εξωτερικό, πολυαπλότητας αποτελεσματικότητας σε σχέση με τα αντίστοιχα κανάλια του Ε-ΟΤ, για παράδειγμα: μεταφράστηκαν σε δεκάδες εκατομμύρια likes, stories στο Instagram και αναπαραγωγές περικομμένου των δύο οίκων που «πούλησαν» Ελλάδα χωρίς να μας κοστίσει ούτε ένα ευρώ. Αντίθετα γέμισαν πεντάστερα ξενοδοχεία, δούλεψαν εστιατόρια πολυτελείας, είδαν κόσμο μικρά μουσεία και γκαλερί και κυρίως ταξίδεψε στις τέσσερις γωνιές του πλανήτη μια εικόνα της Ελλάδας που έχει όλο και περισσότερη ζήτηση τα τελευταία χρόνια.

«Ξέρετε, δεν υπάρχουν πολλές χώρες στην Ευρώπη που να μπορούν να “πουλήσουν” αυθεντικότητα με τον τρόπο που μπορεί να το κάνει ακόμα η Ελλάδα», μου εξομολογείται ένας έμπειρος άνθρωπος από τον χώρο του τουρισμού και του μάρκετινγκ (όχι Έλληνας), ο οποίος είχε εμπλοκή στη διοργάνωση και των δύο μεγάλων γεγονότων αλλά δεν θέλει να μιλήσει με το όνομά του. «Τα μεγάλα brands θέλουν να συνδεθούν με αξίες όπως η αυθεντικότητα και η απλότητα για την ίδια στιγμή δεν θέλουν να κανιβαλιστούν μια τοπική κουλτούρα, επομένως η Ελλάδα κουμπώνει ιδανικά σε ένα storytelling με αυτά τα χαρα-

κτηριστικά. Γι’ αυτό βλέπετε ότι και η ζήτηση αυξάνεται». Ετσι είναι: σύμφωνα με εξακριβωμένες πληροφορίες αυτή την εποχή βρίσκεται σε στάδιο προετοιμασίας ένα άλλο μεγάλο πρότζεκτ που πρόκειται να υλοποιηθεί στην Ελλάδα, από τον οίκο Louis Vuitton.

Με ώθηση

Πόσο εύκολο είναι όμως να υλοποιηθούν τόσο μεγαλεπήβολα σχέδια και καμπάνιες διεθνούς βελγνεκού στην Ελλάδα; Πιο εύκολα σε σχέση με το παρελθόν, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν υπάρχουν εμπόδια. Η μεγάλη διαφορά είναι ότι σήμερα υπάρχει ισχυρή πολιτική βούληση. «Φέрте στην Ελλάδα μεγάλα γεγονότα», ήταν μια παραισέση που ακούστηκε από τον ίδιο τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη προς τους στενούς του συνεργάτες την παραμονή της ανάνηψης των προγραμματικών των δηλώσεων στη Βουλή, τον Ιούλιο του 2019. Επίσης δεν έρχονται μόνο οι «ξένοι» σε εμάς: πολλές φορές πρέπει να πάμε εμείς σε αυτούς και να τους πείσουμε ότι αξίζει τον κόπο να βάλουν την Ελλάδα στο ραντάρ τους. Αυτό έγινε σίγουρα στην περίπτωση του Dior όπου υπήρξε επιβεβαιωμένη σχετική πρωτοβουλία του πρωθυπουργού περιβάλλοντος όχι μόνο για να έρθει η παρουσίαση της κολεξιόν στην Αθήνα αλλά και για να χαλαρώσει η γραφειοκρατία, να ανοίξουν πόρτες, να τρέξουν τα πράγματα πιο γρήγορα. Αύλογοι άνωθεν ώθηση δόθηκε σε τουλάχιστον δύο ακόμα περιπτώσεις προσέλευσης διεθνών γεγονότων στην Ελλάδα.

Περισσότερο περίπλοκα γίνονται τα πράγματα όταν οι διοργανώσεις αυτές συνδέονται με την παραχώρηση αρχαιολογικών χώρων όπως συνέβη με την καμπάνια Cruise του Dior το καλοκαίρι του 2021 αλλά και όπως θα συμβεί και στην απονομή του μεγάλου διεθνούς βραβείου αρχιτεκτονικής Pritzker στις 24 Μαΐου στην Αρχαία Αγορά. Αλλά αυτή είναι μια αρκετά διαφορετική ιστορία.

Τα «Οσκαρ» Αρχιτεκτονικής στη Στοά του Αττάλου

Τον **Μάρτιο** του 2014, εν μέσω μνημονιακής θύελλας, ήρθε στο Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο αίτημα για την παραχώρηση του Παναθηναϊκού Σταδίου αλλά και της Στοάς του Αττάλου για τη διοργάνωση εκδηλώσεων ιδιωτικών φορέων. Εως τότε η Στοά του Αττάλου (που εντάσσεται στον αρχαιολογικό χώρο της Αρχαίας Αγοράς) είχε ανοίξει μόλις μια φορά για εκδήλωση μη αρχαιολογικού ενδιαφέροντος: στις 16 Απριλίου του 2003 για την τελετή υπογραφής της Συνθήκης Προσχώρησης των δέκα νέων κρατών-μελών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, υπό τους ήχους, μάλιστα, των «Ελληνικών χορών» του Νίκου Σκαλκώτα σε μεταγραφή για κουαρτέτο εγχόρδων. Αν και το αίτημα έγινε τελικά δεκτό κατά πλειοψηφία, το κλίμα σε εκείνη τη συνεδρίαση του ΚΑΣ ήταν τεταμένο καθώς παραδοσιακά η κοινότητα των Ελλήνων αρχαιολόγων είναι ιδιαίτερα καχύποπτη απέναντι σε αυτού του είδους τα «α-νοιήματα». «Θίγεται η θηκή υπόστασης του μνημείου. Είναι διαφορετικό όταν οι εκδηλώσεις γίνονται από πλειυράς ελληνικής πολιτείας από ό, τι όταν πραγματοποιούνται από ξένους ιδιώτες επενδυτές. Επίσης, θα δημιουργηθεί προηγούμενο και για άλλα αντίστοιχα αιτήματα, που στο παρελθόν δεν γίνον-

Η **παρουσίαση** της συλλογής Dior Cruise 2022, τον Ιούνιο του 2021 στην Αθήνα, προσέφερε διεθνή προβολή στη χώρα.

ταν δεκτά», είχε δηλώσει (προφητικά) η τότε διευθύντρια αρχαιοτήτων και πολιτιστικής κληρονομιάς και τώας (επί κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ) γενική γραμματέας του υπουργείου Πολιτισμού Μαρία Βλαζάκη. «Πρόκειται για υψηλό επίπεδο προτάσεις, με τους διοργανωτές να έχουν πραγματοποιήσει αντίστοιχες με μνημεία μεγάλων πρωτευουσών. Κάποια στιγμή το θέμα των παραχωρήσεων μνημείων από διάφορους φορείς θα πρέπει να το αντιμετωπίσουμε διαφορετικά από ό, τι παλιότερα», είχε αντιτείνει η τότε διευ-

Τον **Μάιο**, η Στοά του Αττάλου θα φιλοξενήσει την απονομή του βραβείου Pritzker 2023 στον Βρετανό αρχιτέκτονα Ντέιβιντ Τσίπερφιλντ.

θυντρια Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων και σήμερα πρόεδρος του Οργανισμού Διαχείρισης και Αξιοποίησης Πόρων Νικολέττα Διβάρη - Βαλάκου. Το πρώτο σοβαρό σκίσμα είχε καταγραφεί στους αρχαιολογικούς κύκλους προμηνώντας τη «φιλελευθεροποίηση» του ανώτερου γνωμοδοτικού τους οργάνου. Κάπως έτσι ελάχιστα πιράν ειδοση την ομόφωνη απόφαση του ΚΑΣ για την παραχώρηση της Στοάς του Αττάλου για την απονομή του βραβείου Pritzker στον Βρετανό αρχιτέκτονα Ντέ-

βιντ Τσίπερφιλντ, ο οποίος κατά στανική σύμπτωση αναδείχθηκε πρόσφατα νικητής του αρχιτεκτονικού διαγωνισμού για την επέκταση και αναβάθμιση του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου. Το βραβείο Pritzker είναι η μεγαλύτερη τιμή που μπορεί να λάβει ένας αρχιτέκτονας εν ζωή και όπως μας εξηγεί η κ. Γιουνίς Κιμ, υπεύθυνη επικοινωνίας του The Pritzker Architecture Prize, σχεδόν πάντα η πόλη και ο χώρος που θα γίνει η τελετή απονομής αποφασίζονται αρκετά πριν αποφασιστεί το πρόσωπο του

Το **μπουκάλι** του αρώματος του Hermès είναι εμπνευσμένο από τα φανάρια στις παλιές άμαξες.

τιμώμενου αρχιτέκτονα. «Επομένως δεν μπορεί να γίνει κανένας συσχετισμός ανάμεσα στο γεγονός ότι ο κ. Τσίπερφιλντ κέρδισε πριν από λίγες εβδομάδες έναν αρχιτεκτονικό διαγωνισμό στην Αθήνα και στην επιλογή της ελληνικής πρωτεύουσας ως η πόλη που θα φιλοξενήσει την τελετή απονομής του βραβείου». Όσο για την αναζήτηση του χώρου, η κ. Κιμ μου επισημαίνει ότι πάντα τους ενδιαφέρουν «μέρη ή μνημεία που τιμούν αρχιτεκτονικά επιτεύγματα διαφορετικών ιστορικών περιόδων ή έργα αρχιτεκτο-

νων που έχουν τιμηθεί με το βραβείο Pritzker κατά το παρελθόν». Η διεκδίκηση της φιλοξενίας της τελετής απονομής του Pritzker ξεκίνησε το περασμένο καλοκαίρι με βασικό αντίπαλο τη Ρώμη. «Υπήρξε διαμεσολάβηση σε υψηλό πολιτικό επίπεδο για να πείσουμε τους διοργανωτές ότι το λέμε και το εννοούμε», μου λέει κυβερνητικό στέλεχος που είχε εμπλοκή στην υπόθεση. «Είναι γνωστό ότι υπάρχουν τεράστιες δυσκολίες για να περάσουν ανάλογες πρωτοβουλίες εξαιτίας της μόνιμης και έντονης αντίδρασης του Συλλόγου Ελλήνων Αρχαιολόγων που πρόκειται στην εξωκοινοβουλευτική Αριστερά. Σε κάθε αίτημα παραχώρησης αρχαιολογικού χώρου βλέπουν πάντα απόπειρες ξεπουλημάτων της πολιτιστικής μας κληρονομιάς», μου λέει αρχαιολόγος του υπουργείου Πολιτισμού, ο οποίος με διαβεβαιώνει ότι και στην περίπτωση του αρχιτεκτονικού βραβείου εκδηλώθηκαν σημαντικές «ενδοϋπηρεσιακές αντιρρήσεις» για την παραχώρηση της Στοάς του Αττάλου καθώς εκτός της τελετής προβλέπεται και δείπνο. Και, πώς, μέχρι σήμερα δεν έχει αντιδράσει ο συνήθως λαλίστατος Σύλλογος, ρωτάω τον συνομιλήτή μου. «Περιμένετε μερικές μέρες. Δεν θα το έχουν πληροφορηθεί ακόμα».

Τελευταία προειδοποίηση από τον ΟΗΕ για το κλίμα

«**Πολύ** σύντομα δεν θα υπάρχει επιστροφή». Ετσι ξεκινάει η έκθεση που δημοσιοποίησε η διακυβερνητική του ΟΗΕ (IPCC), η οποία είναι υπεύθυνη για τη μελέτη της κλιματικής αλλαγής. Το «στοίχημα» να μην ανέβει η μέση παγκόσμια θερμοκρασία πάνω από 1,5 βαθμό Κελσίου, που είχε τεθεί ως το ανώτερο επιτρεπτό όριο στη Διάσκεψη του Παρισιού για το Κλίμα το 2015, είναι μερικές δεκαδικές μονάδες μακριά από το να χαθεί.

Ωστόσο, όπως δήλωσε και η Αντίτι Μουκέρτζι, μέλος της επιστημονικής ομάδας και ειδική σε ζητήματα διαχείρισης υδάτων, «σκοπός της έκθεσης είναι να στείλει ένα μήνυμα ελπίδας, ότι να τρομοκρατήσει». Φαίνεται πως η ανθρωπότητα έχει μια τελευταία ευκαιρία και αυτό ακριβώς προσπαθεί να τονίσει ο ΟΗΕ. Εάν τα κράτη του κόσμου μειώσουν γενναία –σχεδόν κατά 2/3– τη χρήση ορυκτών καυσίμων έως το 2035 και έως το 2040 παύσουν εντελώς οι νέες εξορύξεις, τότε η ζημία μπορεί να αναστραφεί. «Η ανθρωπότητα πατάει αυτή τη στιγμή σε ένα λεπτό στρώμα πάγου – κι αυτός ο πάγος λιώνει», ήταν τα λόγια του γενικού γραμματέα του ΟΗΕ Αντόνιο Γκουτέρες, ο οποίος έκανε έκκληση για

«**Η ανθρωπότητα πατάει αυτή τη στιγμή σε ένα λεπτό στρώμα πάγου – κι αυτός ο πάγος λιώνει**», σχολίασε ο Γκουτέρες σχετικά με την έκθεση της διακυβερνητικής ομάδας (IPCC) που μελετάει την εξέλιξη του φαινομένου.

άμεση και διαπαντός παύση κάθε εξορύξης πετρελαίου και κάθε άλλου ορυκτού καυσίμου.

Πολλοί επιστήμονες, συμπεριλαμβανομένων των συντακτών της έκθεσης, υποστηρίζουν πως το να ξεπεράσουμε το φράγμα του 1,5 βαθμού είναι αναπόφευκτο, καθώς οι μελέτες στις οποίες βασίστηκε ο στόχος, όταν τέθηκε, δεν συμπεριλάμβαναν την αύξηση στη χρήση πετρελαίου και φυσικού αερίου που έχει προκαλέσει ο πόλεμος στην Ουκρανία, καθώς και τις τεράστιες επιχειρήσεις εξορύξης πετρελαίου όπως το

Τα **νερά** της λίμνης Σερ-Πονσόν υποχώρησαν και το μικρό ιστοιολικό... έπιασε στεριά. Η Γαλλία βίωσε τον πιο ξηρό χειμώνα των τελευταίων 70 ετών, σαφές σημάδι της κλιματικής αλλαγής, σύμφωνα με τους ειδικούς.

Willow Project στην Αλάσκα, το οποίο αδειοδότησε στις 13 Μαρτίου ο Τζο Μπάνιντεν και υπολογίζεται πως θα παράγει περίπου 160.000 βαρέλια πετρελαίου ημερησίως για 30 χρόνια.

Το ρεκόρ του CO2

Η συγκέντρωση διοξειδίου του άνθρακα (CO2) στην ατμόσφαιρα είναι η μεγαλύτερη εδώ και δύο εκατομμύρια χρόνια, ενώ η θερμοκρασία του πλανήτη είναι η υψηλότερη εδώ και 125.000 χρόνια – και όλα δείχνουν ότι θα συνεχίσει να ανεβαίνει. Η μελέτη όμως επιμένει στην αισιόδοξη πλευρά του ζητήματος και ενθαρρύνει κράτη και επιχειρήσεις να μην παραιτηθούν από την προσπάθεια. «Ακόμη κι αν σταματήσουμε στον 1,6°, είναι πολύ μεγαλύτερο κέρδος από το να τα παρατήσουμε», σχολιάζει η δρ Φρίντερικε Ότο. «Οι αποφάσεις που θα ληφθούν την επόμενη δεκαετία θα έχουν επίδραση για αιώνες. Η αύξηση της θερμοκρασίας απειλεί την ύπαρξη των ανθρώπων, των ζώων και των φυτών», αναφέρει η έκθεση προσπαθώντας να τονίσει τη σημασία της άμεσης δράσης «ευκαιρία», καλώντας να σε δράση – ακόμη και τώρα. Εάν μειώσουμε κατά 60% την εκπομπή αερίων, που συμβάλ-

λουν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου, μέσα στα επόμενα δέκα χρόνια και οι πλούσιες χώρες μεταβούν στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας με μεθόδους μηδενικού οικολογικού κόστους στο ίδιο διάστημα –για τις φτωχές χώρες προβλέπονται δύο δεκαετίες για την επίτευξη του ίδιου στόχου–, τότε μπορεί να επέλθει σταθεροποίηση του κλίματος σε ένα υψηλό μεν, αλλά βιώσιμο επίπεδο.

«Κλιματική ανισότητα»

«Το να ξεπεράσουμε τον 1,5°C δεν σημαίνει ότι αυτομάτως θα καταστραφούμε. Όμως οι χώρες που εξαρτώνται από τον πάγο, τα μικρά νησιά και κράτη που βασίζονται στα δάση τους θα έχουν πολύ σοβαρό πρόβλημα. Εάν οι πλούσιες χώρες δεν μειώσουν τις εκπομπές ταχύτερα και δεν βοηθήσουν τις χώρες που υφίστανται τις μεγαλύτερες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, τότε θα οδηγηθούμε σε έναν κόσμο “κλιματικής ανισότητας”», σχολιάζει η δρ Μουκέρτζι. Στις 27 σελίδες της, η έκθεση του ΟΗΕ αναφέρει ενδεά φορές τη λέξη «ευκαιρία», καλώντας να σε δράση – ακόμη και τώρα. Εάν μειώσουμε κατά 60% την εκπομπή αερίων, που συμβάλ-

Από την ιδιωτική ετικέτα το 17,7% του τζίρου των σούπερ μάρκετ

Με αμείωτη ένταση συνεχίζεται το ράλι των προϊόντων ιδιωτικής ετικέτας, καθώς η διατήρηση των τιμών σε τρόφιμα και είδη άμεσης κατανάλωσης νοικοκυριού στα ύψη ωθεί τους καταναλωτές σε φθηνότερες επιλογές. Συμβολή στην ενίσχυση των πωλήσεων και μάλιστα με διψήφιο ρυθμό ανάπτυξης των προϊόντων ιδιωτικής ετικέτας έχει και το περίφημο «καλάθι του νοικοκυριού», καθώς μεγάλο μέρος των προϊόντων που περιέχει ανήκουν στην κα-

που σχετίζεται άμεσα με την πληθωριστική κρίση. Η τελευταία είχε αποτελεσμα και το 2023 να ξεκινήσει με μείωση του όγκου πωλήσεων στα σούπερ μάρκετ, καθώς την ίδια ώρα οι τιμές βασικών προϊόντων ήταν αυξημένες σε σύγκριση με τον Ιανουάριο του 2022 κατά 9,8% μεσοσταθμικά. Σύμφωνα, λοιπόν, με τα στοιχεία της IRI, ο όγκος πωλήσεων των σούπερ μάρκετ τον πρώτο μήνα του τρέχοντος έτους υποχώρησε κατά 2,5%, με την αξία των πωλήσεων την ίδια ώρα να αυξάνεται κατά 7%, απόρροια των ανατιμήσεων.

Η μεγαλύτερη μείωση όγκου πωλήσεων, 2,9%, καταγράφεται στην κατηγορία των τροφίμων και ακολουθούν με μείωση 2,3% τα είδη νοικοκυριού. Αύξηση, από την άλλη, 1,2% παρατηρείται στον όγκο πωλήσεων των ειδών ατομικής υγιεινής και ομορφιάς. Σε αυτά, άλλωστε, καταγράφεται και η μεγαλύτερη αύξηση της αξίας πωλήσεων, 12,3%, ενώ στα τρόφιμα και τα είδη νοικοκυριού η αύξηση του τζίρου ήταν 5,7% και 11,9% αντιστοίχως. Ο όγκος πωλήσεων στα κατεψυγμένα τρόφιμα μειώθηκε τον Ιανουάριο σε σύγκριση με έναν χρόνο πριν κατά 8,2%, στα γαλακτοκομικά κατά 6,7%, στα υλικά μαγειρικής κατά 5,2%, στα συσκευασμένα τρόφιμα κατά 3,2%. Η μείωση του όγκου πωλήσεων στα γαλακτοκομικά είναι σε μεγάλο βαθμό απόρροια των μεγάλων ανατιμήσεων στην κατηγορία, 17,7% σε ετήσια βάση, σύμφωνα με τα στοιχεία της IRI.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

τηγορία της ιδιωτικής ετικέτας.

Πλέον, σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της εταιρείας ερευνών αγοράς IRI, το μερίδιο σε αξία των προϊόντων ιδιωτικής ετικέτας διαμορφώθηκε σε 17,7% τον Ιανουάριο –μή συμπεριλαμβανομένης της Lidl– φθάνοντας στα επίπεδα του 2012, την εποχή δηλαδή της βαθιάς ύφεσης. Την ίδια ώρα οι πωλήσεις των προϊόντων ιδιωτικής ετικέτας «τρέχουν» με ρυθμό 21,3%. Υπενθυμίζεται ότι το 2022 καταγράφηκε για πρώτη φορά αύξηση του μεριδίου των προϊόντων ιδιωτικής ετικέτας ύστερα από επτά χρόνια καθοδικής πορείας, εξελίχ-

Στάση αναμονής επενδυτών, οριακές απώλειες στο ΧΑΚ

Στάση αναμονής διατήρησαν οι επενδυτές την Τρίτη στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου, με την αγορά να καταγράφει οριακές απώλειες και τον ημερήσιο τζίρο να διαμορφώνεται σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα. Ο Γενικός Δείκτης του ΧΑΚ έκλεισε με οριακές απώλειες σε ποσοστό 0,40%, στις 105,42 μονάδες. Ο Δείκτης FTSE/CySE 20 κατέγραψε επίσης ζημιές σε ποσοστό 0,41%, κλείνοντας στις 63,70 μονάδες. Η αξία των συναλλαγών διαμορφώθηκε μόλις στις €73.273. Από τους επιμέρους χρηματιστηριακούς δείκτες, κέρδη κατέγραψαν η Ενεργειακή Αγορά με ποσοστό 0,52% και τα Ξενοδοχεία κατά 1,86%, ενώ απώλειες σημείωσαν οι Επενδυτικές Εταιρείες κατά 2,63% και ο δείκτης της Κύριας Αγοράς κατά 0,77%. Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυαν οι τίτλοι της Τράπεζας Κύπρου με €32.949 (χωρίς μεταβολή - τιμή κλεισίματος €2,54). Ακολούθησαν οι μετοχές της Ελληνικής Τράπεζας με €20.198 (πτώση 0,93% - τιμή κλεισίματος €1.595), της ΚΕΟ με

Ο Γενικός Δείκτης του ΧΑΚ έκλεισε με οριακές απώλειες σε ποσοστό 0,40%, στις 105,42 μονάδες.

€5.433 (άνοδος 3,45% - τιμή κλεισίματος €1,5), της Logicom με €4.160 (χωρίς μεταβολή - τιμή κλεισίματος €2,08) και της Κυπριακής Εταιρείας Τσιμέντων με €2.640 (χωρίς μεταβολή - τιμή κλεισίματος €0,60). Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγματεύσεως, 3 κινήθηκαν ανοδικά, 2 καθοδικά και 6 παρέμειναν αμετάβλητες. Οι συναλλαγές ανήλθαν σε μόλις 67.

Πακέτα συναλλαγών με μηνιαία χρέωση από τις τράπεζες

Ξεκινούν από 2 ευρώ και φτάνουν έως 10 ευρώ – Τι προσφέρουν

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Εξοικονόμηση από 7 έως και 44 ευρώ τον μήνα εξασφαλίζουν, σύμφωνα με τις τράπεζες, τα νέα πακέτα συναλλαγών που προωθούν, τα οποία επιτρέπουν την πραγματοποίηση ενός συγκεκριμένου αριθμού τραπεζικών εργασιών, όπως η πληρωμή λογαριασμών ή η μεταφορά χρημάτων μεταξύ τραπεζών εντός Ελλάδος, με μηνιαία χρέωση του λογαριασμού του πελάτη αντί της τιμολόγησης κάθε υπηρεσίας ξεχωριστά. Πρόκειται για το ευρωπαϊκό μοντέλο τιμολόγησης των τραπεζικών εργασιών που βασίζεται στη λογική της μηνιαίας προμήθειας αντί της αποσπασματικής χρέωσης κάθε συναλλαγής και το οποίο εξυπηρετεί τους χρήστες του internet ή mobile banking ή όσους θέλουν να μπουν περισσότερο στη λογική των ηλεκτρονικών συναλλαγών.

Η τιμολόγηση των πακέτων που διαθέτουν σήμερα οι τράπεζες ξεκινάει από 2 ευρώ τον μήνα για τα πιο απλά πακέτα και φθάνει έως και τα 10 ευρώ τον μήνα. Με βάση τους υπολογισμούς των τραπεζών, η λογική αυτή οδηγεί σε έως και 4 φορές εξοικονόμηση χρημάτων τον μήνα για κάποιον που κάνει χρήση όλων των υπηρεσιών και συμφέρει καθώς συνοδεύεται με υπηρεσίες που δημιουργούν αξία στον πελάτη, όπως π.χ. η δωρεάν συνδρομή μιας πιστωτικής κάρτας, που σήμερα επιβαρύνεται με κόστος από 25-50 ευρώ τον χρόνο, ανάλογα με τα προνόμια που έχει κάθε κάρτα.

Κοινή πρακτική είναι η μεταφορά ποσών έως 500 ευρώ ημερησίως από μία τράπεζα σε άλλη με μηδενικό ή πολύ μικρό κόστος, της τάξης π.χ. των 50 λεπτών ανά συναλλαγή μέσω της υπηρεσίας IRIS.

Η νέα πρακτική στις τραπεζικές χρεώσεις υπακούει στη φιλοσοφία ότι κάθε υπηρεσία έχει κόστος. Από την έκδοση της απλής χρεωστικής κάρτας έως τα bonus που εξαργυρώνει κάποιος που χρησιμοποιεί την κάρτα –χρεωστική ή πιστωτική– για τις καθημερινές συναλλαγές του, ή οι ειδοποιήσεις με sms για κινήσεις προϊόντων, ενσωματώνουν ένα κόστος το οποίο είναι πλέον εμφανές με τη μορφή π.χ. συνδρομής στην κάρτα. Έτσι ανάλογα με το αν κάποιος θέλει να διατηρήσει αυτά τα οφέλη με χαμηλότερο κόστος, μπορεί

Τα πακέτα των τραπεζών συνοδεύονται με υπηρεσίες που δημιουργούν αξία στον πελάτη, όπως π.χ. η δωρεάν συνδρομή μιας πιστωτικής κάρτας, που σήμερα επιβαρύνεται με κόστος από 25-50 ευρώ τον χρόνο.

Σύμφωνα με τις τράπεζες, οι πελάτες τους εξοικονομούν από 7 έως 44 ευρώ τον μήνα.

να ενταχθεί σε ένα από τα πακέτα συναλλαγών, που εξασφαλίζουν έναν συγκεκριμένο αριθμό «δωρεάν» συναλλαγών ή υπηρεσιών. Η τιμολόγηση που προσφέρουν αυτή τη στιγμή οι ελληνικές τράπεζες προκειμένου να «εκπαιδεύσουν» τους συναλλασσόμενους σε αυτή την νέα πρακτική είναι προσιτή και όπως διαβεβαιώνουν αρμόδια τραπεζικά στελέχη, όσο το μοντέλο των ενιαίων τραπεζικών συναλλαγών επεκτείνεται σταδιακά, τα οφέλη θα πολλαπλασιάζονται για τους καταναλωτές.

Ενδεικτικό είναι το παράδειγμα της Eurobank που λανσάρει πιλοτικά το πακέτο συναλλαγών «My Blue Advantage», το οποίο με μόλις 0,60 ευρώ τον μήνα προσφέρει 1 πάγια εντολή για αυτόματη πληρωμή λογα-

ριασμών –όσο περίπου δηλαδή το κόστος μιας πάγιας εντολής– σε συνδυασμό με την έκδοση χρεωστικής κάρτας δωρεάν για 5 χρόνια, τη χρήση του λογαριασμού σε άλλη τράπεζα για την πραγματοποίηση μιας συναλλαγής, εκπτώσεις σε μεγάλους εμπόρους κ.ά. Στόχος, να εξοικειωθεί ο πελάτης αποδεχόμενος τη μηνιαία χρέωση του λογαριασμού του ακόμη και με ένα συμβολικό κόστος της τάξης των 0,60 ευρώ, έτσι ώστε στη συνέχεια να αξιολογήσει το ενδεχόμενο να επιλέξει ένα πιο αναβαθμισμένο πρόγραμμα με περισσότερες επιλογές και φυσικά μεγαλύτερο κόστος. Χαρακτηριστικό της προωθητικής λογικής που ακολουθεί η τράπεζα είναι ότι το πακέτο «My Blue Advantage» προσφέρεται δωρεάν σε συνταξιούχους ή μεσοδοτούμενους που τηρούν τον αντίστοιχο λογαριασμό τους στη Eurobank ή για τους πελάτες που έχουν θέση (π.χ. καταθέσεις) άνω των 50.000 ευρώ. Τα υπόλοιπα πακέτα συναλλαγών της Eurobank (My Silver, My Gold, My Platinum) εμπεριλαμβάνουν με πρόσθετες δυνατότητες, όπως η δωρεάν (από 1

έως 5 συναλλαγές τον μήνα) μεταφορά χρημάτων σε τράπεζα του εξωτερικού –που με βάση το τιμολόγιο της τράπεζας στοιχίζει 1,2 ευρώ η μία– ή έως 1 εισερχόμενο έμβασμα τον μήνα δωρεάν για κάποιον που θα επιλέξει το πιο αναβαθμισμένο πακέτο των 10 ευρώ τον μήνα σε συνδυασμό με απεριόριστες πάγιες εντολές για πληρωμή λογαριασμών, η δωρεάν συνδρομή της πιστωτικής κάρτας κ.ά.

Με κόστος μεταξύ 2-5 ευρώ τον μήνα τιμολογείται το πακέτο συναλλαγών με την επωνυμία «Value» της Εθνικής Τράπεζας, που δίνει τη δυνατότητα συγκεκριμένου αριθμού εμβασμάτων –1 ή 2– σε τράπεζα του εξωτερικού, δυνατότητα δωρεάν ενός εισερχόμενου εμβάσματος, 1 δωρεάν πληρωμή πιστωτικής κάρτας άλλης τράπεζας, έκπτωση 1 μονάδας στο επιτόκιο αγορών κ.ά. Το πακέτο συναλλαγών «εξόφΛΥΣΗ» που προσφέρει η Τράπεζα Πειραιώς, εξασφαλίζει με κόστος από 10-25 ευρώ τον χρόνο έως 50 πληρωμές λογαριασμών ετησίως μέσω winbank.

Επιβράδυνση ζήτησης δανείων στην Ελλάδα «βλέπει» η Jefferies

Της **ΕΛΕΝΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Το ελληνικό τραπεζικό σύστημα έχει σημειώσει σημαντική αύξηση των χορηγήσεων δανείων τους τελευταίους μήνες έναντι των τραπεζών της υπόλοιπης περιφέρειας της Ευρωζώνης, με κύριο μοχλό τις ισχυρές τάσεις στα εταιρικά δάνεια. Ωστόσο, με την οικονομική ανάπτυξη να επιβραδύνεται και τα επίπεδα χρέους των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών να είναι ακόμη σχετικά αυξημένα, η Jefferies αναμένει επιβράδυνση των δανείων το 2023.

Ειδικότερα, όπως αναφέρει ο οίκος, η προσαρμοσμένη αύξηση των δανείων διαμορφώθηκε στο 6,3% ετησίως το 2022, ο-

Η αύξηση των εταιρικών δανείων μπορεί να είναι σημαντικά κατώτερη των φιλόδοξων στόχων των τραπεζών.

δηγούμενη από τη διψήφια αύξηση του εταιρικού δανεισμού (αν και ο δανεισμός των νοικοκυριών συνέχισε να συρρικνώνεται). Ο δανεισμός έχει καταγράψει συνεχή συρρίκνωση από το 2011 λόγω και των προσπαθειών μείωσης των NPLs των τεσσάρων συστημικών τραπεζών, ενώ από τις οικονομίες της περιφέρειας της Ευρωζώνης η Ελλάδα έχει δει την πιο ρηκή μείωση των επιπέδων χρέους του ιδιωτικού τομέα. Όπως εκτιμά

Η προσαρμοσμένη αύξηση των δανείων διαμορφώθηκε στο 6,3% ετησίως το 2022, οδηγούμενη από τη διψήφια αύξηση του εταιρικού δανεισμού

η Jefferies, η αύξηση των εταιρικών δανείων φέτος μπορεί να είναι σημαντικά κατώτερη των φιλόδοξων στόχων που έχουν θέσει οι διοικήσεις των ελληνικών τραπεζών. Δεδομένης της παραδοσιακής σχέσης του εταιρικού δανεισμού με την ονομαστική αύξηση του ΑΕΠ, η επιβράδυνση της ελληνικής οικονομίας το 2023 μπορεί να οδηγήσει σε επιβράδυνση της αύξησης των εταιρικών δανείων, αν και ο αντικτύπος των κεφαλαίων

του Ταμείου Ανάκαμψης αναμένεται να προσφέρει κάποια στήριξη.

Από το 2014 (δηλαδή μια περίοδο σχετικής διαρθρωτικής οικονομικής σταθερότητας), το εταιρικό χρέος επεκτάθηκε και κινήθηκε περίπου με τους ίδιους ρυθμούς με αυτούς του ονομαστικού ΑΕΠ. Μια αύξηση 1% στο ονομαστικό ΑΕΠ συσχετίστηκε με αύξηση 0,85% στο εταιρικό χρέος. Με βάση αυτά τα δεδομένα, η Jefferies υπολογίζει ότι η

ελληνική οικονομία θα πρέπει να αυξηθεί 7%-10% ετησίως σε ονομαστική βάση για να επιτευχθούν οι στόχοι των διοικήσεων.

Η αύξηση των στεγαστικών δανείων είναι απίθανο, επίσης, να είναι εντυπωσιακή, όπως εκτιμά. Η ανάκαμψη των τιμών των κατοικιών στην Ελλάδα υποστηρίχθηκε από τη ζήτηση από το εξωτερικό, αλλά αυτό δεν δημιουργεί απαραίτητα υψηλά επίπεδα ζήτησης στεγαστικών δανείων. Η επιδείνωση της οικονομικής δραστηριότητας και των ευρύτερων δημογραφικών τάσεων, καθώς και τα υψηλότερα επιτόκια, θα πτυχίσουν τη ζήτηση για στεγαστικά δάνεια υποδηλώνοντας υποτονική αύξηση τους, η οποία συμβαδίζει με τις εκτιμήσεις των διοικήσεων των συστημικών τραπεζών.

Επίσης, σε αντίθεση με την υπόλοιπη Ευρώπη, η ζήτηση καταναλωτικής πίστης στην Ελλάδα φαίνεται να έχει αποσυνδεθεί από τη ζήτηση για αγαθά διαρκείας. Ελλείψει σημαντικής αλλαγής της στάσης των καταναλωτών, οι εκταμιεύσεις καταναλωτικών δανείων θα παραμείνουν κοντά στα τρέχοντα αδύναμα επίπεδα. Και σε αυτή την περίπτωση η επιδείνωση των οικονομικών των νοικοκυριών και η επιβράδυνση της ανάπτυξης δεν υποδηλώνουν ισχυρή τάση αύξησης στα καταναλωτικά δάνεια.

Κατά μέσον όρο, οι εκτιμήσεις της Jefferies είναι πως η αύξηση των δανείων φέτος θα κινήσει 3% χαμηλότερα των στόχων των διοικήσεων, ενώ η επιβράδυνση της πιστωτικής δραστηριότητας συνεπάγεται επίσης λιγότερα έσοδα από προμήθειες για τον κλάδο.

Deloitte.

2023 Global Human Capital Trends

© 2023 Deloitte Limited

Στελέχη από κορυφαίους οργανισμούς αναλύουν τις νέες βασικές αρχές για έναν κόσμο χωρίς όρια.

